

ปัญญาบันทะ นิรันดร์

ปัญญาบันทะ นิรันดร์

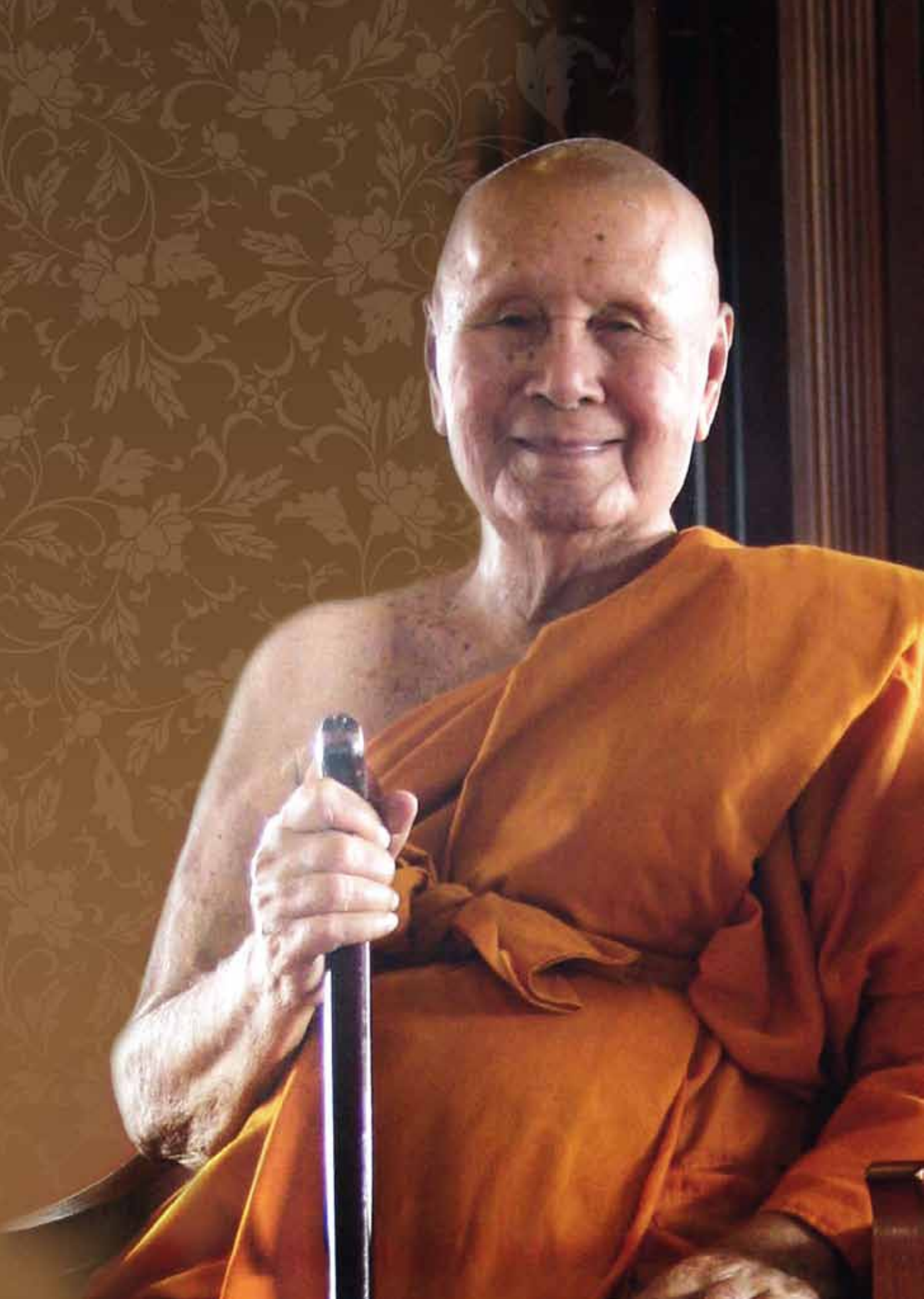
อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญาบันทมหาคณะ)
ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง วันอาทิตย์ที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

ปัญญาบันทะนิรันดร์

- ๑ เกิดเป็นคน ทำสิ่งใดให้ตระหนัก
เป็นฐานหลัก สะอาดสว่าง สร้างสุขสันต์
ทั้งแก่ตนและผู้อื่นอีกหมื่นพัน
อย่ามัวฝันหรือหายใจไปเปล่าดาย ฯ
- ๑ ดูตัวอย่าง หลวงพ่อปัญญา สง่าศรี
แผ่ปัญญา ไปทุกที่ มีเสื่อมสลาย
ท่านทำงานพระศาสนาด้วยใจกาย
อย่างทุ่มเทมีแผนกหน้าย สุดพรรณนา
- ๑ ภิกขุปัญญานันทะนิรันดร์
อนุรักษหลักสำคัญพุทธศาสนา
ทั้งพิพัฒนิกการเผยแผ่ แต่ประชา
นำพระธรรมล้ำค่าไปไขทุกขี ฯ
- ๑ ใครนำพุทธศาสน์ไปขายหวังได้ทรัพย์
ทุจจริต สับปลับ..จักเข็ญชุก
เพราะหลวงพ่อปัญญาจักมารุก
ป่าวร้อง!ปลุก!ด้วยพจนารถ ประกาศสัมมา
- ๑ วันนีสร้างท่านลับ มีกลับคืน
เพราะสมมุตินี้สุดฝืนจักคืนค่า
แต่พระคุณท่านคงอยู่คู่กาลา
คู่ศาสนา คู่ปรมาตม์ คู่ลัทธิธรรม ฯ

เสภา อาเซียน*

* เสภา อาเซียน (อ.ณัฐฤกษ์กุล อกนิษฐ์ธาดา) ; ผู้ขับเสภาถวายในหลวงรัชกาลที่ ๙
ในภาพยนตร์อนิเมชันทรงอำนาจการสร้างเป็นพระราชกรณียกิจสุดท้ายแห่งรัชสมัย เรื่อง “พระมหาชนก”

พระพรหมมิ่งคลาจารย์
ไพศาลธรรมโกศล
วิมลศีลาจารย์นิวิฐ
พิพิธธรรมนิเทศ
พิเศษวรกิจจานุกิจ
มหาคณิสสร
บวรสังฆาราม
คามวาสี

ได้รับพระราชทาน
สถาปนาสมณศักดิ์
เป็นพระราชาคณะ
เจ้าคณะรอง ชั้นหิรัญบัฏ
เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม
๒๕๔๗

หมายรับสั่งที่ ๒๘๓๓๑

(แบบ ข.)
สำนักพระราชวัง

๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐

พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปิ่น ปณฺณานนฺโท) อายุ ๕๖ ปี พรรษา ๗๖ เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์มี
มรณภาพเนื่องจากปอดอักเสบติดเชื้อ ณ โรงพยาบาลศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๐
ตุลาคม ๒๕๕๐ เวลา ๐๙.๐๐ น.

วันศุกร์ ที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๗.๐๐ น. ขอรับพระราชทานน้ำหลวงสงครศพ
พร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศประกอบศพ ณ ศาลาขจรประศาสน์ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี

ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานไตรครอง โกศแปดเหลี่ยมตั้งประดับศพ จัดรับถวายตั้งประดับ ปี
กลองชนะ ประโคมเวลาพระราชทานน้ำหลวงสงครศพ และทรงรับศพอยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์โดยตลอด
มีพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรมเวลากลางคืน กำหนด ๗ คืน

ค.ม.กฤษ/พิมพ์/ ทน./๑๐/ทาน

วัน	หน้าที่	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปิ่น ปณฺณานนฺโท)	
	เพื่อทราบ.	
	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงานผู้มาปฏิบัติ	
	เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.	

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้อถามผู้รับสั่ง
โดยหน้าที่ราชการ

/ / ๑๒ ๑๐ ๒๕๕๐

ผู้รับรับสั่ง

๑๑

หมายรับสั่งที่ ๒๘๓๘๐

(แบบ ก.)
สำนักพระราชวัง

๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพวงมาลาของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และของพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์ ไปวางที่หน้าโกศศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปิ่น ปญฺญานนโท) ณ ศาลาขจรประศาสน์ วัดชลประทานรังสฤษดิ์ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

วันศุกร์ ที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๗.๐๐ น.

ค.ม.กษ./ พิมพ์ / ทะหนัถ์ / ทาน

วัน	หน้าที่	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปิ่น ปญฺญานนโท) เพื่อทราบ.	

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

/ / น.พ. น.พ. น.พ.

ผู้รับรับสั่ง

หมายรับสั่งที่ ๒๘๔๘๕

(แบบ ก.)
สำนักพระราชวัง

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๐

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เพิญพระราชกุศล ๗ วัน พระราชทานศพ พระพรหมมังคลาจารย์ (ปิ่น ปญฺญานนโท) เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ฌ ศาลาขจรประศาสน์ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

วันพุธ ที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๐.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดพระพุทธรมณต์ จบ มีพระธรรมเทศนาถันท์ ๑ แล้วพระสงฆ์ทั้งนั้นถวายพรพระ รับพระราชทานฉัน และบังสุกุล

เวลา ๑๙.๐๐ น. พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์

คณฤช/พิมพ์ /๓๐/๑๐/ทาน.

วัน	หน้าที่	พนักงานพระราชพิธี
		นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระพรหมมังคลาจารย์ (ปิ่น ปญฺญานนโท)
	เพื่อทราบ	

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

//วิมล ธิ/๑๑

ผู้รับรับสั่ง

หมายรับสั่งที่ ๓๓๕๓๒

(แบบ ก.)
สำนักพระราชวัง

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ทรงพระกรุณาโปรดบำเพ็ญพระราชกุศล ๕๐ วัน พระราชทานศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์
(ปิ่น ปลายานนโท) เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ณ ศาลาจรประศาสน์ วัดชลประทานรังสฤษฎ์
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เวลา ๑๐.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดพระพุทธมนต์ จบ
มีพระธรรมเทศนาถ้อยคำ ๑ แล้วพระสงฆ์ทั้งนั้นถวายพรพระ รับพระราชทานฉัน และบังสุกุล

เวลา ๑๙.๐๐ น. พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม
แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์

คมกฤษ/พิมพ์ / ๓๓๕๓๒/ทาน.

วัน	หน้าที่
	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเวียน เจ้าภาพศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปิ่น ปลายานนโท)
	เพื่อทราบ

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง
โดยหน้าที่ราชการ

/ศิริพร จงใจ

ผู้รับรับสั่ง

หมายรับสั่งที่ ๑๔๔๔

(แบบ ก.)
สำนักพระราชวัง

๑๔ มกราคม ๒๕๕๑

ทรงพระกรุณาโปรดบำเพ็ญพระราชกุศล ๑๐๐ วัน พระราชทานศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์
(ปิ่น ปณฺญานนโท) เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ณ ศาลาจรประศาสน์ วัดชลประทานรังสฤษฎ์
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

วันศุกร์ ที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๐.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดพระพุทธมนต์ จบ
มีพระธรรมเทศนาถ้อย ๑ แล้วพระสงฆ์ทั้งนั้นถวายพรพระ รับพระราชทานฉัน และบังสุกุล

เวลา ๑๙.๐๐ น. พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม
แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์

คมกฤษ/พิมพ์ / ทอ/เ/ทาน

วัน	หน้าที่	พนักงานพระราชพิธี
		นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปิ่น ปณฺญานนโท)
		เพื่อทราบ

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับสั่ง
โดยหน้าที่ราชการ

/ศิริพร ธิวัณ

ผู้รับสั่ง

หมายรับสั่งที่ ๑๙๒๘๕

(แบบ ข.)
สำนักพระราชวัง

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระวชิราวุธเครื่องในการพระราชทานเพลิงศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปิ่น ปณฺญานนโท) อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ณ เมรุชั่วคราววัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

วันอาทิตย์ ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เชิญหีบศพออกตั้งบำเพ็ญพระราชกุศล ณ ศาลาวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานโกศแปดเหลี่ยม ฉัตรเบญจาตั้งประดับ

เวลา ๑๐.๐๐ น. บำเพ็ญพระราชกุศลพระราชทานในการออกเมรุ พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดพระพุทธมนต์ จบ มีพระธรรมเทศนาแก่นภ ๑ แล้วพระสงฆ์ทั้งนั้นถวายพรพระ รับพระราชทานฉัน

เวลา ๑๔.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล เชิญโกศศพขึ้นตั้งบนจิตกาธาน

เวลา ๑๗.๓๐ น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ

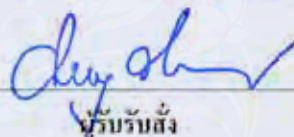
วันจันทร์ ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๐๐ น. พระราชทานผ้าไตร และภัตตาหารสามหาบ ในการเก็บอัฐิ

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์

คมกฤษ/พิมพ์/วิภาดา/ทาน.

วัน	หน้าที่
	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปิ่น ปณฺญานนโท) เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

๕๓

หมายรับสั่งที่ ๑๙๒๘๖

(แบบ ก.)
สำนักพระราชวัง

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๐

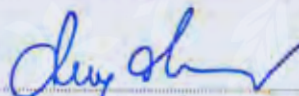
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปในการ
พระราชทานเพลิงศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปิ่น ปญฺญานนโท) ณ เมรุชั่วคราววัดชลประทานรังสฤษฎ์
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

วันอาทิตย์ ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๗.๓๐ น.
แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไร้ทุกข์

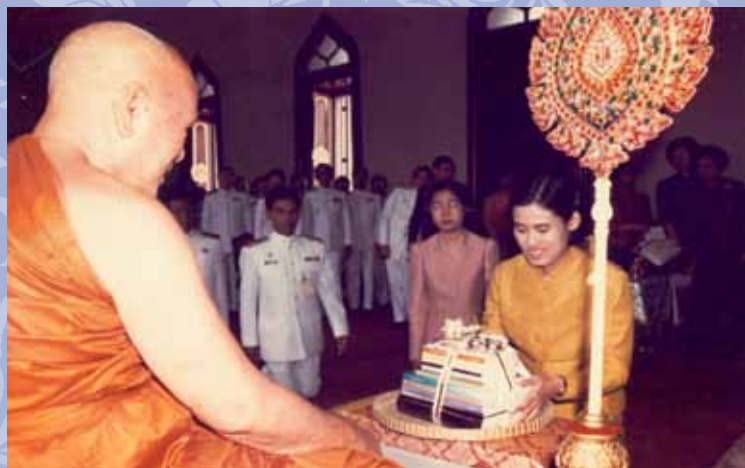
คมกฤษ/พิมพ์/นันทะ

วัน	หน้าที่
	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเวียน เจ้าภาพศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปิ่น ปญฺญานนโท)
	เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง
โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

๕

Dr. Mahamuni Thilashin

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

เมื่อพระพรหมมังคลาจารย์ (ปิ่น ปญฺญานนฺโท) อายุ ๙๖ ปี พรรษา ๗๖ เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ถึงแก่อนิจกรรม ในวันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ นั้น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานไตรครอง โกศแปดเหลี่ยมตั้งประดับศพ ฉัตรเบญจาตั้งประดับ ปี่ กลองชนะ ประโคมเวลาพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ ณ ศาลาจารุประศาสน์ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในวันศุกร์ที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ ทรงพระกรุณาโปรดบำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน ในวันพุธที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๐ ทรงพระกรุณาโปรดบำเพ็ญพระราชกุศล ๕๐ วัน ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ทรงพระกรุณาโปรดบำเพ็ญพระราชกุศล ๑๐๐ วัน ในวันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๑

บัดนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระราชนุเคราะห์ในการพระราชทานเพลิงศพ พระพรหมมังคลาจารย์ (ปิ่น ปญฺญานนฺโท) และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาเสด็จฯ ไปในการพระราชทานเพลิงศพ ในวันอาทิตย์ที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ เวลา ๑๗.๓๐ น. ณ เมรุวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม เป็นเกียรติสูงสุดแก่ผู้วายชนม์ วงศ์ตระกูล และคณะศิษยานุศิษย์ อย่างหาที่สุดมิได้

หากความทราบโดยญาณวิถี ถึงดวงวิญญาณของพระพรหมมังคลาจารย์ (ปิ่น ปญฺญานนฺโท) ได้ด้วยประการใดในสัมปรายภพ คงจะมีความปลาบปลื้มซาบซึ้งเป็นล้นพ้นในพระมหากรุณาธิคุณ ที่ได้รับพระราชทานเกียรติยศอันสูงยิ่ง ในวาระสุดท้ายแห่งชีวิต

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งปวง ผู้เป็นญาติ และศิษยานุศิษย์ ของพระพรหมมังคลาจารย์ (ปิ่น ปญฺญานนฺโท) ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส กราบถวายบังคมแทบเบื้องยุคลบาท ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ และจะเทิดทูนไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อม เป็นสรรพสิริมงคลแก่ข้าพระพุทธเจ้า และวงศ์ตระกูลตลอดไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า
คณะศิษย์วัดชลประทานรังสฤษฎ์
ครอบครัวเสนห์เจริญ

รวมใจศิษยานุศิษย์ “บูชาคุณ” หลวงพ่อปัญญาบันทกิกขุ

๒ ปี ๑๐ เดือน ๖ วัน ที่เราได้ร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ถวาย เป็นอาจารย์บูชา พระพรหมมั่งคลาจารย์ (หลวงพ่อปัญญาบันทกิกขุ) เพื่อสลายสรีรธาตุประกาศสังขาร ปี ๒๕๖๐ ด้วย “ดอกไม้ใจ” แทนดอกไม้จันทน์

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีหมายกำหนดการพระราชทานเพลิงสรีรธาตุ พระพรหมมั่งคลาจารย์ (หลวงพ่อปัญญาบันทกิกขุ) ในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๗.๓๐ น. นำมาซึ่งความปลาบปลื้มใจและยังความปิติแก่คณะศิษยานุศิษย์อย่างหาที่สุคติได้

คณะศิษยานุศิษย์ได้ร่วมใจกันเตรียมงานทุกด้าน เพื่อบูชาสรีระของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ด้วยกาลที่สมควร และวิธีการที่เหมาะสมตามสมณวิสัย เป็นไปตามอริยวินัย ในกรอบธรรมที่ว่า “บูชา จะ บูชานิยานัง เอตัมมังคละมุตตะมัง” เพื่อความเป็นอุดมมงคลสูงสุดของชีวิต และ “นิมิตตัง สาธุรูปานัง กตัญญูกตเวทิตา - ความกตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี” จึงได้กำหนดตารางปฏิบัติงาน แบ่งเป็นระยะดังนี้

ระยะที่ ๑ ตั้งแต่ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึง ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๘

ปรับภูมิทัศน์วัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง ร่องรับการสลายสรีรธาตุประกาศสังขาร หลวงพ่อปัญญาบันทกิกขุ ปี ๒๕๖๐ โดยคณะกรรมการประกอบด้วย พระภิกษุสงฆ์ วัดชลฯ กรมชลประทาน สถาบันอาศรมศิลป์ “วัดบันดาลใจ” คณาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บริษัทสีแสงการโยธา และหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น ได้จัดแบ่งพื้นที่วัดเป็น ๓ เขต คือ เขตพุทธาณูภาพ เขตธรรมาณูภาพ และเขตสังฆาณูภาพ ปรับปรุงระบบระบายน้ำ นำระบบไฟฟ้าลงสู่ใต้ดิน ปลุกต้นไม้ให้ร่มรื่น ปรับปรุงขยายพื้นที่ลานหินโค้ง และบูรณะปฏิสังขรณ์อาคารให้เหมาะสม อย่างสมสมัย

ระยะที่ ๒ ตั้งแต่ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ - ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙

บำเพ็ญบุญ ๑๑๑ บุญ เป็นปฏิบัติบูชา ทั้งในด้านศาสนวัตถุ ศาสนธรรม ศาสนบุคคล และศาสนพิธี ก่อนสลายสรีรธาตุ ประกาศสังขาร หลวงพ่อปัญญาบันทกิกขุ ด้วย “ดอกไม้ใจแทนดอกไม้จันทน์ ไม่ต้องรอ ๑๐ วันสุดท้าย” มุ่งเน้นให้ทุกฝ่ายได้ปฏิบัติบูชาอย่างทั่วถึงสมบูรณ์ตามรอยธรรม เช่น สัปดาห์อาจารย์บูชา ๑๐๕ ปี ชาตกาล ดอกไม้มงคลวางศิลาฤกษ์ อาคารปัญญาอนุสรณ์ เป็นต้น

ระยะที่ ๓ ตั้งแต่ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึง ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๐

“หลวงพ่อบุญญา แม่ทัพธรรม แม่ทัพโลก” เพื่อสืบสานปณิธาน เปิดวัดวันอาทิตย์ ซึ่งหลวงพ่อบุญญาได้เปิดวัดวันอาทิตย์ครั้งแรกตั้งแต่ ปี ๒๔๙๒ ณ พุทธสถาน เชียงใหม่ วัดชลตา ตั้งแต่ ปี ๒๕๐๓ การบำเพ็ญบุญครั้งนี้เพื่อรักษาเจตนารมณ์ ของหลวงพ่อบุญญา ได้กราบนิมนต์พระอาจารย์จากอารามต่างๆ มาแสดงปาฐกถาธรรมในวันอาทิตย์และเสวนาธรรมภาคบ่าย รวม ๕๐ อาทิตย์ และถวายธรรมมาสน์ ๕๐ ชุด เป็นเครื่องไทยธรรมและได้นิมนต์พระ ๑๐๖ วัดอบรมตามโครงการพระนักเทศน์ก่อนสวดก่อนเผา ถวายธรรมมาสน์ ๑๐๖ ชุด โดยบริษัท นารายณ์อินเตอร์เทรด จำกัด สร้างถวาย แล้วยังได้จัดนิมนต์พระ ๑๐๖ วัด มาร่วมอบรมตามโครงการเปิดวัดวันอาทิตย์ ได้ถวายไฟเตียม ๑๐๖ ตัวสำหรับยืนแสดงธรรม ทั้งสองโครงการนี้ รับผิดชอบร่วมกัน ๓ ฝ่าย คือ วัดชลตา ธรรมทายาท สสส. และได้สมโภชวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ครบ ๕๗ ปี โดยนิมนต์เจ้าคณะหน เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัดทั่วประเทศ ๑๐๖ รูป ถวายเป็นดอกไม้ใจ แทนดอกไม้จันทน์

ระยะที่ ๔ ตั้งแต่ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ - ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

“หลวงพ่อบุญญา พระธรรมทายาท” ตามพุทธโอวาทในธรรมทายาทสูตร มีการบวชพระบวชเนกขัมมบารมี และปฏิบัติศาสนกิจอื่นๆ เช่น สร้างสถาบันปัญญาวิชชาลัย รับมูลนิธิแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ไว้ในการกำกับของวัด และพัฒนาเพื่อความเป็นวัดต่อไป ร่วมสลายสรีรธาตุประกาศสังขาร หลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ ปี ๒๕๖๐ ด้วยดอกไม้ใจ แทนดอกไม้จันทน์

ช่วงพิธีงาน ๓ - ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ได้รวมพลังกตัญญูตา จากคณะศิษยานุศิษย์ทุกภาคส่วน กำหนดพระราชทานเพลิงศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) โดยวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ กระทำมหาทานบารมี บริการตั้งโรงทาน ที่โรงเรียนชลประทานวิทยา เลี้ยงถวายภัตตาหาร พระภิกษุ สามเณร แม่ชี เด็กนักเรียน โรงเรียนชลประทานวิทยา โรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ และศูนย์สงเคราะห์หน้าวัดทั้งหมด รวมถึงศูนย์ชาวพุทธที่มาร่วมงาน ตลอดงาน

วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

วันร่วมแสดงกตัญญูทศเวทิตาคุณอัญเชิญสุริยระหลวงพ่ สู่จิตกาธานโรงเรียนพุทธธรรม
ร่วมปฏิบัติธรรมเวณิรียาบทนอน ถือนเสซซิกังครดงค์

วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

วันน้อมส่งสมุรรคผลนิพพาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จ
พระราชดำเนินพระราชทานเพลิงศพ พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)

วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

อัญเชิญอัฐิธาตุ สติถ ฦ มหาเจดีย์โดยคณะศิษยานุศิษย์ มีพระพรหมวชิรญาณเป็นประธาน

ขออนุโมนาบุญกับทุกฝ่าย ที่ได้ร่วมกันขับเคลื่อนทุกภาระงาน โดยมีคณะสงฆ์เป็นที่รวม
ศรัทธา ทำให้ทุกฝ่ายมีพลัง เกิดคุณภาพแห่งความเสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญา
รวมถึงกำลังทรัพย์ จากทุกภาคส่วน รวมเป็นคณะกรรมการถึง ๒๑ คณะ นำโดย ดร.รุ่ง แก้วแดง
ประธานกรรมการดำเนินงาน ดร.พินสุดา สิริธรรังศรี เป็นเลขานุการโครงการ รวมถึงคณะพุทธ-
อาสา ผู้ทำบุญโดยไม่ผ่านเงิน ร่วมเป็นคณะทำงานเพื่อสืบสานปณิธานหลวงพ่ปัญญานันทภิกขุ
สมกับคำว่า รวมใจศิษยานุศิษย์ “บูชาคุณ” หลวงพ่ปัญญานันทภิกขุ ไม่ต้องรอ ๑๐ วันสุดท้าย
เป็น “ดอกไมใจ” แทนดอกไม้จันทน์ สลายสรีรธาตุประกาศสังขาร หลวงพ่ปัญญานันทภิกขุ
ปี ๒๕๖๐

ร.ร. ๒๐๐๐๐๐๐๐

พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร)

เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง

สังเวชนียธรรม
พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปญญานนโท)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนพุทธบริษัทถึงเรื่องบัณฑิตผู้รู้จักประโยชน์ไว้ว่า “อนตถิ ปริวชเชติ อตถิ คณหาติ ปณฺธิโต.” แปลความว่า “บัณฑิตย่อมเว้นสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ ถือเอาแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์”

ท่านเจ้าคุณ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปญญานนโท) อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๘, อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์, หัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ ๙ เป็นอัจฉริยบัณฑิตผู้มีปรีชาเป็นเลิศด้านการเผยแผ่พระพุทธธรรมให้เข้าถึงจิตใจของผู้คนอย่างกว้างขวาง ก่อปรด้วยอุบายโกศลในการแสดงอรรถาธิบายให้มหาชนทั้งปวงเล็งเห็นวิถีแห่งประโยชน์ตามนัยแห่งพระพุทธศาสนา เน้นให้รู้จักวิถีการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อมิให้หลงไหลไปสู่หนทางที่ไม่ก่อประโยชน์ยิ่งไปกว่านั้น ยังเป็นผู้สรรค์สร้าง หิตประโยชน์ในทางสาธารณูปการไว้เป็นอเนกปริยาย ชีวิตของพระเดชพระคุณจึงเป็นชีวิตที่ประเสริฐ เป็นแสงสว่างอันยังความรื่นรมย์แก่มนุษยชาติ และเป็นภิกษุผู้ยังหมู่ให้ดังงาม สมตามคำสรรเสริญว่า สังฆโสภณ

ขอกุศลสมบัติอันพระเดชพระคุณสั่งสมมาด้วยดี ประกอบกับกุศลทักษิณานุประทานทั้งปวง อันอนุชนบำเพ็ญถวาย จงเป็นพลวปัจจัยเกื้อกูลให้ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปญญานนโท) ผู้ถึงมรณภาพไปแล้วนั้น บริบูรณ์ด้วยบารมีธรรม นำถึงที่สุดแห่งความเกษมปราศภัยตามนัยแห่งพระพุทธศาสนา สนิ เทอญ.

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

(สมเด็จพระสังฆราช)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ปัญญาบัณฑิตมหาเถรานุสรณ์

นัย นยติ เมธาวิ

สุนโย เสยโยโส โหติ

วินโย โส ปชานาติ

อธุรายํ น ยณชติ

สมมา วุตโต น กุปติ

สาธู เตน สมาคโม.

นักปราชญ์ผู้มีปัญญา ย่อมแนะนำสิ่งที่ดีควรแนะนำ ไม่ชักชวนในสิ่งที่ไม่ใช้ธุระ
การแนะนำดีเป็นสิ่งที่ประเสริฐของเขา เมื่อเขาถูกว่ากล่าวโดยชอบก็ไม่โกรธ
นักปราชญ์นั้นรู้วินัย การสมาคมกับท่านเป็นการดี (ขุ.ชา.๒๗/๑๘๑๙/๓๕๕)

หลวงพ่เจ้าคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัน ปญญานนโท) หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า
หลวงพ่อปัญญานันทะ อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๘ อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์
อดีตหัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ ๙ เป็นพระมหาเถระที่มีวัตรปฏิบัติและปฏิภาณที่น่าเลื่อมใส
เป็นพระมหาเถระนักปราชญ์ ฉลาดในการสอนธรรม เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาในประเทศไทยในยุคปัจจุบัน ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เข้าถึงประชาชน
แนะนำสิ่งที่ดีควรแนะนำ ไม่ชักชวนในสิ่งที่ไม่ใช้ธรรมไม่ใช่วินัย เป็นพระมหาเถระผู้รัตตัญญู
ไม่โกรธใคร หนักแน่นในระเบียบวินัย ผู้ใดได้ใกล้ชิดได้ศึกษาธรรมจากท่าน ย่อมเจริญใน
ธรรม ท่านมีชีวิตเพื่อผู้อื่น ทำงานเพื่อพระพุทธศาสนาตรากตรำไม่หยุดพัก

การมรณภาพของท่านเจ้าคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ หลวงพ่อปัญญานันทะ เป็น
การสูญเสียของพระมหาเถระผู้เป็นเสาหลักแห่งคณะสงฆ์ไทย เป็นเหตุนำมาซึ่งความ
อาลัยแก่คณะสงฆ์ และพุทธศาสนิกชน หากแต่คุณธรรม และความดีที่หลวงพ่เจ้าคุณ ได้
บำเพ็ญมาตลอดชีวิต ยังคงประทับอยู่ในจิตใจของพุทธศาสนิกชน และคณะศิษยานุศิษย์
สืบกาลนาน

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสวัสดิมงคลของหลวงพ่เจ้าคุณพระพรหม-
มิ่งคลาจารย์ หลวงพ่อปัญญานันทะ และอำนาจแห่งกตัญญูกตเวทีตาธรรม ที่คณะ
ศิษยานุศิษย์ทั้งปวงได้บำเพ็ญมาโดยลำดับ จนถึงวันพระราชทานเพลิงศพ ในวันที่ ๕
พฤศจิกายน ๒๕๖๐ นี้ ได้อำนวยผลให้หลวงพ่เจ้าคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ หลวงพ่อ
ปัญญานันทะ ได้ประสบศานติและความสุข トラบบรรลุถึงซึ่งพระนิพพานเทอญฯ

(สมเด็จพระมหารัชมิ่งคลาจารย์)

เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ

กรรมการมหาเถรสมาคม

อภยานุสรณ์

“รูป ชีรติ มจจาน, นามโคตตํ น ชีรติ”
“รूपกาย [สังขาร] ของสรรพสัตว์ ย่อมเสื่อมไป,
แต่ชื่อเสียงและโคตร หาเสื่อมไปด้วยกันไม่”

การมรณภาพของพระเดชพระคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัน ปญฺญานนทมหาเถร) อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๘ , อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ และอดีตหัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ ๙ กล่าวได้ว่า “เป็นการสูญเสียพระมหาเถระ ผู้ทำประโยชน์ต่อชาติ พระพุทธศาสนา และพระมหากษัตริย์ นับว่ายิ่งใหญ่และยากจะลืมเลือนได้นั้น” จะปรากฏเป็นเนติและทิวฐานุคติแก่ปัจฉิมชนตาชนคนรุ่นหลังต่อไป

ทุกคนไม่อาจหนีพ้นจากความแก่ ความเจ็บ และความตาย ซึ่งกฎทั่วไปได้ กล่าวคือ กฎของไตรลักษณ์ หรือสามัญญลักษณะ คือ อนิจจัง ความไม่แน่นอน ทุกขัง ความแปรปรวนจากเดิม และอนัตตา ความไม่มีอัตตาตัวตน ไม่มีใครปรารถนา แต่ทุกคนไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้ฉลาดจึงไม่ยอมที่จะจากไปโดยปราศจากประโยชน์เป็นแน่ ในขณะที่มีชีวิตอยู่จึงต้องเร่งชวนช่วยสร้างประโยชน์และคุณงามความดีให้แก่ตนเอง และประโยชน์ส่วนรวม ดังที่พระเดชพระคุณฯ ได้ทำเนติเป็นแบบอย่างให้เราได้เห็นนั้น

พระเดชพระคุณฯ เป็นพระมหาเถระผู้เคร่งครัดในธรรมวินัย มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส และเป็นตัวอย่างในการเสียสละตัวเองต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา อันปรากฏแล้วนั้น นอกจากนี้พระเดชพระคุณฯ ยังประกอบด้วยเมตตาต่อพุทธศาสนิกชนทุกหมู่เหล่า จึงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในหน้าที่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นยิ่งนัก จึงเป็นที่เคารพรักนับถือ และสรรเสริญของศิษยานุศิษย์ และผู้รู้จักอย่างกว้างขวาง ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ฉะนั้น การมรณภาพของพระเดชพระคุณฯ “จึงเป็นเรื่องน่าเสียดายอย่างที่สุด” หากแต่กุศลบารมีธรรมและความดีที่พระเดชพระคุณฯ ได้บำเพ็ญมาตลอดสมณวิสัย หาได้มลายหายสูญไปกับสังขารด้วยไม่ อนึ่ง ขอกุศลบารมีธรรมที่พระเดชพระคุณฯ ได้บำเพ็ญมา และที่คณะศิษยานุศิษย์ได้บำเพ็ญให้เป็นไปนี้ จงส่งเสริมเพิ่มเติมเป็นวิบากสมบัติให้พระเดชพระคุณฯ ประสพสุขอยู่ในสุคติวิสัยสัมปรายภพ จงทุกประการฯ

สมเด็จพรพุทธชินวงศ์

(สมเด็จพรพุทธชินวงศ์)

กรรมการมหาเถรสมาคม, เจ้าคณะใหญ่หนกลาง

เจ้าอาวาสวัดพิชัยญาติการาม วรวิหาร

พระพรหมมิ่งคลาจารย์อนุสรณ์

พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปิ่น ปญฺญานนโท) อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง และอดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๘ หรือที่รู้จักกันทั่วไปในนาม หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ ท่านเป็นที่รู้จักในฐานะพระสงฆ์ผู้ปฏิรูปแนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทย และเป็นสหธรรมมิกร่วมอุดมการณ์องค์สำคัญของพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระธรรมโกศาจารย์ หรือท่านพุทธทาสภิกขุ (เงื่อม อินฺทปญฺโญ) ผู้ร่วมอุทิศชีวิตให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนา จวบจนวาระสุดท้ายของชีวิต

หลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ เป็นพระมหาเถระผู้มีชื่อเสียงของประเทศไทย ท่านได้สร้างผลงานไว้ ทั้งด้านศาสนา สังคมสงเคราะห์ ตลอดจนงานด้านวิชาการ ดังนั้นท่านจึงได้รับการเสนอชื่อให้เป็นผู้ได้รับปริญญากิตติมศักดิ์ และรางวัลเกียรติคุณ ท่านเป็นประธานในการดำเนินกิจกรรมทั้งที่เป็นประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาและสังคม เช่น สนับสนุนโครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างแดน เป็นประธานจัดหาทุนสร้างตึกโรงพยาบาลกรมชลประทาน ๘๐ ปี (ปัญญานันทะ) และเป็นประธานในการดำเนินการจัดหาทุนสร้างวัดปัญญานันทาราม จังหวัดปทุมธานี เป็นต้น

การถึงแก่มรณภาพของท่าน ผู้เป็นดังประทีปส่องทางชีวิตของชาวพุทธทั้งหลาย ถือได้ว่าเป็นการสูญเสียปูชนียสงฆ์รูปสำคัญ อันเป็นแม่ทัพธรรมระดับแนวหน้าครั้งยิ่งใหญ่ของวงการคณะสงฆ์และประชาชนคนไทย อีกทั้งยังนำธรรมสังเวชมาสู่คณะสงฆ์ คณะศิษยานุศิษย์ และพุทธศาสนิกชนทั่วไปเป็นอย่างยิ่ง คงเหลือทิ้งไว้แต่ผลงานอันทรงคุณค่า และคุณูปการอันยิ่งใหญ่ที่อุทิศให้แก่พระพุทธศาสนา เป็นอนุสรณ์แห่งความทรงจำไว้เบื้องหลัง สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ตรัสไว้ว่า

รูปํ ชีรติ มัจจانی นามโคตํ น ชีรติ

ขอผลแห่งบุญกิริยาสม่ำเสมอปฏิบัติที่พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปิ่น ปญฺญานนโท) ได้สั่งสมอบรมมา พร้อมทั้งกุศลเจตนาแห่งทักษิณานุประทานกิจที่คณะสงฆ์และคณะศิษยานุศิษย์ได้ตั้งจิตอุทิศน้อมถวายแล้วนั้น จงประมวลเป็นวิบากสมบัติ ศุภวิบูลมณูผล ส่งเสริมเพิ่มบารมีธรรมแด่ท่าน โดยสมควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพ สมดังเจตนาปรารถนาทุกประการ เทอญ

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

กรรมการมหาเถรสมาคม
เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร

พระมหาเถรานุเถระเป็นแบบฉบับ

พระเดชพระคุณพระพรหมมงคลจารย์ อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๘ อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ซึ่งเป็นพระมหาเถรผู้รัตตัญญู มีอายุยืนถึง ๙๖ ปี ๗๖ พรรษา ความเป็นพระผู้มีรাত্রียาวนานของท่าน ผ่านร้อน ผ่านหนาว ผ่านฝน ถึง ๙๖ ฝน นับเป็นบุญลาภอันยิ่งใหญ่แห่งชีวิต แสดงว่า บุญที่ท่านทำไว้ในอดีตมิได้เปียดเบียนชีวิตผู้ใดโดยเจตนาเลย ทำให้ท่านอายุยืนยาวเกินชัย

พระเดชพระคุณฯ เป็นพระมหาเถรที่มีอัตตลักษณ์เฉพาะตน ยากที่ใครจะเลียนแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นวิธีคิด การปาฐกถาธรรม การบริหารจัดการตามแนววิถีพุทธ ง่ายๆ สบายๆ ได้บุญ ได้ความรู้ ได้แนวคิด ได้ความสุขใจ แล้วนำไปปฏิบัติ ทุกวันอาทิตย์ เกือบทุกบ้านทุกวัดต้องเปิดวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ฟังปาฐกถาของท่าน ฟังจนได้แนวคิดอันเป็นแบบฉบับของท่าน

พระเดชพระคุณฯ เป็นพระที่คิดนอกกรอบที่เคยปฏิบัติเคยมีเคยเป็นกันมา ช้านาน แนวคิดของท่านถูกยุค ทันสมัย จึงเป็นพระมหาเถรที่เป็นแบบฉบับของพระหนุ่มเณรน้อยสมัยนั้น มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีใจเป็นเสมือนครู และมีความรู้ใหม่เสมอ พระเดชพระคุณพูดให้เห็นภาพ กราบก็เห็นใจที่เคารพนอบน้อม การบำเพ็ญกุศลต่างๆ ในวัดชลประทานฯ จึงเป็นไปอย่างสะดวก เรียบร้อย รวดเร็ว ไม่มีพิธีรีตองอันเป็นส่วนประกอบมากมายนัก พระเดชพระคุณจึงได้รับการถวายปริญญากิตติมศักดิ์ และรางวัลเกียรติยศหลายที่ หลายมหาวิทยาลัย

๑๐ ปี แห่งการที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อกว้างไป ก็ยังไม่เลือนหายไปจากความทรงจำของเราท่านทั้งหลาย เพราะท่านเป็นท่าน เป็นพระสงฆ์ที่ทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง เป็นพระสงฆ์ที่เป็นหนึ่งเดียวที่เดินทางไปปาฐกถาทุกจังหวัด หลายร้อยอำเภอ เป็นพระสงฆ์ที่ทรงแบบฉบับแห่งการปาฐกถาธรรม ภาษาง่ายๆ เข้าใจง่ายๆ และได้ความรู้ เพื่อให้ชาวพุทธอยู่อย่างผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

ขอบุญบารมีแห่งสัมมาปฏิบัติอันเป็นโลกทัศน์แห่งพระ ผู้ช่วยให้ผู้อื่นรู้ ชี้ทางผู้อื่นทำ และเป็นผู้นำแห่งจิตวิญญาณของชาวพุทธทั่วไป จงเป็นวิบากสมบัติให้พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระพรหมมงคลจารย์ ถึงที่สุดแห่งธรรม นั่นคือพระนิพพาน ซึ่งเป็นเป้าหมายแห่งกายปฏิบัติธรรมของผู้บำเพ็ญบุญอย่างสูงสุดในพระพุทธศาสนาด้วยเทอญ

(สมเด็จพระพุทธาจารย์)

วัดไตรมิตรวิทยาราม

เมืองไทย ยังต้องใช้เสียงปลุก โลกต้องการธรรมไปดับไฟ ไม่ให้ลามลุก

มองกาลก่อนย้อนไปนานไกลเมื่อใกล้จะขึ้น พ.ศ. ๒๕๐๐ นับถึงเวลานี้ เกินกว่า ๖๐ ปีแล้ว ตัวผู้เขียนบทรำลึกนี้ยังเป็นนักเรียนชั้นมัธยม จนถึงเป็น สามเณร ก็ได้ยืมกิตติศัพท์ของภิกขุ ปัญญานันทะ หรือ ปัญญานันทภิกขุ ที่เล่า ขานกันขจรขยายไปทั่ว

คนพูดเล่าบอกกันว่า ท่าน “ปัญญานันทะ” พุทธธรรมเข้าใจง่าย ท่านพูดได้ ลื่นไหลคล่อง อย่างที่บางคนว่าเหมือนจะเทน้ำจากกระบอก น่าสนใจ เข้าใจ ชวน ให้อยากฟัง พอมีข่าวว่าท่านจะพูดที่ไหน ก็มีคนไปฟังมากมาย และคอยติดตามไป ฟังต่อๆ ไป

แต่มิใช่แค่นั้น ท่าน “ปัญญานันทะ” เป็นผู้เปิดยุคใหม่ หรืออย่างน้อยก็เป็น ท่านที่เด่นชัดในพระผู้นำยุค น้อยท่านในเวลานั้น ที่เริ่มยุคสมัยแห่งการเผยแผ่ ธรรมแบบเข้าถึงประชาชน ออกไปพบชาวบ้าน พูดสอนด้วยภาษาที่รู้เข้าใจง่าย ชัด ตรง มุ่งไปที่ธรรม ไม่ต้องมีพิธีรีตอง ไม่ต้องรอคำอาราธนาที่ยืดยาว มองมุ่งไป ที่ยืนพูดกันตรงหน้า ว่ากันด้วยปากเปล่า เกิดมีคำเรียกว่า *ปาฐกถาธรรม*

เวลานั้น ในเมืองไทยนี้ การสอนการแสดงธรรม ที่เรียกว่า *เทศน์* ได้กลายเป็นกิจกรรมตามประเพณี ที่จับตัว ทื่อ การแสดงธรรมคือ เทศน์ครั้งสำคัญๆ ต้อง รอมิพิธีใหญ่ๆ อย่างงานทำบุญในเทศกาล พระต้องขึ้นไปนั่งบนธรรมาสน์ที่ตกแต่ง งามวิจิตร ตั้งตาลปัตร ถือคัมภีร์ มีชั้นตอนหยุ่มหยิม แล้วก็ฟังๆ พอให้เสร็จกันไป หรือไม่ก็ต้องหาพระนักเทศน์ที่โด่งดัง นิมนต์มาจากกรุงหรือที่ไกลๆ มาเทศน์คู่ เทศน์ปฏิภาณโต้ตอบกัน ชนิตที่สนุกสนาน หัวเราะกันแทบตกศาลา แล้วก็ติด กันเทศน์ให้หนักๆ

เวลานั้น ความสนุกสนานร่าอารมณ์ขึ้นมาเป็นจุดสนใจ แทนเนื้อหาสาระของธรรมพิธีกรรมและไทยธรรมขึ้นมาเป็นใหญ่ ใครจะฟังธรรม ต้องไปรอฟังที่วัดในเวลาที่มีพิธี

ท่าน “ปัญญานันทะ” หรือ ภิกขุ ปัญญานันทะ หรือปัญญานันทภิกขุ นั้น ถึงแม้เมื่อท่านเจริญพรรษาชุกกาลมา จะมีสมณศักดิ์เป็นที่ “พระพรหมมิ่งคลาจารย์” ในที่นี้ ขอเรียกท่านแบบสบายๆ ว่า หลวงพ่อปัญญานันทะ เมื่อครั้งท่านแรงงานประกาศธรรมะ ในระยะใกล้ พ.ศ. ๒๕๐๐ นั้น ท่านอยู่ที่วัดอุโมงค์ เมืองเชียงใหม่ และท่านได้ตั้งพุทธรูปขึ้นมาเพื่อเป็นที่ทำงานเผยแผ่ประกาศธรรม

เวลานั้น การสื่อสารคมนาคมยังติดขัดคับแคบ มีช่องทางน้อยนัก และแสนจะล่าช้า เมืองเชียงใหม่ ในภาคเหนือ จึงเป็นถิ่นแดนที่แสนไกล การที่พวกเราในแถบภาคอื่น หรือในถิ่นใกล้กรุง ได้ยินข่าวสารของท่าน จึงเป็นไปได้ยากมาก และแสดงว่าการทำงานของ ท่านต้องเป็นข่าวใหญ่ และแปลกใหม่มากๆ จึงมาถึงเรา

หลวงพ่อปัญญานันทะประกาศธรรมอยู่ในเมืองเหนือ ที่เชียงใหม่ นานได้ ๑๐ ปี ถึง พ.ศ. ๒๕๐๓ ท่านก็ได้รับนิมนต์มาเป็นเจ้าอาวาสองค์แรก เริ่มงานของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ เมื่อวัดชลประทานฯ ผูกสีมาพระอุโบสถ ผู้เขียนบทรำลึกนี้ ยังเป็นพระนวกะ ก็มาในคณะของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ร่วมสังฆกรรมถอนสีมาด้วย แล้วต่อๆ มา ก็ไม่ได้ห่างไกลหลวงพ่อปัญญานันทะ และวัดชลประทานรังสฤษฎ์ เช่นว่า สมัยก่อนนั้น มีวันมหาจุฬาฯ ในวันที่ ๑๓ กันยายนของทุกปี หลวงพ่อปัญญานันทะก็ประกาศในวันมหาจุฬาฯ ว่าท่านสละมอญนิตยภัตของท่าน ให้แก่มหาจุฬาฯ ตลอดไป และยังได้รับเป็นองค์แสดงธรรมในวันมหาจุฬาฯ นั้นเป็นประจำทุกปี เมื่อหลวงพ่อปัญญานันทะมีอายุ ๘๐ ปี ผู้เขียนเล่านี้ก็ได้รับนิมนต์มาพูดปาฐกถาในงานที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ดังนี้ เป็นต้น

มองมาแต่ไกลก็เห็นได้ว่า หลวงพ่อปัญญานันทะมีใจแน่วอยู่กับงานหลักของพระ คือ การนำพาประชาชนให้ศึกษา ให้รู้ธรรม ให้ปฏิบัติธรรม ท่านมุ่งเผยแผ่สั่งสอนทำธรรมให้ปรากฏ ให้คนรู้เข้าใจ และนำธรรมไปใช้ไปดำเนินชีวิต ไปปฏิบัติกิจหน้าที่การงานในสังคม ท่านทำงานหลักนี้ที่เมืองเหนือ จากศูนย์กลางที่วัดอุโมงค์มาตลอดแล้ว เมื่อมาอยู่ในแถบเมืองหลวงก็ทำงานหลักนี้ที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ต่อไป

งานดำเนินมาได้โดยคุณลักษณะสำคัญที่ท่านมีความริเริ่มนำหน้า และกล้าทำ กล้าเปลี่ยนแปลงแก้ไข เรื่องที่เขวออกไปให้หันมาถูกต้องตามธรรม ประเพณีพิธีกรรมที่สักว่าทำตามๆ กัน ไปจนแห่งหนหมดความหมาย ท่านก็กล้าจัดแก้ปรับแปร ให้ฟื้นความหมายและได้ประโยชน์ ดังตัวอย่างที่เห็นชัดอยู่เป็นประจำ คือ งานพิธีศพ ที่ทำเรื่อยเฉื่อยกันมา จุด - สวด - ทอด - ถวาย แล้วก็จบ เวียนวนผ่านๆ ไป เหมือนลมพัดหาย หลวงพ่อปัญญานันทะก็จัดระบบพิธีการงานศพ นำขึ้นมาใหม่ที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ให้ทุกขั้นตอนของงานมีการแสดงธรรมเป็นสาระ อันจะให้ความหมายแก่พิธีการและกิจกรรมอื่นทั้งหลายที่แวดล้อมเป็นบริวาร นอกจากทำให้ประชาชนได้ประโยชน์ที่พึงได้ จากพระสงฆ์และพระพุทธรูปศาสนาแล้ว ก็เป็นเครื่องเร้าเตือนพระสงฆ์ให้ตื่นตัวใส่ใจ ได้ฝึกฝนพัฒนาตนอยู่ตลอดเวลา ในการเทศนาสั่งสอนธรรม

ในเมืองไทยนี้ ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เช่น กฎของพระสงฆ์ ในรัชกาลที่ ๑ เห็นชัดว่า หลังกรุงศรีอยุธยาแตก พม่าเผากรุงหมดสิ้น เมื่อ ๒๕๐ ปีก่อนนี้แล้ว บ้านเมืองระส่ำระสาย ราษฎรแตกกระสานซ่านเซ็นยากแค้นสุดล้าเคียด มีการปล้นฆ่าแย่งชิงไปทั่ว การบวชเรียนการศึกษาเสื่อมหาย เต็มไปด้วยความเชื่อเหลวไหลไสยศาสตร์หลอกลวงหลาหลา การกู้บ้านกู้เมืองก็หนักหนาอยู่แล้ว การฟื้นฟูคุณภาพของประชาชนยังเป็นงานลงลึกใช้เวลาแสนยาวนาน เป็นเหตุให้ ร. ๑ ตรัสแสดงพระบรมราโชบายว่า “ฝ่ายพระพุทธจักรพระราชาณาจักรย่อมพร้อมกันทั้งสองฝ่ายชวนกันชำระพระศาสนา” ดังที่ได้ทรงตรากฎพระสงฆ์ รวม ๑๐ ฉบับ เพื่อกวดขันภิกษุสามเณรให้ศึกษาเล่าเรียน ไม่ประพฤติดิตเพี้ยนจากพระธรรมวินัย มิให้หลงชักนำคน ในไสยศาสตร์ ครั้นต่อมา ในศตวรรษที่ล่วงนี้ อารยธรรมตะวันตกเข้ามา คนไทยตื่นหลงคลั่งไคล้ความเจริญสมัยใหม่ พากันละทิ้งภูมิธรรมและภูมิไทย ไม่เพียงเห็นห่างและขาดความรู้ แต่ในช่วงหนึ่งถึงกับเหยียบย่ำเหยียดหยามทั้งศาสนธรรมและวัฒนธรรมที่สืบกันมา ในขณะเดียวกันกับที่ภูมิธรรมภูมิปัญญา และวัฒนธรรมประเพณีไทยมากมาย ซึ่งถูกละเลย และเลือนรางจางหาย เหลืออยู่แต่รูปแบบ ที่เสื่อมคุณค่า สูญความหมาย ถูกล้างไปแค้โดยมกมาย หรือคลาดเคลื่อนผิดเพี้ยน เป็นความเสื่อมที่สืบเนื่องมายาวนาน

การที่หลวงพ่อปัญญานันทะ และท่าน บ.ช. เขมาภริต ไปจำพรรษาอยู่กับท่านพุทธทาส ที่สวนโมกข์ และตกลงร่วมกันเป็น “สามสหายธรรม” ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เมื่อ ๘๐ ปีก่อนนี้ บ่งชี้ถึงการที่ในเมืองไทยยังมีท่านผู้ทรงจิตสำนึกของพระธรรมวาที ซึ่งมีจิตปัญญาตระหนักรู้เท่าทันสภาวการณ์ของพระพุทธศาสนาและสภาพของสังคมไทย แล้วก้าวออกมาเป็นตัวอย่างผู้นำของยุคสมัยในการแก้ไขและฟื้นฟู ด้วยการเผยแผ่ธรรมที่พระพุทธเจ้าได้ทรงประกาศไว้ โดย

ท่านมองกว้าง มองไกล มิใช่แค่เมืองไทย แต่โยงต่อไปตลอดทั่วทั้งโลก ตามคติแห่งพุทธพจน์ที่ว่า เพื่อประโยชน์สุขของคนจำนวนมาก เพื่อเกื้อการุณย์แก่ประชาทั้งโลก – **พหุชนสุखाเย โลกาณุกัมปายะ**

การเผยแผ่สั่งสอนธรรมของหลวงพ่อบุญญานันทะนั้น เด่นชัดนักในจุดเน้นของท่าน ที่เพียรพยายามปลูกสังคมไทย ให้ดีขึ้นมาจากความลุ่มหลงหลับใหลอยู่ในไสยศาสตร์ ลัทธิ อ่อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รอผลดลบันดาล และให้ดีขึ้นมาสเนใจธรรม ศึกษาธรรม ให้รู้ธรรม และเอาธรรมไปใช้ไปปฏิบัติในชีวิตและสังคมที่เป็นอยู่ ธรรมที่สอนก็ว่าไปตรงตามปัญหาและสภาพที่เป็นจริง ตั้งแต่การเลี้ยงลูก ดูแลครอบครัว การศึกษาเล่าเรียน การทำงานทำการประกอบอาชีพ โดยขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต การอยู่ร่วมสัมพันธ์ ช่วยเหลือกัน ให้จิตใจและปัญญา ที่พร้อมที่ดี มาคумมานำ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง พูดอีกอย่างหนึ่งว่า พาขึ้นไปหาสัมปราชัยกัตถ์ โดยไม่ทิ้ง ไม่ลืมที่จะทำที่ภูมิจักรกัตถ์ให้เป็นฐานที่มั่นคงได้

ควรย้ำกันว่า แคว้นระดับที่ภูมิจักรกัตถ์ สังคมไทยเวลานี้ก็ยังขาดยังพร่องอย่างมาก แล้วก็เป็นเหตุให้ถูกเขาจัดเรียกเป็นแค่ประเทศที่กำลังพัฒนา ธรรมแคว้นระดับนี้ คนไทยก็ยังแทบไม่รู้จัก ไม่เอามาปฏิบัติ ยังมีการหาความสำเร็จด้วยอธรรมวิธีกันมาก ซ้ำยังหลับใหลหลงใหล หวังพึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์รอฤทธิ์ดลบันดาลกันนักหนา จิตใจและปัญญายังต้องการเสียงปลุกเสียงเตือนให้ตื่นฟื้นขึ้น มาหามาใช้ธรรมกันให้จริงจัง ส่วนในแดนใหญ่ของโลกกว้างออกไป แม้หลายสังคมจะเจริญก้าวหน้าค่อนข้างพร้อมด้วยที่ภูมิจักรกัตถ์ แต่ส่วนมากยังมีจิตปัญญาที่พัฒนาไม่เพียงพอ แทนที่จะมีจะใช้ความมั่งคั่งพร้อมทำตัวเองให้เป็นสุขได้ถูกทาง และเกื้อกูลผู้อื่นให้โลกอยู่กันอย่างมิตรมีไมตรี แต่กลับยิ่งทำให้ทั้งตัวบุคคลเอง ก็เครียดกังวลลอมแต่ทุกข์ ทั้งทำให้โลกนี้เป็นดินแดนแห่งการเบียดเบียน เต็มไปด้วยสงครามและการทำร้าย เป็นปัญหาซึ่งผู้เผยแผ่ธรรมต้องไม่มองข้าม แต่ต้องพยายามดับไฟในตัวมนุษย์เหล่านี้

หลวงพ่อบุญญานันทะเป็นหน่วยนำหน้าบุกเบิกแดนงานเผยแผ่ธรรมมาแล้ว พูดตามภาษาพระว่า เป็นที่ฐานาคติ และแนวธรรมที่ท่านเผยแผ่นำไว้ ที่ไม่ทิ้งฐานด้านที่ภูมิจักรกัตถ์นั้น ก็จะต้องสืบต่อต่อให้ขยายออกไปและให้เกิดผลเป็นประจักษ์ขึ้นมา

บัดนี้ ถึงวาระของบรรดาศิษย์และมวรสหายธรรมที่จะสืบและต่องานเผยแผ่ธรรมดังว่านั้น ซึ่งจะดำเนินไปและสำเร็จได้ เมื่อเรามีนักเผยแผ่ธรรมที่พร้อมด้วยจิตสำนึกของธรรมวาที ซึ่งจะต้องมีความตั้งใจจริง พร้อมด้วยความเสียสละ ตั้งมั่นในสมณวัตร ไม่ประมาทในการฝึกฝนพัฒนาตน และมีปัญญาพร้อม ทั้งความรู้ธรรม และความรู้ที่ไปถึงให้ทัน อันจะให้บรรลุจุดหมายแห่งการประกาศธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมวลมนุษย์ ตามพระพุทธานุศาสน์ที่ตรัสแสดงไว้

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ปยุตฺโต)

๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐

คำไว้อาลัย

ผมมีโอกาสดำเนินชีวิตประเพณีอันดี พระอารามหลวง อย่าง
สม่ำเสมอเป็นเวลานาน เห็นการพัฒนาของวัดอย่างรวดเร็วต่อเนื่อง
ทั้งอาคารสถานที่ และการเผยแผ่พุทธศาสนา ทั้งนี้ ก็ด้วยด้วยความ
เคารพ ความศรัทธา ของพุทธศาสนิกชนต่อพระพรหมมิ่งคลาจารย์
(ปัญญานันทภิกขุ)

สิ่งที่ผมประทับใจ คือ ท่านจะเทศน์ด้วยตัวท่านเอง ก่อนทำพิธี
ฌาปนกิจ เพื่อแสดงธรรมะให้กับผู้ร่วมพิธีทุกครั้ง ตามความตั้งใจของ
ท่านให้พิธีกรรมทางศาสนาเป็นไปเพื่อส่งเสริมสติปัญญาตามหลักการ
ของท่านที่ว่า “เป็นระเบียบ เรียบง่าย ประหยัด และได้ประโยชน์”

ผมมั่นใจว่า ถึงแม้ท่านจะไม่อยู่กับพวกเราแล้ว แต่ความดีงาม
กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ท่านได้วางไว้ในวัดแห่งนี้จะถูกสืบทอดต่อไป

พลเอก

(เปรม ติณสูลานนท์)

ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ

ชีวิตและงานพระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญาบันทกภิกขุ)

พระพรหมมังคลาจารย์ ฉายา ปญฺญานนโท อายุ ๙๖
พรรษา ๗๖ ป.ธ. ๔ อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์

สถานะเดิมชื่อ ปั่น นามสกุล เสน่ห์เจริญ เกิดวันพฤหัสบดี
ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ ปีกุน ตรงกับวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๔
ที่ ต.คูหาสวรรค์ อ.เมือง จ.พัทลุง บิดา-มารดา นายวัน-นางคล้าย
เสน่ห์เจริญ

บรรพชาเมื่อพ.ศ. ๒๔๗๒ อายุ ๑๘ ปี ณ วัดอุปนันทาราม ต.
เขานิวศน์ อ.เมือง จ.ระนอง โดยมี พระรณังควินยุมนีวงศ์ เป็นพระ
อุปัชฌาย์

อุปสมบทเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ อายุ ๒๐ ปี ณ วัดนางลาด ต.เขา
เจ็ยก อ.เมือง จ.พัทลุง โดยมี พระครูจรรณุกรณีย์ เป็นพระอุปัชฌาย์

วิทยฐานะ

- จบชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนประจำอำเภอเมือง จังหวัด
พัทลุง

- จบชั้นมัธยมปีที่ ๓ ที่โรงเรียนประจำจังหวัดพัทลุง

- สอบได้นักธรรมตรี ในสำนักเรียนจังหวัดระนอง

- สอบได้นักธรรมชั้นโทและนักธรรมชั้นเอก ในสำนักจังหวัด
นครศรีธรรมราช

- สอบได้ประโยค ป.ธ.๓ และ ป.ธ.๔ ในสำนักเรียนวัด
สามพระยา กรุงเทพมหานคร

งานปกครอง

พ.ศ. ๒๕๐๓ - เป็นเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์

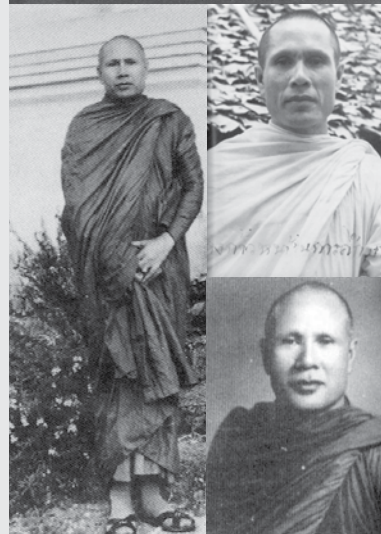
พ.ศ. ๒๕๐๖ - ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์

- เป็นหัวหน้าพระธรรมทูต สายที่ ๙

- เป็นรองเจ้าคณะภาค ๑๘

พ.ศ. ๒๕๓๕ - เป็นเจ้าอาวาสวัดพุทธธรรม สหรัฐอเมริกา

พ.ศ. ๒๕๔๒ - เป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๘

งานการศึกษา

- พ.ศ. ๒๕๐๓ - เป็นเจ้าสำนักศาสนศึกษา แผนกธรรมและบาลี
- พ.ศ. ๒๕๑๒ - เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์
- พ.ศ. ๒๕๒๔ - เป็นผู้อำนวยการจัดการอบรมพระธรรมทายาท
 - เป็นผู้อำนวยการจัดการอบรมพระนวกะที่บวชในวัดชลประทานรังสฤษฎ์

งานเผยแผ่

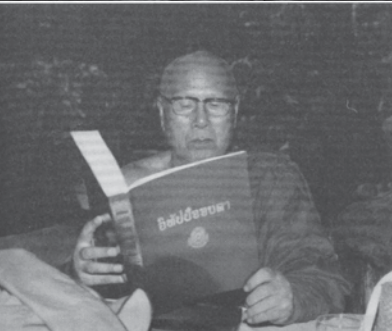
- พ.ศ. ๒๔๙๒ - ๒๕๐๒ - เป็นองค์แสดงปาฐกถาธรรมประจำวันพระและวันอาทิตย์ ณ พุทธนิคม สวนพุทธธรรม วัดอุโมงค์ จังหวัดเชียงใหม่
- พ.ศ. ๒๕๐๓ - เป็นองค์แสดงธรรมทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์
 - เป็นผู้ริเริ่มการทำบุญฟังธรรมในวันอาทิตย์วัดชลประทานฯ
 - เป็นผู้ก่อตั้งทุนพิมพ์หนังสือเผยแผ่ธรรมะแก่ประชาชน
- พ.ศ. ๒๕๒๐ - เป็นผู้อบรมผู้ช่วยผู้พิพากษา
- พ.ศ. ๒๕๒๕ - เป็นผู้ริเริ่มโครงการส่งหนังสือธรรมเป็น ส.ค.ส. ปีใหม่
- พ.ศ. ๒๕๒๕ - เป็นองค์แสดงธรรมแก่สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกผู้แทนราษฎร
- พ.ศ. ๒๕๓๔ - เป็นผู้ริเริ่มค่ายคุณธรรมเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และเชียงราย
 - เป็นประธานอำนวยการศูนย์สืบบอายุพระพุทธศาสนา วัดชลประทานรังสฤษฎ์

การปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศ

- พ.ศ. ๒๔๙๗ - เดินทางไปเผยแผ่ธรรมะยังทวีปยุโรป และเข้าร่วมประชุมขบวนการศีลธรรมโลกที่เมืองโคซซ์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์
- พ.ศ. ๒๕๒๙ - ร่วมประชุมพุทธศาสนิกสัมพันธ์อาเซียนเพื่อสันติภาพ ครั้งที่ ๗ ที่ประเทศลาว
- พ.ศ. ๒๕๓๖ - ร่วมประชุมและบรรยายในการประชุมสภาศาสนาโลก ณ นครชิคาโก สหรัฐอเมริกา
 - ช่วยเหลือกิจการพระศาสนา เผยแผ่ธรรมะในต่างประเทศ คือ ประเทศอังกฤษ, ออสเตรเลีย, นิวซีแลนด์, เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา

งานสาธารณูปการ

- พ.ศ. ๒๕๑๖ - เป็นประธานก่อสร้างกุฏิสี่เหลี่ยม (ปัญญานันทกุฏิ) เพื่อเป็นที่พักอาศัยของพระภิกษุผู้บวชใหม่ เป็นเงิน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- พ.ศ. ๒๕๑๘ - เป็นประธานก่อสร้างโรงเรียนพุทธธรรม เป็นเงิน ๑,๓๖๐,๐๐๐ บาท
- พ.ศ. ๒๕๒๕ - เป็นประธานก่อสร้าง ร.ร.พุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นเงิน ๘,๘๔๐,๐๐๐ บาท
- พ.ศ. ๒๕๓๗ - เป็นประธานการก่อสร้างกุฏิทรงไทยประยุกต์ เป็นเงิน ๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท

งานนิพนธ์

ได้รับงานหนังสือธรรมะทางพระพุทธศาสนาและพิมพ์เผยแพร่เป็นจำนวนมาก ได้แก่ ทางสายกลาง, รักลูกให้ถูกทาง, กรรมสนองกรรม, อยู่กันด้วยความรัก, คำสอนในพระพุทธศาสนา, ชาวพุทธควรเชื่ออย่างไร, พระพุทธศาสนาที่แท้, ความอยู่รอดของพระพุทธศาสนา, ท่านได้อะไรเมื่อไปงานศพ, คิดอย่างไร ใจสงบ, ยิ่งให้ ยิ่งได้, ไหว้พระให้ถูกพระ, อยู่อย่างผู้ชนะ, วางแผนชีวิตพิชิตความทุกข์ ฯลฯ

งานสาธารณประโยชน์

พ.ศ. ๒๕๓๓ - เป็นประธานจัดหาทุนสร้างตึกอุบัติเหตุและผู้ป่วยนอก (ตึก “๘๐ ปี ปัญญานันทะ”) ให้โรงพยาบาลชลประทาน อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี (๒๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท)

พ.ศ. ๒๕๓๓ - เป็นประธานสร้างศูนย์ฝึกอบรมแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง อ. เสนา จ.พระนครศรีอยุธยา (๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท)

พ.ศ. ๒๕๓๔ - เป็นประธานสร้างอุโบสถวัดอุโมงค์ จ. เชียงใหม่ (๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท)

พ.ศ. ๒๕๓๗ - เป็นประธานสร้างวัดปัญญานันทาราม ต. คลองหก อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี (๗๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท)

พ.ศ. ๒๕๔๒ - เป็นประธานทอดผ้าป่าหาทุนซื้ออุปกรณ์การแพทย์ให้โรงพยาบาลวชิระ จ.ภูเก็ต (๓,๓๐๐,๐๐๐ บาท)

พ.ศ. ๒๕๔๔ - เป็นประธานสร้างอาคารเรียน “๘๐ ปี พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)” ให้โรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี (๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท)

พ.ศ. ๒๕๔๕ - เป็นประธานสร้างอาคารที่พักอาศัยคนทุพพลภาพ “๘๒ ปี ปัญญานันทะ” ให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา (๖๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท)

พ.ศ. ๒๕๔๗ - เป็นประธานซื้อที่ดิน ๑๒๕ ไร่ สร้างวัดให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา (๑๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท)

พ.ศ. ๒๕๔๘ - เป็นประธานสร้างอุโบสถกลางน้ำให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๑๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท)

งานพิเศษ

พ.ศ. ๒๕๐๓ - เป็นองค์แสดงธรรมถวาย สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

พ.ศ. ๒๕๑๘ - เป็นองค์แสดงธรรมถวาย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพ ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์

พ.ศ. ๒๕๑๘ - เป็นองค์แสดงธรรมถวาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ, สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถและพระบรมวงศานุวงศ์เนื่องในพระราชพิธีพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รามธิบดีอันมีศักดิ์ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

สมณศักดิ์

๑. ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นที่ พระปัญญาภันทนี เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๔๙๙
๒. ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นที่ พระราชันทนี เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๔
๓. ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นที่ พระเทพวิสุทธิเมธี เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐
๔. ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นที่ พระธรรมโกศาจารย์ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๗
๕. ได้รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะเจ้าคณะรอง ชั้นหิรัญบัฏ ในพระราชทินนามที่ พระพรหมมังคลาจารย์ ไพศาลธรรมโกศล วิมลศีลาจารนิวิฐ พิพิธธรรมนิเทศ พิเศษวรภิจจานุกิจ มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗

ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

๑. พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาครุศาสตร์
จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อ ๙ มกราคม ๒๕๒๔
๒. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อ ๙ มกราคม ๒๕๓๒
๓. การศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๔
๔. อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๖
๕. ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาศาสนาและปรัชญา
จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เมื่อ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๖
๖. ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
จาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๓๗
๗. การศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาสังคมศึกษา
จาก มหาวิทยาลัยทักษิณ เมื่อ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๔
๘. ศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาพุทธศาสตร์
จาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เมื่อ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๗

๙. ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เมื่อ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๗

รางวัลต่างๆ ที่ได้รับ

๑. รางวัล “สังข์เงิน” ในฐานะพระภิกษุผู้เผยแผ่ธรรมะยอดเยี่ยม ประจำปี ๒๕๒๐
จากสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย
๒. รางวัล “นักพูดดีเด่น” ประจำปี ๒๕๒๐ จากสมาคมฝึกการพูดแห่งประเทศไทย
๓. ได้รับการยกย่องและคัดเลือกให้เป็น “บุคคลผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา”
ในโอกาสฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ประเภทบุคคล และประเภทสื่อสารมวลชน (รายการ
ส่งเสริมธรรมะทางสถานีวิทยุโทรทัศน์) เมื่อ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๕
๔. ได้รับการยกย่องให้เป็น “คนดีศรีปักษ์ใต้” จากสมาคมชาวปักษ์ใต้ เมื่อ ๙ มีนาคม
๒๕๓๘
๕. รางวัลเหรียญทอง “Tobacco Or Health Medal 1995” จากองค์การอนามัยโลก
เนื่องใน “วันงดสูบบุหรี่โลก” ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๓๘
๖. รางวัล “มหิตลวราณุสรณ์” ในฐานะผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาชน สังคม และ
ประเทศชาติ ควรแก่การยกย่องและถือเป็นแบบฉบับ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ใน
พระบรมราชูปถัมภ์ ถวายในโอกาส “วันมหิตล” ๒๔ กันยายน ๒๕๔๐
๗. รางวัล “ศาสตรเมธี” สาขาสังคมศาสตร์ ด้านศาสนาและปรัชญา จากมูลนิธิศาสตรา-
จารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล เมื่อ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๖
๘. รางวัลบุคคลต้นแบบ “คนดีศรีแผ่นดิน” จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์ เมื่อ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๙
๙. รางวัล “ผู้มีคุณูปการต่อการศึกษาของชาติ ประจำปี ๒๕๕๐” จากคุรุสภา เมื่อ ๑๖
มกราคม ๒๕๕๐
๑๐. รางวัล “ผู้สูงอายุแห่งชาติ (ผู้สูงอายุที่เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม) ประจำปี ๒๕๕๐”
จากคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ เมื่อ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๐

วาระสุดท้ายแห่งชีวิต

พระพรหมมิ่งคลาจารย์ เข้ารับการผ่าตัดเนื้อด้วยเส้นโลหิตตีบที่โรงพยาบาลศิริราช เมื่อ
วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ต่อมาเกิดการติดเชื้อที่ปอด ทำให้ระบบการทำงานของไตและหัวใจผิด
ปกติ ทานมรณภาพด้วยภาวะปอดอักเสบ ไตวายเฉียบพลัน และ ภาวะหัวใจล้มเหลว ในวันพุธที่
๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เวลา ๙.๐๐ น. สิริอายุ ๙๖ ปี ๕ เดือน พรรษา ๗๖.

ปณิธาน

ท่านปัญญานันทะ

“ทำงานเพื่องาน ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่
ประกาศธรรมของพระพุทธเจ้า
ให้คนเข้าถึงเนื้อแท้ของพระพุทธศาสนา”

“ปณิธาน” คือ ความตั้งใจที่ตั้งไว้ว่าจะทำอะไรในชีวิต
ทุกคนควรมีปณิธานคือความตั้งใจว่าจะทำอะไรสักอย่างหนึ่ง
อันจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

หลวงพ่อก็มีปณิธานอยู่ในใจว่าจะทำอะไรสักอย่าง
หนึ่งที่เป็นประโยชน์เป็นความสุขแก่ส่วนรวม นับตั้งแต่ได้
บวชเข้ามาในพระพุทธศาสนา เป็นสามเณรเมื่ออายุ ๑๘ ปี
ได้ศึกษานักธรรมชั้นตรี ชั้นโท และอายุครบบวชพระก็ได้บวช
เป็นพระ บวชพระแล้วศึกษานักธรรมชั้นเอก สอบได้ แล้วก็
เรียนบาลีต่อโดยลำดับ จนกระทั่งได้เป็นเปรียญ ๔ ประโยค
ได้มีความตั้งใจไว้ในใจอยู่ประการหนึ่งว่า จะเป็นนักเทศน์
นักสอน เพื่ออบรมคนให้เข้าถึงเนื้อแท้ของพระพุทธศาสนา

เพราะตามที่ตั้งใจโดยทั่วๆ ไปนั้น คนไทยเราเป็นผู้ที่
นับถือพระพุทธศาสนาก็จริง แต่ไม่ค่อยจะมีความรู้ความเข้าใจ
ในเรื่องพระพุทธศาสนา จึงปฏิบัติปนเปกันไปกับไสยศาสตร์
อยู่ตลอดเวลา ไม่ได้เข้าถึงเนื้อแท้ของพุทธธรรมอันเป็นของ
พระพุทธเจ้า

ถ้าเราไม่ได้ช่วยกันเผยแผ่สั่งจรรณคำสอนอย่างแท้จริง
คำสอนส่วนลึกหรือส่วนที่จะนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันก็
จะหายไป สังคมไทยก็จะเป็นสังคมที่เป็นไทต่อไป แต่จะ
เป็นทาสของอารมณ์ด้วยประการต่างๆ

ความคิดนี้เกิดขึ้นตั้งแต่บวชแล้วใหม่ๆ เมื่อได้ศึกษานัก
ธรรมตรี นักธรรมโทแล้วก็ได้มีความคิดเกิดขึ้นในใจว่า เราจะ
อยู่เพื่อประกาศธรรมะของพระพุทธเจ้า จะไม่ลาสิกขา แต่จะ

ทำหน้าที่เผยแพร่ธรรมต่อไป อันนี้เป็นจุดหมายที่สำคัญที่ตั้งไว้ในใจเป็นครั้งแรก

เมื่อตั้งจุดหมายไว้ในใจแล้ว ก็พยายามที่จะสร้างตัวให้เป็นนักสอนงานธรรมต่อไป ด้วยการศึกษาเล่าเรียน อ่านหนังสือมากมาย เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องอะไรๆ ต่างๆ แล้วก็ไปเทศน์ตามที่ต่างๆ ชั้นแรกก็เทศน์ตามแบบโบราณที่เขาเทศน์ๆ กันมา เช่น เทศน์คู่บ้าง ก็เป็นไปตามธรรมเนียมที่เขาเทศน์ๆ กัน

เทศน์นานเข้าๆ ก็มองเห็นว่าการแสดงธรรมในรูปอย่างนั้น ไม่เป็นการสร้างคน ไม่เป็นการฟอกจิตใจคนอย่างแท้จริง คนฟังก็ฟังสักรั้วว่าฟัง เพลิดเพลिनไป ฟังเอาบุญเสียเป็นส่วนมาก ไม่ถึงขั้นที่เป็นกุศล จึงคิดว่าควรจะเปลี่ยนแปลงระบบการแสดงธรรมให้เป็นการแก้ไขคนต่อไป ก็ได้เริ่มปฏิบัติมาโดยลำดับ แต่ว่าชื่อเสียงยังไม่โด่งดังเท่าใด เพราะทำอยู่ในวงจำกัด

มีโอกาสดเทศน์ที่ไหน ก็พยายามชี้แจงให้เขาเข้าใจในเรื่อง “ทาน” เรื่อง “ศีล” เรื่อง “ภาวนา” ก็ให้รู้จุดหมายของการทำ เช่น สอนเรื่อง ทาน ก็สอนว่าให้เราทำทาน มิใช่ทำเพื่อจะ “เอา” แต่ทำเพื่อจะ “ให้” การทำทานเพื่อจะเอานั้นยังไม่เป็นการให้ที่แท้จริง แต่เป็นการลงทุนเพื่อหวังกำไรเพื่อเอาอะไรมาแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่ตนสละไป ไม่เป็นการให้ทานที่ถูกต้อง

การให้ทานที่ถูกต้องนั้น ต้องทำทานเพื่อไม่เอา ทำทานเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ได้รับความทุกข์ยากลำบาก เช่น คนขาดอาหาร เราก็ให้อาหาร คนขาดเสื้อผ้าเราก็ให้เสื้อผ้า ขาดที่อยู่อาศัย เราก็ให้ที่อยู่อาศัย แก่เขาเหล่านั้น การทำอย่างนี้เป็นการแก้ไขในเรื่องการทำทานที่เป็นรูปมกาย ทำเพื่อหวังผลอะไรๆ ต่างๆ เมื่อใครมาบริจาคทานอะไร ก็ชี้แนะให้เขาเข้าใจว่าทำทานเพื่อให้ ไม่ใช่ทำทานเพื่อจะเอาอะไร

ในการรักษาศีลก็เหมือนกัน เราอธิบายให้เขาเข้าใจว่า “ศีล” เป็นเครื่องคุ้มครองกายวาจา ให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย

ผู้รักษาศีลข้อที่หนึ่ง ต้องมีน้ำใจประกอบด้วยคุณธรรม คือความเมตตาปรารถนาความสุขความเจริญแก่ผู้อื่น แล้วจิตที่คิดจะฆ่ามันก็หายไป จิตที่คิดจะทำร้ายมันก็หายไป

เราถือศีลข้อที่สอง ก็มุ่งให้เรารู้จักทำมาหากิน ทำงานทำการด้วยความสุจริต ทำงานที่ถูกที่ชอบ ทำนาทำไร่ ทำสวน

ค้าขาย ทำราชการอะไรก็ตามใจ เราได้ทรัพย์สินใดมา ควรได้มาโดยที่สุจริต ไม่ไปแสวงหาทรัพย์ในทางทุจริต ด้วยการไปลักไปขโมยของเขาเอามาเป็นของตัวเอง สอนให้เขาเข้าใจในรูปอย่างนั้น ถ้าเราทำมาหากินโดยเราไม่ต้องเบียดเบียนใคร ไม่ลักของใคร ไม่เอาของใครมาเป็นของตัวเอง ก็เป็นการดีการชอบการเหมาะการควรอยู่ในตัวแล้ว

ถ้าเรารักษาศีลข้อสาม ก็หมายความว่า ให้อภัยใจในคู่ครองของตัวเอง เพราะว่าเมื่อได้แต่งงานกับผู้ใดแล้ว ก็ควรซื่อสัตย์ต่อผู้นั้น ไม่หาความสุขกับคนอื่น ไม่ไปหาความสุขนอกบ้าน ไม่เที่ยวเหลวไหลส่งเสริมสิ่งชั่วร้าย เช่น ไม่เที่ยวกลางคืน ไปแสวงหาความสุขนอกบ้าน เป็นการผิดหลักศีลธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนา

ถือศีลข้อที่สี่ ก็หมายความว่า มีจิตคิดแต่เรื่องดีเรื่องงาม ไม่พูดคำโกหก ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดคำเหลวไหลกับใครๆ พูดแต่คำจริง คำอ่อนหวาน สมานสามัคคี มีประโยชน์

ถือศีลข้อที่ห้า มีจุดหมายเพื่อรักษาสุขภาพกาย สุขภาพใจให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยดีงาม ไม่ทำอะไรรที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย ด้วยการขาดสติ การดื่มของมึนเมาทำให้สติปัญญาเสื่อมถอย

เราถือศีลเพื่อมุ่งรักษาร่างกาย รักษาทรัพย์สมบัติ รักษาคู่ครอง รักษาคำพูด รักษาสุขภาพทางกาย ทางใจให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย พยายามอธิบายให้เขาเข้าใจอย่างนั้น

แม้การเจริญภาวนา ผู้ใดสนใจในการเจริญภาวนาก็พยายามสอนให้เขาเข้าใจว่า การเจริญภาวนานั้นเป็นการฝึกจิตของตัวเอง จิตนี้เป็นธรรมชาติที่ดิ้นรนกลับกลอก รักษายากห้ามยาก เราต้องฝึกหัดเพื่อให้เกิดความมั่นคงหนักแน่น ให้เกิดมีปัญญารู้ทันรู้เท่าต่อสิ่งทั้งหลายตามสภาพที่เป็นจริง การฝึกจิตก็มุ่งให้เกิดความสงบเป็นส่วนใหญ่ มุ่งให้ตั้งมั่น มุ่งให้อ่อนโยน ให้เหมาะแก่การที่จะใช้งานต่อไป จึงควรส่งเสริมการฝึกจิต

ไม่ได้ฝึกจิตเพื่อเห็นสวรรค์ เห็นนรก เห็นเทวดา นางฟ้า อะไรอย่างนั้น หามิได้ แต่ฝึกเพื่อให้จิตมันสงบลง ให้ตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์เดียว ให้อ่อนโยนเหมาะที่จะใช้งาน ต้องการให้เขาฝึกอย่างนั้น มิฉะนั้นเขาจะไปฝึกจิต ติดอยู่ในภพในภาพต่างๆ ที่อาจารย์พูดล่อใจจิตใจให้หลงไหลมัวเมา เราสอนเขาในรูปอย่างนั้น

แล้วส่วนมาก พุทธบริษัทเรามีความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ อันเป็นเรื่องที่มันไม่ถูกต้องไม่ตรงกับหลักพระพุทธศาสนา ก็พยายามสอนให้เขาเข้าใจว่า ไสยศาสตร์เป็นศาสตร์สำหรับคนโง่คนเขลา ไม่ใช่ศาสตร์สำหรับคนฉลาด คนในสมัยก่อนไม่มีปัญญา ก็มีความเชื่ออย่างนั้นทำไปตามเขาว่าอย่างนั้น ครั้นเรามาเป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนา เป็นพุทธบริษัท เป็นผู้รู้ เป็นผู้ตื่น เป็นผู้เบิกบานแล้ว ก็ไม่ควรที่จะไปหลงไหลในไสยศาสตร์ ไม่ควรหลงไหลในโชคในลาภ อันจะบันดาลให้ตนเป็นอะไร

อธิบายให้เขาเข้าใจว่าชีวิตของคนเราขึ้นอยู่กับความคิด การพูด การกระทำของเราเอง ชีวิตที่ขึ้นอยู่กับความคิด การพูด การกระทำ ก็หมายความว่าขึ้นอยู่กับกฎแห่งกรรม เราทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราจะหนีจากผลที่เรากระทำไว้ไม่ได้เป็นอันขาด ทำกรรมอย่างใดก็ต้องได้ผลอย่างนั้น ให้เชื่อมั่นในกฎแห่งกรรม อย่าไปเชื่อโชค เชื่อลาภ เชื่ออะไรต่างๆ เพราะว่าคุณสมบัติของอุบาสก

อุบาสิกานในพระพุทธศาสนา ต้องมีคุณสมบัติคือ ความเชื่อมั่นคง ในองค์พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ รักษาศีลให้บริสุทธิ์ยิ่งขึ้นไป ไม่ถือนมกตต้นข้าว เชื้อกรรม ไม่เชื่อนมกต ทำบุญแต่ใน หลักการทางศาสนา ไม่ทำบุญตามแบบนอกพระพุทธศาสนา อันนี้เป็นคุณสมบัติของอุบาสกอุบาสิกา

ก็พยายามเน้นให้คนเข้าใจความมีสภาพเป็นอุบาสก อุบาสิกานในพระพุทธศาสนา อุบาสกอุบาสิกาต้องเป็นผู้รู้ ต้อง เป็นผู้ตื่น ต้องเป็นผู้มีความเบิกบานแจ่มใส ในสพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าตลอดเวลา

เราพยายามเน้นในเรื่องอย่างนี้ โดยเฉพาะเรื่องความเชื่อ ประเภทมงามายโดยประการต่างๆ ก็ได้ส่งเสริมให้คนคลายจากความเชื่ออย่างนั้น ให้คลายจากความมงามายเหลวไหล เพื่อให้หันมาเข้าใจหลักธรรมะของพระพุทธเจ้า ไม่ให้เชื่อโชคเชื่อกลาง เชื่อผีสาแเทวดาที่ไม่เข้าเรื่อง แต่ให้เป็นไปตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้า เช่น เราจะเป็นเทวดาก็เป็นเสียเอง ไม่ต้องไปไหว้ เทวดาไหน เราจะเป็นพระพรหมก็เป็นพรหมด้วยความมีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ประจำจิตใจ ไม่ต้องไปไหว้พระพรหมที่เขาปั้นไว้เป็นรูปสมมติ

พยายามสอนให้เขาเข้าใจในเรื่องอย่างนั้น แล้วก็ทำการสอนมาในรูปนี้ตลอดเวลา มีอุดมการณ์แน่วแน่ ที่จะแก้ไขความเป็นอยู่ของพุทธบริษัทให้ดีขึ้นให้เจริญ ให้ก้าวหน้า ในทางที่ถูกที่ชอบ ตามหลักการในทางพระพุทธศาสนา

การทำงานก็ทำด้วยความตั้งใจ ที่จะสอนให้คนเข้าใจ ไม่หวังลาภผลอะไรที่เกิดขึ้น ทำงานด้วยความเสียสละ ด้วยความไม่เห็นแก่ตัว แต่เห็นแก่ประโยชน์และความสุขของส่วนรวมเป็นส่วนใหญ่ แต่ว่าลาภผลมันเกิดเองตามธรรมชาติ เมื่อเราสอนคน คนได้มีปัญญาความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมอันเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว เขาก็หันมาพอใจเลื่อมใส ต้องการอะไร เขาก็ให้ อันนี้ถือว่าเป็นผลพลอยได้ ไม่ใช่เนื้อแท้ที่เราต้องการ

เนื้อแท้ที่ต้องการ คือ ต้องการเผยแผ่ธรรม ให้คนได้เกิดปัญญา ความรู้ความเข้าใจ ในหลักธรรมเป็นส่วนใหญ่ ได้ทำงานมาในรูปอย่างนี้ เป็นเวลาหลายสิบปีแล้ว ผลงานก็ปรากฏแก่ประชาชน คนมีความเชื่อถูกต้องขึ้น มีการกระทำที่ถูกต้องขึ้น ทำลายความเชื่อความมงามายให้หมดไปสิ้นไป ด้วยประการต่างๆ

แต่มาคิดถึงสังขารร่างกายของตัวเองอยู่บ้างเหมือนกัน เพราะว่าร่างกายเป็นของเปลี่ยนแปลง ไม่เที่ยงแท้ถาวร อาจถึงแก่ความแตกดับลงไปเมื่อไรก็ได้ เมื่อคิดถึงสังขารร่างกายแล้ว ก็มาคิดถึงงานที่ได้กระทำลงไปไว้ เวลาตายไปงานก็หมดไปเสียด้วย เรียกว่ามันทำให้เกิดความเสียหายแก่งานถ้าเราไม่สร้างคนสืบงานต่อไป จึงพยายามที่จะสร้างคนให้สืบงาน ด้วยการสร้างองค์การหนึ่งขึ้น คือ “ธรรมทายาท” ต้องการฝึกพระให้เป็นนักเทศน์นักสอน ให้เข้าถึงประชาชน ให้ช่วยเหลือประชาชนต่อไป นี่เป็นงานที่ได้เริ่มทำขึ้น แล้วอบรมมาเป็นเวลาหลายปี อบรมพระได้เป็นสิบชุด ชุดละ ๑๐๐ กว่ารูป ได้หนึ่งพันรูปแล้ว ได้ไปช่วยทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในแนวคิดปฏิบัติอย่างเดียวกันต่อไป อันเป็นงานสำคัญที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่มหาชนส่วนรวม

แต่ว่างานนี้ก็ยังไม่ก้าวหน้าเท่าใด เพราะว่าเราหาพระที่จะทำงานอย่างแท้จริงนั้นยาก พวกที่เรียนมาศึกษาที่มุ่งอะไรที่เป็นวัตถุเสียส่วนมาก ยังไม่มีอุดมการณ์อย่างแท้จริง

พระที่จะทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนานั้นต้องมีอุดมการณ์อย่างมั่นคงว่า เราทำงานเพื่อพระศาสนา เราจะอุทิศชีวิตถวายพระพุทธเจ้า ถวายพระธรรม พระสงฆ์ ไม่เอาอะไรกลับมา ให้เหมือนคำที่เราสวดมนต์ทุกเย็นว่า

“พุทธัสสาทัง นิยาเทมิ สรรัญญชีวิตัญจิตัง”

ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตนี้แด่พระพุทธเจ้า

“ธัมมัสสาทัง นิยาเทมิ สรรัญญชีวิตัญจิตัง”

ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตนี้แด่พระธรรม

“สังฆัสสาทัง นิยาเทมิ สรรัญญชีวิตัญจิตัง”

ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตนี้แด่พระสงฆ์

การมอบกายถวายชีวิตแด่พระรัตนตรัย คือพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นการยอมให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่พระศาสนาไม่หวังอะไรตอบแทน ไม่หวังอะไรเป็นเครื่องกลับตอบมา ตั้งใจแต่จะให้ เมื่อเราตั้งใจจะให้แล้ว การทำงานมันก็ดีขึ้น

คนที่ยังไม่ให้หมด ก็ทำงานเพื่อตัว เพื่อเกียรติ เพื่อชื่อเสียง ทำงานอะไรหวังได้เกียรติบ้างหวังได้ชื่อเสียงบ้างหวังว่าได้ลาภบ้าง ได้ผลบ้าง ทำไปลาภไม่เกิดผลไม่เกิดก็อ่อนแอท้อแท้ เพราะไม่ได้มอบชีวิตจิตใจให้กับพระพุทธเจ้า

อีกประการหนึ่ง คนที่ไม่ได้มอบชีวิตจิตใจถวายให้พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์อย่างเด็ดขาด ยังมีหวังอยู่ว่าจะสืบทอดไปข้างหน้า เลยไม่กล้าพูดความจริงต่อญาติโยม ไม่กล้าพูดสิ่งที่เป็นธรรมะแท้ๆ เพราะว่า กลัวโยมจะดูจะว่าเอาได้ภายหลัง ว่าสอนธรรมแล้วสอนให้คนอื่นให้ แต่ตัวเองไม่ให้ สอนให้คนอื่นเสียสละ แต่ตัวเองไม่เสียสละ ก็เป็นการไม่ถูกต้อง ไม่ตรงตามแนวทาง เพราะฉะนั้น ผู้ที่ไม่เสียสละ ทำงานอย่างจริงจังแก่พระพุทธศาสนาย่อมไม่ได้ จะเทศน์สิ่งถูกต้องก็ไม่กล้าเทศน์ จะพูดความจริงก็ไม่กล้า เพราะว่าตัวยังคิดถึงตัวอยู่ พูดอะไรก็กลัวว่าตัวจะขาดอะไร จะมีอะไร จะเป็นอะไรอยู่ จิตใจมันไม่ยอมเสียสละในสิ่งเหล่านั้น

เพราะฉะนั้นผู้ที่ทำงานให้พระศาสนาต้องเสียสละด้วยประการทั้งปวง ต้องตั้งจิตอธิษฐานว่า
“ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิต แต่พระพุทธเจ้า แต่พระธรรม แต่พระสงฆ์”

ไม่เอาอะไรจากสิ่งเหล่านั้น การทำงานก็เป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์ แล้วมีกำลังใจเข้มแข็ง ในอันที่จะทำงานตามหน้าที่ไม่ย่อหย่อนอ่อนแอ ไม่ท้อแท้เพราะเราไม่หวังอะไร ไม่เป็นอะไร ไม่มีอะไรต่อไป ทำงานโดยไม่หวัง ไม่มี ไม่เป็น เป็นงานที่ทำแก่พระพุทธศาสนา

เราต้องมาระลึกถึงพระพุทธเจ้าของเรา ที่เป็นผู้เสียสละทุกสิ่งทุกอย่าง อันเป็นความสุขแบบในวัง แบบพระมหากษัตริย์ แต่พระองค์ไม่ได้มีสิ่งเหล่านั้น เสียสละหมดทุกสิ่งทุกประการ มาทำงานเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่ประชาชน ขวนขวายแสวงหาธรรมะ จนกระทั่งได้เป็นพระพุทธเจ้า เมื่อได้เป็นพระพุทธเจ้าแล้วก็ได้นิ่งอยู่เฉย ได้ทำงานเผยแผ่ธรรมะแก่ประชาชน จนพระพุทธศาสนาตั้งมั่นมาจนกระทั่งทุกวันนี้ อันนี้แหละเป็นงานที่สำคัญของพระพุทธเจ้า เป็นงานที่เราทั้งหลายควรจะเดินตามรอยเท้าของพระพุทธเจ้า

ผู้ใดที่จะทำงานให้แก่พระพุทธศาสนา เบื้องต้นต้องมอบกายถวายชีวิตแก่งานพระพุทธศาสนาเสียก่อน ตั้งจิตอธิษฐานว่า เราทำงานไม่หวัง ไม่เป็น ไม่เอา ในเรื่องอะไรๆ ต่างๆ ทำงานเพื่อให้ ทำงานเพื่อเสียสละอย่างแท้จริง

ครั้นเมื่อมีความตั้งใจในรูปอย่างนั้นแล้ว เราก็ต้องสร้างตัวให้เจริญด้วยความรู้ ด้วยความสามารถ ด้วยการอ่านหนังสือมากๆ หาความรู้ใส่ตัวไว้มากๆ สำหรับเอาไปเทศน์สอนคนอื่นต่อไป

พร้อมกันกับการศึกษาหาความรู้นั้นก็ต้องปฏิบัติตนให้จิตใจมั่นคงอยู่ในพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มีคุณงามความดีประจำจิตใจ ไม่หวั่นไหวโยกโคลงไปกับอำนาจสิ่งชั่วร้ายที่เข้ามาพองพานแก่ร่างกายจิตใจของเราเป็นอันขาด อย่างนี้เรียกว่า “ตั้งมั่น” แล้วก็ทำงานเรื่อยไปโดยไม่หวังอะไร ไม่เป็นอะไร แต่ว่าถ้าเขาให้ เราก็ไม่ว่าอะไร แต่ถ้าไม่ได้ให้ เราก็ไม่หวังจะเอา ไม่ยินดีไม่ยินร้ายในลาภสักการะ ตั้งใจทำงานเพื่องาน ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่อย่างแท้จริง ก็จะช่วยให้กิจการของเราเจริญก้าวหน้า เป็นไปในทางที่ถูกที่ชอบสมควรปรารถนา

อันนี้เป็นจุดหมายของการทำงานของหลวงพ่อก็ได้ตั้งใจไว้อย่างนั้น ถ้าภิกษุรูปใดที่มีเจตนาดี จะคิดทำงานคิดสร้างงานก็เป็นเรื่องที่น่าพอใจ แสดงว่าเป็นผู้รักหลวงพ่อกับและเดินตามรอยเท้าของหลวงพ่อกับ หลวงพ่อก็คงอยู่กับผู้นั้นตลอดไป แม้หลวงพ่อกับจากโลกนี้ไป งานของหลวงพ่อก็คงสถิตสถาพรต่อไป เหมือนกับว่าเป็นผู้ไม่ตาย ร่างกายมันเป็นของตายได้ แต่งานอย่าให้ตาย เพราะด้วยเราสืบงานกันต่อไป

ได้ทราบว่าคุณพระหนุมๆ หลายรูปด้วยกัน ได้ตั้งองค์การ เรียกว่า “ศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา” ขึ้น ก็เพื่อปฏิบัติสืบต่อในงานที่หลวงพ่อกับได้กระทำมาแล้ว และจะช่วยกันทำงานต่อไป นั้น ขออนุโมทนา ยินดีด้วยในความเสียสละ ในความตั้งใจที่จะทำงาน ขอให้งานที่ตั้งใจกระทำนั้นจงเจริญก้าวหน้าต่อไปตามสมควรแก่ฐานะแห่งการปฏิบัติ

ผู้ที่ทำงานทุกคนต้องทำงานเพื่อ “ให้” อย่าทำงานเพื่อหวัง เพื่อมี เพื่อจะเอาอะไรๆ เป็นอันขาด คิดอย่างเดียวว่า เรามีหน้าที่สนองพระคุณพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำงานเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา อย่างแท้จริง งานก็จะเจริญก้าวหน้าเป็นไปในทางที่ถูกที่ชอบได้

ขออวยพรให้ผู้ริเริ่มทำงานสืบพระศาสนา จงเป็นผู้สืบศาสนาด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์สะอาด ปราศจากสิ่งใดๆ ที่อยู่เบื้องหลังในจิตใจ พอกใจให้สะอาด ให้บริสุทธิ์ แล้วก็ทำงานเพื่องาน ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่อย่างแท้จริง งานก็จะสำเร็จประโยชน์ได้สมความปรารถนา จึงขออนุโมทนาในกิจการส่วนนี้ และขออวยพรให้ทุกคนมีจิตใจเข้มแข็ง มีความอดทน มีความเสียสละ เพื่อทำงานให้ดี ให้เจริญให้ก้าวหน้าต่อไปทุกเมื่อ เทอญฯ

หลักใจของท่านปัญญานันทะ

๑. ร่างกายชีวิตของข้าพเจ้าเป็นของพระรัตนตรัย
ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระรัตนตรัยโดยสมบูรณ์
๒. ความมุ่งหมายของข้าพเจ้าอยู่ที่ประกาศคำสอนที่แท้ของพระพุทธศาสนา
ข้าพเจ้าจึงต้องเป็นคนกล้าพูดความจริงทุกกาลเทศะ
๓. ข้าพเจ้าจักต้องสู้ทุกวิถีทาง เพื่อทำลายสิ่งเหลวไหลในพระพุทธศาสนา
นำความเข้าใจถูกต้องมาให้แก่ชาวพุทธ
๔. ข้าพเจ้าไม่ต้องการอะไรเป็นส่วนตัว นอกจากปัจจัยสี่พอเลี้ยงอัตตภาพ
เท่านั้น ผลประโยชน์อันใดที่เกิดจากงานของข้าพเจ้า
สิ่งนั้นเป็นของงานที่เป็นส่วนรวมต่อไป
๕. ข้าพเจ้าถือว่าคนประพฤติชอบตามหลักธรรมเป็นผู้ร่วมงานของข้าพเจ้า
นอกจากนี้ไม่ใช่

พระเทพวิสุทธิเมธี

(ปัญญานันทภิกขุ)

ชีวิตเพื่อธรรมะ

๕๒ ปี
ภาพชีวิต
หลวงปู่
ปัญญานันทภิกขุ

“ข้าพเจ้าตั้งจิตอธิษฐานว่า
เกิดมาชาตินี้ บวชมันสักชาติหนึ่ง
ถ้าชาติหน้าจะเกิดอีก
ก็ค่อยสักมันสักชาติหนึ่ง
แล้วสลับสับเปลี่ยนกันไป
เพื่อทำงานให้แก่พระศาสนา”

“ข้าพเจ้าเป็นคนรักพระศาสนา
บวชเข้ามาแล้วก็อุทิศชีวิต มอบกาย
ถวายพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
ตั้งแต่เริ่มต้น เพราะเมื่ออ่านพุทธประวัติ
แล้วชอบใจ ว่า **พระพุทธเจ้าของเรา**นี่
สมกับเป็นบรมครูอย่างแท้จริง
เมื่อเราบวชเข้ามาแล้ว ก็ควรจะบวช
กันจริงๆ ไม่ใช่บวชแบบเล่นๆ ไม่ใช่บวช
รอเวลา พอได้ทำก็ออกไป...”

“ข้าพเจ้ามีความรักเคารพในพระบรมครู
และชอบใจในงานที่ทรงกระทำมา
เป็นตัวอย่างแก่เราทั้งหลาย
พระพุทธเจ้าที่ตรัสสอน ทุกวรรค
ทุกตอน ชาบซึ่งถึงใจของข้าพเจ้า
ทำให้ข้าพเจ้ามองเห็นความจริง
แห่งคำสอนนั้น...”

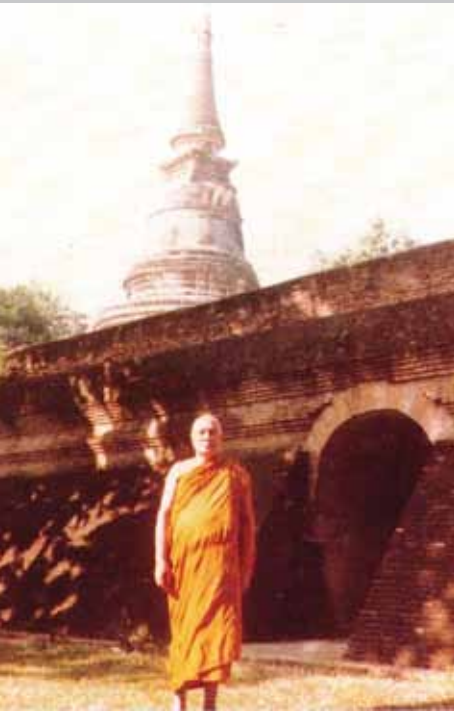

“ข้าพเจ้าจึงมอบกาย-ใจ ถวายเป็นพัส
 แต่พระองค์ และยินดีทำงานตามรอย
 พระองค์เสมอไป เพื่อให้สัจธรรม
 ของพระองค์ได้เข้าถึงใจของหมู่สัตว์
 ผู้มีไมหะ-ครอบงำ และเข้าใจทางเดิน
 นำตนออกจากไมหะ-นั้นเสีย..”

อุโมงค์ ธรรม

ณ วัดอุโมงค์
จังหวัดเชียงใหม่
(๒๕๓๒-๒๕๓๕)

สามสหายธรรม

ท่านพุทธทาส,
พระราชญาณกวี (บ.ช.เขมาภิรต),
ท่านปัญญานันทะ

งานศพพระราชญาณกวี
๕ เมษายน ๒๕๓๒

งานศพท่านพุทธทาส
๘ กรกฎาคม ๒๕๓๖

บรรยายธรรมกับฝรั่ง
ที่มาสวนโมกขนาถาสนาทุกต้นเดือน
ท่านสันติกโร แปล
กรกฎาคม ๒๕๓๖

ยุทธธรรม

ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์

ทำหน้าที่พระอุปัชฌาย์บวชพระเข้าพรรษา
ในพระอุโบสถวัดชลประทานรังสฤษฎ์

นำเวียนเทียน วันอาสาฬหบูชา

ให้โอวาทวันเข้าพรรษา

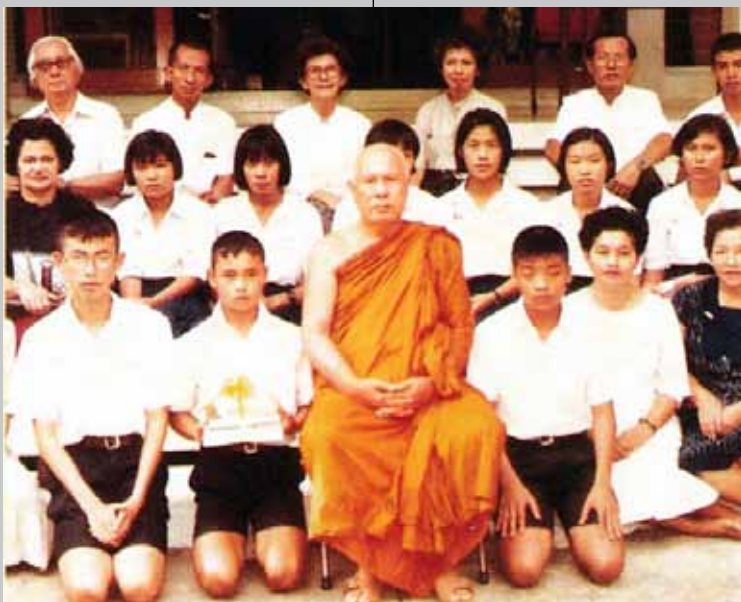
มอบรางวัลแก่นักเรียนที่เข้าประกวด
สวดมนต์แปล ในโอกาส “ธรรมสมโภช
๕๐ ปี ท่านพุทธทาส”
พฤษภาคม ๒๕๒๙

พูดคุยกับนักเรียนสาริทธิเกษตรฯ

มอบวุฒิบัตรแก่นักเรียน
โรงเรียนพุทธศาสนานวนาภิทย

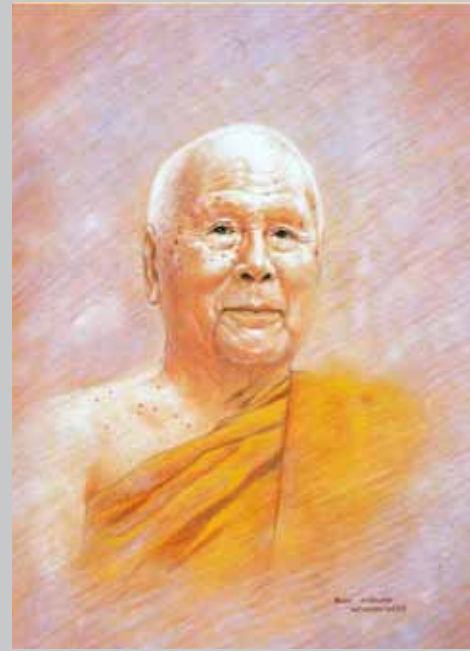
แสดงธรรมให้นักเรียนมาแตร์เดอีที่มา
เยี่ยมวัดชลประทานฯ ฟัง

เมตตาธรรม

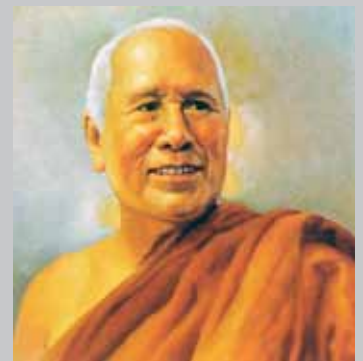

ท่านปัญญาในบรรยากาศแห่งเมตตา
กับเด็ก กับสามเณร กับพระ
กับญาติโยม ฯลฯ

แสดงธรรมงานศพ
ที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์

ภาพท่านปัญญานันทะ
ฝมือ...นพดล ทำจอร์ไพศาล

ภาพเขียน ฝมือ...นิกร จันทรก่อฮอ
ภาพเขียน ฝมือ...พุฒวิพงษ์ พากเพียร

ให้อิโวกาพระธรรมทายาท

สื่อธรรม

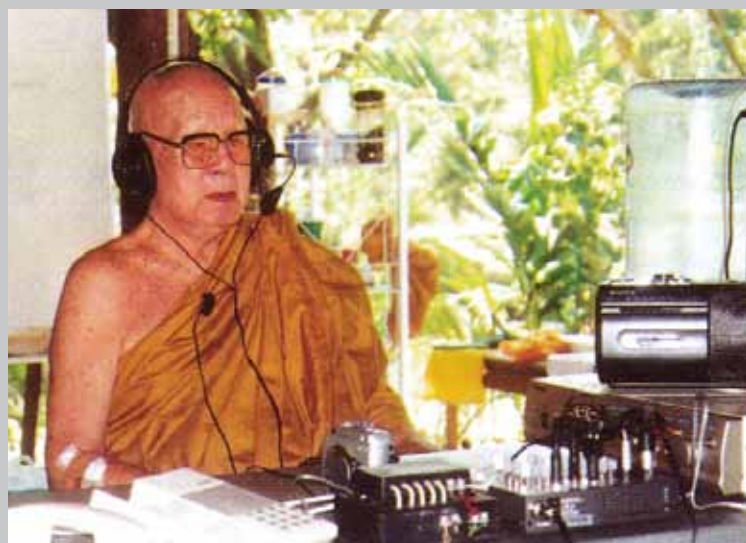

บันทึกเสียงปาฐกถาธรรมทางวิทยุ ออกอากาศทั่วประเทศ ทุกวันอาทิตย์ต้นเดือน

บันทึกเทปธรรมะ
ออกอากาศทางช่อง ๙ อสมท.

บันทึกเสียง
ที่วัดปัญญานันทาราม

บันทึกเทป “ขอคิดด้วยคน” ออกอากาศทางช่อง ๙ อสมท.

บันทึกเทป “สนทนาปัญหาบ้านเมือง”
ทางช่อง ๕

ปาฐกถารธรรม
ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๕

บันลือธรรม

แสดงธรรมในงาน “วันครู ปี ๒๕๓๘” ของกรุงเทพมหานคร

งาน “สัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา” ที่ท้องสนามหลวง

แสดงธรรมในงานระดมธรรม “วิชาขบูชข ๒๕๒๕” ที่สวนลุมพินี

แสดงธรรมวันสารท ที่วัดโพธิ์ บางคล้า จ.ฉะเชิงเทรา - กันยายน ๒๕๓๐

เสถียรธรรม

เป็นประธานบวชแม่ชีภาคอุดรธานี ในโครงการ “สาวิกาสิกขาลัย”
“ขอให้โลกนี้มีธรรมเป็นมารดา” ที่เสถียรธรรมสถาน - ๙ เมษายน ๒๕๕๔

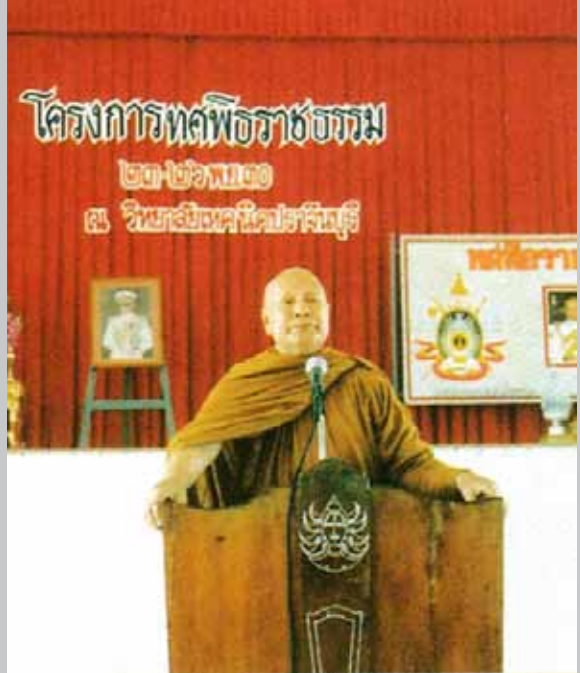
ท่านปัญญานันทะให้โอวาทเยาวชน “ค่ายพุทธบุตร” ที่เสถียรธรรมสถาน ๒๗ ตุลาคม ๒๕๓๒

นิพนธ์

แสดงธรรมงานทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่ผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ
รถแท็กซี่ที่ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ปี ๒๕๓๓

แสดงธรรมที่วิทยาลัยเทคนิคปราชญ์บุรี

แสดงธรรมในโอกาสครบรอบ ๙๙ ปี โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา -๑ พุทธศักราช ๒๕๓๐

แสดงธรรมที่กรรมการขนส่งทหารบก
ตุลาคม ๒๕๓๐

ร่วมใจกาวนาถวายพระราชาศกศ “๖๐ พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” ที่พุทธมณฑล – ตุลาคม ๒๕๓๐

ให้โอวาทพระธรรมทายาท
ที่หนองคายและที่วัดชลประทานฯ

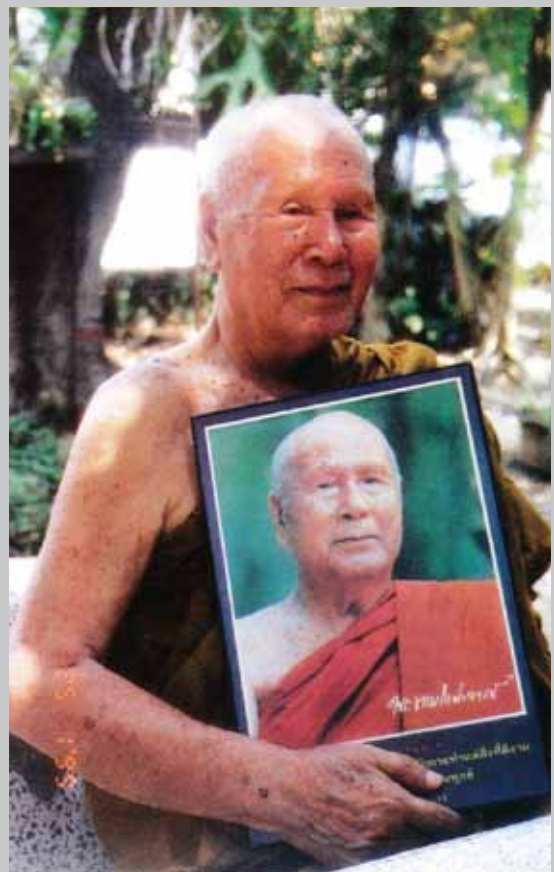
เยี่ยมชมงานธรรมโมชนภัฏฐ (ธรรมสนโทช ๘๐ ปี ท่านพุทธทาส) ที่วิทยาลัยครูจันทระเกษม – กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙

ไปรับอัฐิธาตุของรัฐบาลอุษาคเนย์ ปรีดี พนมยงค์ กลับสู่เมืองไทย ที่ดอนเมือง – ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๙

เยี่ยมผู้ป่วยโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

แพรรณ

รับมอบสำนัก “สนเฒ่าแสดงธรรม”
เพื่อพัฒนาเป็นวัด – ๒๙ ธ.ค.๓๕

ทอดกฐินร่วมสร้างวัดปัญญานันทาราม

อาคารเฉลิมพระเกียรติ วัดปัญญานันทาราม ต. คลองทก อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

งานบรรพชาสามเณรฤดูร้อน ที่วัดปัญญานันทาราม

ตระเวนธรรม

ภารกิจท่านปัญญานันทะ
ที่วัดพุทธธรรม อิลลินอยส์ - ๒๕๓๒

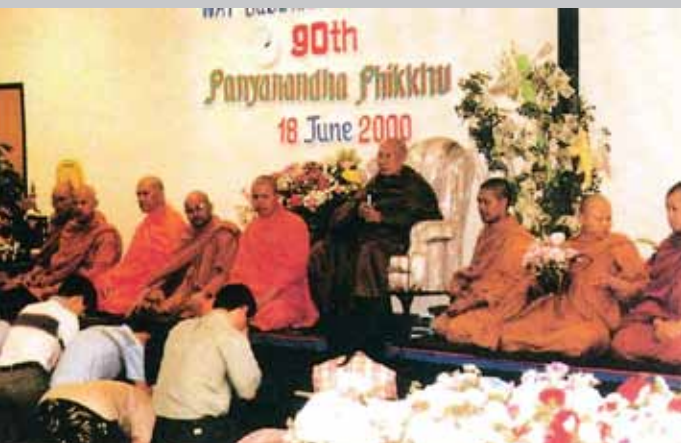
ที่นิวซีแลนด์

ร่วมประชุมศาสนาโลก ที่ชิคาโก -๒๕๔๓

ที่วัดอัมราวดี ประเทศอังกฤษ

ที่วัดพุทธปัญญา โพโมนา แคลิฟอร์เนีย -๒๕๔๓

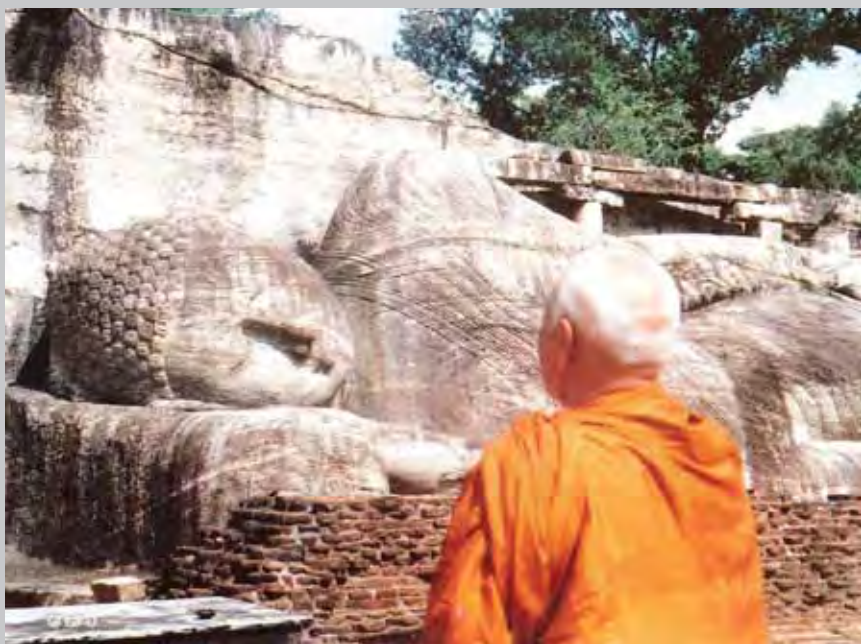

ແຮ່ຮຸນ

ส่องธรรม

พระพุทธรูปสลักหิน ที่เมืองโปโลนนารูวะ
เมืองหลวงแห่งที่สองของศรีลังกา
(เยือนศรีลังกา – มกราคม ๒๕๓๘)

โรงงานขนาดยักษ์ อายุ ๑๑๐ ปี
แผ่สาขาครอบคลุมพื้นที่ ๑,๖๐๐ ตารางเมตร
ในส่วนพฤกษชาติ PERADENIYA
ประเทศศรีลังกา

พระนักศึกษาไทยในศรีลังกา ถวายการต้อนรับท่านปัญญานันทะ

พุทธธรรม

น พุทธภูมิ ประเทศอินเดีย

รำลึกถึงพุทธคุณ ที่แท่นวัชรอาสน์
ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ พุทธคยา

นำญาติโยมเยือนอินเดีย (พฤศจิกายน ๒๕๒๘)
สงบใจ ทนน้ำที่ประทับพระพุทธรองค์
ณ วัดเชตวัน สาวตถี

“ตรงนี้แหละ...ที่ท่านมหาตมะ คานธี ถูกยิง...”

ชั้นเขาศิขณภูฏ สูแดนพุทธภูมิ
พทศจิกายน ๒๕๓๑

พักอระหว่างเดินทางไปพุทธคยา

นั่งสว่างทางใน พุทธะปรากฏ ตื่นตื่นใจ
น้ำตาไหล พุดไม่ออก
บริเวณหน้าถ้ำสุกษดา
ที่พระสารีบุตร บรรลุเป็นพระอรหันต์

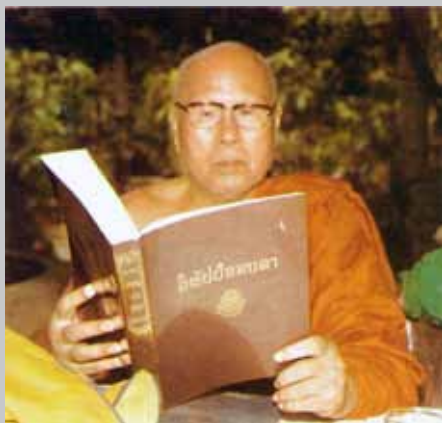
ที่ประทับของพระพุทธองค์บนเขาศิขณภูฏ

อ่านธรรม

อ่านหนังสือที่โต๊ะทำงาน

อ่าน "วิสัยทัศน์ของพระพุทธเจ้า" ที่สวนโมกข์

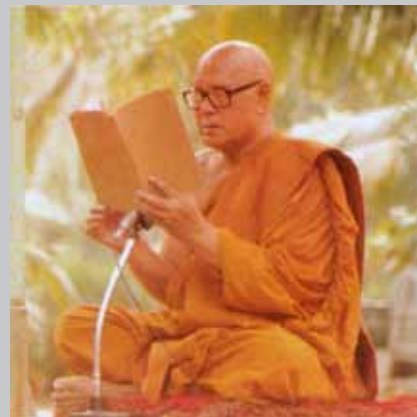
อ่าน "ปัญญานิเทศ"
ที่วัดปัญญานันทาราม

อ่าน "พุทธจริยา"
ใต้พระนวกะเพิง

อ่านหนังสือพิมพ์ "เมืองนนท์"

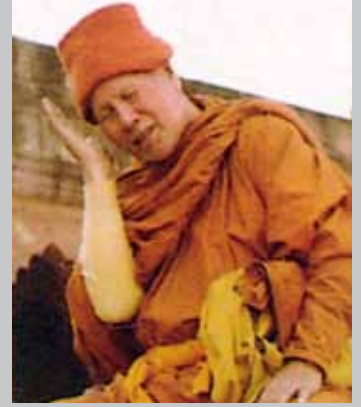

อ่านคำบูชาพระ
ก่อนนำเวียนเทียนมาฆบูชา

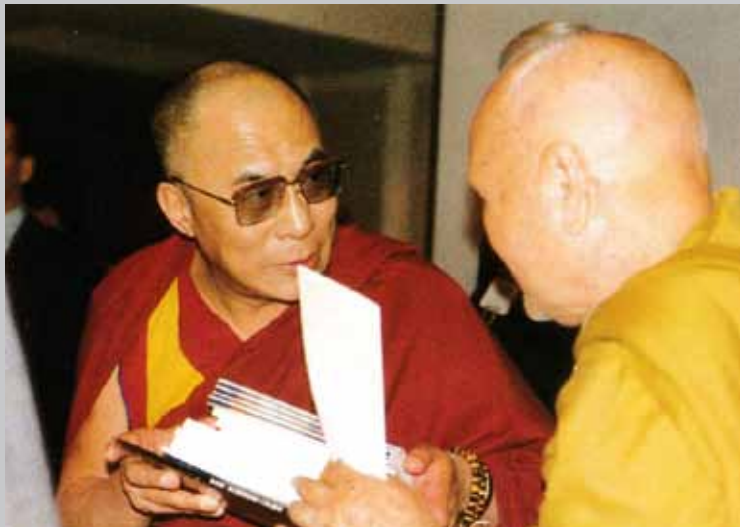
อ่าน "ประวัติศาสตร์สากล" ของหลวงวิจิตรวาทการ ที่วัดพุทธธรรม ฮิลลีนอยส์ สหรัฐอเมริกา

ภาพแห่ง สิริมงคล

งานธรรมสมโภช
 ๓๒ ปี ปิฎกงานันตภิกขุ
 ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๖

งานธรรมสมโภช
๘๐ ปี ปญญาบันทกิกยุ
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๓๔

งานธรรมสมโภช
๘๐ ปี ปญญาบันทกิกยุ
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๓๔

งานธรรมสมโภช
๘๔ ปี ปญญาบันทกิกญ
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๓๘

๕ ธันวาคม ๒๕๑๔
รับพระราชทานสมณศักดิ์
“พระราชันนันทมุนี”

๕ ธันวาคม ๒๕๓๐
รับพระราชทานสมณศักดิ์
“พระเทพวิสุทธินมธี”

๕ ธันวาคม ๒๕๓๗
รับพระราชทานสมณศักดิ์
“พระธรรมโกศาจารย์”

ท่านปัญญานันทะรับปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาครุศาสตร์)
จากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ เมื่อ ๙ มกราคม ๒๕๒๔

ปริญญารธรรม

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถวายปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาศึกษาศาสตร์)
แด่ท่านปัญญานันทะ เมื่อ ๙ มกราคม ๒๕๓๒

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กวายนปริญญา
การศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์)
แต่ท่านปัญญานันทะ เมื่อ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กวายนปริญญา
ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาศาสนาและปรัชญา)
แต่ท่านปัญญานันทะ เมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๗

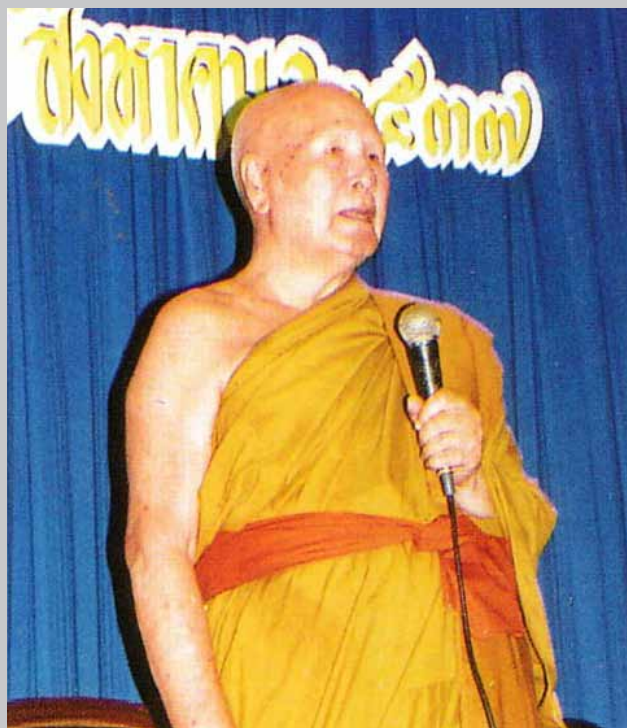

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กวายนปริญญา
อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ แก่ท่านปัญญานันทะ
เมื่อ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗

พลธรม

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กวายนปริญญา
ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
แก่ท่านปัญญานันทะ เมื่อ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๗

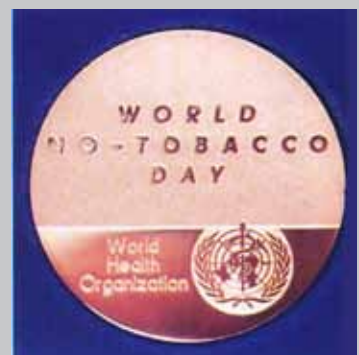

พ.ศ.๒๕๒๕ ได้รับคัดเลือกให้เป็น
บุคคลผู้มีประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา
เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์
๒๐๐ ปี

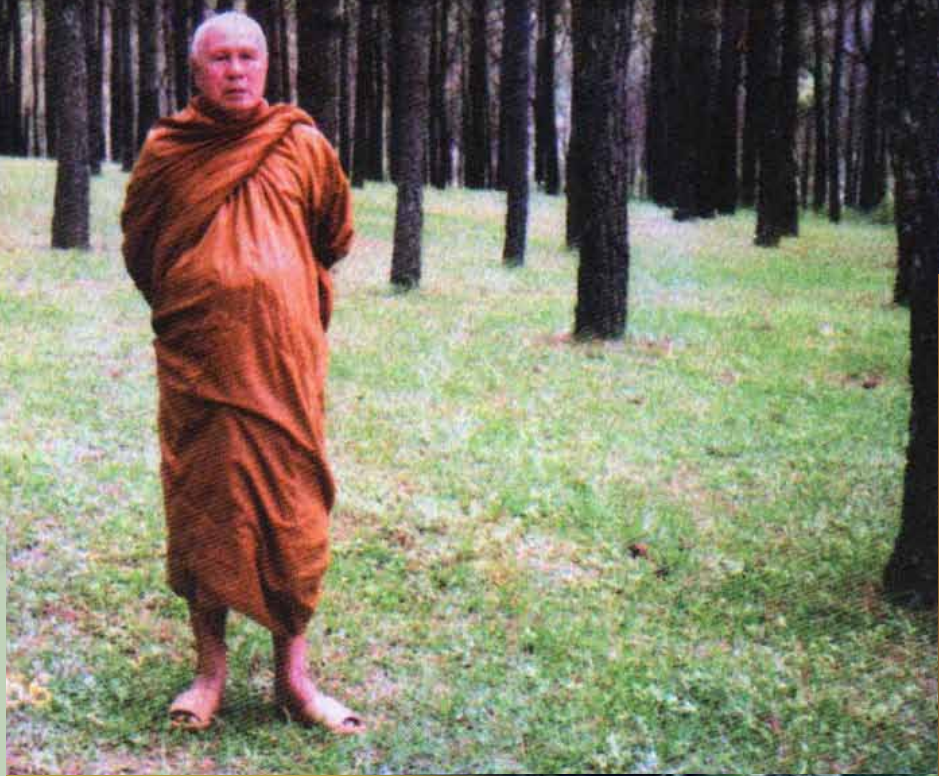
พ.ศ.๒๕๒๐ ท่านปัญญานันทะ ได้รับรางวัล
สังข์เงิน จากสมาคมนักประชาสัมพันธ์
แห่งประเทศไทย ในฐานะ พระภิกษุผู้เผยแผ่
ธรรมและศีลธรรมยอดเยี่ยม

พ.ศ.๒๕๓๘ ได้รับรางวัลเหรียญทอง
“TOBACCO OR HEALTH MEDAL
-1995” จากองค์การอนามัยโลก
เนื่องในวันงดสูบบุหรี่โลก
๓๐ พฤษภาคม

ธรรมะสั้นๆ

จากหลวงปู่ปัญญา

ชาวพุทธ
ต้องเป็น
ผู้รู้ ผู้ตื่น
ผู้เบิกบานแจ่มใส

อย่าอยู่ให้เป็นทุกข์
แต่อยู่อย่าง
สบายใจ

๗๘

ใจมีธรรม
เป็นใจเดียวกัน
ใจที่มีกิเลส
นั้นมีหลายใจ

๘๘ ๗๗ ๕

เวลามีความรัก ถ้าเป็นทุกข์นะ
มันรักไม่ถูกต้อง

ความรักที่ถูกต้อง
ต้องไม่เป็นทุกข์
คือไม่รักด้วย
ความเห็นแก่ตัว

ถ้าเรารู้จักรับ
ในเวลาควรรับ

**และรู้จักให้
ในเวลาควรให้**

ก็นับว่าได้ช่วยกัน
สร้างความสุข
ความเจริญ
แก่สังคมโดยแท้

จงทำตนให้เป็นไท
อย่าทำตนให้เป็นทาส
เป็นทาสต่อสิ่งทั้งปวง
เป็นทุกข์
เป็นไทเหนือสิ่งทั้งปวง
เป็นสุข

การให้เป็นบ่อเกิด
แห่งความสุข
การเอาดีเอาเปรียบ
เป็นบ่อเกิดของ

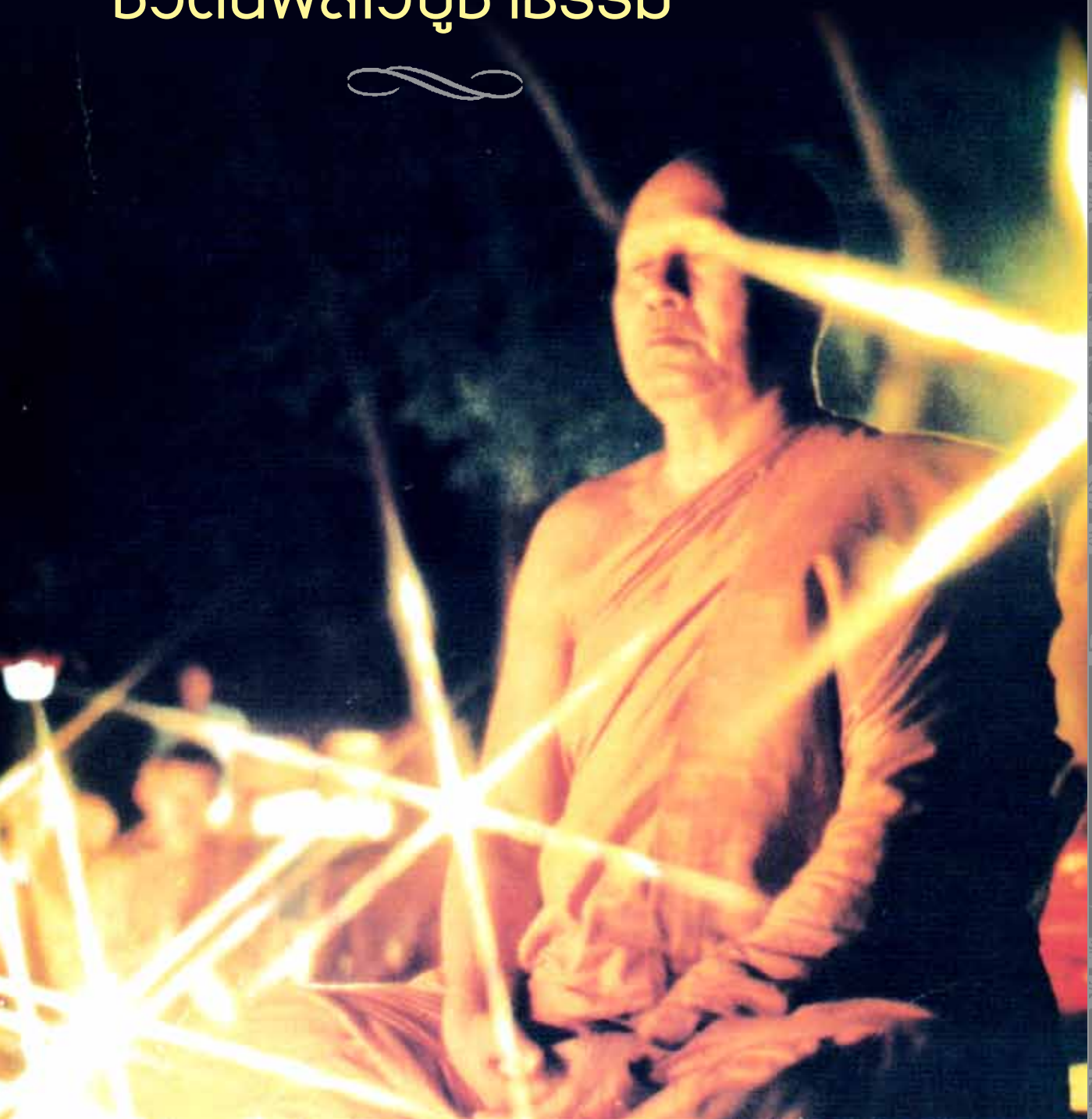
ความทุกข์

ความเดือดร้อน

ไปพบพระ
ฟังธรรมะ
ชีวิตจะสดใส


~~~~~  
สงัดเจียมบไสพรางสว่างแพ้ว  
ดั่งดวงแก้วแวววามไสว  
คือประทับแจ่มจรัสรัตนตรัย  
**ชีวิตนี้พลีไว้บูชาธรรม**

~~~~~


ไม่ต้องวาง ดอกไม้จันทน์ วันสุดท้าย
แต่ถวาย ดอกไม้อใจ ให้ท่านเห็น
ด้วยทำดี ไม่มีทุกข์ ทุกประเด็น
ช่วยโลกเย็น เป็นสุข ทุกเมื่อเทอญ

เกรณสูตรณ์

ปัญญา เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตที่จะช่วยส่องเหตุผล ส่องผิดถูก ส่องทิศทาง คอยกำจัดความมืดมนนอนธการให้แก่ชีวิต ทำให้รู้ว่าอะไรเป็นบาปบุญ อะไรเป็นคุณโทษ อะไรเป็นประโยชน์ไม่เป็นประโยชน์ อะไรเป็นกุศลอกุศล อะไรควรทำไม่ควรทำ อะไรเป็นทางเสื่อมเป็นทางเจริญ

พระเดชพระคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ) ท่านเป็นพระเถระผู้มั่นคงในพระธรรมวินัยและมีปัญญาสัมมาปฏิบัติรอบรู้ในหลักวิชาการต่างๆ ทั้งทางโลกและทางธรรม มีความคล่องตัวในด้านต่างๆ รวมทั้งมีความสนใจในการค้นคว้าหาความรู้ อ่านตำราหนังสือมาก ชอบเขียนเอกสารบทความต่างๆ มีพรสวรรค์ในด้านวาทยศิลป์ เป็นนักพูด นักปาฐกถา นักเทศน์และนักบรรยายธรรม จึงทำให้ท่านเป็นผู้ทรงภูมิความรู้ มีความรู้ความสามารถเป็นที่ปรากฏชัดทั่วสังฆมณฑล ก่อให้เกิดความเคารพนับถือแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า

ปัญญา สุตวินิจฉินิ

ปัญญา กิตติสิโลกวฑฒนิ

ปัญญาสทิโต นโร อธิ

อปิ ทุกเขสุ สุขานิ วินทติ

ปัญญาเป็นเครื่องวินิจฉัยสิ่งที่ฟังแล้ว ปัญญาเป็นเครื่องเพิ่มพูนเกียรติคุณ และชื่อเสียงคนผู้ประกอบด้วยปัญญาในโลกนี้ แม้นตกอยู่ในความทุกข์ก็หาความสุขได้

การมีปัญญาของพระเดชพระคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ) นี้ นับได้ว่า เป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบศาสนกิจให้สำเร็จเป็นหิตานุหิตประโยชน์ แก่คณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนทั่วไป เพราะท่านเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยภูมิธรรม ภูมิรู้และภูมิฐาน มีปัญญาเป็นที่น่ายกย่องยินดี สมกับนามฉายาของท่านที่ว่า **ปัญญานันทภิกขุ** คือ ผู้มีปัญญาเป็นที่น่ายินดี อย่างแท้จริง

ขออนุโมทนาสาธุการ ในบุญกุศลที่คณะสงฆ์วัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง และศิษยานุศิษย์ ได้ร่วมกันบำเพ็ญให้เป็นไปเพื่ออุทิศถวายแด่ พระเดชพระคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ) และขอให้เป็นผลสัมฤทธิ์เป็นอริยวิบุลคุณบุญผลแก่ดวงวิญญาณของท่าน ในสัมปรายภพตามคติวิสัยสมดังอุทิศเจตนาของคณะท่านเจ้าภาพทุกประการ

พระพรหมวชิรญาณ

กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดยานนาวา

อนุสรณ์กา

รูป ชีรติ มจจານ นามโคตต น ชีรติ.

ถึงดินกลบกายทับเมื่อดับจิต

ถึงไฟติดเผากายมลายสูญ

แต่ความดีที่ทำไว้ไม่เป็นจุน

ยังเป็นคุณเหลือไว้ให้บูชา

ความเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เป็นกฎธรรมชาติเที่ยงแท้แน่นอน สรรพสัตว์ที่เกิดมาในโลกจะต้องประสบทั้งหมด ไม่มีใครได้รับสิทธิพิเศษที่จะหลีกเลี่ยง หรือได้รับการยกเว้น จะต่างกันไปตรงที่ว่า ใครจะไปเร็วไปช้า ไปก่อนไปหลังกันเท่านั้น บุคคลผู้ฉลาดไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต ย่อมคำนึงถึงผลได้แห่งชีวิต โดยไม่ปล่อยเวลาแห่งชีวิตให้หมดไปโดยไร้ประโยชน์ จึงพยายามแสวงหาสิ่งที่เป็นสาระแห่งชีวิต คือความดีให้มากที่สุด ที่ตนเองสามารถจะทำได้ เพราะความดีนั้น จะเป็นอาภรณ์ประดับชีวิตของตนให้งดงาม ให้มีความสุขในปัจจุบัน และจะเป็นปัจจัยอุดหนุน เป็นประทีปส่องทางให้สว่างไสว ให้มีความสุขต่อไปในภพหน้า คุณงามความดี การผู้ฉลาดรู้จักคิดเลือกดอกไม้มาบูชาพรหมมาร้อยเป็นพวงมาลัยให้งดงามฉะนั้น

ชีวิตของ พระเดชพระคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปั่น ปณฺญานนโท) อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อดีตที่ปรึกษา เจ้าคณะภาค ๑๘ อดีตหัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ ๙ ก็เป็นเช่นนั้น

ว่าโดยทางโลก ชีวิตของพระเดชพระคุณ เชื่อว่าเป็นผู้มีโชควาสนาที่ดีคนหนึ่งในมวลมนุษย์ที่เกิดมาในโลกสันนิบาตนี้ เพราะท่านมีอุดมมงคล ๓ ประการ ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ในมงคลสูตร คือ

๑. ปฏิรูปเทสวาสะ เกิดในถิ่นฐานอันเหมาะสม
๒. ปุพเพกตบุญญตา เป็นผู้มียุญได้สั่งสมมาดีแล้วแต่อดีตชาติ
๓. อัตตสัมมาปณิธิ เป็นผู้ตั้งตนไว้ในทางที่ชอบ

ว่าโดยทางธรรม ในทางพระพุทธศาสนา ชีวิตของพระเดชพระคุณเมื่อได้บรรพชาอุปสมบทแล้ว ก็ได้ศึกษาเล่าเรียน จนมีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม ได้ประพฤติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด เป็นที่ยอมรับนับถือของพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ในขณะที่ท่านอยู่ในตำแหน่งหน้าที่นั้น ก็ได้ปฏิบัติหน้าที่ของท่านจนเต็มสติกำลังความสามารถ ทั้งในส่วนวัดและส่วนคณะสงฆ์จนเป็นที่ยอมรับนับถือทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิตจนตลอดชีวิต

ด้วยอำนาจบุญกุศล ที่พระเดชพระคุณพระเดชพระคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ได้กระทำไว้ในขณะยังมีชีวิตอยู่ และบุญกุศลที่คณะสงฆ์ หมู่ญาติ และผู้ที่มีความเคารพนับถือ ได้ร่วมกันบำเพ็ญตั้งแต่ต้นจนถึงวาระสุดท้ายนี้ ขอจงได้ผลดีวิบากเป็นทิพยสุข ทิพยสมบัติ จงบังเกิดมีแก่ดวงวิญญาณของพระเดชพระคุณสมเจตนาปรารภทุกประการ เทอญ.

พระพรหมดิลก

กรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร เจ้าอาวาสวัดสามพระยาวิหาร

สืบสานปณิธานของแม่ทัพนักรบ

ในเสลสูตร พระพุทธเจ้าทรงประกาศว่า พระองค์ทรงเป็นธรรมราชาผู้เริ่มหมุนธรรมจักร หรือกงล้อพระธรรมไปทั่วทุกทิศทาง โดยมีพระธรรมเสนาบดี หรือแม่ทัพนักรบ เป็นผู้ช่วยหมุน กงล้อแห่งพระธรรมสืบต่อกันมา แม่ทัพนักรบรุ่นแรกในสมัยพุทธกาลคือพระสารีบุตร ผู้เป็นพระ อัครสาวกเบื้องขวาของพระพุทธเจ้า เวลานั้นผ่านไปกว่าสองพันห้าร้อยปี พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่ ไปทั่วโลกจนทุกวันนี้ก็เพราะอาศัยการหมุนกงล้อพระธรรมของแม่ทัพนักรบรุ่นต่อๆ มา

ชีวิตของพระพรหมมิ่งคลาจารย์หรือหลวงพ่อบุญญานันทิกขุแห่งวัดชลประทานรังสฤษฎ์ เป็นตำนาน สำหรับให้คนรุ่นหลังได้เล่าขานกันสืบไปอีกนาน หนึ่งในคุณูปการที่ยิ่งใหญ่ของ หลวงพ่อบุญญานันทิกขุคือความเป็นแม่ทัพนักรบ ผู้มีปณิธานในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตลอดชีวิต หลวง พ่อบุญญานันทิกขุได้ชื่อว่าเป็น แม่ทัพนักรบ เพราะท่านมีคุณลักษณะที่สำคัญ ๒ ประการ ดังที่ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “**อะลัง กาทุง (ทำเองก็ได้) อะลัง สังวิธาตุง** (จัดการให้คนอื่นทำก็ได้)” นั่นคือ หลวงพ่อบุญญานันทิกขุทั้งเผยแผ่ธรรมเองและดำเนินการให้คนอื่นเผยแผ่ด้วย

ที่ว่าหลวงพ่อบุญญานันทิกขุเผยแผ่ธรรมเองนั้น เป็นสิ่งที่ทุกคนตระหนักรู้ได้เป็นอย่างดี ในวัยหนุ่มหลวงพ่อบุญญานันทิกขุเป็นพระใจสิงห์ที่ติดตามพระโลกนาถไปเผยแผ่ธรรมถึงประเทศพม่า ท่านเคยจำพรรษาอยู่กับพุทธศาสนิกชนที่สวนโมกขพลาราม หลวงพ่อบุญญานันทิกขุหมั่นศึกษา หาความรู้ใส่ตนจนสอบได้นักธรรมชั้นเอกและเปรียญธรรม ๔ ประโยค ท่านประสบความสำเร็จ ในการประกาศธรรมด้วยนวัตกรรมที่ท่านเป็นผู้เริ่มใช้ในสมัยนั้นจนติดตลาดในเวลาต่อมา ซึ่ง เรียกกันว่า การแสดงปาฐกถาธรรม หรือการบรรยายธรรมนอกธรรมมาสน์ ฐานทัพแห่งการเผยแผ่ ธรรมของหลวงพ่อบุญญานันทิกขุในช่วงต้นอยู่ที่วัดอุโมงค์ จังหวัดเชียงใหม่

หลวงพ่อบุญญานันทิกขุเริ่มจัดการให้คนอื่นช่วยเผยแผ่ธรรมในช่วงที่ท่านเป็นเจ้าอาวาสวัด ชลประทานรังสฤษฎ์ ความสำเร็จในการเผยแผ่ธรรมของหลวงพ่อบุญญานันทิกขุเป็นแรงบันดาลใจให้พระหนุ่ม เณรน้อยดำเนินตามรอยปฏิบัติของท่าน หลวงพ่อบุญญานันทิกขุจึงได้เปิดการอบรมหลักสูตรธรรมทายาทเพื่อ สร้างพระนักเผยแผ่ในแบบฉบับเดียวกันกับท่าน วัดชลประทานรังสฤษฎ์ กลายเป็นฐานทัพนักรบ ที่ส่งพระนักเผยแผ่ไปประกาศธรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ยิ่งไปกว่านั้น หลวงพ่อบุญญานันทิกขุยังให้การสนับสนุนกิจการขององค์กรที่เป็นแนวร่วม หรือพันธมิตรในการเผยแผ่ธรรม ดังจะเห็นได้จากการที่หลวงพ่อบุญญานันทิกขุได้อุปถัมภ์กิจการของมหาวิท ยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ เมื่อท่านได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญในราชทินนามว่า “พระปัญญานันทมุนี” โดยบริจาคนิตยภัตประจำ ตำแหน่งพระราชาคณะเข้าทูลมุขนิมิตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทุกเดือนทุกปี จนกระทั่งปี

๒๕๓๗ จึงได้แบ่งนิยัตติครั้งหนึ่งไปบำรุงวัดที่จังหวัดพัทลุง ส่วนอีกครั้งหนึ่งบริจาคเข้ามูลนิธิมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยต่อไป

เมื่อผู้บริหารมหาวิทยาลัยระดมทุนเพื่อสร้างสำนักงานใหญ่ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลวงพ่อปัญญานันทะได้เมตตาช่วยระดมทุนด้วยการแนะนำให้จัดทอดผ้าป่าที่ท้องสนามหลวง หลังจากนั้นหลวงพ่อได้ช่วยสร้างอาคารหอพักอาคันตุกะ ๙๒ ปีปัญญานันทะให้อีก ๑ หลัง ท่านยังแนะนำให้ผู้บริหารซื้อที่ดินเพิ่มเติม แต่ยังไม่ทันได้ช่วยระดมทุนซื้อที่ดิน หลวงพ่อปัญญานันทะก็ได้เสนอโครงการสร้างอุโบสถกลางน้ำในพื้นที่ของมหาวิทยาลัย

หลวงพ่อปัญญานันทะได้ให้เหตุผลในการสร้างอุโบสถกลางน้ำไว้ว่า “คนสมัยโบราณได้สร้างพระปรางค์วัดอรุณและพระอุโบสถวัดพระแก้วให้คนรุ่นเรารู้สึกอัศจรรย์ใจว่าคนสมัยนั้นสร้างมาได้อย่างไร คนสมัยปัจจุบันก็ควรสร้างอะไรสักอย่างให้คนรุ่นต่อไปรู้สึกอัศจรรย์ใจว่าคนสมัยเราสร้างมาได้อย่างไร” สิ่งอัศจรรย์ที่หลวงพ่อบรรยายถึงก็คือ อุโบสถกลางน้ำหลังนี้ ที่ใหญ่โตมโหฬาร เพราะสามารถรับรองพระสงฆ์ที่ลงทำสังฆกรรมพร้อมกันได้มากกว่า ๔,๐๐๐ รูป บัดนี้อุโบสถกลางน้ำที่ท่านนี้สร้างสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ด้วยทุนทรัพย์ส่วนใหญ่ที่หลวงพ่อได้จัดหาเตรียมไว้ อุโบสถหลังนี้เป็นอาคารหลักของวัดที่มหาวิทยาลัยกำลังดำเนินการก่อสร้างในชื่อว่า “วัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศ”

เมื่อมีผู้ถามว่า ทำไมหลวงพ่อปัญญานันทะจึงช่วยมหาจุฬาฯ ท่านตอบว่า “เพราะมหาจุฬาฯ ให้การศึกษาแก่พระสงฆ์ทั่วโลก” ซึ่งอาจขยายความต่อไปว่า เมื่อพระสงฆ์เหล่านั้นเรียนจบจากมหาจุฬาฯ แล้วก็จะออกไปทำการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชาวโลก ในฐานะแม่ทัพธรรมหลวงพ่อปัญญานันทะได้สนับสนุนกิจการของมหาจุฬาฯ เพราะท่านเห็นว่ามหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งนี้สามารถสืบสานปณิธานของท่านด้วยการผลิตบัณฑิตออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชาวโลก

แม้ว่าวันนี้ หลวงพ่อปัญญานันทะได้ละสังขารไปแล้ว เหลือเพียงมรดกธรรมคำสอนไว้ให้อนุชนคนรุ่นหลังได้ศึกษาและสืบทอดต่อไป สิ่งสำคัญก็คือ ปณิธานในการเผยแผ่ธรรมของหลวงพ่อก็ไม่มีวันตาย เพราะมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจะจับมือกับองค์กรแนวร่วมทั้งหลายเพื่อสืบสานปณิธานของแม่ทัพธรรมนามว่า “ปัญญานันทภิกขุ” ต่อไปอีกนานเท่านาน

พระพรหมบัณฑิต

กรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

เจ้าคณะภาค ๒

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำไว้อาลัย

ขอเริ่มคำขึ้นต้นด้วยคำว่า พระพรหมมังคลาจารย์ หรือนามที่รู้จักโดยทั่วไปว่า หลวงพ่อ ปัญญานันทะ เป็นนามที่โลกยังไม่ลืม ถึงแม้ว่าท่านดับไปหลายปีแล้วก็ตาม มาวันนี้ คณะศิษยานุศิษย์ทั้งที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์ตกลงปลงใจกันว่าควรแก่เวลาแล้วที่จะบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายและสลายสรีระที่เก็บไว้หลายปีให้เป็นไปตามธรรมชาติ

ก่อนอื่น ขอแสดงความระลึกเป็นอนุสรณ์ไว้ด้วยสักเล็กน้อย ขอพูดไม่มาก มูลเหตุที่ทำให้ข้าพเจ้าเลิกสูบบุหรี่มา ๕๐ กว่าปี ครั้งหนึ่งท่านปาฐกถาหัวข้อที่ว่าวัดคูหาสวรรค์ ได้ตั้งสำโรงมีชาวบ้านออกมาฟังมากพอสมควร ตอนหนึ่งพูดเรื่องการสูบบุหรี่ ท่านว่าผู้ติดบุหรี่น่าเห็นใจ ตอนสูบบุหรี่รู้สึกสบายจริง แต่ถ้าเลิกสูบจะสบายมากกว่านั้น เราไม่ต้องกังวล คำพูดนี้กินใจข้าพเจ้ามาก ทั้งที่ตอนนั้นตัวเองติดบุหรี่อมแงม ตัดสินใจเลิกสูบเด็ดขาด เป็นจริงดังที่ท่านว่าจึงเลิกมาได้จนทุกวันนี้ สบายกว่า ถือว่าท่านมีคุณูปการต่อข้าพเจ้ามาก

ครั้งหนึ่ง ปีที่ข้าพเจ้าออกจากวัดคูหาสวรรค์ จังหวัดพัทลุง กลับจังหวัดตรัง เพื่อเปิดสำนักเรียนพระปริยัติธรรม วันเดินทาง ท่านยืนอยู่หน้ากุฏิที่พัก เข้าไปกราบลา คำหนึ่งท่านพูดว่า คุณมหา ไปแล้วขอให้ทำงานจริงๆ เถิด ข้าพเจ้ารับว่า ครับ เท่านั้นเอง สำนักเรียนตั้งมาได้จนทุกวันนี้ ๖๐ กว่าปี ถือว่าเป็นพรที่ท่านให้อันประเสริฐ

เรื่องอื่นๆ มีมากแต่ขอพูดแต่เพียงเท่านี้ คิดว่าคงมีท่านผู้อื่นเขียนไปได้หลายแง่หลายมุมแล้ว คุณูปการมีมากไม่มีที่สิ้นสุด ขอน้อมคารวะเป็นวาระสุดท้ายในการถวายการสลายร่างของหลวงพ่อแต่เพียงเท่านี้

พระพรหมจริยาจารย์

เจ้าคณะใหญ่หนใต้

วัดกะพังสุรินทร์ จังหวัดตรัง

อนุสรณ์กกา

พระเดชพระคุณ พระพรหมมังคลาจารย์ (ปั่น ปญฺญานนฺโท) อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๘ อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์, หัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ ๙ เป็นพระมหาเถระที่อุทิศตนทำงานเพื่อความเจริญมั่นคงของพระพุทธศาสนา เป็นผู้มีปฏิปทา มีศีลาจารวัตรงดงามตามพระธรรมวินัย มีอริยาไยไมตรียิ่ง กอปรด้วยพรหมวิหารธรรม และสังคหัตถุธรรม จึงเป็นที่เคารพรักศรัทธาของบรรดาพุทธบริษัท และศิษยานุศิษย์ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์

พระเดชพระคุณฯ ได้รับการธุระเอาใจใส่งานคณะสงฆ์ด้วยดีเสมอมา อีกทั้งยังบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างมากรูปหนึ่งของวงการคณะสงฆ์ไทยในสังคมมณฑล การถึงแก่ภรรณาของพระเดชพระคุณฯ จึงนับว่าคณะสงฆ์ได้สูญเสียพระมหาเถระผู้เป็นแบบอย่างและมีบทบาทสำคัญรูปหนึ่งไปอย่างน่าเสียดาย

พระเดชพระคุณ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ ได้บำเพ็ญหิตานุหิตประโยชน์แก่ชาติและพระศาสนามากมาย จนได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะเจ้าคณะรองชั้นหิรัญบัฏ ท่านได้ปกครองวัดมาจนถึงชราและมรณภาพตามสภาวะของสังขาร ทิ้งนานาบริวาร ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข และร่างกายไว้ เป็นไปตามหลักธรรมคำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า ดังพระบาลีบทว่า

“สพเพ สตฺตา มริสฺสนติ มรณนฺตํ ทิ ชีวิตํ”

- สัตว์ทั้งหลายจะต้องตายด้วยกันทั้งสิ้น เพราะชีวิตมีความตายเป็นที่สุด”

แม้พระเดชพระคุณ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ ได้มรณภาพจากไปแล้วก็ตาม แต่คุณงามความดีที่พระเดชพระคุณฯ ได้บำเพ็ญไว้เป็นอเนกประการ จะยังคงสถิตอยู่ในจิตใจของบรรดาศิษยานุศิษย์และสาธุชนทุกคนตลอดไป ดังพระพุทธรพจน์บทบาลีที่ว่า

รูปํ ชีรติ มจฺจานิ

นามโคตตํ น ชีรติ

ถึงดินกลบกายทับเมื่อดับจิต

ถึงไฟติดเผากายมลายสูญ

แต่ความดีที่ทำไว้ไม่เป็นจุน

ยังเป็นคุณเหลือไว้ให้บูชา

พระเทพสุธี

เจ้าคณะภาค ๑

สืบสานอุดมการณ์ แม่ทัพธรรมานุสรณ์

โครงการพระธรรมทายาท โดยพระเดชพระคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) พร้อมด้วยพระอาจารย์เฉลิม ชุตินฺธโร และมูลนิธิเผยแผ่ชีวิตประเสริฐ (ผชป) อาจารย์วิโรจน์ ศิริอัฐ เป็นประธานพร้อมฝ่ายสงฆ์และฝ่ายบ้านเมืองสมัยนั้น ร่วมฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๔ -๒๕๔๓ จุดมุ่งหมายสำคัญ ต้องการสืบทอดพระพุทธศาสนาทั้งปรียัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธให้ดำรงอยู่ชั่วนิรันดร์

โครงการนี้ เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๔ หลังจากสอบธรรมสนามหลวงเสร็จแล้ว หลวงพ่อพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) สมัยนั้นเป็นหัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ ๙ ได้ประกาศพระพุทธศาสนาไปทั่วประเทศไทย มีความมุ่งหมายจะเผยแผ่พระธรรมให้เข้าถึงจิตใจ

ของประชาชนทั่วไป เพื่อช่วยแก้ปัญหาของบ้านเมืองและดำรงไว้ซึ่งหลักศีลธรรมและวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่กับชาติไทยตลอดไป

จึงได้แจ้งให้เจ้าคณะจังหวัดทั่วราชอาณาจักร ส่งพระเถระที่มีความรู้ความสามารถ พระสังฆาธิการ เข้ารับการฝึกอบรมให้มีความรู้ทางวิชาการเผยแผ่พระศาสนาและศีลธรรม แก่เด็กและเยาวชนในสถานฝึก ในปีแรกมีผู้สมัครเข้ามาอบรมจำนวน ๑๒๐ รูปเป็นเวลา ๑ เดือน ดังนี้

๑. อบรมเพื่อคัดเลือก ๙๐ วัน ด้วยการอบรมกรรมฐาน งดยาเสพติดให้โทษทุกชนิด
๒. อบรมทางวิชาการทั่วไป การเผยแผ่ และวิธีการ
๓. อบรมภาคปฏิบัติการและภาคสนามไปจบที่สวนโมกขพลาราม ไชยา

การอบรมเบื้องต้นและฝึกวิชาการนั้น วัดชลประทานรังสฤษฎ์มี หลวงพ่อพระพรหมมิ่งคลาจารย์ อาจารย์เฉลิม ชุตินฺธโร กับคณะกรรมการ เขียววิทยากรอื่นมาฝึก จนมีความรู้และความสามารถแล้วเดินทางไปต่อภาคปฏิบัติที่ สวนโมกขพลาราม ไชยา อีก ๗ วัน ทำพิธีปิดการอบรมทางวิชาการแล้วเปิดปฏิบัติการ ให้ทุกๆ รูปไปปฏิบัติการในวันหลังของตนๆ มีเจ้าคณะจังหวัดนั้นๆ ส่งมาแล้วรายงานผลการปฏิบัติมาทางวัดชลประทานรังสฤษฎ์ แล้วทางโครงการจะออกบัตรประเมินตัวพระธรรมทายาทให้เป็นรายบุคคล

อุดมการณ์ ปฏิบัติตลอดชีวิตของพระธรรมทายาททั้ง ๒๐ รุ่น จะต้องปฏิบัติดังภาษาบาลีว่า “**น อนริยํ กริสสามิ** แปลว่า เราไม่ควรประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เลวทราม”

และเผยแผ่อุดมการณ์ตามพระพุทธโอวาทและไตรสิกขา และเผยแผ่หลักประจำโครงการอีก ๔ ประการคือ **๑) หลักครองตน** : พิจารณาตนด้วยตนเอง, ตักเตือนตนด้วยตนเอง, รู้จักแก้ไขตนเอง **๒) หลักการครองชีวิต** : คิดดี-พูดดี-ทำดี-คบคนดี-ไปสู่สถานที่ดี **๓) หลักการครองงาน** : งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน บันดาลสุข ทำงานให้สนุก เป็นสุขเมื่อทำงาน **๔) หลักครองคน** : ทำดีด้วยการเป็นคนดี ชักชวนผู้อื่นให้ทำดีด้วย สนับสนุนคนดี ให้ทำดียิ่งๆ ขึ้นไป, อนุรักษ์ความดีเหมือนเกลือกษาความเค็ม

อนึ่ง เพื่อเป็นอาจริยบูชาสืบสานอุดมการณ์แม่ทัพธรรม คือ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) และพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) พวกเราทั้งหลาย จะเป็นพระธรรมทายาทผู้สืบมรดกธรรม ไม่เป็นอามิสทายาท ชาวโลกทั้งหลายจะได้เคารพบูชาพระพุทธศาสนาว่า “**โลกร่มเย็นด้วยคุณะเข็ญได้ด้วยพระพุทธศาสนา**” ตลอดไปตราบนานเท่านาน

โดยเคารพอุดมการณ์ แม่ทัพธรรมานุสรณ์

พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปญฺโญ)

ประธานพระธรรมทายาท รุ่นที่ ๑ ปี พ.ศ.๒๕๒๔

รูป ชีรติ มจจาน์

นามโคตตัม ชีรติ

รูปร่างกายเท่านั้นที่แตกดับสลายไป
แต่ชื่อเสียงแห่งความดี หาได้แตกดับสลายไปด้วยไม่

พระเดชพระคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาเถระ) ที่ข้าพเจ้ารู้จักนั้น เป็นพระมหาเถระผู้รัตตัญญู คือ ทรงภูมิธรรม ทรงภูมิรู้ เป็นนักปราชญ์ในยุคสมัยที่พระพุทธศาสนาต้องการพระสงฆ์ผู้เป็นหลักในการแนะนำสั่งสอนญาติโยมได้

ทั้งนี้ เพราะหลวงพ่อบุญญานันทะนั้นท่านสามารถประยุกต์ธรรมะซึ่งดูเหมือนยุ่งยาก ลึกซึ้ง เข้าถึงได้ยาก ให้ฟังง่าย เข้าใจง่าย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ทันที ด้วยแนวทางปฏิบัติที่หลวงพ่อบุญญานันทะได้นำวิธีการรูปแบบของสวนโมกข์มาปรับใช้กับวัดชลประทานรังสฤษฎ์ เพื่อให้ญาติโยมสาธุชนได้เรียนรู้ และเข้าถึงธรรมะของพระพุทธเจ้าได้ง่าย

หลวงพ่อบุญญานันทะ แม้ท่านจะเป็นพระสังฆาธิการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ต้องอยู่ในหน้าที่หลายอย่าง แต่สิ่งที่หลวงพ่อบุญญานันทะเน้นสอนนั้นคือ ฝึกฝนอบรม เพาะบ่มความดี เพื่อชีวิตที่ดีกว่า ด้วยสโลแกนที่ว่า “คิดดี พูดดี ทำดี คบคนดี ไปสู่สถานที่ดี” มหาวิทยาลัยหลายแห่งจึงได้ถวายปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ พร้อมกันนั้นท่านยังได้รับรางวัลอื่นๆ อีกมากมาย

แม้หลวงพ่อบุญญานันทะจะละสังขารไปแล้ว แต่คุณงามความดี หลักคิด แนวคิด เพื่อสร้างสรรค์สังคมให้เจริญด้วยปัญญายังคงอยู่ พระสงฆ์ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของท่าน ก็ยังคงมุ่งมั่น เพื่อสืบสานปณิธานของท่านตลอดไป

พระราชันท์มุนี

เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี

บุษาครุ ผู้เป็นดังปูชนียอาจารย์

อาตมาได้พบหลวงพ่อบุญญานันทะครั้งแรก เมื่อยังเป็นฆราวาสฝึกปฏิบัติสมาธิภาวนาอยู่ที่วัดมหาธาตุฯ คณะ ๕ จากนั้นก็ได้มีโอกาสพบและสนทนาธรรมกับหลวงพ่อบ่อยครั้ง ทั้งยามพำนักอยู่ในประเทศไทยและที่อังกฤษ ท่านมีเมตตาให้การสนับสนุนพระสงฆ์ในสายปฏิบัติของหลวงพ่อบ่อยเสมอ และบางครั้งท่านก็ได้ไปเยี่ยมที่วัดหนองป่าพงด้วย

เมื่อบวชได้พรรษาที่ ๓ อาตมาจำเหตุการณ์หนึ่งได้ดี หลวงพ่อปัญญาฯ ได้เมตตาเกื้อกูลสังฆะเป็นอย่างมาก ในตอนนั้นอาตมาไปอยู่ที่ถ้ำแสงเพชร อำนาจเจริญ ซึ่งเป็นช่วงเวลา หลวงพ่อชาอาพาธหนัก อยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถเทศนาสั่งสอนลูกศิษย์ได้ พวกเราหลายรูปได้เข้ากราบอาราธนาขอคำแนะนำจากท่าน ในฐานะที่เป็นพระผู้ใหญ่จากกรุงเทพฯ ท่านก็เมตตาให้เข้าพบ รับฟังและให้คำแนะนำแก่พวกเราอย่างยิ่ง

เมื่อครั้งพิธีเปิดวัดป่าจิตวิเวก และฉลองพระอุโบสถของวัดอมราวดี วัดสาขาของวัดหนองป่าพง ประเทศอังกฤษ ในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จมาเป็นองค์ประธาน ในโอกาสนั้น หลวงพ่อได้เดินทางมาเข้าร่วมพิธีด้วย โดยท่านเป็นพระเถระรูปแรกที่จำวัดในกุฏิซึ่งสร้างไว้สำหรับเจ้าอาวาส พวกเราเตรียมกุฏิไว้ให้ท่านได้พำนัก เพื่อเป็นสิริมงคล ก่อนที่อาตมาจะย้ายเข้ามาอยู่ เรื่องนี้ทำให้อาตมารู้สึกซาบซึ้งใจมาโดยตลอด

หลวงพ่อนิพนธ์นันทิกุเป็นดังพระอาจารย์ที่ปรึกษาของอาตมา เมื่อใดก็ตามที่อาตมาเดินทางไปประเทศไทย อาตมามักจะแวะไปเยี่ยมท่านที่วัดชลประทานฯ แล้วก็มีอยู่หลายครั้งที่ท่านนิมนต์ให้อาตมาเทศน์ให้คณะลูกศิษย์ของวัดชลประทานฯ ฟัง

อาตมาจำได้ว่า มีอยู่ ๒ ปี ที่ท่านเป็นประธานหาทุนสร้างอาคาร ให้กับโรงพยาบาลย่านปากเกร็ด พวกเรานิมนต์ให้ท่านมาประเทศไทย แต่ท่านบอกว่า ๒ ปีนี้ท่านจะไม่ไปไหน เพราะผู้คนฝากความหวังในการสร้างอาคารของโรงพยาบาลไว้กับท่าน โดยหวังให้เป็นโรงพยาบาลที่มีความพร้อมสำหรับรองรับผู้ป่วยทางแถบด้านเหนือของกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ ในครั้งอื่นๆ ที่อาตมาไปเยี่ยมท่านที่วัดชลประทานฯ ท่านก็จะอยู่ที่นั่นเสมอ ท่านจะคอยต้อนรับญาติโยมที่มาทำบุญที่วัด ไม่ว่าจะเป็นคนรวยที่ทำบุญบริจาคให้วัดเป็นจำนวนมาก หรือเป็นเพียงคนธรรมดา หรือแม้แต่คนยากจน ไม่ว่าพวกเขาจะทำบุญช่วยสร้างโรงพยาบาลมากหรือน้อย ท่านก็จะมอบใบอนุโมทนาบัตรที่มีลายเซ็นของท่านให้พวกเขาด้วยเสมอ อาตมา รู้สึกว่าจิตใจท่านเปี่ยมไปด้วยเมตตา ทั้งที่ท่านก็ชราภาพแล้ว แต่ก็ยังสละเวลาให้ญาติโยมและต้อนรับทุกคนอย่างเสมอหน้า ไม่ว่าจะรวยหรือจน อาตมาประทับใจในสิ่งนี้มาก เพราะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าท่านเคารพต่อศรัทธาของฆราวาสอย่างแท้จริง ไม่ว่าพวกเขาจะมีสถานภาพทางสังคมเช่นไร

เมื่อเรานึกถึงหลวงพ่อนิพนธ์นันทิกุ เรานึกถึงหลวงพ่อบุทธทาสด้วยเสมอ เพราะท่านทั้งสองนั้นเป็นสหายธรรม และมีแนวทางการสอนที่คล้ายคลึงกัน เพราะต่างก็เน้นที่การพัฒนาจิตภาวนา ตามหลักที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎกและพระไตรปิฎกโดยตรง ธรรมที่ท่านเทศน์จึงเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปฏิบัติสมาธิภาวนาเสมอ

หลวงพ่อนิพนธ์นันทิกุทราบดีว่า โลกตะวันตกเริ่มให้ความสนใจเรื่องการภาวนาของศาสนาพุทธ และท่านก็มีประสบการณ์มากพอที่จะเข้าใจถึงความต้องการธรรมะและการส่งเสริมการปฏิบัติ

สมาธิภาวนาในโลกตะวันตก ท่านจึงเดินทางจาริกไปในหลายประเทศ ทั้งอังกฤษ ฮอลแลนด์ ฝรั่งเศส และประเทศอื่นๆ

ทั้งนี้เจตนารมณ์ของท่าน ไม่ใช่เพียงเพื่อเพิ่มศรัทธาของคนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างแดน เท่านั้น แต่เพื่อสนับสนุนให้ผู้คนในชาติตะวันตกทั้งชายและหญิง ได้ฝึกปฏิบัติสมาธิภาวนา รวมถึงเกิดความเข้าใจอันดีต่อพุทธศาสนาด้วยเช่นกัน

พระราชสุเมธาจารย์ สุเมโธ

เกียรติคุณของพระเดชพระคุณ พระพรหมมังคลาจารย์

ท่านอาจารย์ปัญญานันทะ เป็นพระที่มีความกตัญญูทเวที, มีวิสัยทัศน์, พัฒนาตนเอง, กล้าเกรงบาปกรรม, มุ่งกระทำความดี, ใช้ชีวิตมีประโยชน์, ไม่โปรดความมั่งมาย, มอบใจกายให้พระพุทธศาสนา

ท่านอาจารย์ปัญญานันทะ เป็นพระที่มีความกตัญญูทเวทีมาแต่เล็กแต่น้อย เพราะบิดามารดาของท่านเป็นชาวพุทธ คอยอบรมสั่งสอนตอนเยาว์วัย โตขึ้นหน่อยก็ส่งไปอยู่กับพระอาจารย์ที่วัด ซึ่งเป็นหลวงลุงของท่าน ให้ช่วยอบรมสั่งสอนคุณธรรมต่างๆ โดยเฉพาะความกตัญญูทเวที ท่านอาจารย์จึงมีคุณธรรมอันนี้ ตลอดชีวิตของท่าน

ท่านอาจารย์เป็นพระที่มีวิสัยทัศน์ มองอะไร มองลึก มองกว้างไกล ท่านทำอะไรได้ดีเพราะท่านมีวิสัยทัศน์นี้เอง

ท่านอาจารย์พัฒนาตนเองตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง, ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเล่าเรียน, การอบรมสั่งสอนประชาชน การเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ท่านอาจารย์กล้าเกรงบาปกรรม ท่านมีหิริโอตตปปะ, ละอายบาปกลัวบาป, ไม่ทำความชั่วทั้งในที่ลับ และที่แจ้ง

ท่านอาจารย์มุ่งกระทำแต่ความดีมาตลอดเวลา ตั้งแต่เป็นเด็ก เป็นสามเณร เป็นพระนวกะ เป็นพระมหาเปรียญ เป็นพระเถระ เป็นพระอุปัชฌาย์ เป็นพระราชาคณะ เป็นตัวอย่างที่ดี ให้ลูกศิษย์ทั้งหลายถือเป็นตัวอย่าง

ท่านอาจารย์ใช้ชีวิตมีประโยชน์ ในชีวิตของท่านอาจารย์ ท่านมุ่งมั่นทำสิ่งที่เป็นประโยชน์จนกระทั่งท่านมรณภาพ

ท่านอาจารย์ไม่โปรดความมั่งมาย ความมั่งมายอบายมุขต่างๆ ท่านต่อต้านตลอดเวลา เป็นเหตุให้คนลืมหูลืมตา เปลี่ยนแปลงมาดำเนินในทางที่ถูกต้องได้ไม่น้อย

ท่านอาจารย์มอบใจกายให้พระพุทธศาสนา เป็นต้นว่า ที่วัดชลประทานฯ ท่านเปิดสำนักเรียน ตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เพื่อให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้พระพุทธศาสนา จัดให้มีการบรรยายธรรมในวันอาทิตย์ จัดอบรมพระธรรมทายาท พระธรรมทูต หาทุนสร้างโรงพยาบาล หาทุนซื้อที่ดินอำเภอไชยา ให้ท่านอาจารย์พุทธทาสสร้างสวนโมกขนิมิตนาถาติ ท่านพยายามเดินทางไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา สร้างวัดในต่างประเทศ ท่านพยายามช่วยเหลือพระต่างประเทศ ซึ่งเป็นศิษย์ของท่านอาจารย์ชา ทั้งในประเทศอังกฤษ และออสเตรเลีย ท่านทุ่มเทหาทุนสร้างมหาวิทยาลัยสงฆ์ คือ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จนกระทั่งมรณภาพ ได้ทุนมาจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ล้านบาท

ความจริงคุณงามความดีของท่านอาจารย์ปัญญานันทะ มีมากมายยากที่จะบรรยายให้จบได้ง่ายๆ ข้าพเจ้าจึงขอสรุปเท่าที่มองเห็นเพียงเท่านี้

กราบคารวะพระเดชพระคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ ด้วยความเคารพอย่างสูง

พระภavanaโพธิคุณ (โพธิ์ จนทสโร)

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐

สวนโมกขพลาราม วัดธารน้ำไหล

อ. ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี

เกียรติคุณรำลึก พระพรหมมิ่งคลาจารย์

(ปีน ปัญญานันทเถระ ป.ธ. ๔, พธ.ด.)

อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ และที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๔

ถิ่นกำเนิด

พระ เป็นพุทธบุตรสมมุติสงฆ์
พรหม วิหารธรรมล้ำโลกา
มิ่งคล ธรรมล้ำเลิศประเสริฐนัก
อาจารย์ ครูผู้เชี่ยวชาญการวาทิ

จิตมั่นคงอยู่ในไตรสิกขา
พร้อมด้วยอัปมัญญาบาปมี
โดยยึดหลักอหิงสาตั้งรัสมิ
ประชาชีทั่วหล้าสาธุการ

นามเดิมชื่อ “ปีน เสน่ห์เจริญ”
โยม “พ่อวัน” โยม “แม่คล้าย” ได้ขึ้นบาน
เกิด ณ บ้านตำบลคูหาสวรรค์
อำเภอเมืองพัทลุงรุ่งเรืองรอง

นำสรเสรีญ์นักรตามหลักฐาน
สุขสำราญได้ลูกชายดั่งหมายปอง
ถิ่นสำคัญพักกายไม่มัวหมอง
เป็นถิ่นทองที่ท่านเกิดกำเนิดมา

ปีสองสี่ห้าสี่เกิดชีวิต
วันเกิดที่สิบเอ็ดพฤกษา
วันพฤหัสบดีที่สารภ
ตั้งช้างเผือกเกิดในป่ามาแบ่งบาน

เป็นนิมิตอันประเสริฐบรรเจิดหนา
ขึ้นสิบสี่คำดั่งว่าฟ้าโปรดปราน
ในเดือนหกปีกุนหนุนกล่าวขาน
ได้เชี่ยวชาญช่วยชาติศาสน์เจริญ

ชีวิตพรหมจรรย์

ปีสองสี่เจ็ดสองต้องบรรพชา
ศุภกัณฐ์สิบสี่คำสุดจำเรียว
ถึงเดือนเจ็ดเสร็จสมบ่มอินทรีย์
ณ วัดอุปนันทารามพัทธสีมา

ณ ตำบลนิเวศน์เขตต่อเนื่อง
จังหวัดที่มีชื่อเสียงลือไกล
“พระธมฺมคณินฺ”
คล้ายปั้นดินให้เป็นดาวเข้ามาแทน

ปีสองสี่เจ็ดสี่ที่กำหนด
อุปสมบทวันพุธสุดประเทือง
แรมเก้าค่ำเดือนแปดปีมะแม
วันที่แปดกรกฎาน่าปลื้มใจ

ณ วัดนางลาดพัทธสีมา
บังเกิดอุดมเพศเขตพุทธโอ
มี “พระครูจตุรญาณนํ”
พระกรรมวาจาจารย์เลิศไม่เป็นรอง
พระอนุสาวนาจารย์
ได้สำเร็จเสร็จกิจอุปสมบทกรรม

ภูมิรู้ภูมิธรรม

ปีสองสี่หกสามตามประกาศ
จบมัธยมปีที่สามตามขั้นไป

ปีสองสี่เจ็ดห้าคราบบรรพชิต
สำนักเรียนนครศรีฯ ที่จรุง

ปีสองสี่แปดหกในศกนี้
สำนักเรียนวัดสามพระยาเอื้ออาทร

วันที่ห้ากรกฎาน่าสรรเสริญ
ได้เพียรเพียรสพระธรรมจำอุรา
ในนามปีมะเส็งเร่งศึกษา
ได้ครองผ้ากาสาวะงามประไพ

อำเภอเมืองระนองสุดผ่องใส
อุดมไปด้วยแร่ธาตุมิขาดแคลน
อุปชฌาย์รูปนี้ดีสุดแสน
ของคนแดนพัทลุงได้รุ่งเรือง

บำเพ็ญพรตพรหมจรรย์อันต่อเนื่อง
อำเภอเมืองพัทลุงมุ่งหลักชัย
ชาวเมืองแลญาติมิตรจิตเลื่อมใส
เป็นสงฆ์ไทยฉายา “ปัญญานนโท”

เข้าครองผ้ากาสาวะวิเสโส
อันเอี่ยมโอโสภาช่างน่านมอง
อุปชฌาย์รูปนี้ดีทั้งผอง
“มหาพลัด” ได้สนองของกิจการม
“พระครูเคว้จ” เป็นแม่งานนานฉนำ
โดยหนุนนำให้พระสงฆ์ทรงวินัย

“ปุ่น” ฉลาดและขยันทันสมัย
จากโรงเรียนในจังหวัดพัทลุง

สอบธรรมเอกได้ดั่งคิดจิตหมายมุ่ง
จึงเข้ากรุงเรียนบาลีนี้แน่นนอน

เปรียญสี่ก็ได้มาน่านุสรณ์
กรุงเทพมหานครย่อนเล้ามา

ประกาศธรรม

ในการทำความเพียรเรียนความรู้
บาลีสี่ประโยคโคกน้าพา
ใช้นามว่า “ปัญญานันท์ภิกขุ”
อีกภาคกลางอีสาน’ออกนอกอนันต์
นั่งรถไฟเหนือใต้สายอีสาน
ท่านปาฐกถาธรรมนำปวงชน
กำจัดซึ่งอวิชชาพาหลงผิด
จงฟังหูไว้หูอย่าดูเบา

สมัยหนุ่มหลวงพ่อบาฐกถา
ไปทั่วเขตประเทศไทยสนใจปอง
ยังเข้าถึงหมู่บ้านย่านตำบล
อย่ามัวหลับลึ้มคิดจิตผอเลอ

ณ ที่บ้านดอนคั่นครั้งนั้นหนา
ส่วนบัณฑิตเคราพในใจท่านครู
ท่านเป็นพระเสียสละหาได้ยาก
ข้ายังมีเขาวนดืปฎิภาณ

ตัวอย่างกตัญญูกตเวที
ไม่รู้คุณท่านบิดรและมารดา
พ่อแม่เลี้ยงเรามาซราภพ
แต่ขยันตักอาบให้หัวควาย
พ่อแม่และวัชชนคนกับสัตว์
ถ้าตอบแทนพ่อแม่ได้ดังใจปอง
เหมือนทำบุญกับพระอรหันต์
ปราชญ์สรรเสริญผู้กตัญญูกตเวที

การเลี้ยงวัวเลี้ยงควายให้ชนกัน
ผู้แพ้ย่อมเป็นทุกข์เหลือประมาณ
ท่านมาเตือนมิได้ต่ำเพียงว่ากล่าว
ประพดิตัวชั่วไปใจมืดดำ

ต่อต้านการต้มตุ๋น

อีกการนั่งทางในเหลวไหลนัก
เรื่องวิญญูณของผู้ตายให้กังวล

เพื่อเชิดชูเกียรติวงศ์เผ่าพงศ์
ให้คั่นคว่ำพระไตรปิฎกปาฐกธรรม
เป็นเอกอุเหนือใต้ให้รังสรรค์
ต่างล้อลั่นด้วยเสียงธรรมฉ่ำกมล
เสียงธรรมก้องกังวาลบันดาลผล
ให้ทุกคนผ่องคลายได้บรรเทา
อบรมจิตด้วยปัญญาฆ่าความเขลา
ก่อนเชื่อเขาเอาปัญญามาตริตรอง

เป็นหนึ่งมานานปีไม่มีสอง
ทุกจังหวัดมีภพร่องของอำเภอ
ปลุกใจคนให้ตื่นตัวอยู่เสมอ
โดยเสนอเหตุผลชวนเชิดชู

คนพาลว่าท่านมาดำนารัก
กลับเชิดชูท่านปัญญาพึ่งมานาน
มีฝีปากแหลมคมสมมาตรฐาน
พูดฉาดฉานนานเพียงไหนไม่คณนา

บางคนนี้เห็นทางเสียนักหนา
ไม่ทดแทนคุณค่าน้ำอภัย
ตักน้ำให้ท่านอาบทำไม่ได้
กางมุ้งให้กันยุงมุงเงินทอง
เปรียบให้เห็นแจ้งชัดจัดสนอง
จะสนองบุญกุศลผลความดี
เป็นนาบุญมากอนันต์พลันสุชี
เป็นคนดีมีคุณค่าสุดประมาณ

เงินพดด้วงเมื่อชนมหาศาล
ผู้ชนะเป็นตัวการก่อเวรกรรม
เพื่อน้อมน้าวจิตใจไม่กล้า
ทุกเข้าคำมีแต่ทุกข์สุขมีดมน

ไม่ประจักษ์เท็จจริงยิ่งฉงน
อย่าเชื่อคนทรงผีที่หลอกลวง

พวกตม้ตุนมากมายหลายระดับ
ทั้งพิสุจน์มิได้ให้ร้อนทรวง
ถ้ารู้แจ้งเห็นจริงสิ่งอัศจรรย์
ว่าตรงไหนมีน้ำมันอยู่ในดิน
เพื่อช่วยเหลือรัฐบาลการชุดค้น
ไม่มีใครกล้ารับคำท้าทาย
เพราะกลัวใครรู้ได้ว่าไม่จริง
หลอกคนหลงมงายให้ตายใจ
ตื่นเถิดหนಾಯ่างมงายไร้สาระ
มีแต่หลอกเอาทรัพย์นั้นบ่อนันต์

จะเสียทรัพย์เรื่อยไปอย่างใหญ่หลวง
ทรัพย์จะร่วงสูญเปล่าเขาหากิน
ลองนั่งดูแหล่งน้ำมันให้จบสิ้น
ล้วนเป็นสินค้าล้ำหากทำนายน
ประโยชน์ล้นรัฐจัดทำนมาขาย
แม้สักรายก็ไม่มีนี้กระไร
มัวนั่งนิ่งดูวิญญานการเหลวไหล
ใครต่อใครจับไม่ได้ไล่ไม่ทัน
กับวาทะนักตม้ตุนที่ทุนหัน
ถ้าเชื่อมั่นจะฉิบหายวอดวายไป

ต่อต้านเครื่องรางของขลัง

หลวงพ่อยังต่อต้านการคิดผิด
เรื่องเครื่องรางของขลังที่ฝังใจ
ฟันไม่เข้างยังไม่ออกบอกกิตติศัพท์
คนบังเอิญยังไม่ถึงซึ่งที่ตาย
เมื่อคนถึงที่ตายคงไม่พลาด
ผีที่หลอกคนเป็นไม่เห็นมี
อาจารย์ทำของขลังยังกลัวตาย
โฆษณาหาเงินตราให้กับตัว

เพื่อสะกิดเตือนสติมิเหลวไหล
ถ้าหากใครมีไว้จะไม่ตาย
เมื่อหลงเชื่อจะเสียทรัพย์นับมากหลาย
อันตรายย่อมผ่านไประยะไม่มี
ต้องพินาศถึงตายกลายเป็นผี
แต่คนที่หลอกกันนั้นน่ากลัว
ไม่กล้ากรายให้ผู้ร้ายหมายยิงหัว
ทำหมอมัวแก่ศาสนาน่าเข้าใจ

การแก้ไขในสิ่งผิด

หลวงพ่พระพรหมมั่งคลาจารย์
วิสัยทัศน์หลวงพ่ท่านเห็นการณ์ไกล
การเป็นอยู่เรียบง่ายเห็นได้ชัด
จิตหนักแน่นในพระธรรมเป็นสำคัญ
ทั้งสามารถคล่องแคล่วแกลัวกล้าหาญ
สอนให้คนทำดีนี้กระไร
ท่านได้พูดแก้ไขในสิ่งผิด
ปลูกใจชนให้ทำดีทุกประการ
ตัวอย่างที่เป็นมาเวลานั้น
มีรามอญอ่อนแอแน่นอนเกี่ยวพัน
ให้ผู้ชมพิศวาสสมมาดหมาย
ยั่วกิเลสพระสวดผียี้ใจ

ได้สร้างบุญสุนทรทานการแก้ไข
ชนเลื่อมใสศรัทธาอนเอนอนันต์
ปฏิบัติสายกลางผลสร้างสรรค์
เป็นมิ่งขวัญพระดีศักดิ์ศรีไทย
ปฏิภาณชาญฉลาดปราศเงื่อนไข
มีน้ำใจเมตตาสุดประมาณ
ไม่ยึดติดประเพณีที่บรรหาร
บัณฑิตท่านยอมรับนับถือกัน
สวดฝึกกันที่วัดชลามผลผกผัน
ตามเชิงชั้นบทเพลงบรรเลงไป
ทำอกส่ายย้ายโยกตะโพกไหว
จากนั้นไปไม่ให้มีที่รามอญ

เลี้ยงข้าวต้มกระเพาะปลาคราวีกาล
พระสวดศพกลืนน้ำลายใจรอนรอน
ทั้งพูดคุยดังฉาวไม่เข้าเรื่อง
เอกสารทำบุญมีวิธีการ

มีเทศน์ธรรมนำไหว้พระปฏิบัติ
สวดพระอภิธรรมหนึ่งจบนา
ไม่มีข้าวต้มปลาหรืออาหาร
สวดจบแล้วกลับบ้านสำราญใจ
หลวงพ่อกำลังทดสอบตอบคำถาม
โยมพอใจหรือไม่ให้บอกมา
ชั่วโมงเดียวสำเร็จเสร็จกิจสงฆ์
ทุกท่านก็พอใจในผลงาน

ต่อต้านทุกข์ยาม

เรื่องทุกข์ยามนาที่ที่ดูหมอ
คนจะชั่วหรือดีอยู่ที่ใจ
ทุกข์เวลานานาที่ไม่ดีไม่ชั่ว
ประโยชน์ทุกข์อยู่ในตัวชั่วต่าปี

แต่สำหรับผู้ทำชั่วตัววินาศ
ทำชั่วเข้าสายเที่ยงบ่ายเบี่ยงไป
เรื่องทุกข์ยามนาที่ที่กล่าวอ้าง
ความชั่วร้ายคือแรงกรรมนำชีวิ
อันสิ่งใดใครทำกรรมจำแนก
ให้เลวทรามและแสนดีมีวินัย
หากผู้ใดใครทำกรรมชั่วดี
ผลที่ได้รับนั้นนเสกสรรคมา

การสีกพระหลวงพ่อมิรอทุกข์
หรือดีห้าเวลาดีที่ควรทำ
ไมใช้น้ำพุทมนตร์ดประพรม
อย่าเป็นคนหนักแผ่นดินสิ้นราคา

งานปกครอง

ปีสองห้าศุณย์สามความเป็นมา
ได้เป็นเจ้าอาวาสมาดปกครอง

คนมางานกินกันลั่นสลอน
ดูขั้นตอนที่ทำให้รำคาญ
ให้สิ้นเปลืองเวลาจึงว่าขน
รับไปอ่านจงกระทำตามตำรา

ให้รู้ธรรมรู้ธรรมจำศึกษา
รวมเวลาหนึ่งชั่วโมงไล่ฤทัย
รับประทานที่ศาลาอย่าสงสัย
ประหยัดไฟสารพัดจัดเวลา
เพื่อรู้ความการแก้ไขเป็นไรหนา
เสียงตอบว่ายินดีที่จัดการ
เจตจำนงหวังดีบริหาร
ได้กลับบ้านเร็วหนอต่างพอใจ

องค์หลวงพ่อมองถึถ้วนควรแก้ไข
ดวงดาวไหนใครแก้ไขได้ไม่เห็นมี
แต่คนมั่วถึถอทุกข์ยามตามดิลี
สำหรับผู้ทำดีมีโชคชัย

ต้องถึงฆาตเลวร้ายไม่สงสัย
ถึงอย่างไรต้องได้ชั่วตัวกาลี
มิใช่ทางพ้นทุกข์สุขสุขศรี
ดั่งเข็มชี้ทิศทางอย่างครรรไล
ให้ผิดแผกแตกต่างทางเงื่อนไข
ตัวจงใจคือต้นเหตุเจตนา
ดั่งจิตที่มุ่งมาดปรารถนา
ตามคุณค่าเหตุผลที่ตนทำ

อรุณเบิกแสงสีน้ามขำ
พอแนะนำกันได้ให้ปัญญา
แต่นิยมพรมพระธรรมจำเถิดหนา
สร้างคุณค่าเอาไว้ให้โลกมอง

ที่ยีสืบพฤษภาบุญสนอง
เจ้ากรมชลฯได้ขอร้องอาราธนา

ให้ครองวัดชลประทานรังสฤษฎ์
เขาเสนอจึงสนองครองวัดมา
ปีสองห้าศูนย์หกศกนี้หนา
ได้เป็นพระอุปฌาย์สถาพร
ปีสองห้าหนึ่งเจ็ดเสร็จบอกความ
เป็นรองภาคสิบแปดแควตวิ
ปีสองห้าสี่ศูนย์พูนสวัสดิ์
เป็นเจ้าของภาคสิบแปดตั้งพรรณนา
ปีสองห้าสี่สองต้องโฉลก
ที่ปรึกษาภาคสิบแปดเปลี่ยนแปลงไป

มิได้คิดตั้งใจไว้เลยหนา
บริหารพระศาสนาให้ถาวร
วันที่หกพฤษภาคมานุสรณ์
ตามขั้นตอนเบื้องบนล้นเปรมปรีดิ์
ที่ยี่สิบสามมิถุนาเสริมราศี
ภาคใต้ขึ้นดังที่เห็นความเป็นมา
โสมนัสยี่สิบสี่พฤศจิกายน
นับเวลาสองปีที่เป็นไป
วันรับโชคสิบกุมภาดังปราศรัย
ยังอยู่ในงานปกครองผองสงฆ์ไทย

เกียรติคุณทางสังคม

ได้รับโล่เกียรติคุณหนุนความดี
ทั้งภาครัฐเอกชนปนกันไป
ปีสองห้าหนึ่งแปดแสนดีโข
ได้ให้การอบรมบ่มปัญญา
ปีสองห้าสองศูนย์พูนสวัสดิ์
ในฐานะเผยแผ่ธรรมเป็นสำคัญ
ปีสองห้าสองหนึ่งพึงรู้เห็น
ประเภทเผยแผ่ธรรมสุดอำไพ
ปีสองห้าสองแปดและสองเก้า
จากคณะแพทยศาสตร์วิชาการ
ปีสองห้าสามแปดมีสองครั้ง
สองเหรียญทองยูเนสโกที่มอบไว้
ปีสองห้าสามเก้าเป็นข่าวดี
การจัดตั้งโรงเรือนน้ำขึ้นชม
อีกได้โล่สมมนาหาความรู้
จากกองบัญชาการตามกระบวน
ปีสองห้าสี่ศูนย์จรรุณรอง
ของพระเจ้าอยู่หัวตามขั้นตอน
ปีสองห้าสี่หกยกกล่าวขวัญ
สังคมศาสตร์ และปรัชญาเอื้อการุณย์

เป็นศักดิ์ศรีเกียรติประวัติจัดโปร่งใส
ปรากฏในเอกสารการเป็นมา
ได้รับโล่เกียรติคุณหนุนคุณค่า
แก่ผู้ช่วยผู้พิพากษา ณ ครานั้น
รับสังข์เงินจัดให้งามความขยัน
กรมประชาสัมพันธ์ประเทศไทย
รางวัลพุดดีเด่นเป็นนิสัย
สมาคมพุดประเทศไทยใจสำราญ
ตามต้นเค้ารับโล่โซ่ขาวสาร
ศิริราชพยาบาลจัดการไป
รับโล่ดั่งคนดีศรีปักษ์ใต้
เนื่องที่ให้เลิกบุหรี่ยุคโลกนิยม
ได้รับโล่โนโพธิ์ที่เหมาะสม
สาธารณสุขนิยมเห็นสมควร
เพิ่มให้ผู้พนักงานการสอบสวน
ตำรวจล้วนนครบาลผ่านขั้นตอน
รับโล่ของมหิตลวรานุสรณ์
แสนสุนทรล้ำเลิศประเสริฐคุณ
รับรางวัลศาสตร์เมธีที่เกื้อหนุน
จากหม่อมหลวงปิ่นมาลากุลหนุนความดี

ดุขฎิบัณฑิตกิตติมศักดิ์

ดุขฎิบัณฑิตกิตติมศักดิ์
จากมหาวิทยาลัยหลายกรณี
ปีสองห้าสองสี่วันที่เก้า
พุทธศาสตร์ครุศาสตร์มหาจุฬา-
ปีสองห้าสามสองต้องโฉลก
สาขาศึกษาศาสตร์ของชาติไทย
ปีสองห้าสามสี่ที่สามสิบ
จากมหาวิทยาลัยศรีนคริน-
ปีสองห้าสามหกที่ยี่สิบห้า
อักษรศาสตร์ดุขฎิบัณฑิตจากจุฬา-
อีกในวันที่สามกรกฎ
สาขาศาสนาและปรัชญาในเมืองไทย
ปีสองห้าสามเจ็ดที่สิบสาม
ศิลปศาสตร์มหา'ลัยนิยมยิน
ปีสองห้าสี่สี่ตั้งที่กล่าว
จากสังคมศึกษาศาสตร์วิทยา
ปีสองห้าสี่เจ็ดที่ยี่สิบสาม
สาขาพุทธศาสตร์ของชาติไทย
อีกวันที่ยี่สิบแปดมิถุนา
ราชภัฏนครศรีฯมีครรลอง

อันเป็นหลักสถาบันชั้นศักดิ์ศรี
เกียรติคุณหนุนความดีทวีมา
มกราดังกล่าวหลายสาขา
ลงกรณราชวิทยาลัย
แก้มกรานาโชคโลกสดใส
มหา'ลัยรามคำแหงแสงธานีนทร์
สิงหาคมสมคิดจิตถวิล
ทรวีโรฒศิลปสาขาพัฒนา
เดือนมีนาดุขฎิมียีกหนา
ลงกรณมหาวิทยาลัย
ศิลปศาสตร์ปริญญาทันสมัย
จากมหา'ลัยสงขลานครินทร์
มิถุนาติดตามงดงามศิลป์
ธรรมศาสตร์เน้นศิลปพัฒนา
ที่สิบเก้าพฤศจิกายนอีกหนา
ภาคทักษิณมหาวิทยาลัย
พฤษภาบอกความตามเงื่อนไข
สมดังใจจากมหา'ลัยสุราษฎร์เรื่องรอง
ศิลปศาสตร์พัฒนาเลิศทั้งผอง
สาขาของสังคมศาสตร์ปราชญ์เมธี

สมณศักดิ์

ปีสองสี่เก้าเก้าวันที่ห้า
วันเฉลิมพระชนมพรรษามาทุกปี
มหาราชได้ประกาศเกียรติยศ
พระราชทานสัญญาบัตรพัฒนานา
สำหรับพระช่วยชาติศาสน์กษัตริย์
เพื่อปลุกใจชาวประชาทั่วดินแดน
ท่านได้เทศน์แก้ไขในสิ่งผิด
ได้ช่วยเหลือรัฐบาลงานเชิดชู
จึงได้รับสมัญญาสมณศักดิ์
พระราชอาณัติสามัญวันพิธี

เดือนธันวาคมเป็นหลักเพิ่มศักดิ์ศรี
พระภูมิภุมิพลาล้นปัญญา
ให้ปรากฏแผ่ไปแดนไกลหนา
เพื่อสรรหาคนดีศรีดินแดน
ช่วยเหลือรัฐสอนธรรมล้ำเลิศแสน
รักแค้นแค้นดีล้วนชวนเชิดชู
ให้กลับจิตตลใจได้สวยหู
ช่วยเป็นหูเป็นตามานานปี
ซึ่งเป็นหลักสมมุติผดุงองค์ศรี
“พระปัญญานันทมุนี” ศรีโลกา

ปีสองห้าหนึ่งสี่วันที่ห้า
เลื่อนสมณศักดิ์เป็นชั้นราชของอาจนา

ปีสองห้าสามศูนย์วันที่ห้า
เป็น “พระเทพวิสุทธิเมธี”

ปีสองห้าสามเจ็ดวันที่ห้า
ได้เลื่อนเป็นชั้นธรรมตามตำนาน

ปีสองห้าสี่เจ็ดวันที่ห้า
ได้รองชั้นหิรัญบัฏเต็มอัตรา

มรดกอมตะล้ำค่า

มรดกของหลวงพ่อก่อนากกล่าว
สร้างมหาจุฬาราชวิทยาลัย
ประดิษฐานกลางน้ำตามที่คิด
โดยพระพรหมมิ่งคลาจารย์นำบูชา
คล้ายเปื้องบนคือฟ้าส่งมาเกิด
ก่อนจะพรากจากไปสร้างใบบุญ

พระอุโบสถกลางน้ำยามก่อสร้าง
เป็นศูนย์กลางรวมใจไทยบวร

หลวงพ่อกเป็นประธานการอำนวยการ
มหาจุฬาลงกรณการสอนดี
ณ อำเภอน้อยน้อยค้อยทวี
นายแพทย์รัศมีศรีศรธา

ด้วยคุณหญิงสมปอง วรรณิสสร
แปดสิบสี่ไร่หนึ่งงานทานมัย
ทางมหาวิทยาลัยซื้อมาเติม
สิบสองไร่เจ้าของที่ถวายมา

หลวงพ่อบรรณนามมหาวิทยาลัย
ทางด้านการศึกษาวชิการ
การออกแบบลักษณะสถาปัตยกรรม
สถาปัตยกรรมนำเพลิงเพลิน

อุโบสถกลางน้ำตามประกาศ
เป็นหลังแรกในมหาวิทยาลัย

เดือนธันวาคมเวียนเปลี่ยนมาหา
ราชทินนามว่า “พระราชันนทมนี”
เดือนธันวาคมศักดิ์เป็นหลักศรี
ราษฎร์เปรมปรีดิ์แซ่ซ้องสาธุการ

เดือนธันวาคมศักดิ์ตามหลักฐาน
ที่ “พระธรรมโกศาจารย์” ท่านได้มา
เดือนธันวาคมครั้งนี้ดีนักหนา
ที่ “พระพรหมมิ่งคลาจารย์” การเป็นไป

ในเรื่องราวก่อสร้างอย่างยิ่งใหญ่
พระอุโบสถทรงไทยเป็นต้นมา
ได้สถิตมรดกธรรมอันล้ำค่า
ชาวพาราแสนศรัทธาในพระคุณ
เพื่อทุนเทิดบารมีที่เกื้อหนุน
เพื่อค้ำจุนศาสนาให้ถาวร
เป็นโครงร่างขึ้นมานานุสรณ์
อนุสรณ์พระศาสนาช้านานปี
เชิดชูช่วยขึ้นชมสมศักดิ์ศรี
ราชวิทยาลัยแห่งนี้ที่เป็นมา
นครศรีอยุธยาการศึกษา
ในการสร้างมหาจุฬาราชวิทยาลัย
ถวายที่ดินไว้ก่อนนำเลื่อมใส
เศษสามสิบเจ็ดร่วมในตารางวา
จึงได้เพิ่มร้อยยี่สิบไร่ไม่กังขา
รวมสองร้อยสิบเอ็ดหนาโดยประมาณ

เป็นศูนย์ที่รวมใจอันไพศาล
สร้างผลงานให้กับชาติศาสน์เจริญ
พุทธศิลป์ตามประวัติน่าสรรเสริญ
ให้เจริญรุ่งเรืองในเมืองไทย

ให้เป็นเขตพุทธาวาสน่าเลื่อมใส
เหนือกว่าโบสถ์ทั่วไปในอาราม

พระสงฆ์นักศึกษานานมาก
สามารถลงสังฆกรรมนางดงาม
ทั้งเทคโนโลยีที่ก่อสร้าง
หล่อสำเร็จติดข้อฟ้าฟ้าไฉไล
เอกลักษณ์งามสง่าสถาปตย์
ไม่เหมือนใครในโลกนี้ที่แน่นอน

ซึ่งมาจากที่ต่างอย่างล้นหลาม
บังเกิดความสงบเย็นเป็นสุขใจ
อุปกรณ์แต่ละอย่างทันสมัย
ทุกอย่างได้คงทนผลถาวร
บ่งบอกชัดพุทธศิลป์ชั้นสูง
ช่างงามอนสง่าล้วนชวนให้มอง

น่าเสียดายหลวงพ่อมรณา
แก่นาฬิกาขบหนัสน้ำตานอง
ปอดอักเสบติดเชื้อเหลือสาธก
เศษสี่เดือนยี่สิบเก้าวันพลันเศร้าใจ
ในบรรดาลูกศิษย์ทั้งมีตฤยาติ
ทำกุศลสุนทรทานการสังวร
โดยสวดพระอภิธรรมเจ็ดคัมภีร์
เพื่อถวายส่วนกุศลและผลบุญ

สืบทูลาห้ศูนย์อาศรมมอง
สรวรค์ปองต้องการท่านครไร
แก้สืบทหวัยชราอายุชัย
จำจากไปสู่สรวรค์นินรันดร
หมดอำนาจเหนี่ยวรั้งไม่สังหรณ์
ทุกชั้นตอนบำเพ็ญชอบตอบแทนคุณ
อีกเทศน์ธรรมนำวิถีที่เกื้อหนุน
ขอพระคุณโมทนาผาสูกเทอญ ฯ

พระโสภณสมาธิคุณ วิ.

(จำลอง อชิโต ป.ธ.๖, ศน.บ., M.A., ศน.ด.)

วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม

เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

โทร. ๐๒ ๒๘๒๓๓๔๙

สำนักในบุญคุณ

และคำไว้อาลัยแด่หลวงตา

กระผม พระวิสุทธิปัญญาภรณ์ (ประนอม สุภโร) ได้รับความเมตตาจากหลวงตาปิ่น มาตลอดที่มายุ่ววัดชลประทานรังสฤษฎ์ จังหวัดนนทบุรี ได้มายุ่ววัดชลประทานรังสฤษฎ์ ตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๓ พร้อมคณะพระภิกษุรวม ๓ รูป คือ พระมหาช่วง กตปุญโญ พระมหาอิม อภิปัญโญ เป็นพระรุ่นแรกที่มาจำพรรษา ได้เดินทาง มาจากวัดคูหาสวรรค์ อำเภอมะนัง จังหวัดพัทลุง ด้วยการชักชวนให้มาช่วยทำงานที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ เพราะหลวงตา ท่านบอกว่าจะมารับตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาส ให้นั่งรถไฟมาลงที่สถานีรถไฟหัวลำโพงและหลวงตา ท่านก็ไปปรับตั้งที่ท่านนัดไว้ เวลา ๑๐.๐๐น. แล้วมาถึงวัดชลประทาน ประมาณ ๑๐.๓๐ น. มาฉันภัตตาหารเพลที่วัด

เมื่อมาพักอยู่ประมาณ ๓ ปีกว่า หลวงตาเป็นผู้แต่งตั้งให้กระผมเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสและหลายปีต่อมา หลวงตาได้รับตำแหน่งเป็นรองเจ้าคณะภาค ๑๘ และเป็นเจ้าคณะภาค ๑๘ เป็นหัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ ๙ อาตมาได้รับแต่งตั้งเป็นเลขานุการ ทำหน้าที่สนองงานหลวงตามาตลอด จนกระทั่งท่านหมดหน้าที่ รู้สึกเสียตายการจากไปของหลวงตา ซึ่งเป็นที่รักและเคารพของกระผม ขอให้ท่านไปอยู่ให้สบาย อย่าได้คิดถึงเรื่องวัดและเรื่องอื่นๆ ถ้าหากชาติหน้ามีจริง อาตมาคงจะได้รับใช้หลวงตาเหมือนเช่นเคย

จากหลานหลวง

พระวิสุทธิปัญญาภรณ์

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง

มุมมองจากสามเณรรุ่นแรก

“งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน บันดาลสุข

ทำงานให้สนุก เป็นสุขขณะทำงาน”

นี่คือ อุดมการณ์ของหลวงพ่อบัณฑิต

เมื่อต้นปี ๒๕๐๕ อาจารย์พระครูเมตตาวิหารี เจ้าอาวาสวัดนันทาราม ปากพนัง ได้นำสามเณรทั้งหมด ๑๐ รูป รวมทั้งผู้เขียนด้วย ไปมอบตัวเป็นศิษย์อยู่กับหลวงพ่อบัณฑิตที่วัดชลประทานฯ เพื่อศึกษาต่อ เมื่อเรียนจบได้ลาสิกขาทั้งหมด คงเหลือแต่ผู้เขียนเพียงผู้เดียว เป็นเวลา ๒๔ ปีเศษที่ได้ใช้ชีวิตอยู่กับหลวงพ่อบัณฑิต ซึ่งเปรียบเสมือนพ่อคนหนึ่ง ได้ให้สิ่งที่เป็นคุณค่าแก่ชีวิตหลายสิ่งหลายประการ ช่วยสร้างชีวิตให้เดินในทางที่ถูกต้อง และพอจะมองเห็นคุณธรรมอันเป็นลักษณะพิเศษที่มีอยู่ในตัวของหลวงพ่อ พอสรุปได้ ๑๐ ประการด้วยกัน คือ

๑. เป็นอยู่ง่าย	๒. ใช้คนเป็น
๓. เห็นใจคน	๔. มีความอดทนเป็นเลิศ
๕. เชิดชูความจริง	๖. ยิ่งด้วยความกล้า
๗. เมตตาต่อทุกคน	๘. เริ่มต้นที่ถูกต้อง
๙. เงินทองไม่สะสม	๑๐. มุ่งสร้างคนให้เดินทางถูก

หลวงพ่อบัณฑิต ท่านสอนคนตรงไปตรงมา หากปฏิบัติได้ก็ได้อะไรที่ไม่ต้องรอชาติหน้า มุ่งทำลายความเชื่อและการกระทำที่มลายไร้เหตุผล มุ่งชี้ให้พุทธบริษัทเดินถูกทาง ปลุกใจให้ศาสนิกชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ให้คุ้มค่า โดยให้ข้อเตือนใจไว้ว่า “คิดดูให้ดี คิดดูให้ดี ร่างกายนี้ เปลี่ยนแปลงไปสู่ความแตกดับ ทุกนาที ถ้าไม่ใช่ให้ประโยชน์แล้ว จะมีค่าที่ตรงไหน”

ทำยนี้ ขอให้หลวงพ่อนอนหลับให้สบาย ศิษย์ทุกคนขอสัญญาว่า จะเดินตามรอยเท้า หลวงพ่อ และขอให้ดวงจิตวิญญาณของหลวงพ่อไปสู่สุคติตามที่พ่อต้องการ เกิดภพชาติใด ขอให้ได้เป็นลูกศิษย์ของหลวงพ่อตลอดไปทุกภพทุกชาติเทอญ

พระครูปริยัติวุฒิธาดา (ภิญโญ)
เจ้าอาวาสวัดนั้นทราม ปากพนัง
เจ้าคณะอำเภอเฉลิมพระเกียรติ นครศรีฯ

น้อมถวายธรรมาลัย แด่ พระเดชพระคุณพระพรหมมังคลาจารย์ (ป็น ปณฺญานนุกมฺหาเถร)

ปราชญ์เหนือปราชญ์
รับคำสั่งโดยตรงจากสมเด็จพระพุฒาฯ

น้อมรำลึกตามหาผู้ประเสริฐ
ที่สืบเอ็ดพฤษภาบังเกิดมี
นามว่าปิ่นตระกูลนั้นเสน่ห์เจริญ
ในเยาว์วัยเข้าศึกษาที่เมืองลุง
ตั้งแต่เยาว์เฝ้าฝนคั่นปัญญา
มัธยมศึกษาว่ากันไป

อุปสรรคความยุ่งยากผลักชีวิต
ความเป็นปราชญ์ไม่อาจฝ่าด้วยราศี
ออกจากบ้านทำงานทำนาชีวิต
บวชเป็นเณรในฐานะเป็นเหล่ากอ
บวชเป็นเณรเป็นครูสอนด้วยใจรัก
พออายุย่างเข้ายี่สิบปี

บวชเป็นพระทดแทนคุณของพ่อแม่
เรียนนักธรรมและบาลีตามทำนอง
ได้ตั้งจิตอธิษฐานกาลเบื้องหน้า
รับคำสั่งโดยตรงผู้ทรงธรรม
ยึดสายตรงคือพระธรรมพระวินัย
หากว่าผิดก็ต้องผิดตามกติกา

ได้มาเกิดเทิดทูนธรรมนำวิถี
ปีสองสี่ห้าสี่ที่เมืองลุง
ไม่หลงเพลินเดินตามวัยใจหมายมุ่ง
จิตหมายมุ่งการศึกษาประถมวัย
หลังจากนั้นก็ก้าวหน้า ทนสมัย
ไม่เบื่อหน่ายพยายามตามวิธี
ไม่หลงผิดคิดต่อสู้ไม่หน่ายหนี
สู้ที่นี้สู้เดียวนี้ไม่รีรอ
ไม่ผูกติดกับสิ่งใดไม่ร้องขอ
บวชเป็นหน่อเนื้อนาศากยะมุณี
ได้สมัครเป็นครูสอนไม่หน่ายหนี
กลับทันที่เมืองลุงมุ่งหมายปอง
ไม่ท้อแท้ศึกษาธรรม ไม่เป็นสอง
จิตหมายปองเป็นนักเทศน์นักสอนธรรม
ยังเป็นพระต้องศึกษาทุกเช้าค่ำ
ด้วยตอกย้ำไม่มีใครเหนื่อศาสดา
สิ่งอื่นใด ไม่ข้องแวะไข่ศาสนา
ไม่นำพามาแก้ไขให้ป่วยการ

สิ่งใดถูกก็ต้องถูกตามธรรมชาติ
สมเด็จพระท่านสอนไว้มีหลักการ
คำว่าเจมิไม่ใช่หลักคำสอน
คำสอนพ่อไม่เห็นมีที่ใดใด

ถ้าจะเจมก็ให้บอกคนนั้นมา
สอนให้คิดก่อนจะพูดก็พูดดี
การจะคบกับใครใคร่ควรยุดคิด
จะไปไหนก่อนจะไปก็ใคร่ควรยุด

ผู้ปราชญ์ที่เหนือปราชญ์เป็นเช่นนี้
ยึดคำสอนสมเด็จพระผู้ฝึกให้เคย
ผู้เป็นปราชญ์ก็ปราชญ์วันยังค่ำ
เป็นแผนที่ชี้เดินทางเพื่อนำพา

หลักสัจจะต้องยึดไว้เป็นหลักฐาน
ให้เรานั้นน้อมนอกรอบมอภายใจ
มาอ่อนน้อมขอให้เจมิไม่หวั่นไหว
ที่บอกให้ลูกศิษย์เจมินั้นไม่มี

จะขอเจมด้วยวาจาตามหน้าที่
การกระทำแต่ละที่ที่ต้องใคร่ควรยุด
คอยพินิจคิดให้ดีให้ถูกถ้วน
อย่ารีบด่วนตัดสินใจ ไม่ดีเลย

ทำเต็มที่เห็นว่าถูกไม่วางเฉย
ไม่ละเลย คอยเชื่อฟังน้อมบูชา
เป็นผู้หน้าที่ยึดหลักศาสนา
ปวงประชาทุกถ้วนหน้าบูชาคุณ

กราบถวายดอกไม้ใจแทนดอกไม้จันทน์ด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่ง

พระครูสิริคุณากร, ผศ., ดร.

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง

๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

มรดกที่หลวงพ่อกำลัง

**“อย่าเอาเปรียบใครอย่าหาใจทิ้งไปวันๆ
อย่าเป็นพระลืออย่าอาศัยวัดอย่างเดียว”**

นำมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตพระมาโดยตลอด จึงทำให้ทุกวันนี้ มีแต่ความสุขกาย
สบายใจ โดยส่วนตัว เพราะมักจะเสียเปรียบอยู่เนืองๆ มีงานทำทุกวันแถมเกินวันด้วยซ้ำ คิด
และทำสิ่งที่เป็ประโยชน์ทุกวัน โดยไม่มีใครสั่ง

ตั้งแต่ได้พรรษาที่ ๒ มีงานทำหลายๆเรื่อง แต่ทุกเรื่องหลวงพ่อกไม่เคยสั่งให้ทำ ท่านชอบให้
คิดเองทำเองก่อนทำ ปรีกษาหาหรือทุกครั้ง เมื่อหลวงพ่อกเห็นด้วยจึงทำ ทำเสร็จหรือไม่อย่างไรก็
ถวายรายงานทุกวัน ได้รับคำติบ้างชมบ้างแนะนำบ้างสม่ำเสมอ ไม่เคยแสดงอาการไม่พอใจเลย
สักครั้ง เลยทำให้การทำงานสนุกและเป็นสุข

งานชิ้นสำคัญที่ภูมิใจมากๆ คือ ได้ดูแลพระนวกะเป็นเวลาทั้งสิ้น ๓๘ ปี หลวงพ่อคงเห็นว่าเป็นคนขาดความอบอุ่นจากพ่อ – แม่ ซึ่งก็จริงเพราะเกิดวันที่ ๓ โยมแม่เสียวันที่ ๔ พ่อมีครอบครัวใหม่ เลยทำงานได้ดี เพราะอยากให้ในสิ่งที่ขาดเอาใจใส่พระนวกะ เหมือนเป็นญาติร่วมสายโลหิต ช่างโชคดีจริงๆ ที่ได้ หลวงพ่อเป็นพระอุปัชฌาย์ แถมได้งานทำอย่างถูกใจเป็นที่สุด ที่แย่มากๆก็คือ ไม่อยากรับรู้ว่ ๑๐ ปีแล้วนะที่หลวงพ่อกจากไป

๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยพิธีการ จะมีการสลายสรีรธาตุของหลวงพ่อกเป็นไปตามคติของโลก แต่โดยส่วนตัวแล้ว หลวงพ่อกไม่มีวันสลายไปจากความรับรู้ที่ผ่านมา ๔๐ปีไปได้เลย

ขอกราบบูชาธรรม หลวงพ่อกตลอดไป

พระครูปลัดวิมลศิริวัฒน์ (สมชาย สีลโร)

จากใจพระอุปัฏฐาก

การที่ได้อยู่อุปัฏฐากท่าน โดยปกติแล้วหลวงพ่อกปัญญา ช่วงที่ท่านยังสุขภาพดี ท่านจะไม่ใช้ลูกศิษย์ลูกหา ท่านเกรงใจ ต่อมา ตั้งแต่อายุ ๘๐ กว่าปีเป็นต้นมา ตามสังฆารท่าน ก็มีลูกศิษย์คอยดูแล

กิจวัตรของท่าน ช่วงตี ๓ ท่านจะลุกขึ้นมาอ่านหนังสือ ตี ๔ ก็จะนอนต่อ ตื่นอีกที ๖ โมงเช้า ในช่วงที่ยังแข็งแรง ท่านก็ยังสร้งน้ำเอง พออายุมากแล้วก็ต้องมีคนคอยช่วย พอหลังจากสร้งน้ำเสร็จแล้ว แม่บ้านก็เอาอาหารมาถวาย อาหารของท่านก็เป็นผลไม้ เช่น กล้วยน้ำว้า องุ่น มะละกอ ที่เป็นหลักคือ กล้วยกับมะละกอ เพราะท่านใช้ฟันปลอม คงขบเคี้ยวของแข็งไม่ได้ และที่ขาดไม่ได้คือ ไข่ขาวลวก เป็นภาคบังคับที่หมอสั่งให้ท่านฉัน อย่างน้อยมีละแ้ว เพราะหมอบอกว่าเป็นโปรตีนที่ดีที่ช่วยในการทำงานให้ดีขึ้น ฉะนั้นท่านจึงฉันไข่ขาวเป็นประจำอยู่หลายปี ท่านจึงแข็งแรง หลังจากท่านฉันเสร็จ ถ้าไม่มีนิมนต์เทศน์ ก็จะอ่านหนังสือ ดูข่าว

ท่านมีนิสัยเป็นผู้นำ ไม่ว่าจะไปงานไหนก็แล้วแต่ ท่านต้องไปถึงก่อนอย่างน้อย ๑๐ นาที มีอยู่ครั้งหนึ่ง หลวงพ่อกท่านบอกว่า “ได้เวลาแล้ว” ก็ถามว่า หลวงพ่อกจะรีบไปไหน ยังไม่ถึงเวลาเลย ท่านบอกว่า “ไม่ใช่ เราต้องไปรอเขาก่อน อย่าให้เขารอเรา” ทุกครั้งที่มีการ หลวงพ่อกต้องไปรอเขาก่อนเป็นปกติ เราได้เห็นถึงความวิริยะหรือความเพียร การตื่นตัวในการปฏิบัติของท่าน ว่าท่านพูดอย่างไร ทำอย่างนั้นได้จริง

ท่านบอกว่า “เราเป็นผู้ใหญ่ต้องไปรอผู้น้อย อย่าให้ผู้น้อยรอผู้ใหญ่” เพราะอะไร เพราะเป็นลักษณะอย่างหนึ่งให้คนตื่นตัว ว่องไว ก้าวหน้า

ครั้งหนึ่งหลวงพ่อกับไปเทศน์ที่ศาลาก่อนเวลา ก็มีญาติโยมนั่งอยู่ไม่กี่คน จริงๆ โยมมากันเยอะแล้วละ แต่ยังไม่ยอมออกศาลา พอหลวงพ่อกับไป ทุกคนก็บอกว่า หลวงพ่อกับมาแล้วๆ รีบเข้าศาลา เป็นการปลุกให้ญาติโยมตื่นตัว ในการเข้าที่ประชุม

อุดมการณ์ของหลวงพ่อก็คือการเทศน์ แก่ความหลงความงมงายอะไรต่างๆ ท่านทำมาจนเรียกว่า สังคมเป็นบารมี

อีกเรื่องคือการรักษาสุขภาพญาติโยม ท่านจะเน้นให้ญาติโยมเลิกสิ่งเสพติดทุกชนิด ถ้าโยมคนไหนมาราบใกล้ๆ ถ้าเห็นของบูหรีในกระเป๋ากของโยม ท่านก็จะล้วงออกมา บอกว่า “โยมเลิกสูบบุหรี่แล้วนะ” แล้วท่านก็ถามปัญหากับโยมว่า “นี่คืออะไร บูหรีใช้ไหม สูบทำไม เพื่ออะไร สูบแล้วได้อะไร จริงๆ แล้วร่างกายต้องการควันทูบที่ไปปรอดไหม” โยมก็ตอบไม่ได้ ก็อึ้งๆ ท่านก็บอกว่า ต่อไปนี้ให้เลิกสูบบุหรี่แล้ว ก็ยึดของบูหรีมา บ้างก็บอกโยมว่า ถวายหลวงพ่อกับแล้วนะ กลับไปเลิกสูบบุหรี่แล้วนะ ก็จะบอกอย่างนั้นไป แต่ไม่รู้ว่ายอมจะเลิกไม่เลิก นี่ก็เป็นห่วงเป็นใยสุขภาพของญาติโยมที่ท่านมีอยู่ประจำ

อีกอย่างหนึ่งคือ เวลาที่มีลูกศิษย์ลูกหาอยู่ใกล้ๆ ท่านจะมีเรื่องราวต่างๆ มาเล่าให้ฟัง แต่ท่านไม่พูดเรื่องไม่ดีของคนอื่น อันนี้เป็นข้อดีที่ต้องยอมรับเลยว่า ใครจะเป็นอะไรก็แล้วแต่ ท่านจะไม่พูดเรื่องไม่ดี และท่านมีความจำเป็นเลิศ ท่านจะพูดเรื่องนั้นเรื่องนี้ ประวัติโน้นประวัตินี้ เป็นเรื่องเป็นราว ท่านชอบประวัติศาสตร์ ความจำท่านดีมาก แม่นยำ เรียกว่าเป็นหอสมุดได้ห้องหนึ่งเลย

เวลาที่ท่านเทศน์บางตอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ท่านจะแม่นยำมาก

ปกติท่านจะอ่านหนังสือทุกวัน อย่างน้อยก็ ๓๐ นาที แล้วแต่เวลาว่าง ท่านจะชอบอ่านหนังสือธรรมโฆษณ์ ของท่านพุทธทาส เวลาตามท่านไปที่กรมประชาสัมพันธ์ไปเทศน์ทุกเดือน เจ้าหน้าที่จะมาบอกว่า เดือนนี้มีวันสำคัญวันนี้ๆ ท่านก็จะพยักหน้า แล้วตลอด ๓๐ นาที ท่านก็จะพูดเรื่องนั้นเรื่องเดียวได้อย่างยอดเยี่ยม

หลังจากดูข่าวเสร็จแล้ว หลวงพ่อกับจะจำวัดประมาณ ๒ ทุ่มครึ่ง ถ้ามีกิจก็จะนอน ๓ ทุ่ม ก่อนท่านจะนอน หลวงพ่อกับจะไหว้พระที่หัวเตียง ที่หัวเตียงจะมีรูปโยมแม่ เป็นรูปเก่า หลังจากไหว้พระเสร็จแล้วก็จะไหว้รูปโยมแม่ทุกวัน หลวงพ่อกับมีบุญรักแม่มาก ท่านจะไหว้ทุกวัน บอกว่ารักและผูกพันกับโยมแม่มาก แต่คุณพ่อกับไม่ค่อยผูกพัน เพราะตายตั้งแต่ยังเด็ก บอกว่าท่านได้คำสอนจากโยมแม่คือเรื่องประหยัด เรื่องการใช้จ่ายใช้สอย ให้รู้จักใช้เงิน ท่านได้จากโยมแม่ทำอะไรต้องเตรียมการมีแผน อันนี้ก็ได้จากโยมแม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตอนที่โตเป็นวัยรุ่น หลังจากเรียนจบ ก็ออกไปทำงานนอกบ้าน ขอโยมแม่ไปทำงาน โยมแม่ก็บอกว่า จะไปไหนๆ ก็ไปได้ แต่ว่าอย่าไปทำความชั่ว ครบอายุบวชเมื่อไหร่ให้กลับมาบวชให้โยมแม่ นี่ก็บารมีอย่างหนึ่งนะ ที่ท่านไม่ลืมโยมแม่ แม้ว่าตัวเองจะบวชเป็นพระเป็นเจ้าคุณแล้วอะไรก็ตาม ก็ยังไหว้โยมแม่เห็นแล้วประทับใจมาก

การอยู่กับท่าน ก็อยู่อย่างเป็นกันเองมาก เหมือนพ่อกับลูก ถ้าอารมณ์ไม่ดีก็จะเขกเรา แต่เราไม่โกรธท่าน หลวงพ่อเป็นคนกล้าพูด โยมถามว่า หลวงพ่อพูดแรงๆ ไม่กลัวโยมโกรธหรือ หลวงพ่อบอกว่า “*ไม่กลัวโยมโกรธหรอก กลัวโยมโง่*” ต้องการแก้ไขให้ญาติโยมเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง

ชีวิตเราได้มาบวชนี้นี้ ถือว่าเป็นบุญเป็นกุศลอย่างยิ่งแล้วที่ได้มาเป็นสัทธิวิหาริก มีโอกาสได้อุปัฏฐากหลวงพ่อดีปัญญานั่นแหละ

กราบหลวงพ่อด้วยความเคารพอย่างสูง

พระครูสมุห์สกล กิตตินนโท

เจ้าอาวาสวัดแสงธรรมวนาราม

ปัญญานันทการวาลย์

๑	กราบ ไหว้บูชาค้อม	อุตมรงค์
	หลวง ราชภัฏร่น้อมประจง	ขวัญผู้นำ
	ปู่ ยืนยืนหยัดยง	เที่ยงธรรม ทายาท
	ปัญญา รุ่งเรืองรำ	เบิกฟ้า บังอบายา
๒	พระ สมพุทธรบุตร	ทายาท
	ปัญญา ดังปราสาท	วิโมกข์
	นันท การผ่องผาด	บันเทิง ธรรมนา
	มุนี วิเศษโลก	รู้สร้าง ทางไทา
๓	พระ สือความตามนัย	ประเสริฐ
	ราช ธรรมล้ำเลิศ	ปลอบเย้า
	นันท กิจบังเกิด	มโนรีน
	มุนี ภมรเกล้า	นรกุล บุปผา
๔	พระ สืบธรรมศรีศาสน์	ปฏิบัติทา
	เทพ พัททวิวัฒนา	ประกายพร้อง
	วิสุทธิ เทศนา	สีหนาท
	เมธี น้อมแซ่ซ้อง	เกียรติธรรมา

๕	พระ	เอยดั่งประทีป	ส่องโลก ไซร้แฮ
	ธรรม	สว่างวิโมกข์	โมห่สิ้น
	โกศา	มิ่งขวัญโชค	กอบเกื้อ คลังธรรม
	จารย์	ฝึกถ้วนแนวถิ่น	ทัมม่วิธีฯ
๖	พระ	จูงดั่งก่องแก้ว	ศรีศาสน์
	พรหม	จรรยประกาศ	เทศนา
	มังคลา	มิ่งชีวาตม์	จรงุธรรม
	จารย์	จึ่งกอบตถา	สันติบท ยิ่งแล้วฯ

เฉลิม ปิยทัสสี

หลวงพ่อบัณฑิต...ยิ่งใหญ่ ลึกซึ้ง ในการทำงานเพื่อพระศาสนาและผู้คน

ข้าพเจ้าถ่ายภาพหลวงพ่อบัณฑิตไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๕ ถึง พ.ศ.๒๕๔๖ ประมาณ ๑,๓๐๐ ภาพ แต่มีเหลืออยู่พอที่จะแสดงได้เพียง ๖๐๐ กว่าภาพ เนื่องจากมีผู้ยืมไปแล้วไม่ส่งคืนบ้าง ขำรดบ้างสูญหายบ้าง

จำได้ว่า ข้าพเจ้าได้มีโอกาสถ่ายรูปหลวงพ่อบัณฑิตครั้งแรกที่สวนโมกข์ ปี ๒๕๑๕ ในคราวที่ท่านแวะมาเยี่ยมท่านอาจารย์พุทธทาส และได้ถ่ายอีกหลายครั้ง ส่วนมากจะเป็นท่านอาจารย์พุทธทาสสั่งให้ถ่าย มีบางครั้งที่ข้าพเจ้าถือวิสาสะถ่ายเอง มีอยู่ ๒-๓ ครั้ง ที่ข้าพเจ้าขึ้นไปพักที่วัดอุโมงค์(สวนพุทธธรรม) เชียงใหม่

ครั้งหนึ่งในปี ๒๕๒๙ ข้าพเจ้าลงไปสวนโมกข์ หลวงพ่อบัณฑิตมีกิจไปแสดงธรรมที่นครศรีธรรมราช ท่านอาจารย์พุทธทาสบอกข้าพเจ้าว่า”ซู...เธอไปกับท่านปัญญาด้วยสิ จะได้ตามไปถ่ายภาพ” ข้าพเจ้าก็เลยได้ไปนครศรีธรรมราชกับหลวงพ่อและได้ถ่ายภาพหลวงพ่อบัณฑิต

สำหรับหลวงพ่อบัณฑิตนั้น ในความรู้สึกของข้าพเจ้า จากการที่ได้มีโอกาสติดตามรับใช้ท่าน และมีความคุ้นเคยกับท่าน ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าคุณเป็นพระที่มีความยิ่งใหญ่ลึกซึ้งในการทำงานเพื่อพระศาสนาและผู้คน เกินกว่าที่ข้าพเจ้าคิดไว้มาก ถือว่าเป็นบุญของข้าพเจ้าเป็นอย่างมาก ที่ครั้งหนึ่งในชีวิตได้มีโอกาสรับใช้ท่าน

พระมหาบุญชู ฐิตปุณฺโณ
วัดปัญญานันทาราม ปทุมธานี

พระผู้เป็นแบบอย่าง

พระเดชพระคุณหลวงปู่ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) เป็นพระมหาเถระที่จัดเป็นเพชรน้ำเอกของพระพุทธศาสนา เป็นพระมหาเถระที่ได้สร้างแบบอย่างและปรากฏการณ์ใหม่ให้เกิดกับวงการคณะสงฆ์ในประเทศไทย เป็นผู้ปฏิรูปแนวการเทศน์แบบใหม่ คือ การยืนเทศน์ที่เรียกว่า ปาฐกถาธรรม จนถึงปฏิบัติมาถึงปัจจุบัน

ท่านเป็นพระที่กล้าพูด กล้าคิด กล้าทำ กล้าสอน ชนิดที่ผู้ฟังถึงกับอึ้งพูดไม่ออก มีหลายอย่างที่คุณเขียนได้ยินและเล่าต่อกันมา เช่น

ท่านเห็นโยมคนหนึ่งพกบุหรี่ไว้ในกระเป๋าเสื้อ ท่านก็เดินไปล้วงเอาแล้วถามว่า สูบทำไม สูบเพื่ออะไร สูบแล้วได้อะไร ร่างกายต้องการควั่นไปรมปอดให้ตายเร็วขึ้นไหม ?

รายหนึ่งไปขอให้ท่านดูฤกษ์ว่าจะขึ้นบ้านใหม่วันไหนดี ท่านถามว่า บ้านที่สร้างมีบันไดหรือยัง ถ้ามีแล้วก็ขึ้นไปได้เลย แต่ถ้ายังไม่มีก็สร้างบันไดเสียแล้วก็ขึ้นได้ ?

หรือกรณีมีข่าวหนึ่ง ที่ขับรถพาดคันไประต๋ามันต์ที่จังหวัดสิงห์บุรี แล้วประสบอุบัติเหตุตายหมด ท่านพูดว่า นี่ถ้าแวะไปวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ให้ท่านปัญญาเทศน์ให้ฟังเสียหน่อย ก็ไม่ต้องพาดคันไประต๋ามันต์

บางครั้งท่านพูดแรงๆ เช่น ท่านพูดเตือนสติคนที่กำลังจะฆ่าตัวตายว่า คนที่ฆ่าตัวต๋ามันไ้กว่าหมา เพราะหมามันมีชีวิตการเป็นอยู่ที่ลำบากกว่าคนหลายเท่า แต่ยังไม่เคยเห็นหมาตัวไหนมันฆ่าตัวตาย

นี่เป็นเพียงส่วนน้อยที่เอามาเล่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ท่านมี วาตะที่แผ่ไว้ด้วยคติอันสามารถทำให้ผู้ฟังได้ถูกคิดและได้สติ ท่านสามารถแสดงธรรมด้วยคำที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย โดยเฉพาะเรื่องความโง่ ความหลงมกมาย เป็นเรื่องที่ท่านต่อต้านมาโดยตลอด

ท่านสอนคนให้มีปัญญาเพื่อแก้ไขปัญหา ให้รู้จักฉลาดคิด ฉลาดพูด ฉลาดทำ ฉลาดคบ ฉลาดไป จึงมีคำที่ท่านพูดประจำคือ คิดดี พูดดี ทำดี คบคนดี ไปสู่สถานที่ดีๆ สมกับชื่อของท่านว่า ผู้ผลิตเพลินบันเทิงอยู่ด้วยปัญญา นี่แหละคือ ปัญญานันทะภิกขุ

ขอถวายความเคารพอย่างสูง

พระมหาสมชาย สัจจิตโต

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง

พระ	ประเสริฐล้ำ	เลอใคร
พรหม	วิหารประจําใจ	เลิศแล้ว
มังคลา	นำพาไป	เจริญทั่ว
จารย์	กิจงานมอ่งแผ้ว	สืบไว้ศาสนา

ไม่รู้ว่าจะนานเท่าไร จึงจะมีพระอย่างหลวงพ่อกิตติขันธ์มาสักองค์ ท่านกล้าพูด กล้าแสดง เพื่อแก้ไขความเห็นผิดของคนอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งหาใครเสมอเหมือนมิได้

๒๐ ปีที่ผมได้อยู่กับหลวงพ่อก็ไม่เคยเห็นเลยว่าวันไหนที่หลวงพ่อกำลังแสดงอาการเบื่อ ท่านยิ้มแย้มแจ่มใส ร่าเริง อิ่มเอิบ สงบเยือกเย็น ได้เห็นปฏิบัติของท่านแล้ว พวกเราพระเด็กๆ ก็มีความตั้งใจ อยู่กับท่านมีความสุข ท่านไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์ ให้เสรีภาพในการเป็นอยู่ ท่านบอกว่า “ในความเป็นภิกษุทุกองค์เท่าเทียมกัน แต่ผมบวชก่อน พวกคุณมีอะไรสงสัยในธรรมะถามผมได้บ้าง” ท่านกล่าวอย่างถ่อมตน

พวกเราทำงานบางครั้งรู้สึกเหนื่อย เบื่อ ซึ้ง จึงเข้าไปหาท่าน ท่านจึงถามขึ้นว่า “มหารวย มีอะไร มาหาหลวงพ่อ เห็นไม่ค่อยมานี่” กราบเรียนท่านว่า รู้สึกเหนื่อย เบื่อๆ ท่านแนะนำว่า

งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน บันดาลสุข
ทำงานให้สนุก มีความสุข ขณะทำงาน

ท่านขยายความว่า

งานคือชีวิต หมายความว่า ชีวิตต้องมึงานทำ ถ้าไม่มีงานทำชีวิตจะอยู่ไม่ได้

ชีวิตคืองาน หมายความว่า ระบบของชีวิตต้องทำงานตลอดเวลา เช่น หัวใจ ปอด ระบบย่อยอาหาร ทำงานตลอดเวลา ไม่ว่าเราจะหลับหรือตื่น มันทำงานตลอด ถ้ามันหยุดเราก็ตาย

บันดาลสุข หมายความว่า เมื่อระบบชีวิตทำงานอย่างต่อเนื่อง ชีวิตก็รอด สะดวกสบาย มีความสุข

ทำงานให้สนุก หมายความว่า ทำงานด้วยความรัก ร่าเริงแจ่มใส ตลอดเวลาทำงาน

มีความสุขขณะทำงาน หมายความว่า มองเห็นผลงานที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจ เพราะงานที่ทำปราศจากโทษ มีแต่ปฏิบัติ ปราโมทย์เป็นเครื่องหล่อเลี้ยงจิตให้อิ่มด้วยความสุข

หลวงพ่อก็ไม่ได้จากพวกเราไป

“เมื่อเราต้องการให้สิ่งไหนอยู่กับเรา อยู่ในใจเรา เราทำด้วยการระลึกถึง เมื่อเราระลึกแม่ พ่อ แม่ พ่อ ก็อยู่ในใจเรา เมื่อเราคิดถึงเพื่อน เพื่อนก็อยู่ในใจเรา เราคิดถึงแฟน แฟนก็อยู่ในใจเรา

คิดถึงใคร คนนั้นก็อยู่ในใจเรา เมื่อเราระลึกถึงหลวงพ่อก็อยู่ในใจเรา นั่นแสดงว่า หลวงพ่อก็ไม่ได้จากพวกเราไป เราระลึกถึงท่านที่ไร ท่านก็อยู่ในใจเรา ยิ่งเราทำตามคำสอนของท่านด้วยแล้ว เสมือนท่านได้คุ้มครองปกป้องดูแลเราอยู่ตลอดเวลา

หน้าที่ของหลวงพ่อก็ หลวงพ่อทำสำเร็จสมบูรณ์แล้ว พวกกระผมขอกราบอนุโมทนา สาธุ เหลือแต่หน้าที่ที่พวกกระผมจะปฏิบัติตนและดูแลวัดชลประทานฯ กันต่อไป

กราบหลวงพ่อกับด้วยความเคารพยิ่ง

พระมหารวย กิตติวณโณ

ใครเห็นก็เป็นบุญตา

พระเดชพระคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ หรือที่เรียกติดปากของเหล่าบรรดาศิษยานุศิษย์ว่า “หลวงพ่อบุญนันทิกุ” พระเดชพระคุณหลวงพ่อก็คือพระมหาเถระผู้ใหญ่ที่ได้สรรค์สร้างประโยชน์เป็นเอกประการแก่วงการพระพุทธศาสนาและแก่ประเทศชาติ ทั้งในส่วนที่เป็นปฏิปทาส่วนตน (อัตตสมบัติ) ผู้มีศีลาจารวัตรเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป

เป็นพระที่ ใครเห็นก็เป็นบุญตา ใครได้เจรจาก็เป็นบุญปาก ใครได้เข้ามาอุปฐากก็เป็นบุญใจ ในส่วนที่เป็นปฏิปทาส่วนรวม (ปรหิตสมบัติ) พระเดชพระคุณหลวงพ่อก็คือ ได้ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์อย่างไม่มีข้อบกพร่อง เต็มเปี่ยมด้วยความเมตตา ความยุติธรรม ปราศจากอคติทั้งปวง งานช่วยเหลือสังคมก็เป็นที่ประจักษ์แก่คนทั้งหลาย

พระเดชพระคุณหลวงพ่อก็คือท่านมีคุณลักษณะที่ควรแก่การกล่าวถึงท่านโดยสังเขป คือ พระเดชพระคุณหลวงพ่อก็คือ เป็นพระอุปัชฌาย์อาจารย์ของศิษยานุศิษย์ เป็นกัลยามิตรของประชาชน เป็นทักษิณบุคลลของชาติ เป็นพระธรรมทายาทของพระพุทธศาสนา

ขอบุญบารมีแห่งธัมมานุธัมมปฏิบัติ การปฏิบัติดี การปฏิบัติชอบ การปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อก็คือ ได้ปฏิบัติมา จงเป็นวิบากสมบัติให้พระเดชพระคุณหลวงพ่อก็คือ ถึงที่สุดแห่งธรรม คือพระนิพพาน อันเป็นเป้าหมายสูงสุดแห่งการปฏิบัติธรรมของผู้บำเพ็ญบุญบารมีในพระพุทธศาสนาขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ด้วยเทอญ

พระมหาบุญนำ อัครมโน ดร.

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษดิ์

เลขานุการวัดชลประทานรังสฤษดิ์

ปัญญาบัณฑิตมหาเถรานุสรณกถา

อายุ อุตฺมา จ วิญญาณํ ยथा กายํ ชนฺตมํ
 อปวิญฺโฐ ตทา เสติ ปรภตฺตํ อเจตนํ.
 เมื่อใด อายุ โออุ่น และวิญญาณละกายนี้ เมื่อนั้น กายนี้
 ก็ถูกทอดทิ้ง นอนเป็นเหยื่อของสัตว์อื่น ปราศจากเจตนา.
 (ส. ข. ๑๗)

ขอน้อมกราบถวายความเคารพ และน้อมกราบถวายสักการบูชาพระเดชพระคุณ
 หลวงพ่อพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปิ่น ปญฺญานนฺทมหาเถร) หรือที่รู้จักกันดีในนาม “หลวง
 พ่อปัญญานันทภิกขุ”

หลวงพ่อดังแม้จะมรณภาพ จากคณะสงฆ์วัดชลประทานรังสฤษฎ์ คณะอุบาสก
 อุบาสิกา และคณะศิษยานุศิษย์ไป แต่คำสั่งสอนและโอวาทธรรมของหลวงพ่อ จะเป็นอมตะ
 ตลอดนิรันดร์กาล หลวงพ่อเป็นพระมหาเถระที่เป็นแบบอย่างและเป็นตัวอย่างผู้นำที่ดี
 รัตตัญญู เป็นนักการปกครอง เป็นนักการศึกษา เป็นนักปราชญ์กถาธรรมที่ยกตัวอย่างชัดเจน
 เสริมด้วยเหตุผลที่ร่วมสมัย ทันทต่อเหตุการณ์ กล่าวพูดความจริงทุกกาล ปฏิรูปพิธีกรรมให้
 เกิดประโยชน์สูงสุด ตามหลักการที่ว่า เป็นระเบียบ เรียบง่าย ประหยัด ได้ประโยชน์ ไม่
 เน้นการสร้างวัตถุ แต่เน้นการสร้างพระภิกษุ สามเณร ญาติโยม ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความ
 สามารถควบคู่ไปกับการเป็นผู้มีศีลธรรม คุณธรรม รวมทั้งจริยธรรม หลวงพ่อเสียสละ
 เวลาพักผ่อนส่วนตัว มุ่งทำประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา เป็นแม่ทัพธรรมแนวหน้า ตลอด
 ชีวิตของหลวงพ่อดำเนินชีวิตและร่างกายเป็นพุทธบูชาแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ขอบารมีธรรมในพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ได้ส่งเสริมหนุนนำอำนวยผลเสวยทิพย
 สมบัติในภพภูมิที่สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป ได้บรรลุมรรค ผล พระนิพพานโดยฉับพลัน ขอน้อมกราบ
 ถวายสักการบูชาพระเดชพระคุณหลวงพ่อ ด้วยการนำ **หลัก ๕ ดี เพื่อชีวิตใส** คือ คิดดี
 พูดดี ทำดี คบคนดี ไปสู่สถานที่ดี มาประพฤติปฏิบัติรักษากาย วาจา ใจของตน และสืบสาน
 หลักการทำงาน อุดมการณ์ ปณิธาน ในการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาสืบต่อไป

พฤษภาสคร	อิกกุญฺชรอันปลดปลง
โททนต์เสนงค์	สำคัญหมายในกายมี
นรชาติวางวาย	มลายสิ้นทั้งอินทรี
สถิตทั่วแต่ชั่วดี	ประดับไว้ในโลกา

ความดีก็ปรากฏ
ความชั่วก็นิทา

กิตติศกฺษา
ทวยศยินขจร

น้อมกราบถวายสักการบูชาด้วยความเคารพอย่างสูง

พระมหาสุรศักดิ์ ธนปาโล ป.ธ. ๙

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง ฝ่ายศาสนศึกษา
อาจารย์ใหญ่สำนักศาสนศึกษาวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง

รำลึกถึงหลวงพ่อบัณฑิตคุณนาคะ ยอดพระดีที่สูงค่าบำเพ็ญบูชา

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ ข้าพเจ้าอายุได้ ๑๒ ปี ในปีนั้น หลวงพ่อบัณฑิตคุณนาคะ ไปปาฐกถาที่ นครศรีธรรมราช วันหนึ่งหลวงพ่อบัณฑิตคุณนาคะ ไปเทศน์ที่ อ. เขียวใหญ่ บ้านของข้าพเจ้าอยู่ที่ นั้น แต่ข้าพเจ้าไม่ทราบเรื่องหลวงพ่อไปเทศน์ เพราะยังเป็นเด็กอยู่

ต่อมา ท่านนั่งเรือหางยาวผ่านหน้าบ้านข้าพเจ้า เพื่อไปเทศน์ที่วัดเขาแก้ววิเชียร ชาวบ้าน ที่ได้ฟังท่านเทศน์ พูดให้ข้าพเจ้าฟังว่า “นั่นๆ หลวงพ่อบัณฑิตคุณนาคะ นั่งเรือไปในคลองเขียว ท่านเทศน์ น่าฟังดีมาก” ข้าพเจ้านึกในใจว่า “อยากฟังหลวงพ่อบัณฑิตคุณนาคะเทศน์”

ถึง พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้าพเจ้าทำงานที่ยะลา อายุ ๒๗ ปีแล้ว ได้เข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดจังหวัดยะลา เดินๆ ดูว่าจะอ่านหนังสืออะไรดี ตาไปสะดุดกับหนังสือชื่อ “ชุมนุมปาฐกถาธรรม โดย ภิกขุบัณฑิตคุณนาคะ” รู้สึกดีใจมาก และนึกในใจว่า อยากฟังหลวงพ่อบัณฑิตคุณนาคะเทศน์นานแล้ว โชคดีวันนี้ได้พบหนังสือคำสอนของท่าน อ่านเล่ม ๑ เล่ม ๒ เล่ม ๓ เข้าใจง่าย ทำให้รู้ดีรู้ชั่ว รู้บาปบุญ รู้คุณรู้โทษ รู้ประโยชน์มิใช่ประโยชน์ ดีขึ้นมาก ต่อมา อ่านหนังสือคำสอนหลวงพ่อบุพททาส และพระไตรปิฎกสำหรับประชาชน เห็นว่าเป็นคำสอนที่ประเสริฐมาก น่าศึกษาและปฏิบัติตามอย่างยิ่ง

ได้ใคร่ครวญพิจารณาว่า ถ้าเรามีเมตตา มีลูก โอกาสจะมาศึกษาปฏิบัติเผยแผ่พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ย่อมทำได้น้อย หากมาบวชเป็นพระ สามารถศึกษาปฏิบัติเผยแผ่พระธรรมได้มากกว่า จึงตัดสินใจบวชตลอดชีวิต ได้บวชเมื่อ ๒ พฤษภาคม ๒๕๑๔ จนถึงบัดนี้ ๔๗ พรรษาแล้ว เคารพนับถือหลวงพ่อบัณฑิตคุณนาคะและหลวงพ่อบุพททาสเป็นพ่อทางวิญญูณ ได้มาอบรมเป็นพระธรรมทายาท รุ่นที่ ๔ ปี ๒๕๒๗ ที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ด้วย ฟังม้วนเทปธรรมะและซีดีธรรมะคำสอนของหลวงพ่อบัณฑิตคุณนาคะประจำ เปิดออกหอกระจายเสียงธรรมะของวัด พิมพ์หนังสือ ชุมชนปาฐกถาธรรมของหลวงพ่อบัณฑิตคุณนาคะ เผยแพร่ ศึกษาปฏิบัติ

เผยแพร่ธรรมตามแนวทางของหลวงพ่อบุญญาฯ สร้างหอกระจายเสียงธรรมะฉลองอายุ ๘๐ ปี และ ๙๐ ปี ของหลวงพ่อบุญญานันทะ ให้ ๒ วัด

พระ ดร. เจมส์ รตนนนโท ศิษย์เอกของหลวงพ่อบุญญานันทะ เล่าว่า ก่อนบวชท่านนับถือ ศาสนาคริสต์และพูดไทยไม่ได้เลย เรียนจบปริญญาเอกสาขาภาษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย เคมบริจด์ ประเทศอังกฤษ พูดได้ ๑๒ ภาษา ในปี ๒๕๒๑ ดร.เจมส์อายุ ๓๐ ปีได้มาเมือง ไทย พลเอกชานาญ นิลวิเศษ ได้พา ดร.เจมส์ มาพบกับหลวงพ่อบุญญานันทะที่วัดชลประทาน- รังสฤษฎี พระ ดร. เจมส์ เล่าว่า ได้พบหลวงพ่อบุญญาฯ ครั้งแรกรู้สึกว่าคุณมีสง่าราศี น่า เคารพ น่าศรัทธาเลื่อมใสมากกว่าบาทหลวงที่ท่านนับถือ

เมื่อสนทนากับหลวงพ่อบุญญาฯ ด้วยภาษาอังกฤษแล้ว รู้สึกชอบใจ หลวงพ่อให้หนังสือ ธรรมะภาษาอังกฤษไปอ่าน ๒ เล่ม ชื่อ **คู่มือมนุษย์** และ **ไม่มีศาสนา** ของหลวงพ่อบุญญาฯ สอนโมกข์ ไชยา อ่านแล้วเกิดความสุขสว่างขึ้นในจิตใจ และคิดว่า..

“คำสอนแบบนี้เองหนอ ที่เราต้องการแสวงหามานานแล้ว มันทำให้ผู้ศึกษาและปฏิบัติ ตาม เป็นชีวิตที่มีความสุขสงบเย็นและเป็นประโยชน์ ที่เรียนจบปริญญาเอกสาขาภาษาศาสตร์ พูดได้ ๑๒ ภาษา ไม่วิเศษตรงไหนเลย” จึงตัดสินใจบวช ได้บวชกับหลวงพ่อบุญญานันทะ ท่าน เป็นพระอุปฌาย์บวชให้เมื่อ ๕ กรกฎาคม ๒๕๒๑

พระ ดร.เจมส์บวชแล้ว เรียนภาษาไทยด้วยตนเอง จนพูดได้ อ่านได้ เขียนได้ เป็นภาษา ที่ ๑๓ พูดไทยชัดเจน เรียนจบนักธรรมชั้นตรี บรรยายธรรมภาษาไทยได้ดีมาก งานที่ท่านทำ ประจำคือ เขียนหนังสือ แปลหนังสือธรรมะภาษาไทย เป็นภาษาอังกฤษและภาษาจีนกลาง แปล ให้สวนโมกข์ ไชยา เป็นคำสอนของหลวงพ่อบุญญาฯ ๘ เล่ม แปลหนังสือคู่มือมนุษย์ เป็นภาษา จีนกลาง แปลให้ ดร. สุจิตรา อ่อนค้อม ๖ เล่ม แปลให้สำนักพิมพ์ธรรมสภา ๑๐ กว่าเล่ม แปล ให้ข้าพเจ้า ๒ เล่ม เป็นภาษาอังกฤษและภาษาจีนกลาง เรื่อง **ธรรมะจากพระพุทธรูป**

เล่มสุดท้าย ของสำนักพิมพ์ธรรมสภา เรื่อง **นรก สวรรค์ ท่านเลือกได้ ฉบับฉลองพุทธ ชัยันต์** เป็นหนังสือเล่มใหญ่มาก หนามาก หนักมาก ทางสำนักพิมพ์บอกว่า แปลให้เสร็จและได้ พิมพ์เผยแพร่ทันงานถวายพระเพลิงในหลวง ร.๙

ท่านสุขภาพไม่ดี มีโรคประจำตัวหลายโรค และเท้าสองข้างบวม แต่ก็พยายามแปล และเขียนด้วยมือหนึ่งห้อยเท้าทั้งกลางวันและกลางคืน ทำให้เท้าบวมมากขึ้นทั้ง ๒ ข้าง ฉันทาขับ ปัสสาวะและยาลดบวม นอนยกเท้าสูง ค่อยดีขึ้น แต่ร่างกายอ่อนเพลีย ฉันทาอาหารไม่ค่อยได้ นอน ลูกขึ้นไม่ได้ ข้าพเจ้าต้องเฝ้าดูแลช่วยพยาบาล ป้อนข้าว ป้อนน้ำ ป้อนยา ช่วยทำความสะอาดให้ เมื่อขับถ่าย เพราะท่านทำเองไม่ได้ ช่วยท่านอยู่ระยะหนึ่ง สุดท้ายท่านดับขันธเมื่อ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๓...

ผลงานแปลเขียนหนังสือ ของพระ ดร.เจมส์ แพร่หลายไปหลายประเทศ พิมพ์จำนวนแสน เล่มแล้ว นี่ก็เป็นศิษย์ของหลวงพ่อบุญญานันทะ

หลวงพ่อบัญญานันทะ ทำให้คนเข้าถึงธรรม ธรรมเข้าถึงคนจำนวนมาก ทำให้เกิดพุทธสาวก ทำงานสืบต่ออายุพระพุทธศาสนามากมาย ทำให้พระเถรที่บวชแล้วจำนวนมาก ละเว้นสิ่งที่ปฏิบัติผิดๆ ปฏิบัติถูกต้องตามพระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า หลวงพ่อทำให้ชาวบ้านทั่วไป ละเว้นอบายมุข เลิกมกมายกับวัตถุมงคล ไม่หลงใหลในไสยศาสตร์ ปฏิบัติถูกต้องตามคำสอนของพระพุทธเจ้า

แม้หลวงพ่จะล่วงลับดับขันธไปแล้ว แต่ตัวอย่างที่ดีและคำสอนอันประเสริฐของท่านยังมีอยู่มากมาย เป็นหนังสือ เป็นเทป เป็นซีดี เป็นวีซีดี มีให้ศึกษาปฏิบัติกันไป ใครศึกษาและปฏิบัติตามคำสอนของท่าน ท่านก็จักอยู่กับพวกเราตลอดไป ทำให้เกิดประโยชน์และความสุขแก่มหาชนตลอดกาลนานเทอญ

หลวงพ่อบัญญาฯจากไปสู่ดไกลลับ
ศิษย์เฝ้านับถึงพระคุณอันเกศา
มีมากมายสุดจะสรรมาพรรณนา
สู่ชั้นฟ้าถึงนิพพานสุขคานต์เทอญ

พระทรงชัย อธิปณโณ

๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๐ , เวลา ๒๒.๔๕ น.

ชีวิตของหลวงปู่อยู่ที่คำสอน

ในเช้าของวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ เวลา ๙ โมงเศษ ๆ พวกเราเหล่าพุทธบริษัทโดยเฉพาะชาววัดชลประทานฯ ได้รู้สึกสูญเสียครั้งสำคัญในชีวิต ต่อการมรณภาพของหลวงปู่ปัญญาฯ ในเช้าของวันนั้นและต่อเนื่องไปจวบทั้งวัน มีฝนตกพริ้ว ๆ ตลอด ปานประหนึ่งฟ้าจะรับรู้ถึงความสูญเสียและความเสียใจของเหล่าลูกศิษย์หลวงปู่ แล้วร่ำไห้ตาม

๔๗ ปีของการเป็นเจ้าอาวาส ‘วัดชลประทานรังสฤษฎ์’ หลวงปู่ได้ทำวัดนี้ให้เหมาะกับความเป็นวัด เป็นที่พึ่งของชาวพุทธอย่างแท้จริง ... ‘พึ่ง’ โดยให้พึ่งธรรม ให้คนใช้ธรรมะเป็นที่พึ่งของตนเอง ด้วยการทำหน้าที่ของตนให้ถูกต้องและอย่างเต็มที่ ไม่ไปหวังพึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ใด ๆ เพราะว่าสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นจะเป็นที่พึ่งแท้จริงให้แก่คนไม่ได้เลย

อตตา หิ อตตโน นาโถ เราทุกคนต่างทราบดีว่า พระพุทธเจ้าทรงสอนให้คนเราสร้างที่พึ่งแก่ตนเองโดยตนเอง ... ก็ถ้าคนไม่มีธรรมะแล้วจะเป็นที่พึ่งของตนได้เช่นไร ?

ดังนั้น หลวงปู่จึงพยายามเน้นการสอนคนให้เข้าถึงธรรม

วัดนี้จึงเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า ‘เป็นวัดให้ปัญญา’ ผู้ที่ต้องการปัญญาต้องมาที่วัดนี้ ...รวมทั้งความเป็นพระที่สมกับความเป็นพระ ด้วยปฏิปทางดงามน่าเลื่อมใสของตัวหลวงปู่ จึงทำให้ ‘วัดชลประทานรังสฤษฎ์’ เป็นที่ศรัทธาของชาวพุทธทั้งหลายทั่วไป พิสูจน์ได้ด้วยจำนวนผู้คนทั้งหลายไหลกันมาทำบุญและฟังธรรมกันอย่างล้นหลาม ในทุกๆ วันอาทิตย์และวันนักขัตฤกษ์ จนทำให้วัดซึ่งมีเนื้อที่กว่า ๕๐ ไร่แห่งนี้ แคลงถนัดตา

ในวันนี้ แม้ว่าหลวงปู่ปัญญาฯ จะมรณภาพไปแล้ว แต่พลังแห่งศรัทธาของผู้ที่เคยเลื่อมใสในตัวหลวงปู่ ยังมีไม่ลดละ ผู้คนยังมาวัดจนเนืองแน่นอยู่ดังเดิม ความเป็นปัญญานั่นทมิฬของตัวท่าน จะยังอยู่คู่สัจจะและเหนือความตายตลอดไป

... คิดดี พุทธดี ทำดี คบคนดี ไปสู่สถานที่ดี อมตะวาจาและทุกคำสอนที่ฟังง่าย ๆ แต่แฝงไว้ซึ่งความหมายที่ลึกซึ้งขององค์ผู้แสดงธรรม “ปัญญานั่นทมิฬ” จะยังเป็นอมตธรรมที่ก้องกังวานขานไขอยู่ในใจของผู้ได้ฟัง ไปตราบชั่วชีวิตของเขา

หลวงปู่ไม่ได้ไปไหน ... เพราะชีวิตของหลวงปู่อยู่ที่คำสอนของหลวงปู่ตนเอง.

พระมหาบุญส่วน บุญสุริ (บส.สิริ)

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง

คำไว้อาลัย

แต่ พระพรหมมั่งคลาจารย์ (ปิ่น ปทุมุตโร) หรือ “หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ”
 อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง
 ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ท่านเจ้าคุณ พระพรหมมั่งคลาจารย์ ไพศาลธรรมโกศล วิมลศีลาจารวินิฐ พิพิธธรรมนิเทศ พิเศษวรกิจจานุกิจ มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี (ปัญญานันทภิกขุ) เป็นพระเถระที่มีความรู้ความสามารถเป็นเลิศในทุกๆ ด้าน เปี่ยมด้วยคุณธรรมและเมตตาธรรมนำเศรษพณืถือศรัทธาเลื่อมใส เอาภาระธุระในพระพุทธศาสนาทั้งด้านปริยัติ ปฏิบัติศาสนกิจ การเรียน การศึกษา การปกครอง การเผยแผร์ ซึ่งปฏิบัติด้วยความเสียสละ มุ่งมั่น เพื่อความเจริญมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา และความสงบสุขของปวงชนในท้องถิ่นทั้งใกล้และไกล จนเป็นที่ประจักษ์แก่สาธุตพุทธศาสนิกชน ศิษยานุศิษย์ ตลอดจนผู้ที่เคารพนับถือในพระเดชพระคุณท่านอยู่แล้ว

แม้ว่าพระเดชพระคุณ พระพรหมมั่งคลาจารย์ ท่านจะปล่อยวางภาระธุระทุกอย่างไปทั้งสิ้นแล้ว คุณธรรม คุณงามความดี ตลอดจนผลงานในด้านต่างๆ ของพระเดชพระคุณอันเป็นหิตานุหิตประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา สังคม และประเทศชาติ ยังคงติดตราตรึงอยู่ในดวงใจของพุทธศาสนิกชน ศิษยานุศิษย์ ผู้ที่เคารพนับถือในพระเดชพระคุณท่านตราบนานเท่านาน

แม้กายสังขารของพระคุณท่านได้ลาลับจากไป ตามคติธรรมตา แต่คุณงามความดีอันยิ่งใหญ่ในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา เพื่อประโยชน์สุขต่อมวลมนุษยชาติที่พระคุณท่านได้บำเพ็ญสร้างสรรค์ตลอดชีวิตสมณเพศนั้นจะไม่สูญหายไปตามสังขารและกาลเวลา เพราะยังเป็นที่รำลึกและกล่าวถึงของปวงพุทธศาสนิกชนตราบนานเท่านาน

ด้วยอาณูภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย คุณธรรมความดี และทักษิณานุประทานที่พุทธบริษัท ศิษยานุศิษย์ ผู้ที่เคารพนับถือ ตั้งใจอุทิศถวาย จงสำเร็จเป็นปัตตานุโมทนาภัยแด่พระเดชพระคุณพระพรหมมั่งคลาจารย์ ให้ถึงสุขนิรันดร์ สมดังมโนปณิธานในที่สุด เทอญ

ขอแสดงความไว้อาลัยด้วยความเคารพอย่างสูง

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข

องคมนตรี

๑๕ กันยายน ๒๕๖๐

หลวงพ่อบัณฑิตของประชาชน

พระพุทธศาสนาได้หยั่งรากลึกในแผ่นดินไทยมานับพันปีตั้งแต่ก่อนสมัยทวารวดี คำสอนในพระพุทธศาสนาได้กลายเป็นหลักทางใจของประชาชน ดังที่มีพระฝรั่งรูปหนึ่งเคยตั้งข้อสังเกตเมื่อหลายสิบปีก่อนว่า “คนไทยมีพุทธธรรมในใจ”

ช่วงร้อยปีเศษมานี้ ปรากฏพระอริยสงฆ์ขึ้นหลายรูปในแผ่นดินของเรา เช่น พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต และลูกศิษย์ลูกหาในสายตาของท่านผู้เคร่งในทางปฏิบัติจนปรากฏผลสืบมาจนถึง หลวงพ่อวิริยังค์ ผู้เผยแผ่วัตรปฏิบัติสมาธิไปยังดินแดนตะวันตก หลวงปู่ชา ผู้อธิบายธรรมด้วยธรรมชาตวิถิจนแม้แต่ฝรั่งก็ยังเข้าใจได้ง่าย หลวงพ่อพุทธทาส ผู้อ่านพระไตรปิฎกและบรรยายธรรมจนเห็นแก่นพระพุทธศาสนา และหลวงพ่อบุญท ญะโต ผู้เป็นปราชญ์ที่ทั่วโลกยกย่อง โดยเฉพาะหนังสือ “พุทธธรรม” ที่ลึกซึ้ง ละเอียดลออ และธรรมบรรยายที่ทำให้เข้าใจพระศาสนาโดยง่าย สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ผู้เขียนธรรมด้วยภาษาไทยที่เรียบง่าย แต่เชื่อมโยงถึงความจริงของชีวิต

ในจำนวนพระผู้ใหญ่ที่ประชาชนเคารพรักต้องรวม หลวงพ่อบัณฑิต เข้าด้วย โดยเฉพาะในช่วงตั้งแต่หลวงพ่อบวชเป็นพระภิกษุที่วัดนางลาด อ.เมือง จ.พัทลุง ตั้งแต่พ.ศ. ๒๔๗๔ จวบจนหลวงพ่อละสังขารไปเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ สิริอายุได้ ๗๖ ปี

หลวงพ่อบัณฑิตใช้เวลา ๗๖ ปี ในการสั่งสอนพุทธธรรมให้แก่ประชาชนทั่วประเทศ หลวงพ่อให้ภาษาที่เรียบง่าย ใช้การเปรียบเทียบที่คนทุกระดับความรู้เข้าใจได้และรู้สึกใกล้ชิด ที่สำคัญคือประชาชนปฏิบัติได้ ตัวอย่างเช่น หลวงพ่อสอนให้พวกเราปฏิบัติ ๕ ดี ได้แก่

- ๑) คิดดี ๒) พูดดี ๓) ทำดี ๔) คบเพื่อนดี ๕) ไปในที่ที่ดี

อาจจะวิเคราะห์ได้ว่าทุกข้อหรือปัญหามนุษย์มาจากการปฏิบัติตรงข้ามกับที่หลวงพ่อบัณฑิตสอนไว้ คือมีคนกลุ่มหนึ่ง

- ๑) คิดชั่ว ๒) พูดชั่ว ๓) ทำชั่ว ๔) คบคนชั่ว ๕) ไปในที่ชั่ว

ในสังคมที่รู้มั่วด้วยเหตุปัจจัยทั้งบวกและลบ หากประชาชนคนไทยจักนำเอาคำสอน “๕ ดี” ของหลวงพ่อบัณฑิตมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ก็น่าเชื่อว่าเราจะได้เห็นคนไทยทุกคนเป็นคนดี ครอบครัวยุติธรรม และประเทศชาติดีอย่างแท้จริงและทั่วถึง

ขอกราบหลวงพ่อบัณฑิตด้วยความเคารพอย่างยิ่ง และขอให้สานุศิษย์ของหลวงพ่อบัณฑิตได้ศึกษา และเผยแผ่คำสอนของหลวงพ่อบัณฑิตให้แพร่หลายสืบไป

ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย

องคมนตรี

คำไว้อาลัย

ผมเป็นลูกศิษย์ “หลวงพ่อปัญญานันท์ภิกขุ” วัดชลประทานรังสฤษฎ์ โดยบวชที่วัดนี้ เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๖ หลวงพ่อบริการเป็นอุปัชฌาย์ ด้วยศรัทธาและประทับใจ เมื่อได้อ่านหนังสือบันทึกปาฐกถาธรรมของหลวงพ่ที่ทางวัดชลประทานรังสฤษฎ์จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นเล่มเล็กๆ อ่านเข้าใจง่าย ว่าหลวงพ่มีแนวคิดปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาที่ถูกต้อง ให้เป็นไปเพื่อส่งเสริมสติปัญญา ตามหลักคำสอนพระพุทธเจ้า โดยยึดถือความเป็นระเบียบ เรียบง่าย ประหยัด ได้ประโยชน์ อย่างแน่วแน่มั่นคงไม่เปลี่ยนแปลง

หลวงพ่ถือหลักไม่สนับสนุนไสยศาสตร์ จะต่อสู้ทุกวิถีทางเพื่อทำลายสิ่งเหลวไหลในพุทธศาสนา เพื่อนำความเข้าใจที่ถูกต้องมาให้แก่ชาวพุทธ หลวงพ่สอนให้ถือหลักพึ่งทำงานในหน้าที่ให้สุจริต ไม่ขอลดบันดาล หรือขอร้องวิงวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ต้องช่วยตัวเอง พระพุทธศาสนาไม่มีดลบันดาล ถ้าจะอวยพรกันก็ใช้คำว่า “ขออวยพรให้มีใจมั่นคงอยู่ในธรรม”

หลวงพ่ละสังขารไป เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ สิริอายุได้ ๙๖ ปี

ผมขอกราบหลวงพ่ด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่ง และขอยึดมั่นปฏิบัติตน คิดดี พูดดี ทำดี เลือกคบแต่คนดี ไปสู่สถานที่ดี ทำดีด้วยตน ชักชวนคนอื่นให้ทำดี สนับสนุนคนดี ให้ทำดียิ่งๆ ขึ้นตามคำสอนของหลวงพ่ ตลอดไป

นายศุภชัย ภู่งาม

องคมนตรี

คำไว้อาลัย พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)

เนื่องในโอกาสงานพระราชทานเพลิงศพพระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ซึ่งได้ถึงแก่มรณภาพด้วยอาการโรคปอดอักเสบและไตวายเฉียบพลัน ณ โรงพยาบาลศิริราช ในวันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ สิริอายุ ๙๖ ปี ๔ เดือน ๒๙ วัน พรรษา ๗๖ ยังความโศกเศร้า เสียใจ อาลัยอาวรณ์ให้เกิดแก่คณะสงฆ์ ตลอดจนจรรยาตักขิณพุทธศาสนิกชนทั้งหลายที่มีความเคารพนับถือและศรัทธา

หลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ นับเป็นครูฐานิยบุคคล และปูชนียบุคคล ท่านเป็นพระมหาเถระผู้มีชื่อเสียงของประเทศไทย ได้สร้างผลงานไว้มากมาย ทั้งด้านศาสนา สังคมสงเคราะห์ ตลอดจนงานด้านวิชาการ อีกทั้งยังเป็นประธานในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาและสังคม เช่น สนับสนุนโครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างแดน เป็นประธานจัดหาทุนสร้างตึกโรงพยาบาลกรมชลประทาน ๘๐ ปี (ปัญญานันทะ) ตลอดจนการเขียนหนังสือที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา หลวงพ่อบุญญานันทภิกขุได้บำเพ็ญสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ไว้มากมาย ตลอดชีวิตของการดำรงเพศบรรพชิต

ขออำนาจแห่งกุศลผลบุญทั้งหลายและการประพฤติปฏิบัติชอบ ที่หลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ ได้บำเพ็ญมาตลอดในเพศบรรพชิต จงเป็นพลวปัจจัยอำนวยอิฏฐวิบากสุขสมบัติในสุดดี สัมปรายภพตลอดไป

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์

อาลัยรำลึกถึง พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)

พระพรหมมังคลาจารย์ หรือหลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ ได้รับนิมนต์จากหม่อมหลวงชูชาติ กำภู อธิบดีกรมชลประทานคนที่ ๑๒ ในขณะนั้น เมื่อปี ๒๕๐๓ ให้มาเป็นเจ้าอาวาสรูปแรกของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ภายหลังจากที่กรมชลประทานได้สร้างขึ้นเพื่อทดแทนวัดเดิม (วัดโบสถ์และวัดเชิงท่า) ณ อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี หลวงพ่อเริ่มปฏิรูปพิธีกรรมทางศาสนาให้เป็นไปเพื่อส่งเสริมสติปัญญา ตามหลักการที่ว่า “เป็นระเบียบ เรียบง่าย ประหยัด ได้ประโยชน์” นับเป็นความกล้าหาญของหลวงพ่ที่กล้าเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่คนคิดคัดค้านในขณะนั้น จนสามารถนำวัดมาสู่ความเป็น “วัดชลประทานรังสฤษฎ์” ในทุกวันนี้ และจากผลการพัฒนาวัดของหลวง

พ่อ กรมการศาสนาได้พิจารณาให้เป็น “วัดตัวอย่างปี พ.ศ. ๒๕๒๕”

หลวงพ่ือนักคิดและนักปฏิบัติ ทั้งในด้านพระพุทธศาสนา และในด้านประเทศชาติ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มากมายมหาศาลมาโดยตลอด ไม่มีพื้นที่เพียงพอที่จะเขียนบรรยายได้ ซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้ว หลวงพ่อจึงได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ ปริญญา ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และรางวัลต่างๆ อีกมากมาย

ชีวิตของหลวงพ่อ คือ ชีวิตพระสงฆ์ผู้เป็นแบบอย่างในการสืบสานพระพุทธศาสนา ซึ่งท่าน พุทธทาสภิกขุ ยกให้เป็น “แม่ทัพธรรม – แม่ทัพโลก” เพื่อทำสงครามกับมารร้ายของโลก ซึ่ง หลวงพ่อได้ทำหน้าที่จนถึงวาระสุดท้าย

ถึงแม้หลวงพ่อยุติธรรมภาพจากไปแล้ว แต่ยังคงเหลือไว้แต่สิ่งที่ดีงามให้พุทธศาสนิกชน คิดดี พูดดี ทำดี คบคนดี ไปสู่สถานที่ดี ชาวชลประทานและศิษยานุศิษย์ เคารพรักและรำลึกถึง พระคุณหลวงพ่อสืบไปชั่ววันรันดร์

ด้วยอานิสงส์แห่งคุณความดีที่หลวงพ่อได้บำเพ็ญมา อย่างต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต ๙๖ ปี ๗๖ พรรษา และผลานิสงส์บุญที่ศิษยานุศิษย์และทุกท่านได้บำเพ็ญอุทิศถวาย จึงเป็นพลว-ปัจจัยส่งเสริมให้พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) ได้ไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ

นายธีระ วงศ์สมุทร

อธิบดีกรมชลประทาน คนที่ ๒๗

อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำไว้อาลัย

พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) เป็นพระคุณเจ้าที่เป็นความภูมิใจของชาวพัทลุง เมื่อได้ยินใครกล่าวถึงท่าน เราชาวพัทลุงจะรีบตอบท่ายว่า “ท่านเป็นชาวพัทลุง”

แม้พระพรหมมิ่งคลาจารย์จะเป็นพระอริยสงฆ์ที่มีความสำคัญในพระพุทธศาสนา แต่ท่าน มิเคยทอดทิ้งถิ่นกำเนิดพัทลุง ท่านได้ให้การอุปการะศาสนสถานและสาธารณประโยชน์ใน จังหวัดพัทลุงตลอดมา ท่านได้จัดให้มีการทอดผ้าป่า เพื่อหาทุนให้โรงพยาบาลพัทลุงต่อเนื่อง กันมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ และก่อนละสังขาร ท่านได้สร้างโรงพยาบาลศรีนครินทร์ (ปัญญานันทภิกขุ) เพื่อให้บริการทางการแพทย์แก่ประชาชนในเขตอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง นับเป็นความ เมตตาอย่างสูงต่อชาวจังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุง ได้ชื่อว่าเป็นจังหวัดที่มีการจัดงานศพเป็นระเบียบเรียบร้อย ถือเป็นตัวอย่าง ในภาคใต้ การเข้าเคารพศพ การวางดอกไม้จันทน์เป็นระเบียบเรียบร้อย งานศพใดท่านเจ้าคุณ พระพรหมมิ่งคลาจารย์อยู่ด้วย ท่านจะถือไมโครโฟนพูดกับประชาชนให้รักษาระเบียบในการจัด งานศพ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นบุญเป็นกุศล ไม่ให้มีอบายมุขเข้ามาเจือปน

การสูญเสียพระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) นอกจากเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ในวงการพุทธศาสนาแล้ว ถือว่า ชาวจังหวัดพัทลุงได้สูญเสียบุคคลสำคัญยิ่งของชาวพัทลุงไปอีกท่านหนึ่ง

ในนามของชาวจังหวัดพัทลุง ชาวพัทลุงจะจดจำคำสั่งสอนของท่านและจะสืบสานปณิธานของท่านไว้ตลอดไป

นายนิพัทธ์ อินทรสมบัติ
อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำไว้อาลัยรำลึกถึง พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)

พระพรหมมังคลาจารย์หรือหลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ ท่านเป็นพระภิกษุที่รู้จักกันดี ในหมู่ชาวพุทธทั่วไปว่า เป็นผู้มั่นคงในความถูกต้อง แห่งหลักธรรม เต็มซัด กล้ายืนหยัด ในสิ่งที่ถูกต้อง กล้าชี้ให้เห็นความเชื่อผิดๆ โดยไม่หวั่นไหว ว่าอาจจะต้องเสื่อมศรัทธาจากญาติโยม แต่คำสอนของท่านกล้าท้าทายให้เกิดปัญญา และความศรัทธามากยิ่งขึ้น ธรรมเทศนาติดตามเรียนรู้จากหนังสือ ที่ท่านเขียน เป็นหลักให้ปฏิบัติจนถึงทุกวันนี้ และตลอดไป

ในโอกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงรับทูลเชิญเสด็จ เพื่อเสด็จพระราชดำเนิน เป็นประธานในพิธีพระราชทานเพลิงศพ พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) จึงเป็นวาระสำคัญที่พวกเรา ในฐานะศิษย์ยานุศิษย์ และผู้มีจิตศรัทธาทั้งหลาย จะได้ไว้อาลัยรำลึกถึงท่าน และแน่นอนที่สุด เมื่อได้รำลึก ถึงท่านหลวงพ่อก็เห็นภาพการทำงาน การเผยแผ่ธรรมะ มาตลอดชีวิต การสร้างสาธารณูปการ และประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นกำลังหลักในการดำรงพระพุทธศาสนา ให้เจริญสืบไปในภายภาคหน้า และสร้างแนวทางแห่งปัญญาให้พุทธศาสนิกชนทั้งหลายได้ประพฤติปฏิบัติ หน้าที่ของตนอย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งทางโลกและทางธรรม

โดยส่วนตัว รู้สึกอาลัยและรำลึกถึงอย่างสุดซึ้ง เพราะศรัทธาในหลักการส่วนตัวของหลวงพ่ ที่สอนอยู่เสมอว่า “งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน บันดาลสุข ทำงานให้สนุก เป็นสุขเมื่อทำงาน” ชีวิตของท่านจึงมีงาน งาน งาน ให้รำลึกถึง ให้ศึกษา เพราะชีวิตกับงานสำหรับหลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ เป็นสิ่งเดียวกัน

นับว่าโชคดีที่ได้มีโอกาสใกล้ชิด และติดตามผลงานตลอดถึงมาทำบุญที่ลานหินโค้ง ในสมัยที่หลวงพ่ยังมีชีวิตอยู่ อย่างต่อเนื่อง และเมื่อท่านได้มรณภาพไปแล้ว พระปัญญานันทมุนีเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง รูปปัจจุบันก็ยังได้เมตตา ให้ได้มีส่วนในการ

เผยแพร่งาน และบารมีธรรมของหลวงพ่อดีต่อไป ได้โอกาสสำคัญนี้ ผมขอใช้บทกลอนร่วม
สลายสรีระธาตุ ประกาศสัจธรรมของหลวงพ่อดี ปี ๒๕๖๐ ของวัดชลประทานรังสฤษฎ์
พระอารามหลวง แทนคำไว้อาลัยหลวงพ่อดีครั้งสุดท้าย

“ไม่ต้องวางดอกไม้จันทร์วันสุดท้าย แต่ถวาย “ดอกไม้ใจ” ให้ท่านเห็น
ด้วยทำดี ไม่มีทุกข์ ทุกประเดี๋ยว ช่วยโลกเย็น เป็นสุข ทุกเมื่อเทอญ”

ด้วยดวงจิตคารวะ

นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ

อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช

ท่านปัญญานันทมุนี เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง ได้ขอให้ฉัน
เขียนคำไว้อาลัยรำลึกถึงท่านเจ้าคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) อดีตเจ้าอาวาส
องค์แรกของวัดชลประทานรังสฤษฎ์

ครั้งเมื่อคุณชูชาติ ได้มีโอกาสพบท่านเจ้าคุณปัญญา และคณะสงฆ์ที่ออกเผยแผ่พระพุทธ
ศาสนาที่วัดอุโมงค์ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งคุณชูชาติไปทำงานและหาสถานที่สร้างที่เชียงใหม่
หลังจากนั้นก็ได้มีการติดต่อกันมาเรื่อย ประกอบกับขณะนั้นกรมชลประทานมีความต้องการที่จะ
ขยายพื้นที่ และบังเอิญด้วยความที่มีวัดอยู่ ๒ วัด คือ วัดเชิงท่า และวัดหน้าโบสถ์ ซึ่งไม่มีโบสถ์
และพระสงฆ์จำพรรษาอยู่ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำขวางการดำเนินการก่อสร้าง กรมชลประทานจึงขอ
คณะสงฆ์ธรรมมาภิบาลเป็นสถานที่ร่วมกันปัจจุบันเพื่อขยายที่ดิน และดำริที่ว่ากรมชลประทานต้อง
มีวัด ควรสร้างวัดเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เหตุนั้นจึงรวม ๒ วัด สร้างวัดขึ้นมาใหม่ในสถานที่
ปัจจุบัน โดยใช้งบประมาณและการดำเนินการจากกรมชลประทานในการก่อสร้างวัด และได้รับ
พระราชทานชื่อวัดใหม่จากสมเด็จพระสังฆราชว่า “วัดชลประทาน-รังสฤษฎ์” หลังจากนั้น คุณ
ชูชาติ จึงได้ขออนุญาตท่านเจ้าคุณปัญญามาเป็นเจ้าอาวาสองค์แรก และท่านเจ้าคุณได้ตอบรับ
มาเป็นเจ้าอาวาสวัดตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

เราได้เห็นการบำเพ็ญที่ท่านมีชีวิตเรียบง่าย เผยแผ่ธรรมะสั่งสอนคน จนมีผู้คนเลื่อมใส
ศรัทธาท่าน และยกให้ท่านเป็นพระนักปฏิบัติเด่น ท่านเป็นนักเทศน์ มีปาฐกถาผ่านเครื่องขยาย
เสียงทุกวันพระ และทุกวันอาทิตย์ อีกทั้งยังเป็นผู้จัดระบบการทำงานของวัดใหม่ให้ดีขึ้น จนวัด
มีชื่อเสียง มีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และผู้คนทั่วไปนิยมมาบวชเรียนในระยะสั้นๆ มากมาย และสิ่ง

ที่ประทับใจที่สุดคือ เริ่มก่อตั้งโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ทำให้ทุกคนได้รู้จักพระพุทธศาสนาอย่างถ่องแท้ ได้เรียนรู้ธรรมะ เข้าถึงพระพุทธศาสนา ด้วยใบหน้าที่มีแต่รอยยิ้มและความเมตตาของท่านทำให้ผู้คนเลื่อมใสศรัทธา และเปลี่ยนแปลงตัวเองไปในทางที่ดีขึ้น โดยใช้ธรรมะในการขัดเกลาให้เป็นคนดีกันอย่างเต็มใจ เมื่อท่านได้ทราบว่ากรมชลประทานมีโรงพยาบาล ท่านจึงได้ช่วยเหลือรวบรวมปัจจัยจากผู้เลื่อมใสในตัวท่านจนสร้างตึกใหม่ (ตึก ๘๐ ปี ปัญญานันทะ) ให้โรงพยาบาลได้เพิ่มเติม

คำสั่งสอนของท่านก็ยังคงอยู่ให้คนรุ่นหลัง เป็นที่น่าเสียดาย ที่ท่านอยู่ไม่ทันที่วัดได้เป็นพระอารามหลวง เหตุเพราะวัดยังไม่ครบ ๕๐ ปี ความปรารถนาที่ท่านปรารถนาว่าให้วัดนี้ได้เป็นวัดหลวงเป็นผลสำเร็จสมดังที่ท่านปรารถนาแล้ว ขอนมัสการด้วยความระลึกถึงในคุณและความดีของท่านอยู่ตลอดเวลา โดยระลึกเสมอว่าท่านนำความเจริญ ท่านบำรุงไปในทางที่ถูกต้อง พวกเราจึงรักและไม่ลืมท่านตลอดมา

คุณหญิงโณมศรี กำภู ณ อยุธยา

หลวงพ่อบัณฑิตนัก พระเถระผู้เป็นเสาหลักของพระพุทธศาสนา

พระเดชพระคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ ซึ่งข้าพเจ้าเรียกติดปากว่า “หลวงพ่อบัณฑิตนัก” ข้าพเจ้าได้ยินยิตติศัพท์ของท่านตั้งแต่สมัยข้าพเจ้าเป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สมัยที่ยังอยู่ที่วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นประธานนิสิตของมหาจุฬาฯ ในสมัยนั้น เวลาที่จะพิมพ์หนังสืออนุสรณ์ครบรอบปีการศึกษาทุกปี ข้าพเจ้าจะต้องขอบทความของหลวงพ่อบัณฑิตนักมาลงเสมอ

ในสมัยนั้นประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ข้าพเจ้าได้ทราบกิตติศัพท์ของพระเถระ ๓ พี่น้องที่ทำงานเพื่อพาพุทธศาสนาร่วมกันเป็นปีเป็นชุลีทีเดียว คือ หลวงพ่อพุทธทาส แห่งสวนโมกขพลาราม ไชยา ท่าน บ.ช.เขมาภีริต หรือพระปลัดบุญชวนในสมัยนั้น และหลวงพ่อบัณฑิตนัก

หลวงพ่อพุทธทาส ท่านมักจะใช้หลักธรรมชั้นสูง ชาวบ้านฟังไม่ค่อยเข้าใจ แต่พวกผู้พิพากษามักอาราธนาให้ท่านไปให้อธิบายอยู่เสมอ ส่วนหลวงพ่อบัณฑิตนักนั้นท่านไปเผยแผ่พระพุทธธรรมอยู่ที่เชียงใหม่ เป็นที่ชื่นชมยินดีของประชาชนมาก และท่านชอบใช้ภาษาที่ชาวบ้านฟังเข้าใจง่าย ส่วนท่าน บ.ช.เขมาภีริต นี้ท่านเดินสายกลาง มีความรอบรู้ทั้งด้านภาษาไทย

และภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี ข้าพเจ้าจึงมาขอบทความของพระมหาเถระ ทั้ง ๓ รูปนี้มาลงในหนังสืออนุสรณ์ มจร. ประจำปีอยู่เสมอ โดยเฉพาะหลวงพ่อบุญญานันทะ บางทีข้าพเจ้าก็ขอให้ท่านมาให้อวาทินิสิตนักเรียนมหาจุฬาฯ ก่อนเข้าห้องเรียนเป็นประจำ นับว่าท่านรักและเมตตาชาวมหาจุฬาฯ มาก แม้เมื่อมหาจุฬาฯ ได้ย้ายส่วนใหญ่ไปอยู่ที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และได้สร้างอาคารที่ศึกษาเล่าเรียนมาหลายตึก ถ้ามองจากทางด่วนจะเห็นหลังคาอาคารสีเหลืองพริบไปหมด และมหาวิทยาลัยก็มีโครงการจะสร้างวัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศในโอกาสข้างหน้าอีกด้วย เพราะมหาจุฬาฯ มีนิสิตที่เป็นพระภิกษุสามเณร ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศหลายพันรูป

แต่ก่อนที่จะสร้างวัด มหาจุฬาฯ ก็ได้สร้างพระอุโบสถ ๒ ชั้น กลางน้ำไว้แล้ว ทั้งนี้เพราะหลวงพ่อบุญญานันทะเป็นผู้อุปถัมภ์ โดยหาปัจจัยมาสร้าง เดิมกำหนดให้แล้วเสร็จขณะที่ท่านมีชีวิตอยู่ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่หลวงพ่อได้ถึงมรณภาพเสียก่อนที่พระอุโบสถกลางน้ำจะแล้วเสร็จ แต่ท่านก็ได้หาทุนไว้ให้อย่างพอเพียง โดยทางวัดชลประทานรังสฤษฎ์ได้ดำเนินการต่อ ซึ่งบัดนี้ได้เสร็จเรียบร้อยแล้ว นับว่าเป็นอุโบสถกลางน้ำที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

การที่พระเดชพระคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์หรือหลวงพ่อบุญญานันทะได้ละร่างไป ซึ่งก็เป็นตามธรรมดาของสังขารที่เมื่อมีการเกิดแล้วย่อมมีการดับไปเป็นธรรมดา แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระบรมศาสดาของเราก็กาลาพรหนิความจริงข้อนี้ไปได้ แม้ก็รู้สึกเสียดายที่หลวงพ่อบุญญานันทะ ไม่ได้มีโอกาสได้เห็นความเจริญรุ่งเรืองของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชูวิทยาลัยในปัจจุบันที่ได้มีเกียรติคุณแพร่หลายไปทั่วโลก

ถ้าหลวงพ่อบุญญานันทะได้เห็นความเจริญก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชูวิทยาลัยที่รุดหน้าไปโดยไม่หยุดยั้งแล้ว คงจะมีปิติโสมนัสอย่างที่สุดสมกับที่หลวงพ่อได้ให้การสนับสนุนมาทุกด้าน ตั้งแต่มหาจุฬาฯ ยังไม่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย แถมยังมีผู้พูดในทำนองว่า มหาจุฬาฯ เป็นมหาวิทยาลัยเถื่อน ปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิตก็เป็นปริญญาเถื่อน แต่ในปัจจุบันใครๆ ก็อยากมาเรียนเป็นนิสิตของมหาจุฬาฯ ไม่ว่าจะเป็นคฤหัสถ์หรือบรรพชิต ไม่ว่าจะเป็นชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ จนเราสามารถพูดได้ว่า มหาจุฬาฯ เป็นมหาวิทยาลัยแห่งเดียวในประเทศไทย ที่มีสถาบันการศึกษาต่างประเทศ ทั้งในเอเชียและยุโรป ขอเป็นสถาบันสมทบ ต่อกับไปทั่วถึงสหรัฐอเมริกาด้วย เหตุที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชูวิทยาลัยเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก ส่วนหนึ่งก็เพราะได้บารมีของหลวงพ่อช่วยอุปถัมภ์ค้ำจุน

ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นนิสิตรุ่นแรกของมหาจุฬาฯ ได้มีโอกาสใกล้ชิดและได้อาศัยบุญญาของหลวงพ่อตลอดมา ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และบุญกุศลที่บรรดาศิษย์มหาจุฬาฯ ได้บำเพ็ญมาได้โปรดรวมกันเป็นตบะ เดชะ พลวปัจจัย เสริมสร้างบุญบารมีของหลวงพ่อให้ประสบซึ่งสุคติสรวงสรรค์ จนกว่าจะได้บรรลุถึงอมตนิพพาน อันเป็นจุดหมายปลายทางของพระพุทธศาสนาตลอดไป

ชีวิตของหลวงพ่อบัณฑิตนันทะตรงกับภาษิตคำร้อยกรองที่ว่า

“พฤษภาสกร	อีกกฤษณรอันปลดปลง
โททนต์เส่งคง	สำคัญหมายในกายมี
นรชาติวางวาย	มลายสิ้นทั้งอินทรีย์
สถิตทั่วแต่ชั่วดี	ประดับไว้ในโลกา”

ด้วยอาลัยรักและเคารพอย่างยิ่ง

ศาสตราจารย์พิเศษจำนง ทองประเสริฐ

ราชบัณฑิต

ศิษย์มหาจุฬาฯ รุ่นแรก พ.ศ. ๒๔๙๐ – ๒๔๙๗

๑๐ กันยายน ๒๕๖๐

ปัญญานันทภิกขุ – แม่ทัพธรรม ผู้หว่านเมล็ดพันธ์แห่งปัญญาเพื่ออนาคตของมนุษยชาติ

“หลวงพ่อบัณฑิต” หรือ “ท่านปัญญานันท” กลายเป็นสมัญญานามของท่านปัญญานันทภิกขุ ที่ประชาชนเรียกขาน ไม่ว่าสมณศักดิ์ของท่านจะเปลี่ยนไปอย่างไร อันสมณศักดิ์นั้นๆ ก็มีภิกษุองค์อื่นๆ เลื่อนมาครองกันต่อๆ ไป ไม่เฉพาะเจาะจงเท่า “หลวงพ่อบัณฑิต” ซึ่งหมายถึงท่านองค์นี้องค์เดียวเท่านั้น

จุดเด่นของท่านปัญญานันท ที่ไม่มีใครเหมือน คือ ความคล่องแคล่วในการแสดงธรรม ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของผู้ฟัง การแสดงธรรมของพระสงฆ์ส่วนใหญ่เป็นการ “ว่าไปตามคัมภีร์” โดยไม่คำนึงถึงบริบทของผู้ฟัง อาจจะเรียกว่าเป็นการเทศน์แบบโบราณก็ได้ ทำให้คนสมัยใหม่ไม่สนใจและไม่เข้าใจ จึงได้ผลน้อย ส่วนท่านปัญญานันท นั้น ต่างจากพระธรรมกถึกอื่นๆ ที่ไม่เน้นพิธีกรรม แต่เอาสถานการณ์ความเป็นจริงที่เป็นตัวตั้ง ว่าผู้ฟังเป็นใคร อยู่ในสถานการณ์อะไร และในขณะนั้นสังคมมีประเด็นอะไร จะใช้หลักธรรมอะไรจึงจะพูดโดนใจเขา ด้วยภาษาปัจจุบันที่ทุกคนเข้าใจได้ง่าย เมื่อท่านพูดหรือแสดงธรรม ผู้ฟังทั้งหมดจึงสนใจและเข้าใจประเด็นที่ท่านแสดง สิ่งที่ท่านแสดงคือความเป็นเหตุเป็นผล หรือปัญญา ธรรมชาตินั้นเมื่อเกิดความแจ่มแจ้งหรือปัญญาก็จะเกิดความสว่าง และความปิติสุข หรือความรื่นรมย์ ท่านจึงเปรียบปัญญาเหมือนแสงสว่างบ้าง เหมือนหางของที่คว่ำบ้าง ปัญญานันทะ แปลว่า รื่นรมย์ด้วยปัญญา

ท่านปัญญานันทภิกขุทำหน้าที่หว่านเมล็ดพันธุ์แห่งปัญญาลงในแผ่นดิน จนท่านอาจารย์ พุทฺธทาส พี่ชายในทางธรรมของท่านตั้งให้เป็น “แม่ทัพธรรมของโลก”

ท่านปัญญานันทะเป็นผู้ทรงพลังในการแสดงธรรมอย่างยิ่งยวด สามารถแสดงได้ในทุกกาลเทศะ สามารถแสดงได้มากได้นาน ต่อเนื่องลื่นไหลไม่ติดขัด เป็นเหตุเป็นผล เป็นกระแสธารแห่งปัญญา ที่ก่อให้เกิดศรัทธาปสาทะและความรื่นรมย์ ธรรมชาติของมนุษย์นั้นเมื่อได้ฟังสิ่งที่ เป็นเหตุเป็นผลลงตัว แล้วจะเกิดความสุข ความรื่นรมย์โสมนัส ดังที่ปรากฏในพระสูตรต่างๆ เป็นอันมากที่มักลงท้ายในทำนองที่ปรากฏท้ายธัมมจักกัปปวัตตนสูตรว่า

อิทมวโ จ ภควา = พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสธรรมปริยายนี้จนจบลง

อตตมนา ปญจวคคิยา ภิกขุ = ภิกษุปัญจวคคีย์ ก็มีใจยินดี

ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทํ = เพลินภาษิตพระผู้มีพระภาคเจ้า

อภินนฺทํ คือ นันทะอย่างยิ่ง

ธรรมนั้นคือความเป็นเหตุเป็นผล หรือปัญญา ปัญญาก่อให้เกิดความเพลิดเพลिनเจริญใจ หรือ นันทะ ได้ จึงมีคำว่า ปัญญานันทะ อันแปลว่าความเพลิดเพลिनหรือรื่นรมย์ด้วยปัญญา ฉายา “ปัญญานันทภิกขุ” จึงเหมาะสมกับปฏิปทาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ในการยังความเกษม ด้วยปัญญาให้แก่ผู้ฟังการแสดงธรรมของท่าน

ด้วยความเข้มข้นแห่งการแสดงธรรมของท่านผ่านช่องทางต่างๆ และชนมายุอันยืนยาว เกือบ ๑ ศตวรรษของท่านปัญญานันทภิกขุ ประชาชนทุกชั้นวรรณะ ที่มีโอกาสสัมผัสธรรมะที่ท่านแสดงโดยทางต่างๆ จึงมีจำนวนมหาศาล จึงกล่าวว่าท่านได้หว่านเมล็ดพันธุ์แห่งปัญญาลงไว้ในแผ่นดินเพื่ออนาคตของมนุษยชาติ

มนุษยชาติทั่วโลกขณะนี้วิกฤตอย่างยิ่ง เพราะรื่นรมย์ไปผิดทาง คือ รื่นรมย์ในโภคทรัพย์ บ้าง รื่นรมย์ในอำนาจบ้าง ความรื่นรมย์ในทรัพย์และในอำนาจล้วนเป็นความรื่นรมย์ที่ทำให้ผู้อื่นและสิ่งอื่นเดือดร้อน ดังที่เกิดความเหลื่อมล้ำและการทำลายสิ่งแวดล้อมแบบสุดๆ โลกจึงเสียสมดุล ไม่เป็นปรกติสุข และไม่ยั่งยืน

โลกจะไม่มีวันสงบสุข ตราบใดที่มนุษย์ไม่หันมารื่นรมย์ด้วยปัญญา หรือปัญญานันทะ

ปัญญาคือการเข้าถึงความจริง

ความจริงมีอยู่ว่า สรรพสิ่งทั้งหมดเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียว

บุคคลผู้มีปัญญาย่อมเข้าถึงความเป็นหนึ่งเดียวของทั้งหมด

ไม่เอาตัวตน และของตนเป็นใหญ่

การเข้าถึงความเป็นหนึ่งเดียวของทั้งหมด ทำให้เกิดความเป็นอิสระ

มีความสุขอันประณีต ประสบความงามอันล้นเหลือ

และเกิดมิตรภาพอันไพศาลต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่ง

อันเป็นไปเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

นั่นคือสภาพของปัญญานั่นแหละ หรือความรื่นรมย์ด้วยปัญญา

ท่านปัญญานั่นทักขุได้หว่านเมล็ดพันธุ์แห่งปัญญาลงในแผ่นดินแล้ว เมื่อเหตุปัจจัยเหมาะ เมล็ดพันธุ์แห่งปัญญาจะงอกงาม เชื่อมโยงแผ่ไพศาล ก่อให้เกิดปัญญานั่นแหละไปทั่วโลก เหตุปัจจัยเหมาะก็คือ วิกฤตการณ์ของมนุษยชาติในปัจจุบันที่ไม่มีความเต็มโดยไม่วิกฤต ความงอกงามทางปัญญาจึงเป็นเรื่องหนีไม่พ้น ปัญญาเป็นศักยภาพสูงสุดของความเป็นมนุษย์

ท่านปัญญานั่นทักขุได้ทำหน้าที่ของท่านแล้ว แต่ท่านก็จะอยู่ไปไม่มีตาย เพราะปัญญานั่นแหละเป็นอนาคตของมนุษยชาติ

ศ.เกียรติคุณ นพ.ประเวศ วะสี

๔ กันยายน ๒๕๖๐

คุณูปการหลวงพ่อบัณฑิต ในการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

ผมไม่ได้คาดคิดมาก่อนว่า จะได้รับเกียรติให้เขียนคำไว้อาลัยรำลึกถึงหลวงพ่อบัณฑิตทักขุ

เมื่อสามสิบปี ก่อนที่ผมและทีมงานเริ่มทำโครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ เราก็ได้ทราบข่าวเป็นระยะๆ ด้วยความยินดีว่า หลวงพ่อบัณฑิตได้เทศนาญาติโยมให้เลิกสูบบุหรี่ ห้ามสูบบุหรี่ในวัดชลประทานรังสฤษฎ์ และผู้จะบวชที่วัดนี้ต้องเป็นคนที่ไม่สูบบุหรี่ หรือ เลิกสูบได้แล้ว

จนปี พ.ศ.๒๕๓๘ องค์การอนามัยโลกได้ถวายเหรียญรางวัล “บุหรี่ยุทธหรือสุขภาพ” ให้แก่หลวงพ่อบัณฑิต ในฐานะที่มีผลงานประจักษ์ในการเป็นแบบอย่างของผู้นำทางศาสนาที่รณรงค์ให้คนไม่สูบบุหรี่

หลวงพ่อบัณฑิตได้กล่าวหลังการได้รับเหรียญรางวัลจากองค์การอนามัยโลก ขอนามาเผยแพร่ดังนี้

ความเข้มงวดการห้ามสูบบุหรี่ในวัดชลประทานฯ เป็นที่รับรู้กันอย่างกว้างขวางและผมได้รับทราบมาว่า ในช่วงที่หลวงพ่อบัณฑิต ปรีสุทโธ เจ้าอาวาสวัดบ้านไร่ยังคงสูบบุหรี่อยู่ วันหนึ่งได้เดินทางมาคารวะหลวงพ่อบัณฑิต หลวงพ่อบัณฑิตได้บอกกับลูกศิษย์ที่มาด้วยว่า “วัดนี้เขาห้ามสูบบุหรี่ มึงอย่าจุดบุหรี่ให้กูสูบนะ”

เมื่อผู้อำนวยการองค์การอนามัยโลก ดร.โกโร ฮาร์เล็ม บรุนด์แลนด์ เดินทางมาถวายโล่เกียรติยศแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันดสบูบหรีโลก ปี ๒๕๔๓ “ในฐานะที่ทรงสร้างแนวทางตลอดจนบริบททางวัฒนธรรมที่สนับสนุนกิจกรรมต่อต้านบุหรีที่โดดเด่นที่สุดในเอเชีย” ผู้อำนวยการองค์การอนามัยโลกก็ได้เข้าคารวะหลวงพ่อบัญญา ณ วัดชลประทานรังสฤษดิ์ด้วย แสดงถึงความสำคัญที่องค์การอนามัยโลกให้กับบทบาทการรณรงค์ไม่สบูบหรีของหลวงพ่อบัญญา

ศ.นพ.ประกิต วาทีสาธกกิจ

เจ้าคุณปัญญาสอนคนไทยอย่างมง่าย แต่ต้องใช้ปัญญา

ผมเติบโตมากับสังคมไทยที่สอนให้เป็นคนมง่าย ถูกสอนให้กลัวผีปอบ วิธีที่จะป้องกันผีปอบต้องพกไม้หว่ายที่ได้รับการปลุกเสกแล้วใส่ไว้ในกระเป่า ไม้หว่ายที่ได้มาต้องจ่ายเงินบำรุงวัดหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ต้องทำบุญก่อน

ผมถูกสอนให้กลัวผีและวิธีป้องกันต้องแขวนพระหลวงพ่อดังๆ ซึ่งคนทำมาให้เช่า โดยอ้างว่ารายได้้นำส่งวัดซึ่งไม่รู้ว่าจะนำส่งวัดจริงหรือไม่ ส่วนผมเองสนใจแต่ว่ามีไม้ป้องกันผีก็พอแล้ว

นอกจากนี้ยังถูกสอนให้พกผ้ายันต์เพื่อกันเหนียว เมื่อเจอวัยรุ่นอื่นจะได้ไม่เป็นอันตราย สิ่งเหล่านี้ล้วนต้องเสียเงินทั้งนั้น ไม่ได้ฟรีครับ

วันหนึ่งไม่รู้ว่าจะไรมาสิงผม ทำให้ผมหนีไปเห็นวัดละเบิดในกล่องเครื่องมือวิทยาศาสตร์และผมไปเล่นเข้า มันก็ระเบิด สิ่งที่ผมแขวนที่ผมพกช่วยอะไรผมไม่ได้ ผมหมดสติ มองไม่เห็น ไปรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช ๔ เดือนและผมต้องตาบอดมองไม่เห็นทั้งสองข้าง อีกทั้งนิ้วมือซ้ายถูกตัดขาดไปอีก ๒ นิ้ว

เมื่อผมฟังเจ้าคุณปัญญาสอนคนไทยว่าอย่างมง่าย เพราะความมง่ายของเราก็คือเป็นเหยื่อของคนอื่นที่จะหารายได้จากเรา ผมเข้าใจคำสอนของท่านทันทีเลยครับ เพราะมันเกิดกับผมเองสมัยเด็ก

คำถามใหญ่จึงเกิดขึ้นที่หัวใจผมว่า ทำอย่างไรคำสอนดีๆ อย่างเจ้าคุณปัญญาและอีกหลายรูปหลายองค์ที่สอนให้คนไทยเลิงมง่าย จึงจะมีคนใช้ปัญญาให้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง เพราะฝ่ายสอนให้มง่ายเขามีรายได้เป็นตัวเงินเขาก็ขยันทำงาน ส่วนการใช้ปัญญานั้น บางครั้งไม่เห็นผลทันที ต้องใช้เวลา อย่างกรณีของผมเป็นต้น

เมื่อผมตาบอดใหม่ๆ ผมไม่เชื่อว่าคนตาบอดทำอะไรได้ ภายหลังผมถูกสอนให้ใช้ปัญญา ถูกสอนให้เชื่อว่าคนตาบอดทำได้ทุกอย่าง หางานที่ทำหว่ายทำ ใช้ความตาบอดที่เป็นอยู่ให้เป็นจุดแข็ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่สอนให้ผมใช้ปัญญาเพื่อดึงเอาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผมออกมาให้ได้มากที่สุด ด้วยการใช้ปัญญาทำให้คนตาบอดอย่างผมทำได้สารพัดอย่างและอยู่ในโลกใบนี้ได้อย่างมีความสุข

ทุกครั้งที่ผมมีโอกาส ผมก็จะบอกคนไทยโดยที่นำคำสอนของเจ้าคุณปัญญาสั่งสอนไว้ว่า “อย่างมลาย” และให้คนไทยหันมาใช้ปัญญา เพราะปัญญานั้นทำให้ความสามารถที่มีอยู่ในตัวคนไทยนั้นถูกดึงออกมาใช้ทำงานได้มากมายเกินกว่าที่คาดคิด และทำให้คนไทยมีความสุขเหมือนอย่างที่ว่าเจ้าคุณปัญญาสอน

ผมจึงขอเชิญชวนทุกท่านได้หันมารณรงค์ให้คนไทยเลิกมลาย ให้ความสำคัญในการใช้ปัญญาเพื่อให้ คำสอนของเจ้าคุณปัญญาที่พวกเรานับถือได้เกิดดอกเกิดผลในสังคมอย่างกว้างขวางและแพร่หลาย สามารถเปลี่ยนสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งผู้ใช้ปัญญาครับ

ศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์
ประธานมูลนิธิสภาเพื่อคนพิการ

ด้วยรำลึกคุณูปการ ของ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ ไพศาลธรรมโกศล ฯ

ในความทรงจำของผม คุณพ่อประสิทธิ์ในช่วงที่ท่านเป็นอัยการผู้ช่วยที่พัทลุง ท่านเคยไปบวชที่วัดประดู่หอม ได้รู้จักเจ้าคุณปัญญาฯ ตั้งแต่ท่านยังเป็นเณร สายสัมพันธ์ที่ครอบครัวของผมมีต่อท่านจึงเนิ่นนาน เป็นอันานิสงส์ให้ผมมีโอกาสไปบวชเรียนที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ซึ่งท่านรับไว้แบบสาธุชนคนธรรมดา คือใครมาบวชต้องบวชให้ครบ ๑ เดือน และต้องเรียนให้รู้แจ้งเห็นจริง

ระยะนั้นอยู่ระหว่าง ๒๔ มิถุนายน – ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๒๓ ซึ่งเขาซ่อมถนนติวานนท์กันพอดี ทำให้รู้รสชาติของการเดินบิณฑบาตบนกรวดหินดินทรายจนเท้าเลือดไหล แต่ก็ได้ชื่อว่า เป็น “คนเต็มตัว” เพราะเมตตาธรรมของท่าน

มหาวิทยาลัยรังสิตเองก็ได้อาศัยวัดชลประทานรังสฤษฎ์ทางพิธีกรรมเสมอมา ด้วยตระหนักถึงคุณูปการอันยิ่งใหญ่ของท่าน จึงขอเทิดทูนไว้ ณ ที่นี้ ด้วยความเคารพบูชาและอาลัยเป็นที่ยิ่ง

กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘

พระพรหมมิ่งคลาฯ	หลวงพ่อบุญญา-	นันทะของไทย	
เปี่ยมปรีชาญาณ	เบ่งบานเกริกไกร	พุทธธรรมยิ่งใหญ่	ใต้ฟ้าสากล
ปาฐกถาธรรม	เป็นเยี่ยงอย่างนำ	ศรัทธามหาผล	
ปฏิรูปพิธีธรรม	น้อมนำปวงชน	ยามกอบปรกศุล	เรียบง่ายงามดี
สร้างค่ายพุทธบุตร	พาจิตบริสุทธิ์	สำนึกหน้าที่	
หนังสือธรรมทาน	คุณูปการมากมี	ล้ำเลิศวี	สุดที่พรรณนา

มวลศิษย์รังสิต
ถวายบุญสร้างสม

มุ่น้อมอุทิศ
พระพรหมมังคลาฯ

จิตปรารถนา
เป็นพุทธบูชา

ช่วงกาลนิรันดร์

ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยรังสิต

สังฆกรรมคำสอนหลวงพ่อบัณฑิต

เป็นครั้งแรกในชีวิตที่มีโอกาสฟังการบรรยายธรรมของหลวงพ่อบัณฑิตนักปฏิบัติที่จังหวัดเชียงใหม่ คำสอนของหลวงพ่อทำให้เกิดจิตสำนึก ในพิษภัยของยาสูบ และเหล้า แต่ตัวเราเองก็ยังเลิกไม่ได้ เมื่อทราบว่าหลวงพ่อกำลังมาเป็นเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ที่อำเภอปากเกร็ดจึงได้นำคณะไปปลูกต้นไม้ที่วัดเป็นอนุสรณ์ และเมื่อได้ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าสถานียอดคลองข้าวบางเขน ได้นิมนต์หลวงพ่อไปแสดงธรรมะอบรมเจ้าหน้าที่ และคนงานประมาณ ๑๐๐ คน เป็นประจำทุกเดือน ทำให้เจ้าหน้าที่ หลายคน ลด ละ เลิกอบายมุขได้หลายคน

อยู่ต่อมา ๓-๔ ปี ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานียอดคลองข้าว จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยให้ไปตั้งสถานียอดคลองข้าวในพื้นที่ทุ่งสงวนโพธิ์แจ้ง ซึ่งประชาชนได้ยึดครองที่ดินอยู่ เมื่อได้ไปอยู่ใหม่ๆ ชาวบ้านไม่ได้ให้ความร่วมมือ และปฏิบัติการณ์ต่อต้าน หลวงพ่อก็ได้มีความเมตตาได้รับนิมนต์ไปบรรยายธรรมะอยู่หลายครั้ง บรรยายาก็ดีขึ้นจนถึงปี ๒๕๐๕ จนชาวบ้านยินดีย้ออกจากพื้นที่สงวนและตั้งสถานียอดคลองข้าวได้สำเร็จ

ต่อมาได้รับการขอตัวจากกระทรวงมหาดไทย ให้ไปช่วยกรรมการปกครอง โดยได้รับการโอนตัวไปเข้าโรงเรียนนายอำเภอเลย ได้รับการแต่งตั้งไปเป็นนายอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดนเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นจะถูกยึดครองด้วยลัทธิคอมมิวนิสต์ ชาวบ้านไม่ให้ความร่วมมือกับทางราชการเลย จึงได้นิมนต์หลวงพ่อบรรยายธรรมะให้กับประชาชนข้าราชการ เจ้าหน้าที่ และ อส.ขวัญและกำลังใจของทุกคนก็ดีขึ้นเป็นลำดับ

หลังจากนั้นก็ได้อ้ายไปดำรงตำแหน่งนายอำเภอที่พรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ก็ได้นิมนต์หลวงพ่อบรรยายธรรมะให้กับประชาชน จนสามารถพัฒนาหมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่าง ต่อมาได้ย้ายเป็นนายอำเภอเมืองเลย ก็ได้นิมนต์หลวงพ่อบรรยายธรรมะอีกเช่นเคย จนได้พัฒนาเป็นหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างได้อีกหลายหมู่บ้าน

สุดท้ายย้ายมาดำรงตำแหน่งเป็นนายอำเภอเสนา จังหวัดอยุธยาเพื่อมาจัดตั้งศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โดยหลวงพ่อบริจาคเป็นประธานกรรมการอำนวยการศูนย์ฯ ในปี ๒๕๒๘ และหลวงพ่อก็ได้มาเปิดศูนย์ และร่วมเป็นวิทยากรหลักสูตร ๒ ปี ให้กับเยาวชนชนบททั่วประเทศ เรียกว่า พุทธเกษตรกรรม

และส่วนสำคัญของชีวิตได้มีโอกาสพบพระ โดยหลวงพ่เป็นพระอุปัชฌาย์ ในขณะที่หลวงพ่มอบผ้าครองให้ น้ำตามแห่งความปีติก็หลังไหลจนเปียกชุ่มโดยไม่รู้ตัว สุดท้ายนี้ความสำเร็จของการจัดตั้งศูนย์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง และการงานทั้งหมดที่เกิดขึ้นตลอดมาในชีวิตของข้าพเจ้า สำเร็จได้ด้วยบารมีของหลวงพ่ โดยการสร้างงานตามปณิธานของหลวงพ่ที่ว่างานคือชีวิต ชีวิตคืองาน บันดาลสุข และขอบูชาความดีทั้งหมดดังกล่าวด้วยภาษาบาลีที่ว่า

อิหัง เม คระบุชฌายาจริยานัง โหตุ สุขิตา โหนตุ คระบุชฌายาจริยา

ปชา ลาภานันต์

ดอกไม้แห่งอาจริยบูชา

ข้าพเจ้าไม่เคยรู้สึกเลยว่าหลวงพ่จากไปไหน ทุกครั้งที่นึกถึงหลวงพ่...หลวงพ่ก็อยู่ในใจ พวกเรายังคงปฏิบัติตามคำสอนของหลวงพ่ในทุกๆ วัน ด้วยตระหนักรู้ว่า ถ้าพวกเรายังคงทำงานสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาอยู่...หลวงพ่ก็ยังอยู่...

พระพรหมมิ่งคลาจารย์ หรือ หลวงพ่ปัญญานันทภิกขุ เป็นผู้นำ ‘แสงสว่างแห่งสติปัญญา’ ให้ลูกศิษย์ลูกหาเสมอมา สมดังนามของท่าน เพราะเหตุใด เพราะหลวงพ่สอนให้พวกเราเข้าถึงธรรมโดยใช้ ‘ปัญญา’ เป็นเครื่องพิจารณา...

ข้าพเจ้าเป็นเพียงลูกศิษย์ผู้หญิงตัวเล็กๆ ที่ดำริจะเป็นผู้นำธรรมะออกไปปรับใช้มวลมนุษยชาติ หลวงพ่ยังใส่ใจและให้โอกาส งานค่ายพุทธบุตรรุ่นที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๕ – ๓๑ ตุลาคม ๒๕๓๒ เป็นครั้งแรกที่หลวงพ่เดินทางมาเสถียรธรรมสถาน ในวันนั้นเสถียรธรรมสถานยังไม่มีสิ่งปลูกสร้างใดๆ และยังมีต้นไม้ที่ร่มรื่นเช่นในปัจจุบัน ท่านรับนิมนต์มาเป็นประธานเปิดค่ายให้และได้ให้ ‘ปัญญา’ แก่เหล่าพุทธบุตรว่า

“สถานที่นี้ผู้จัดสร้างมีจุดหมายเพื่อส่งเสริมการศึกษาธรรมะ ปฏิบัติธรรมะ และเผยแผ่ธรรมะแก่คนที่ยังไม่รู้ไม่เข้าใจ หรือคนที่รู้ที่เข้าใจแล้วแต่ยังไม่ก้าวหน้า ก็มาพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้น เพราะการมีธรรมะเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับชีวิต ชีวิตที่มีธรรมะเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ ชีวิตที่ขาดธรรมะเป็นชีวิตที่บกพร่อง ถ้าเธอมีเพื่อนต้องชวนเพื่อนเข้าหาธรรมะ ถ้าเธอรักเพื่อน ต้องชวนเพื่อนเข้าหาธรรมะ อย่าชวนเพื่อนให้เหลวไหล อย่าชวนเพื่อนไปทำลายกันให้เสียผู้เสียคน ต้องชักจูงเข้าหาความดีความงาม ให้อยู่ในศีลในธรรม นั้นแหละเรียกว่า ‘รักเพื่อน’ รักเพื่อน ต้องชวนเพื่อนเข้าหาธรรมะ รักพ่อแม่ ต้องประพฤติตนให้เป็นคนมีธรรมะ รักครูอาจารย์ ก็ต้องทำตนให้เป็นคนมีธรรมะ รักพระเจ้าอยู่หัวก็ต้องประพฤติปฏิบัติธรรมเพื่อให้ชีวิตเรามีคุณค่าต่อไป”

สำหรับสังฆะนักบวชสตรีและชาวชุมชนแห่งธรรม หลวงพ่อได้เมตตาให้ ‘ปัญญา’ แก่พวกเราว่า

“ให้สร้างสถานที่ที่ทำให้คนได้ศึกษาธรรม รู้ธรรมอันเป็นเครื่องออกจากทุกข์ อย่าสร้างสิ่งใดให้ใหญ่โตจนเกินไป แต่ให้สถานที่แห่งนี้เป็นไปเพื่อให้คนได้รู้ธรรมะ เพื่อเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ขึ้น...

“ให้มีปัญญาให้มาก ทำให้มาก ให้ฉลาด แต่อย่าขาดปัญญา จะได้มีปัญญาเป็นเครื่องนำพาชีวิต เป็นประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน”

เสถียรธรรมสถานก็เป็นเยี่ยงนั้นเสมอมา...และจะเป็นตลอดไป...

ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ หลวงพ่อมีอายุ ๘๐ ปี หลวงพ่อเป็นประธานหาทุนสร้าง ‘ตึก ๘๐ ปี ปัญญานันทะ’ ให้โรงพยาบาลชลประทาน

ข้าพเจ้าและเหล่าลูกศิษยานุศิษย์ได้ร่วมกันก่อตั้ง ‘ศูนย์สืบต่ออายุพระพุทธศาสนา’ ที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ เพื่อเป็นที่ระลึก ๘๐ ปี ปัญญานันทะ

ขณะทำงาน เกิดปัญหามากมายให้ต้องแก้ไข หลวงพ่อจะปรากฏกายอย่างเป็น ‘แสงสว่างแห่งปัญญา’ เสมอ และเมตตาให้ ‘ปัญญา’ เป็นกำลังใจแก่คนทำงานว่า

“ปัญหาเกิดขึ้นเพื่อให้เราเรียนรู้และทำงานต่อ ปัญหาไม่ได้เกิดขึ้นเพื่อให้เราหยุดทำงาน และการทำงานนั้น อย่าเน้นเรื่องวัตถุ เรื่องามิส แต่ให้เน้นเรื่องการนำพระธรรมคำสั่งสอนออกไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ในการช่วยเหลือคนให้รอดพ้นจากความทุกข์”

เมื่อเดือนกรกฎาคม ปี ๒๕๔๗ ข้าพเจ้าและคณะได้มีโอกาสติดตามหลวงพ่อเดินทางไปประเทศฝรั่งเศส และที่วัดทิเบตแห่งหนึ่ง หลวงพ่อได้พบกับเพื่อน ๓ ท่าน ทั้งที่เป็นสหธรรมิกและฆราวาส

ข้าพเจ้าได้รับโอกาสให้ร่วมฟังการสนทนาของท่านด้วย แต่ละท่านที่วัยเกิน ๖๐ ปี (ขณะนั้นหลวงพ่ออายุ ๙๔ ปี) แลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการทำงานว่าจะทำงานหนัก ‘หนัก’ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยใจที่ ‘เบา’ ได้อย่างไร ด้วยว่าวัยเกิน ๕๐ ปี สำหรับคนทั่วไปนั้นงานหนักยิ่งที่ต้องรับผิดชอบ อาจทำให้กำลังล้าถอยลงได้ ทว่า ทั้งสี่ท่าน อายุนั้นเป็นเพียงตัวเลข ที่บอกถึงประสบการณ์และงานที่ทำเพื่อมวลมนุษยชาติ

ในครั้งนั้น ข้าพเจ้าและคณะได้รับสาระธรรมอันเป็น ‘ปัญญา’ เกี่ยวกับคำว่า ‘เพื่อน’ และ ‘การทำงาน’ ที่สามารถน้อมนำมาใช้ในชีวิตได้อย่างดี

...คำว่า ‘เพื่อน’ ...

แม้ว่าหลวงพ่อจะมี ‘ความอาจหาญโดยธรรม’ ในการกระทำการต่างๆ ทว่าในขณะเดียวกันท่านก็มี ‘มิตรภาพโดยธรรม’

“เพื่อน...มีค่า มิตรภาพ...คือความสำเร็จ”

...คำว่า ‘การทำงาน’...

“มิตรภาพ ความเกื้อกูล ความอาทรอย่างมีธรรม การให้เกียรติ การให้โอกาส การทำงานเป็นทีม ความเคารพในทีม เป็นหัวใจของความสำเร็จ”

หลวงพ่อกำลังจะเป็น ‘นักปฏิรูป’ กำลังทำในสิ่งที่พวกเราต่างก็นึกไม่ถึง แม้เรื่องนั้นๆ จะเป็นเรื่องของขนบธรรมเนียมประเพณี ที่ทำกันมาอย่างยาวนาน แต่หากหลวงพ่อกำลังเห็นว่าไม่ได้ทำให้เกิดประโยชน์ทาง ‘สติปัญญา’ แก่ผู้คนหรือลูกศิษย์ หลวงพ่อก็คจะเป็นผู้นำกองทัพธรรมที่จะเปลี่ยนแปลง

อาทิ เรื่องรูปแบบการเทศนาธรรม หลวงพ่อเป็นผู้ริเริ่มให้เปลี่ยนจากการเทศนาธรรมบนธรรมาสน์เป็นการยืนปาฐกถาธรรมกับญาติโยม โดยไม่ต้องถือใบลาน มาจนถึงปัจจุบัน

หลวงพ่อบริหารปฏิรูปพิธีกรรมทางศาสนาของคนไทยที่เคยต้องหุงหา fum phoy เปลี่ยนเป็นเรียบง่าย ประหยัด มีประโยชน์ โดยวัดชลประทานรังสฤษฎ์เป็นตัวอย่างที่ดีชัดเจน

กระทั่งการปฏิบัติบูชาครั้งสุดท้าย ที่พวกเราจะต้องถวายให้หลวงพ่อก่อนก็ยิ่งให้ ‘ปัญญา’ ว่า ‘ปฏิบัติบูชา’ ดีกว่า ‘อามิสบูชา’

เพื่อเป็น ‘ธรรมทายาท’

‘ดอกไม้ใจ’ จึงคือ ‘ปัญญา’ อันเป็นเครื่องเผากิเลส เป็นดอกไม้ที่หอมทวนลม เป็นดอกไม้ที่หอมนาน ที่จะมาแทนที่ ‘ดอกไม้จันทน์’

...

วันนี้หลวงพ่อกำลังมหายใจสู่ธรรมชาติแล้ว แต่พวกเรายังมีมหายใจอยู่ ในนามลูกศิษย์ของหลวงพ่อบุญานันทภิกขุ สิ่งที่เราจะขอหลวงพ่อบุญานันทภิกขุ และทำให้พวกเราตลอดมานั้น คือขอให้การปฏิบัติของเราในชีวิตที่เหลืออยู่ ได้อุทิศถวายต่อพระอาจารย์ผู้กล้าที่จะทำให้การสืบทอดอายุพระพุทธศาสนานี้ยั่งยืน

ขอให้เราร่วมใจกันถวาย ‘ดอกไม้ใจ’ ดอกไม้ที่หอมทวนลมนี้ต่อหลวงพ่อบุญานันทภิกขุ

‘มหายใจที่เป็นไทจากกิเลส’ จะเป็นการยืนยันว่าเราเป็นศิษย์มีครู และได้กตัญญู กตเวทิตาต่อครูที่ยิ่งใหญ่ ผู้ให้ปัญญา...ในใจของศิษย์ทุกคน

แม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุด

๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ขอน้อมกราบนมัสการรำลึกองค์ท่านพระพรหมมิ่งคลาจารย์ หรือท่านหลวงพ่อปัญญา-
นันทภิกขุ พระผู้ได้มอบกายถวายชีวิต แต่พระพุทธศาสนาเป็นพุทธบูชา พระผู้มีความอดทนที่ได้
สั่งสอนทุกชีวิตให้ยืนหยัดต่อสู้กับปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา ให้ใช้ธรรมะเป็นเทียน
ส่องทาง นำชีวิตให้ดำเนินไปในทางที่ถูกที่ควร อย่างมีสติ อดทน อดกลั้น ต่อความทุกข์ที่เกิดขึ้น
และปลูกฝังธรรมะให้ทุกคนมีจิตใจใฝ่ดี สร้างกุศลผลบุญ

ดิฉันและ พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ นั้น ได้เข้ามาถวายตัวเป็นลูกศิษย์ หลวงพ่อปัญญา
ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๐ เป็นต้นมา ชีวิตมีปัญหาอะไร มากหรือน้อยก็มากราบเรียนปรึกษา
ท่านตลอด หลวงพ่อปัญญามีเมตตาให้กับ พล.ต.สนั่น และดิฉันเสมอมา เปรียบประดุจพ่อกับ
ลูก พล.ต.สนั่นยึดมั่นคำสอนหลวงพ่อปัญญาเป็นสรณะ เป็นหลักในการดำรงชีวิต トラบเท่าสิ้น
อายุขัยของ พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์

หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ ท่านเมตตาให้ พล.ต.สนั่น สร้างศาลาหน้าเมรุ ซึ่งมีหลายท่านที่
เสนอตัวมาสร้างถวาย แต่หลวงพ่อได้เลือก พล.ต.สนั่น ซึ่งถือว่าเป็นเกียรติแก่ พล.ต.สนั่น และวงศ์
สกุลขจรประศาสน์ยิ่งนัก ที่ได้มีโอกาสได้สร้างศาลา “ขจรประศาสน์” ไว้ ถวายหลวงพ่อปัญญา
และวัดชลประทานฯ นอกจากนี้ หลวงพ่อปัญญายังมีเมตตาบวชให้กับลูกชาย นายศิริวัฒน์ ขจร
ประศาสน์ ที่วัดชลประทานฯ และมอบให้ท่าน พระปัญญานันทมุนี ได้อบรมสั่งสอนเป็นลูกศิษย์
ระหว่างที่บวชเรียน ไปอยู่ที่วัดปัญญานันทาราม อ.คลองหลวง คลองหก จ.ปทุมธานี

ถือว่าเป็นความผูกพันที่ครอบครัวขจรประศาสน์ กับหลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ และวัด
ชลประทานฯ ดำเนินมานับ ๔๐ ปี และมีความผูกพันต่อเนื่องมาจนถึงพระปัญญานันทมุนี
ท่านเจ้าอาวาสวัดชลประทานฯ องค์ปัจจุบัน

กุศลธรรมที่หลวงพ่อปัญญามอบให้ดิฉันและครอบครัว เป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตมา
ตลอด ดิฉันและครอบครัวขจรประศาสน์ ขอได้มีส่วนร่วมถวายดอกไม้ใจแทนดอกไม้จันทน์ ใน
การสลายสรีระธาตุของหลวงพ่อปัญญา เป็นการประกาศสังฆธรรม ของหลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ
หรือพระพรหมมิ่งคลาจารย์ อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อดีตหัวหน้าพระธรรมทูต
สายที่ ๙ อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๘ ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง ในวัน
อาทิตยที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

ขอให้หลวงพ่อปัญญาได้อยู่กับความสุขความสงบ ในภพภูมิที่สูงส่งยิ่งเทอญ

กราบนมัสการหลวงพ่อด้วยใจที่เคารพรัก

รำลึกถึงท่านตลอดไป

ฉวีวรรณ ขจรประศาสน์ และครอบครัวขจรประศาสน์

คำไว้อาลัยระลึกถึง พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)

ผมไม่ได้เป็นลูกศิษย์ของพระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) โดยตรง แต่ได้มีโอกาส ใหว่ท่านที่โรงพยาบาลชลประทาน ในวันที่ผมไปสอนเรื่องโรคไตที่โรงพยาบาลชลประทาน เมื่อ ประมาณปี ๒๕๓๕ โดย อาจารย์ นายแพทย์สุรัช วิจารณ์กัยกิจ อายุรแพทย์รุ่นพี่ได้พาเข้าพบ ที่รับรู้ตอนนั้นก็คือท่านเป็นพระผู้ใหญ่ที่มีเมตตา สมณะ และยึดถือคำสอนของพระพุทธศาสนา ที่แท้จริง

หลังจากนั้นผมได้มีโอกาสไปร่วมงานอุปสมบทและงานฌาปนกิจที่วัดชลประทานรังสฤษดิ์ จึงได้รับรู้ถึงสิ่งที่ท่านได้ทำให้วัดแห่งนี้เป็นวัดตัวอย่างที่ดี พิธีกรรมที่ได้พบเห็นเป็นระเบียบ เรียบง่าย ประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างแท้จริง ไม่มีกิจกรรมที่ไร้แก่นสาร ไม่มีการ ทำเครื่องรางของขลัง แต่มุ่งเน้นในเรื่องของหลักธรรมคำสอนและการปฏิบัติตามแก่นธรรมแห่ง พระพุทธศาสนา เพื่อขัดเกลาจิตใจของผู้คนให้หลุดพ้นจากกิเลส

ผมเองอาจไม่ได้มีโอกาสฟังคำสอนของท่านบ่อยครั้งนัก แต่ก็ได้มีโอกาสอ่านหนังสือคำ สอนของท่านหลายๆ เรื่อง ซึ่งในฐานะที่ตนเองเป็นแพทย์ มีเรื่องหนึ่งที่ประทับใจคำสอนของท่าน ที่ได้เปรียบเทียบโรคทางกายกับโรคทางใจไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

“.....การเรียนรู้ในเรื่องโรคทางกาย ก็เพื่อจะได้มีการป้องกัน แก้ไขเมื่อโรคนั้นเกิดขึ้น เราก็ จะได้มีชีวิตเป็นปกติ ไม่วุ่นวายมากเกินไป ฉะนั้น เรื่องของจิตใจเรานี้ก็เหมือนกัน เมื่อมีโรคทางใจ เกิดขึ้น ก็เพราะเราพ่ายแพ้ ต่อสิ่งที่ชั่วร้าย คืออารมณ์ประเภทต่างๆ ที่เข้ามากระทบประสาททั้ง ห้า คือตา หู จมูก ลิ้น กาย และหรรวมทั้งใจด้วย อันนี้เป็นประตูแห่งโรคทางใจ เพราะว่ามีสิ่ง ภายนอก มากระทบ

เมื่อมีสิ่งภายนอกมากระทบเข้าแล้วเราไม่สามารถจะต่อสู้นั้นได้ เราก็พ่ายแพ้แก่สิ่งนั้น การ พ่ายแพ้ก็หมายความว่า ตกเป็นทาสของสิ่งนั้น เช่น ตกเป็นทาสของรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส อัน เป็นเรื่องของวัตถุเหมือนกัน ที่เขาเรียกว่า มัวเมาในวัตถุ หลงใหลอยู่ในสิ่งนั้น ไม่รู้จักจบไม่รู้จักสิ้น จิตใจก็วุ่นวายมีปัญหาเกิดขึ้นบ่อยๆ อาจถึงกับเสียผู้เสียคนไปก็ได้....”

การสูญเสียพระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) จึงถือเป็นการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ ของพุทธศาสนาในประเทศไทย แต่คำสอนของท่านจะยังคงอยู่กับพุทธศาสนิกชนคนไทยทุกคน ตลอดไป

พลอากาศโท นายแพทย์ อนุตตร จิตตินันทน์
อดีตนายกสมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย และเจ้ากรมแพทย์ทหารอากาศ

หลวงพ่อบัณฑิต... กัลยาณมิตรของปวงศิษย์

หลวงพ่อบัณฑิตได้ชื่อว่าเป็นผู้ให้ปัญญาแก่สังคมและเป็นกัลยาณมิตรของปวงศิษย์ทุกคน เป็นผู้ให้ปัญญา เพราะหลวงพ่อกล้าบอความจริงแก่สังคมอย่างไม่เกรงกลัวและเกรงใจใครดังที่ท่านได้ตั้งหลักใจไว้ว่า

- ขอมอบร่างกายชีวิตของข้าพเจ้าให้เป็นทาสพระรัตนตรัย
- มีความมุ่งหมายอยู่ที่ประกาศคำสอนที่แท้จริงในพระพุทธศาสนา
- จะต่อสู้ทุกวิถีทางเพื่อทำลายสิ่งเหลวไหลของชาวพุทธ
- ขอมอบผลงานทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตัวท่านให้เป็นผลงานของส่วนรวม
- ผู้ใดที่ประพฤติชอบตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้า
ผู้นั้นท่านถือว่าเป็นผู้ร่วมงานของท่าน

และนี่เองคือความเป็นกัลยาณมิตรของปวงศิษย์ เพราะว่ากัลยาณมิตรนั้นย่อมแนะนำแต่สิ่งที่ถูกต้องแก่มิตรเท่านั้น

พลอากาศตรีพนิช – รองศาสตราจารย์บุญนำ ทานสัมฤทธิ์

อาลัยหลวงลุง

ดิฉันเป็นหลานของหลวงลุงปัญญานันทะภิกขุ (เป็นลูกของน้องสาว) พอจำความได้ ก็เห็นหลวงลุงอยู่ในผ้าเหลืองแล้ว และหลวงลุงจะมาเยี่ยมโยมแม่ (ซึ่งเป็นคุณยายของดิฉัน) บ่อยครั้ง แต่ทุกครั้งจะนำความปลื้มปิติยินดีให้กับหลานๆ และญาติๆ คุณยายเล่าให้ฟังว่า หลวงลุงเป็นคนรักการอ่าน และมีความจำเป็นเลิศ ชอบเล่านิทาน เช่น เรื่องรามเกียรติ์ พระศรีมโหสถ อิเหนา ฯลฯ จนคนฟังชอบ และติดใจในลีลาการเล่านิทานของหลวงลุง และหลวงลุงไม่เคยทำบาปแม้แต่กัฏฐ์ หอย ปู ปลา ซึ่งคุณยายจะดีใจและภูมิใจในตัวหลวงลุงมาก เมื่อมีคนมาเล่าให้คุณยายฟังว่า “ท่านปิ่นเทศน์เก่ง” ไปเทศน์ที่ไหนคนฟังแน่น ดังไปทั่วเมืองไทยแล้ว “คุณยายจะยิ้มและดีใจไปตลอดวัน”

ปัจจุบันดิฉันประสบความสำเร็จในชีวิต เกษียณอายุราชการแล้ว และตลอดมาได้้นำคำสั่งสอนของหลวงลุงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต คือ คิดดี พูดดี ทำดี คบคนดี ไปสู่สถานที่ดี เป็นอมตะธรรมที่เป็นจริง เข้าใจง่าย และปฏิบัติได้

หลวงลุงจะมรณภาพไปแล้ว แต่ความดีของหลวงลุง และธรรมะของหลวงลุงยังกึกก้องอยู่ในใจ ของดิฉันไม่เสื่อมคลาย ซึ่งท่านเป็นปูชนียบุคคล จนชาวพัทลุงได้ร่วมกันสร้างอนุสาวรีย์ของท่านไว้ในจังหวัดพัทลุงหลายแห่ง เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ

การมรณภาพของหลวงลุงนำความเศร้าโศกเสียใจมาสู่ครอบครัวของดิฉันและญาติๆ ทุกคน หากชาติหน้ามีจริง ดิฉันจะขอเกิดมาเป็นหลานของหลวงลุงตลอดไป

ระเบียบ เพชรช่วย

อดีต อาจารย์ ๓ ระดับ ๘ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพัทลุง

หลวงพ่อปัญญาบันกะในดวงใจผม

ท่านพระครูสังฆกิจพิมล (พระอาจารย์สุรศักดิ์ สุรญาโณ) ไตรศัพนัฑมาขอให้ผมเขียนบทความไว้อาลัย หลวงพ่อปัญญาบันกะ โดยกำหนดความยาวไม่เกิน ๑ หน้ากระดาษ เอ ๔ ผมแทบหมดปัญญา เพราะไม่รู้จะเขียนอะไร.....!!!!

หลวงพ่อ (ขอเรียกย่อๆ) เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของผม เป็นผู้สร้างศรัทธาที่ถูกต้อง ในฐานะพุทธศาสนิกชนแก่ผม

หลวงพ่อเป็นแบบอย่างของนักพูดที่ดี ที่ผมนำมาดัดแปลงใช้ทำมาหากินมาตลอดชีวิต ผมยังไม่เคยเห็นพระสงฆ์รูปใดเทศน์เก่งเท่าหลวงพ่อ

หลวงพ่อเป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สำคัญและเป็นหลักแห่งพระธรรมกถึกทั้งหลายทั้งปวง

การสอนของหลวงพ่อจะไม่ขัดใจใคร จะใช้วิธีโอนอ่อนไปก่อนแล้วกระตุ้นให้ลูกคิด เข้าที่เข้าทางทีหลัง แต่หลวงพ่อก็ไม่เคยเสียหลักการ ยังยืนหยัดอยู่ในวิถีชาวพุทธแท้ตลอดอายุขัยของท่าน

คำว่า “ไม่เชื่ออย่าลบหลู่” ไม่เคยอยู่ในสารบบของหลวงพ่อ หลวงพ่อต่อสู้กับอวิชชา มาร ในศาสนาอย่างถึงพริกถึงขิง ถึงลูกถึงคน ประเภท รตนน้ำมนต์ พ่นน้ำหมาก นับถือกราบไหว้เทวดา นางไม้ บนบานศาลกล่าว นับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์... ไปให้ห่างๆ ไม่ตะพดหลวงพ่อเลย.....!!!!

ใครจะเอาลูกหลานมาบวชที่วัดชลประทาน แล้วมาเป่าปี่เป่าแตรแห่หน้าค ท่านไล่ไปบวชวัดอื่นเลย

ท่านบอกว่าจะมาหาความสงบสุข แล้วทำไมมาทำให้พระในวัดตระหนกตกใจ..! อย่างนี้มันไม่ได้เรื่องอะไร..หลวงพ่ová

คำสอนของหลวงพ่อกำลังทำให้ผมและครอบครัวประหยัดเงินเป็นหมื่นเป็นแสน หลายหมื่นหลายแสน คือ “ความสุขที่แท้จริง ไม่ต้องซื้อด้วยเงิน”

กับอีกประโยคหนึ่ง “คำว่า พอดี คือ พอแล้วดี อันที่จริงคนเราทุกคนมีพออยู่แล้ว ที่เราคิดว่าเราขาด เพราะเราอยากได้เกิน...”

เป็นยังไง สุดยอดไหม หลวงพ่อของผม

หลวงพ่อลาโลกนี้ไปสู่สวรรค์ เท่ากับวงการพระพุทธศาสนาไทยขาดเสาหลักในการถ่ายทอดธรรมะแท้ของพระพุทธองค์ ขาดแบบอย่างที่ดีเป็นต้นแบบของการเทศน์ที่ตรึงใจคน ถูกใจผู้ฟัง ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย และยึดหลัก “ธรรมแท้” อย่างเสมอต้นเสมอปลาย

ผมขอกราบนมัสการแทบเท้า หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ ขอดวงวิญญาณของหลวงพ่อสถิตอยู่บนสรวงสวรรค์ตลอดชั่วนิรันดร์

ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์

อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

และอดีต ส.ส. กรุงเทพมหานคร ๕ สมัย

คำไว้อาลัย

ถ้าพูดถึงการปฏิรูป การเปลี่ยนแปลง การนวัตกรรม หลวงพ่อปัญญาคือพระผู้นำทางการปฏิรูปโดยแท้ หลวงพ่อได้ทำมานานแล้ว และก็ทำก่อนใคร กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำโดยไม่หวั่นเกรงต่อการต่อต้านใดๆ ขบธรรมเนียมประเพณีที่ไม่ถูกต้อง การประพฤติปฏิบัติที่ไม่เข้าท่าเข้าทาง การสั่งสอนที่ผิดเพี้ยน หลวงพ่อได้ทำการปฏิรูปโดยทำให้ดู ทำให้รู้ ทำให้เห็น จนนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นที่แจ้งประจักษ์ต่อสาธุชนโดยทั่วไป หลวงพ่อคือนักธรรมผู้ยิ่งใหญ่ในยุคสมัยยากที่จะหาใครมาเปรียบปานท่านได้

หลวงพ่อกับพระนักเทศน์ที่มีเอกลักษณ์ทั้งน้ำเสียงและการเทศน์ไม่เหมือนพระรูปอื่นๆ ฟังง่าย เข้าใจง่าย เข้าถึงได้ง่าย ทันยุคทันสมัยไม่น่าเบื่อเหมือนกับการเทศน์แสดงธรรมที่ได้เห็นได้ยิน น้ำเสียงของหลวงพ่อก็มียุทธศาสตร์เปี่ยมไปด้วยเมตตาธรรม ฟังแล้วสะดุดหูสะดุดใจ ทำให้ได้คิดสะกิดเตือนตัวเราได้ตลอด ผมเป็นคนหนึ่งที่ชอบฟังธรรมะของหลวงพ่อบุญญาทั้งทางวิทยุทีวี เทป ซีดีหรือหนังสือ ผมอ่านผมฟังของหลวงพ่อกับเป็นหลัก อ่านแล้วฟังแล้วเอามาใช้ในชีวิตได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องในครอบครัว การทำงาน การสังคมและส่วนรวมของประเทศชาติ ธรรมะที่หลวงพ่อเทศน์หลวงพ่อสอนแทรกซึมเข้าไปทุกส่วนของชีวิต ของสังคมของประเทศ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ผมได้บวชที่วัดชลประทานโดยหลวงพ่อบัญญาได้เมตตาเป็นพระอุปัชฌาย์ ว่าไปแล้วผมก็เป็นลูกคนหนึ่งของหลวงพ่อ ในขณะนั้นหลวงพ่อยังแข็งแรงทั้งเทศน์ทั้งสอนญาติโยม และถือบรมสั่งสอนพระนวกะด้วยตัวของหลวงพ่อเองอยู่บ่อยครั้ง ผมได้มีโอกาสใกล้ชิดหลวงพ่อในระยะหนึ่ง เห็นวัตรปฏิบัติ เห็นดวงตา เป็นการเทศน์การอบรมแล้วประทับใจจริงๆ เป็นบุญของชีวิตที่หลวงพ่อได้ให้แสงสว่างนำทางมาใช้จนกระทั่งทุกวันนี้ หลวงพ่อบัญญาสุดยอดของพระที่ผมเคยรู้จัก หลวงพ่อคือพระผู้ให้แสงสว่างแก่ทุกคน

เป็นความเสียใจของสาธุชนคนไทยทุกคนที่รู้ว่าหลวงพ่อละสังขารไปแล้ว เป็นการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่...ใจหายครับ...ผมก็ยังใจหายมาจนกระทั่งทุกวันนี้

ผมขอกราบต่อดวงวิญญาณของหลวงพ่อและจะน้อมนำคำสั่งสอนแนวทางการปฏิบัติของหลวงพ่ามาประพฤติปฏิบัติประหนึ่งว่าหลวงพ่อบัญญายังดำรงอยู่ชั่ววันรันดร์

นายวันชัย สอนศิริ

กรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

๔ กันยายน ๒๕๖๐

พระเดชพระคุณหลวงพ่อบัญญานันทภิกขุ

“แม่ทัพธรรมผู้ยิ่งใหญ่”

ข้าพเจ้าเป็นศิษยานุศิษย์คนหนึ่ง ของหลวงพ่อบัญญานันทภิกขุ โดยการแนะนำฝากฝังจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อบุญมาศธรรมาธิบดี อดีตอธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ เมื่อปี ๒๕๓๐ ข้าพเจ้าได้มีโอกาสอุปสมบท เป็นพระนวกะ ๑ พรรษา ที่วัดชลประทานรังสฤษฎิ์ เป็นการบวชเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เนื่องในวโรกาสมีพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา

ข้าพเจ้ามีความเลื่อมใสศรัทธาในปฏิปทาสัมมาปฏิบัติของหลวงพ่อเป็นอย่างมาก พระเดชพระคุณหลวงพ่อบุญมาศธรรมาธิบดี เป็นแม่ทัพธรรมที่ยิ่งใหญ่ กล้าหาญ เข้มแข็งอย่างเด็ดเดี่ยว ในการปฏิรูปการบรรยายธรรมะด้วยการยืนพูดปาฐกถาธรรม ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนหลักธรรมคำสอนแบบเรียบง่าย ชัดเจนแจ่มแจ้ง ต่อหน้าสาธุชนผู้ฟัง จนนำหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ไปประพฤติปฏิบัติใช้กับชีวิตประจำวันได้ อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด

เมื่อปี ๒๕๒๘ หลวงพ่อได้ให้ความเมตตาอย่างสูงยิ่ง โดยรับนิมนต์มาบรรยายธรรมที่บ้าน เสริมศิริมงคล ในวันเสาร์เป็นปฐมฤกษ์ ได้จุดประกายก่อกำเนิดเป็น “ชมรมชาวพุทธพาต้า” ขึ้น และได้จดทะเบียนเป็น มูลนิธิชาวพุทธพาต้า ในเวลาต่อมา โดยมีวัตถุประสงค์ให้มีการบรรยาย ธรรมะทุกวันเสาร์เป็นประจำ ตั้งแต่บัดนั้น นอกจากนี้หลวงพ่อฯ ยังได้มอบหมายให้พระภิกษุสงฆ์ ผู้ทรงคุณวุฒิจากวัดชลประทานฯ มาจัดกิจกรรมบรรยายธรรมวันเสาร์ด้วย トラバจนกระทั่งทุก วันนี้ ทำให้ข้าพเจ้าและครอบครัวเสริมศิริมงคล ผู้บริหาร, พนักงานห้างพาต้า ต่างได้รับอานิสงส์ รสพระธรรมคำสั่งสอนจากหลวงพ่อฯ มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข

หลวงพ่อบุญานันทภิกขุ เป็นพระเถระผู้ใหญ่รูปหนึ่ง ที่กล้าแนะนำถึงหนทางแก้ไข ท้วง ดึงปัญหาต่างๆ ของสังคมส่วนรวมและประเทศชาติ ให้ตระหนักถึงธรรมะคือ หน้าที่ที่ผู้คนใน สังคมต้องปฏิบัติต่อกัน และอยู่ร่วมกันด้วยธรรมะ อย่างปกติสุขร่มเย็น

ในโอกาสวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เป็นวันสำคัญที่ศิษยานุศิษย์ทุกคนจากทุกหนแห่ง ต่างก็น้อมจิตน้อมใจเป็นดวงเดียวกัน ร่วมน้อมถวายสักการะด้วยความเคารพ ด้วยการนำดอกไม้ ใจแทนดอกไม้จันทร์ เพื่อถวายความอาลัยในพิธีพระราชทานเพลิงศพสละสังขารของ หลวงพ่อฯ

แม้ว่า สรีระสังขารของหลวงพ่อฯ จะได้สูญสิ้นไป ตามวัฏจักรของธรรมชาติแล้ว ก็ตาม แต่คุณงามความดีที่หลวงพ่อฯ ได้ปฏิบัติและสร้างบุญบารมีไว้ จะเป็นเสมือน “อนุสาวรีย์” ให้ ศิษยานุศิษย์ทุกคนได้รำลึกกราบไหว้สักการะบูชาตลอดไปตราบนิจนิรันดร์

นพดล เสริมศิริมงคล

(ผู้ดำเนินตามคำสั่งสอนของหลวงพ่อบุญานันทภิกขุ)

พระผู้ให้บทเรียน บทบาท และหน้าที่

เมื่อคราวที่ได้มีโอกาสเข้าบวช ที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ปี พ.ศ.๒๕๓๑ เพื่อตอบแทน พระคุณแต่คุณทวด (นางเหลี่ยนเจียว อังสกุล), คุณยายป๋อห่วย อังสกุล, คุณพ่อ นพ.บุญส่ง เลขะ กุล และคุณแม่สุภาพ เลขะกุล ซึ่งเป็นภาพในอดีตที่ยังระลึกได้อย่างแจ่มชัด ไม่เสื่อมคลาย

๑) เริ่มเมื่อขอบวช หลวงพ่อได้ให้นาคทั้งหมดหันไปกราบเท้าพ่อแม่ ก่อนที่ท่านจะบวชให้ เป็นความรู้สึกรู้สึกที่ท่านได้ให้สติพวกเรา ให้ได้ระลึกถึงพระคุณพ่อแม่บังเกิดเกล้าก่อนจะสละเพศ ฆราวาสเข้าสู่การบวชเป็นพระสงฆ์ ทำให้ผมถึงน้ำตาซึมเมื่อกราบเท้าท่าน และมีความปิติที่สำนึก ได้ว่าเราได้สละสภาพบรรพชิต และก้าวสู่ชีวิตสงฆ์ด้วยรักและความเมตตาต้อนรับจากหลวงพี่ สมชายพระพี่เลี้ยงประจำกุฏิสี่เหลี่ยม

๒) ในขณะที่ได้ใช้ชีวิตสงฆ์ ก็ได้ตั้งใจพยายามปรับตัวและเตือนสติตนเองตลอดเวลาว่า เราได้ถอยศ, ถอดชฎา และตัวตนทางสังคมแล้ว เหลือแต่จิตวิญญาณที่ตั้งใจกระทำอยู่เพียงสองประการคือ หนึ่ง ปฏิบัติตามธรรมวินัยให้ได้ทุกประการที่ท่านอาจารย์หลวงพ่อบุญญานันทะ และพระพี่เลี้ยงสั่งสอน และอีกประการหนึ่ง ขอต้มใจอุทิศส่วนกุศลที่กระทำอยู่นั้นให้แก่พ่อ แม่ บรรพบุรุษผู้มีพระคุณทั้งหลาย รวมถึงหลวงพ่อบุญญานันทะและท่านผู้สร้างกุศลหลังนี้ที่ผมได้อาศัย และได้มีโอกาสศึกษาธรรม ในระหว่างศึกษาธรรมเกิดความปิติที่ได้มีโอกาสเดินจงกรม ท่ามกลางพายุฝนหน้ากุฏิ ในยามตีหนึ่ง ได้มีโอกาสพิจารณาถึงตัวเองที่หัวโล้น, ผ่าสบงบางๆ ผืนเดียวที่ห่อหุ้มกาย เดินเท้าเปล่าปราศจากอาภรณ์สิ่งอื่นใด มีแต่ความว่างเปล่า เจ็บ สงบ สงัด แต่มีความสุขอย่างประหลาดอย่างที่ไม่เคยประสบมาก่อนในขณะที่เป็นฆราวาส จึงได้รับทราบภายหลังถึงความสุขจากการไม่ยึดติดตัวตนในภายหลังว่ามั่นสร้างความสุขได้

๓) เมื่อตอนที่พระนวกะวัดชลประทานฯ เข้ากราบลาหลวงพ่อบุญญานันท์ภิกขุเพื่อไปปฏิบัติธรรมที่วัดสวนโมกข์ ไชยา นั้น หลวงพ่อได้ให้อวาทและมีความต่อนหนึ่งว่าในการไปของนวกะครั้งนี้ท่านมีความมั่นใจในศักยภาพของพวกเราว่าไม่จำเป็นต้องมีพระพี่เลี้ยงคุมดูแลคณะนวกะไปด้วย ขอให้หม่อโสดเป็นผู้นำนวกะคณะนี้ไปแทน ขอให้ดูแลเพื่อนและน้องนวกะให้จงดี...ทำให้ผมอึ้งพูดไม่ออก ไม่เคยคาดคิดมาก่อน เพราะตอนบวชสำนักแต่เพียงขอบวชเพื่อปฏิบัติธรรม ให้ใจสงบ เพื่อตอบแทนพระคุณแด่บรรพบุรุษบุพการีเท่านั้น ก็ได้แต่พนมมือรับคำสั่งของท่านโดยศุภกิริยา ได้คิดแต่เพียงว่าเราจะไม่ให้เกิดความเสื่อมเสียมายังวัดชลประทานฯ และหลวงพ่อบุญญานันทะ อันเป็นที่เคารพรักสูงสุดของพวกเราได้

๔) เมื่อถึงวัดสวนโมกข์ ไชยา ผมได้พาคณะนวกะเข้ากราบหลวงพ่อบุทธทาส โดยท่านได้มอบให้อยู่ในความดูแลของหลวงพี่โพธิ์เป็นผู้ดูแลที่กุฏิสี่เหลี่ยมและได้พบว่ามีนวกะอีก ๒ วัดมาร่วมสมทบด้วย ท่านหลวงพี่โพธิ์ได้เรียกผมและบอกว่าให้ผมมานั่งด้านข้างของท่าน ซึ่งผมก็หนักใจที่เกิดมายังไม่เคยปรนนิบัติพระเลยในชีวิตได้แต่เล่าเรียนจนเป็นแพทย์แล้วไปทำงานที่สหรัฐอเมริกาจำว่า ได้แต่ใช้คน ไม่เคยปรนนิบัติใครเลย ทำได้ในขณะนั้น เพียงแต่น้อมรับคำสั่งจัดอาสนะและไม่โทรศัพท์

ภาพที่ต้องขณะนั่งเคียงข้างท่านโพธิ์ก็ถือเป็นภาพที่ท่านโพธิ์ได้เห็นเหมือนกับตนเองว่า บรรดานวกะวัยรุ่นทั้งหลายทั้งจากวัดชลประทานฯ และวัดที่มาสมทบยังมิได้มีโอกาสฝึกการสำรวมกายใจ อีกทั้งยังคุยกันเสียงดังไม่สำรวมกายใจต่อหน้าพระผู้ใหญ่เถรเถรกระดากกระดากหิซหิซม่วน คลีเป็นทางยาวไปให้แก้กัน แต่ท่านโพธิ์ก็ได้เอ่ยสิ่งใด นอกจากยิ้มด้วยอารมณ์ดี ผมอาจจะมิวายอาวูโสมากกว่าจึงได้แต่ยกมือไหว้ทุกคนเมื่อประชุมกัน โดยแจ้งว่าเราทั้งหลายควรมีความสำรวมกายใจเมื่ออยู่ต่อหน้าพระผู้ใหญ่และเราต้องเตรียมความพร้อมเข้าที่ก่อนจะฉันอาหารที่บิณฑบาตมาหรือตอนทำวัตรเช้าและขอให้วางรองเท้าให้เป็นระเบียบก่อนที่ท่านโพธิ์ จะมาเป็นประธานทำวัตรเช้า มิต้องให้ท่านต้องรอหรือมาจัดรองเท้าแตะให้แก้พวกเรา ซึ่ง

อาจนำความเสื่อมเสียมาให้แก่คณะสงฆ์วัดของเราได้ ซึ่งเป็นที่น่าประหลาดใจที่นวกะทั้งหลาย
ทุกท่านได้ให้ความร่วมมือด้วยอาการสงบเป็นภาพที่สะท้อนถึงทุกคนร่วมกันรักษาภาพพจน์ท่าน
อาจารย์ของวัดที่เรา ได้มีโอกาสเป็นตัวแทน

ทั้งหมดนี้ถือเป็นโชคและโอกาสชีวิตที่เราได้มาในช่วงหนึ่งหนึ่งของชีวิต ที่เราทั้งหลายจะ
ไม่มีวันลืมบทเรียนชีวิตอันล้ำค่านี้และไม่มีใครสามารถเสพความสุขอันนิรันดร์นี้ได้นอกจากเรา
และยิ่งเราได้มีโอกาสถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่นใดที่ขาดโชคและโอกาสและโยยหาสิ่งที่เราครั้งหนึ่ง
ประสบมาหรือได้รับมา ก็ยิ่งทำให้เราได้มีความปิติที่ได้มีโอกาสระลึกถึงความทรงจำในความ
เมตตาอันหาที่สุดมิได้จากท่านผู้ใหญ่นั้น

และคนหนึ่งแห่งความทรงจำนั้นคือ ท่านหลวงพ่อปัญญานันทะ แห่งวัดชลประทาน-
รังสฤษฎี ปี พ.ศ. ๒๕๓๑

ขอน้อมกราบหลวงพ่อปัญญานันทะแทบเท้า

นายแพทย์ไอสถ เลขะกุล
(นวกะวัดชลประทานรังสฤษฎี ปี พ.ศ. ๒๕๓๑)

จากใจดวงน้อยของศิษย์ที่หลวงพ่อเรียก “บันก์”

หากจะกล่าวถึงคุณงามความดีทั้งหมดในตัวที่มีของผมนั้น ผมสามารถพูดได้อย่างภาค
ภูมิใจว่า ความดีของผมนี้ได้รับโอกาสและเริ่มต้นจากหลวงพ่อปัญญาทั้งสิ้น ไม่เพียงแต่ความดี
เท่านั้น แต่รวมถึงชีวิต ลมหายใจ และสิ่งดี ๆ ทั้งหมดล้วนแล้วแต่มาจากการมีธรรมของหลวง
พ่อ ท่านได้ชุบชีวิตเด็กวัยรุ่มคึกคะนองคนหนึ่งในสมัยนั้นจนเป็นผมในวันนี้ แม้จะผ่านมานาน
หลายสิบปี แต่ก็ยังซาบซึ้งใจไม่เคยลืมเลือน

ผมเกิดมาในครอบครัวที่มีพ่เป็นนายทหาร บ้านอยู่ฝั่งธนแถวๆ วัดสังข์กระจาย หรืออาจ
จะกล่าวได้ว่าบ้านอยู่วัดสังข์กระจายเลยก็ได้ สมัยเด็กผมเป็นเด็กดีมากๆ ของโรงเรียนสุโรจน์
วิทยา แถวๆ วัดใหม่พิเรนทร์ เชื่อว่าเรียนเก่งที่สุดในชั้นในขณะนั้น เมื่อจบ ป.๗ แล้วความใฝ่ฝัน
เดิมคืออยากเรียนต่อมัธยมที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และก็ภาคภูมิใจไม่แพ้กันที่ได้เรียน
ที่โรงเรียนวัดราชบพิธ ช่วงขณะที่เป็นเด็กวัยรุ่มมัธยมก็ย่อมซุกซนเที่ยวเล่นในกลุ่มเพื่อนเป็น
ธรรมดา พอเรียนจบก็ไม่ได้เสียใจมากมายที่สอบเอ็นทรานซ์ไม่ติดเพราะคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา
จึงได้ตั้งหน้าสมัครเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะรัฐศาสตร์ ช่วงนั้นมันเลือดย้อน ทำอะไร

นอกกลุ่มนอกทางหลายอย่าง สร้างปัญหาให้กับครอบครัวหลายเรื่องจนผมต้องมีเหตุให้ต้องพักการเรียนไป

ความคิด ณ ขณะนั้นไม่ได้คำนึงถึงอะไรเลย ยึดเอาความพอใจความใส่ใจของตนเองเป็นที่ตั้ง พุดง่าย ๆ ว่า เสียคนอยู่ชั่วระยะหนึ่ง ยิ่งบ้านผมนี้อยู่ติดวัดอยู่แล้วยิ่งไม่ต้องพูดถึงเรื่องพระพุทธศาสนา เพราะมันเฉยชามากกับเรื่องพระสงฆ์องค์เจ้า

วันหนึ่ง แม่และพี่สาวได้พาผมมาที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ผมก็ไม่เคยรู้จักวัดนี้มาก่อนเลย รู้แต่ว่าแม่ขอร้องว่าจะพามาบวช ด้วยความที่ถึงแม้จะเกรงเพียงใดแต่ก็ยังรักแม่ ผมจึงยอมมากับแม่ ซึ่งวันนั้นได้พบกับหลวงพ่อบุญญาเป็นครั้งแรก ท่านบอกว่ายังไม่ให้บวชนะ ให้เป็นตาเถรไปก่อน เราก็งง ๆ ว่าอะไรคือตาเถร ต่อมาก็ถูกจับโกนผมโกนคิ้วเหมือนพระเลยเพียงแต่ไม่ได้ห่มจีวรแต่ให้ใส่เสื้อผ้าชุดสีเหลืองแทน หลวงพ่อบอกท่านเมตตาให้ผมอยู่ได้กุฏิท่านและคอยปรนนิบัติรับใช้ ทำความสะอาดกุฏิ ล้างถ้วยล้างชาม ทำกิจวัตรทุกอย่างเหมือนพระเลย จนบางครั้งก็นึกน้อยใจว่าทำไมไม่ได้บวช เงินติดตัวก็ไม่มี เคยคิดจะหนีออกจากวัดแต่ด้วยความรักแม่มากก็ต้องทนอยู่ต่อไป

เวลาผ่านไปสองเดือนกว่าๆ เลยถามหลวงพ่อบอกว่าท่านจะให้บวชพระไหม ท่านก็ตอบเรามาว่า ดีแล้ว ตอนนี้อบชใจไปก่อน บวชกายยังไม่ต้อง เราก็รอต่อไป จนกระทั่งถึงเวลาที่ต้องไปเกณฑ์ทหาร ผมจึงขอหลวงพ่อบอกขอเปลี่ยนเสื้อผ้าสักวันเพื่อจะไปเกณฑ์ทหาร แต่หลวงพ่อก็อนุญาต จึงต้องไปด้วยชุดเหลืองๆ นี่ละครับ พอไปถึงก็เป็นอย่างที่คิด เพื่อน ๆ ก็พากันล้อว่า เป็นหลวงเงินมาจากวัดเส้าหลินหรือ

หลังจากนั้นพอครบ ๖ เดือน หลวงพ่อบอกท่านก็เมตตาบวชให้ และอยู่รับใช้ถวายงานท่านเสมอมาโดยเฉพาะเรื่องคั้นน้ำส้มถวายหลวงพ่อนี้ไม่มีใครเก่งเท่าผมแน่ ๆ ผมบวชเป็นพระอยู่ ๑ ปี กับอีก ๘ เดือน ซึ่งได้รับความเมตตาจากหลวงพ่อกับพระเถรานุเถระทุกรูป โดยเฉพาะหลวงพี่สง่า (ปัจจุบันคือ พระปัญญานันทมุนี) ที่ผมได้มีโอกาสติดตามท่านไปปฏิบัติศาสนกิจในต่างจังหวัดอยู่บ่อยครั้ง จนกระทั่งผมได้สึกขาลาเพศไป หลวงพ่อบอกท่านยังเมตตาให้ผมอาศัยอยู่ในวัดต่อไปได้ในฐานะลูกศิษย์ และตั้งใจไปศึกษาเพื่อสร้างความสำเร็จให้กับชีวิต

วิธีคิดและทัศนคติของผมเปลี่ยนไปจากเดิมมาก เห็นคุณค่าของคุณงามความดีและการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นและสังคม ที่สำคัญคือการยึดมั่นในศีลธรรมและระลึกถึงคำสอนของหลวงพ่อบุญญาอยู่เสมอ ผมเข้าเรียนอีกครั้งในคณะนิติศาสตร์ รามคำแหง เรียนเพียง ๓ ปี ได้เกรด G ทุกเทอม เมื่อจบแล้วเรียนเนติบัณฑิตและสอบได้เพียงครึ่งปีเท่านั้น จึงได้เข้าทำงานในวงการทนายความและนักวิชาการกฎหมายเรื่อยมา

จนกระทั่งในช่วงบั้นปลายของวัยก่อนเกษียณผมได้มีโอกาสดำเนินงานเพื่อพระพุทธศาสนา
อย่างมาก เพราะทำงานเรื่องการบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระ
มหากษัตริย์ และการส่งเสริมการเผยแผ่ศาสนา ผมเกษียณในตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารงาน
พิเศษ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และแม้ในปัจจุบันนี้ก็ยังทำงานในแวดวงพระ
ศาสนาอยู่เสมอ ๆ นั่นคงเป็นเพราะชีวิตผมได้เปลี่ยนมาเป็น พุทธบริษัทอย่างจริงจัง เมื่อได้ฟังคำ
สอนของหลวงปู่ แม้ในทุกวันนี้เสียงของท่านและคำสอนทุกอย่างก็ยังคงก้องอยู่ในใจไม่เสื่อมคลาย

นายอดิษฐ์ ปาณิกานนท์
ไวยาวัจกรวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พ.ศ.

บูชาคุณพระพรหมมังคลาจารย์ (หลวงปู่ปัญญาบันตะ)

หลวงปู่ปัญญานันทะพระผู้ใหญ่
สอนพระธรรมนำทางกระจ่างดี
แก้สืบทอดพรหมมหาชีวิต
มิกลัวเป็นกลัวตายวายระกำ
สอนมิให้มั่งงายทั้งชายหญิง
ให้เชื่อมั่นผลกรรมนำกมล
สอนมาแต่รุ่นพ่อต่อรุ่นลูก
ด้วยสัจจะทมะ ชะนะใจ
ขอพระคุณคงอยู่คู่ขวัญชาติ
อย่าหลงเชื่อสิ่งใดให้ลำเค็ญ
เสียสละทุกสิ่งยังประโยชน์
หยุดเบียดเบียนชีวิตหยุดบิดา

ศูนย์รวมใจชาวพุทธพิสุทธศรี
ด้วยพระพลีดวงแดเผยแผ่ธรรม
พระอุทิศชีวาสง่าล้ำ
พระน้อมนำความจริงมิ่งมงคล
อย่าหลงสิ่งวัตถุบรรลุมล
สาธุชนน้อมรับประทับใจ
มุ่งหวังปลูกพุทธาพาสูกใส
ทุกเพศวัยพบพระสละเวร
คงประกาศทำนองดังมองเห็น
จงชัดเจนต่อธรรมพระสัมมา
ผ่องไพโรจน์ดวงมานตะการค่า
จึงสมญาสาธุชน...คือคนดี

อ.ร้อยแก้ว สายยิ้ม

๓ ก.ย. ๔๘ เวลา ๒๑.๒๘ น.

ในโอกาสเข้ากราบนมัสการและสนทนาธรรม
ณ วัดนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

พระพรหมมังคลาจารย์อาศิรวาท

ภาพลักษณ์ ๑๖

นบพระพรหมมังคลาจารย์	ผู้ยกวิญญาณ
สว่างกระจ่างใจชน	
นักเทศน์เลิศล้ำฟังยล	ขึ้นในกมล
สากลวัฒนาถาวร	
เปลี่ยนปรับวิธีสั่งสอน	พระธรรมชินวร
โดยเทศน์ปาฐกถาธรรม	
ปฏิบัติบูชาแนะนำ	ทางเอกเนกขัมภ์
ตลอดเกล้าสืบทอด	
อุปถัมภ์มหาจุฬาฯ	สร้างวัดพัฒนา
ชลประทานรังสฤษฎ์	
อุโบสถเนรมิต	กลางน้ำอุกฤษฏ์
วังน้อยอยุธยา	
เผยแผ่พระธรรมสัมมา	ทั่วทั้งโลกา
ศรัทธาเห็นด้วยอวยชัย	
อุทิศร่างกายจิตใจ	วิสัยทัศน์ไกล
เพื่อเป็นพุทธบูชา	
บำรุงพระพุทธศาสนา	พ้นจากอึดตา
บริสุทธิ์โลกุตระผ่องพรรณ	
โรงพยาบาลสำคัญ	เมืองแม่ทรงธรรม
ศรีนครินทร์บ้านนา	
ที่ระลึกเจ้าคุณปัญญา	มอบแก่ประชา
ใกล้ไกลเป็นไฉนยพาล	
พระคุณยิ่งใหญ่ไพศาล	ในถิ่นกันดาร
แห่งพัทลุงกรุงไกร	
เกียรติคุณยิ่งใหญ่	ยากที่ชานไข
กว้างไกลเหลือล้ำคนนา	
นบหลวงพ่ोज้าคุณปัญญา	สืบวันวันทา
ประณตเบื้องบาทฐลี	
ยกไว้เหนือเกล้าเกศี	พระคุณมากมี
ประทับไว้กับแผ่นดิน	

ความดีมีหายสูญสิ้น	ชั่วฟ้าธรณินทร์
เทิดจบเคารพบูชา	
วิญญาณสู่สวรรค์ชั้นฟ้า	ชั่วกาลป์ปา
ประสบพบพระนิพพาน	
หลุดพ้นวิโยคสังขาร	สุขเกษมศานต์
ยืนนานนิรันดร์อนันต์เทอญฯ	

นายจิต แก้วทิพย์
ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง
นายเปื้อง ประชาชาติ (ร้อยกรอง)
๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๐

ปัญญานันทมกุหาเกรณุสสตี

ข้าพเจ้าได้พบหลวงพ่อบัณฑิตครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.๒๕๑๒ ที่วัดจอมไตร อ.นาโยง จังหวัดตรัง ขณะที่ยังเป็นสามเณรเรียนนักธรรมและบาลีอยู่ที่วัดกะพังสุรินทร์ จ.ตรัง หลวงพ่อบัณฑิต ท่านได้ไปปาฐกถาธรรมในงานพระราชทานเพลิงศพท่านเจ้าคุณพระสังวรโกวิท (ลิ้ม จงทอง) อดีตเจ้าอาวาสวัดจอมไตร ซึ่งท่านเป็นพระอุปัชฌาย์พรพชาสามเณรแก่ข้าเจ้าและได้มรณภาพลงด้วยโรคชรา

ข้าพเจ้าได้เข้าไปกราบหลวงพ่อบัณฑิต ก่อนที่ท่านแสดงปาฐกถาธรรม ทันทีที่ได้เห็นหลวงพ่อบัณฑิต ก็เกิดเลื่อมใสในบุคลิกภาพท่าทางของท่าน คือ มีร่างกายสูงใหญ่ ผิวขาว ใบหน้าสดใสมิมีเมตตา

วันนั้นประชาชนชาวพุทธที่ได้ทราบข่าวจากทางสถานีวิทยุ วปถ. ๑๗ จังหวัดตรัง ซึ่งได้ประกาศข่าวล่วงหน้าว่าหลวงพ่อบัณฑิต จะมาแสดงปาฐกถาธรรมที่วัดจอมไตร เวลา ๑๓.๐๐ น. ก่อนพิธีพระราชทานเพลิงศพ ก็ได้แห่มาจกต่างตำบลและต่างอำเภอเดินทางมาฟังกันเต็มวัดไปหมดแบบมีดฟ้ามีดินทีเดียว

ขณะที่ท่านปาฐกถาธรรมอยู่ตั้งแต่ต้นจนจบทั้งพระภิกษุสามเณรและญาติโยมจำนวนหลายร้อยชีวิต ตั้งใจฟังกันอย่างเฝือกสงบ สาระประเด้นธรรมของท่านวันนั้น หลวงพ่อบัณฑิต ท่านได้เตือนชาวพุทธที่มานาสนแล้วให้ได้กำไร คือ

๑. ให้ดูศพของท่านเจ้าคุณสังวรโกวิทเป็นครูแล้วให้เจริญมรณัสสติ นี่ก็ไ้เสมอว่าตัวเราทุกคนก็ต้องเป็นอย่างท่าน จะได้ไม้มัวเมาในความโลภ โกรธ หลง จนลืมสร้างความคิด

๒. ให้ทุกคนเอาดอกไม้จันทน์เผาศพหลวงพ่อเจ้าคุณแล้วให้เผาภิเษกภายในจิตใจของตน คือความโลภ โกรธ หลงให้หมดไหม้ไปด้วย ผู้ที่มานางศพออย่างนี้ชื่อว่า ได้กำไร ข้าพเจ้าเองก็ได้ถือปฏิบัติตามแนวทางของท่านตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๓ ข้าพเจ้าได้เข้ารับราชการในตำแหน่งอนุศาสนาจารย์ใหม่ๆ ต้องวางแผนงานโครงการในการพัฒนาแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังในเรือจำกลางคลองเปรมคติต่างๆ จำนวน ๕,๐๐๐ คนเศษ ซึ่งเป็นภาระงานที่หนักมาก ก็ได้มากราบทานเพื่อขอคำแนะนำด้านการพูดและหลักการในการอบรมผู้ต้องขัง ท่านเมตตาให้หลักการ ๓ ประการคือ

๑. การอบรมต้องเข้าใจหลักธรรมให้ละเอียดดีความให้แตกก่อน เหมือนเราเคี้ยวกล้วยให้ละเอียดก็ยิ่งมัน

๒. ให้คำนึงไว้เสมอว่าเราพูดวันนี้ยังไม่ดีพอ แต่ถ้าพูดครั้งต่อไปจะต้องให้ดีกว่าวันก่อนและต้องเป็นนักอ่านเพื่อหาข้อมูลมาพูด

๓. ให้ถือปฏิบัติตามสุภาษิตที่ว่า **ยถาวาที ตถาการี** คือพูดอย่างไรจะต้องทำอย่างนั้นหรือทำอย่างที่ดีพูด

ทั้ง ๓ ประการนี้ข้าพเจ้ายึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตราชการตลอดมาจนถึงวันเกษียณ

ในวันหยุดหรือวันอาทิตย์ ข้าพเจ้ามักมาฟังเทศน์และทำบุญที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์เป็นครั้งคราว

ครั้งหนึ่งซึ่งเป็นวันเสาร์ ข้าเจ้าได้นำภัตตาหารเพลมาถวายท่านที่กุฏิ ท่านได้ฉันเพลที่โต๊ะอาหารหน้ากุฏิโดยท่านนั่งฉันด้านนอกหันหลังให้ชายคากุฏิหันหน้าเข้าหากุฏิ ส่วนอีกองค์คือท่านเจ้าคุณพระราชาปริยัติโสภณ จากวัดกะพังสุรินทร์ จ.ตรัง ซึ่งมาเยี่ยมท่านได้นั่งฉันอยู่ด้านใน

พอท่านเริ่มฉันภัตตาหารฝนก็เทลงมาและมีลมกรรโชกแรงเป็นระยะๆ ข้าพเจ้าเห็นว่าฝนสาดมาโดนจีวรท่านด้านหลังเปียกก็รีบบอกนิมนต์ท่านให้ย้ายไปนั่งด้านใน ท่านก็ไม่ยอมพร้อม กับพูดว่า “เปียกได้ มันก็แห้งได้” ข้าพเจ้าเห็นดังนั้นจึงเข้าไปเอาร่มในกุฏิของท่านมายืนกางกั้นให้จนท่านฉันเพลเสร็จฝนจึงหยุดตก

ตั้งแต่นั้นมาข้าพเจ้าก็ถือปฏิบัติตามที่ท่านสอนและทำให้ดูคือไม่กลัวแดดไม่กลัวฝนมาถึงปัจจุบัน และรู้สึกยินดีภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ท่านเจ้าคุณปัญญานันทมุนี เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน และคณะสงฆ์วัดชลฯ ได้ให้โอกาสมาร่วมกันรับใช้สืบสานปณิธานธรรมและร่วมเป็นคณะทำงานสลายสรีธาตุของหลวงพ่อบุญญานันทมหาเถระ ในครั้งนี้

ด้วยจิตน้อมคารวะ

ดร.จวน คงแก้ว

นายกพุทธสมาคมจังหวัดนนทบุรี โทร.๐๘๔ ๗๒๓๗๓๖๓

วัดชลประทาน คือบ้านหลังสุดท้ายของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้ามีวันนี้ เพราะอาศัยวัดในการศึกษาเล่าเรียนถึง ๔ แห่ง วัดแรก คือวัดกะพังสุรินทร์ จังหวัดตรัง (๒๕๑๓-๒๕๑๖) วัดที่ ๒ คือวัดชลประทานรังสฤษฎ์ (ปี ๒๕๑๖ - ๒๕๑๙) วัดที่ ๓ คือวัดสระเกศ (ปี ๒๕๑๙- ๒๕๒๒) และวัดที่ ๔ คือวัดพระศรีมหาธาตุ (๒๕๒๒-๒๕๒๕) จากนั้นเข้ารับราชการที่ กรมการศาสนา - สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจนเกษียณ (ปี ๒๕๒๕ - ๒๕๕๙) ในปี ๒๕๖๐ ข้าพเจ้าได้ย้อนกลับมาบ้านหลังนี้อีกครั้งหนึ่ง อย่างอบอุ่น หลังจากเดินทางหาปฏิรูปประเทศอยู่หลายปี

เหตุที่มาอยู่วัดชลประทานครั้งแรก สืบเนื่องมาจากจากการฟังปาฐกถาธรรมของหลวงพ่อบุญญานันทภิกขุที่วัดตันตยาภิรมย์ จังหวัดตรัง เมื่อปี ๒๕๑๕ ประทับใจในธรรมลีลาและสำเนียงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ มีหลักการที่ถูกต้อง ตรงประเด็น จำได้ว่าวันนั้น หลวงพ่อสามารถสะกดผู้ฟังนับพันคนให้เงียบสงบนิ่ง อย่างน่าทึ่ง เป็นแรงบันดาลใจให้สามเณรน้อยคิดอยากเป็นนักเทศน์เหมือนหลวงพ่อบ้าง จึงเริ่มอ่านหนังสือธรรมะจากทุกสำนัก โดยเฉพาะของหลวงพ่อบุญญานันทภิกขุที่มีจำหน่าย บางตอนจดท่องจำ มีโอกาสก็ไปเทศน์ตามงานวัดในอำเภอบ้านนาคนิง คนฟังชอบใจ แต่พอเทศน์ให้ญาติพี่น้องของตัวเองฟัง เขาหาว่าเราเพี้ยนบ้าง เป็นบ้าบ้าง ถูกกดดันมากจนต้องหนีขึ้นมากรุงเทพฯ จึงไปกราบเรียนให้หลวงพ่อบุญญานันทภิกขุทราบ หลวงพ่อให้สติว่า พระพุทธเจ้าท่านจะไปโปรดประยูรญาติมีคนทูลถึง ๖๐ ครั้ง เพราะญาติสายโลหิตมีจิตใจสูง เธอไม่ต้องคิดมาก อยู่ที่นี่ตั้งใจเรียนหนังสือนะ สอบบาลีได้ มารับรางวัลจากหลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ เมื่อสอบได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค จึงไปสมัครเรียน ที่มหาจุฬาลงกรณ ปัสสัณณาสอบได้ ๕ ประโยค พร้อมกับท่านเจ้าคุณ พระเทพวิริยาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดพัทลุง (อักษร ยติโก สอบได้ ป.ธ. ๙)

หลวงพ่อบุญญานันทภิกขุให้รางวัล เป็นผ้าไตรอย่างดี ๑ ไตร พร้อมปัจจัย ๕๐๐ บาท ขณะนั้นถือว่าเป็นเงินที่มากทีเดียว ภูมิใจมาก

ตลอดเวลา ๔ ปี ที่อยู่วัดชลประทานฯ ข้าพเจ้าได้รับประสบการณ์มากมาย เช่น เป็นครูสอนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ไปปฏิบัติธรรมกับพระนวกะที่สวนโมกข์ ไปศึกษาธรรมที่วัดอัมมวโร จังหวัดเชียงใหม่ ได้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ที่ชาวเมืองพร้อมใจกันสร้าง “พุทธสถาน” สำหรับหลวงพ่อบุญญานันทภิกขุโดยเฉพาะไว้ในใจกลางเมืองเชียงใหม่ จึงไม่แปลกใจที่หลวงพ่อบุญญานันทภิกขุชื่อเป็น “แม่ทัพธรรม” และหลวงพ่อบุญญานันทภิกขุตั้งให้เป็น “แม่ทัพโลก”

ข้าพเจ้าภาคภูมิใจยิ่ง ที่ท่านเจ้าคุณ พระปัญญานันทภิกขุให้โอกาสในการสืบสานปณิธานหลวงพ่อบุญญานันทภิกขุในหลายเรื่อง เช่น โครงการพัฒนาศูนย์แผ่นดินธรรม-แผ่นดินทอง ที่อำเภอสวนนา เป็นแหล่งเรียนรู้ ของชาวโลก สถาบันปัญญาวิชชาลัย สมาคมศิษย์วัดชลประทาน ข้าพเจ้าตั้งใจจะ

ทำเรื่องเหล่านี้ไว้ในดัชนีพันธในหัวข้อเรื่อง “แนวทางการสร้างความปรองดองระหว่างวัดกับชุมชน : ศึกษากรณีวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จังหวัดนนทบุรี” เพื่อประกาศเกียรติคุณ และเป็นดอกไม้ใจแทนดอกไม้จันทร์ ถวายเป็น “อาจารย์บูชา” แด่หลวงพ่อบุญญา

ข้าพเจ้ายังรู้สึกเสมอว่า หลวงพ่อยังคงอยู่กับพวกเราตลอดเวลา ทั้งอุดมการณ์ หลักการ เช่น

การครองชีวิต “คิดดีเป็น พูดดีเป็น ทำดีเป็น คบคนดีเป็น ไปสู่สถานที่ดีเป็น”

การครองงาน “งาน คือชีวิต ชีวิต คืองาน บันดาลสุข ทำงานให้สนุก เป็นสุขขณะทำงาน”

หลักการทำงาน “เรียบง่าย ประหยัด เกิดประโยชน์ ถูกต้อง”

พวกเราเหล่าศิษย์วัดชลได้น้อมรับเป็นหลักดำเนินชีวิตตลอดไป

นายฉลอง ช่วยธานี

เลขาธิการสมาคมศิษย์วัดชลประทาน

.....

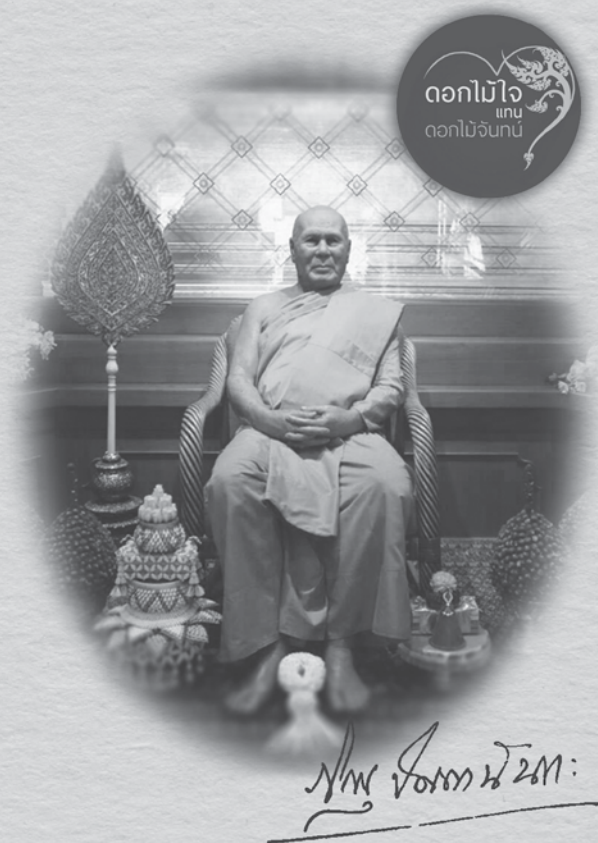
หนังสือ “ปัญญานันทะนิรันดร์”

อนุสรณ์งานสลายสรีรธาตุ พระราชทานเพลิง
พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาเถระ)
๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

จัดพิมพ์โดย ศูนย์หนังสือวัดชลประทานรังสฤษฎ์
อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทร.๐๘-๑๔๑๒-๓๓๓๗
พิมพ์ที่ บริษัท เอส.อาร์.พรินต์ จำกัด โทร.๐๒-๕๘๔-๒๒๔๑

กำหนดการ
งานสลายสรีระธาตุพระราชทานเพลิง
พระพรหมมิ่งคลาจารย์
(ปัญญานันทมหาเถระ)

วันอาทิตย์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

สลายสรีระธาตุ ประทานเพลิงธรรม
ด้วยดอกไม้จันทน์ดอกไม้จันทร์

วันศุกร์ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐
“กระทำมหาทานบารมี” อุทิศถวาย
แด่พระพรหมมิ่งคลาจารย์

- เวลา ๐๗.๐๐ น. ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร
แม่ชี เลี้ยงอาหาร อุบาสก อุบาสิกา
ศิษยานุศิษย์ และผู้ร่วมงาน คณะครู
บุคลากร นักเรียน
โรงเรียนชลประทานวิทยา
- เวลา ๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร
แม่ชี เลี้ยงอาหาร อุบาสก อุบาสิกา
ศิษยานุศิษย์ และผู้ร่วมงาน
คณะครู บุคลากร นักเรียน
โรงเรียนชลประทานวิทยา
โรงเรียนชลประทานสงเคราะห์
และศูนย์สงเคราะห์ทุกศูนย์
หน้าวัดชลประทานรังสฤษฎ์

วันเสาร์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐
“ร่วมแสดงกตัญญูกตเวทีตาคุณ”
แด่พระพรหมมิ่งคลาจารย์

- เวลา ๐๗.๐๐ น. ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร
แม่ชี ณ โรงเรียนชลประทานวิทยา
- เวลา ๐๘.๐๐ น. พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา
และศิษยานุศิษย์พร้อมกัน
ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
พระพรหมมิ่งคลาจารย์
(ปัญญานันทมหาเถระ)
ถนนสายนักขัต
- เวลา ๐๘.๓๐ น. เคลื่อนสรีระธาตุขึ้นตั้ง ณ จิตกาธาน
หน้าโรงเรียนพุทธธรรม วัดชลประทาน
รังสฤษฎ์ โดยนักศึกษาวิทยาลัย
การอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก

เวลา ๙.๓๐ น. ขณะทีพระภิกษุ สามเณร แม่ชี อุบาสก อุบาสิกา ศิษยานุศิษย์ และผู้ร่วมงานยืนสองฟากฝั่ง สวดพระพุทธมนต์และมาติกาถวาย

เวลา ๑๑.๐๐ น. แสดงปาฐกถาธรรม เรื่อง “วันเวลาเปลี่ยน แต่ปณิธานไม่เปลี่ยน” โดย พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมมจิตโต) เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรรมการมหาเถรสมาคม อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ณ มณฑลพิธี ลานหินโค้ง

เวลา ๑๓.๐๐ น. ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร แม่ชี พุทธศาสนิกชนร่วมรับประทานอาหาร ณ โรงทาน โรงเรียนชลประทานวิทยา

เวลา ๑๕.๐๐ น. อภิปรายธรรม เรื่อง “ปัญญานันทมหาเถระ : แม่ทัพธรรม แม่ทัพโลก” โดย

- พระวิเทศสิทธิธรรมมาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดอัมมยทาราม สหรัฐอเมริกา
- แม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุด ผู้ก่อตั้ง เสถียรธรรมสถาน
- ดร.รุ่ง แก้วแดง ประธานมูลนิธิ สุข - แก้ว แก้วแดง อดีตเลขาธิการสภาการศึกษา ผู้ช่วยรัฐมนตรี และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- นายเจริญ ภัคดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

**** ดำเนินการอภิปรายโดย**
นายสุวิษ สุทธิประภา
ผู้จัดรายการข่าวช่อง ๙ อสมท.**

เวลา ๑๖.๐๐ น. พระภิกษุ สามเณร แม่ชี อุบาสก อุบาสิกา ศิษยานุศิษย์ และพุทธศาสนิกชน เจริญจิตภาวนาถวาย

เวลา ๑๗.๐๐ น. ทำวัตรเย็น และเจริญจิตภาวนา

เวลา ๑๘.๐๐ น. ฟังบันทึกโอวาธรรมของ พระพรหมมิ่งคลาจารย์

เวลา ๑๙.๐๐ น. สมาทานเนสัชชิกธุดงค์ถวาย (แสดง ความเพียรเจริญจิตภาวนาในอิริยาบถ ยืน เดิน นั่ง โดยไม่นอนหรือเอนกาย)

วันอาทิตย์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ “น้อมส่งสู่มรรค ผล นิพพาน”

เวลา ๐๖.๐๐ น. ฟังบันทึกโอวาธรรมของ พระพรหมมิ่งคลาจารย์

เวลา ๐๗.๐๐ น. ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร พุทธศาสนิกชนร่วมรับประทานอาหาร ณ โรงเรียนชลประทานวิทยา

หมายกำหนดการพระราชทานเพลิงศพ

เวลา ๐๙.๓๐ น. พณงานพระราชพิธีเชิญโกศแปดเหลี่ยม ฉัตรเบญจา ตั้งประดับบนเมรุ

เวลา ๑๐.๐๐ น. บำเพ็ญพระราชกุศลพระราชทาน ในการออกเมรุ พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์และบังสุกุล ที่โรงเรียนพุทธธรรม

- แสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์ เรื่อง “หลวงพ่อบุญญา กับการพัฒนาการศึกษา” โดย สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ เจ้าอาวาสวัดพิชัยญาติการาม กรรมการมหาเถรสมาคม
- พระสงฆ์ทั้งนั้นถวายพร พระรับพระราชทานฉัน

- เวลา ๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพล
แด่พระภิกษุ/สามเณร/แม่ชี/
และพุทธศาสนิกชนร่วมรับประทานอาหาร ณ โรงเรียนชลประทานวิทยา
- เวลา ๑๔.๐๐ น. เชิญศพขึ้นตั้งบนจิตกาธาน
ณ เมรุวัดชลประทานรังสฤษฎ์
โดยพนักงานพระราชพิธี
- เวลา ๑๗.๐๐ น. สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
สมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก
เสด็จถึงวัดชลประทานรังสฤษฎ์
พระอารามหลวง
- คณะสงฆ์ พร้อมด้วยพุทธศาสนิกชน
ถวายการต้อนรับ
 - เสด็จประทับ ณ อาคารรับรอง
- เวลา ๑๗.๓๐ น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนิน
ถึงศาลาจารุประศาสน์
วัดชลประทานรังสฤษฎ์
- ทรงทอดผ้าไตรบังสุกุล ๑๐ ไตร
 - พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ ๑๐ รูป
พิจารณาผ้าไตรบังสุกุล
 - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชทาน
เพลิงศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์
(ปัญญานันทมหาเถระ)
 - สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
สมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเป็น
ประธานสงฆ์ในการวางดอกไม้จันทน์
 - เสร็จพิธี

วันอาทิตย์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เวลา ๑๘.๔๕ - ๒๒.๐๐ น.

เวลา ๑๘.๔๕ น.

เชิญสรีรธาตุพระพรหมมิ่งคลาจารย์จากเมรุ
วัดชลประทานรังสฤษฎ์ โดยนักศึกษาวิทยาลัยการ
อาชีวศึกษามหาวิทยาลัย หนองจอกพร้อมด้วยพระสงฆ์
เดินนำหีบสรีรธาตุไปประดิษฐาน ณ จิตกาธาน
บริเวณบุญพิธีหน้าโรงเรียนพุทธธรรม

ตลอดสองข้างทางที่ขบวนเคลื่อนผ่าน พยาบาล
จากศูนย์การแพทย์ปัญญานันทภิกขุชลประทาน
นักศึกษาพยาบาล เนกขัมมะจากวัดชลประทาน
รังสฤษฎ์และวัดปัญญานันทาราม นั่งสองฝั่งฟาก
ระหว่างนั้น พระภิกษุ สามเณร แม่ชี อุบาสก
อุบาสิกา คิษยานุศิษย์ และพุทธศาสนิกชนสวดเจริญ
มนตรานุสติ พร้อมกัน

เวลา ๑๙.๐๐ น.

“กราบทูลหลวงพ่อบัณฑิต” อ่านบทกวี
โดย นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์
บรรเลงขลุ่ย โดย นายธนีสร์ ศรีกลิ่นดี
ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง

เวลา ๑๙.๑๕ น.

บูชาคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ด้วย
บทเพลง “ดอกไม้ใจ” คำร้องโดย
พรลพัชร นรารัตน์วันชัย ขับร้องโดย
ดร.กัญญารัตน์ กุญสุวรรณ (รางวัล
พระพิฆเนศทองคำพระราชทาน)
บรรเลงแซ็กโซโฟนโดย พันโทวิชิต ให่ไทย
ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง

เวลา ๑๙.๓๐ น.

รำลึก “๑๐ ช่วงชีวิต หลวงพ่อบัณฑิต”
โดย คิษยานุศิษย์ มีการแสดงประกอบ
๑. “ภิกษุปัญญานันทะนรินทร์”
- ขับเสภาโดย
นายณัฐฤกษ์ อกนิษฐ์ธาดา
ผู้อำนวยการสถาบันคิตตวรรณกรรม

๒. “ชีวิตนี้น้อยนัก แต่สำคัญนัก”

- ขับร้องโดย นายดินป่า-นางณพา จีวัน
บรรเลงไวโอลินโดย
นายวรวัฒน์ ศิริศักดิ์ (บาส)
ขออุ้โดย นายธนัง วนิชยากรชัย(เบส)

เวลา ๒๑.๓๐ น.

วิถีทัศน์

“การวาลัยพระพรหมมิ่งคลาจารย์”

เวลา ๒๒.๐๐ น.

การร่วมสลายสรีระธาตุ :

จุดประทีปประกาศสังขารธรรม

นำโดย พระปัญญานันทมุนี

เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์

- พุทธศาสนิกชนร่วมกันเจริญจิตภาวนา
และสวดมนตานุสสติคาถา

วันจันทร์ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

“อัญเชิญอัฐิธาตุ ประดิษฐาน ณ มหาเจดีย์”

เวลา ๐๔.๐๐ น.

ทำวัตรเช้า (สำหรับผู้ปฏิบัติ
เนสาชชิกฤตงค์)

เวลา ๐๖.๐๐ น.

ฟังบันทึกโอวาทธรรมของ
พระพรหมมิ่งคลาจารย์

เวลา ๐๗.๐๐ น.

ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร
รับประทานอาหาร ณ วัดชลประทาน
รังสฤษฎ์

เวลา ๐๘.๐๐ น.

- พระราชทานผ้าไตร และภัตตาหาร
สามหาบในการเก็บอัฐิ
- พระปัญญานันทมุนี
เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์
อัญเชิญอัฐิธาตุ พระพรหม-
มิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาเถระ)
เดินออกจากบริเวณจิตกาธานไปสู่
อาคารปัญญานันทานุสรณ์

- คณะสงฆ์ อุบาสก อุบาสิกา
ศิษยานุศิษย์ ยืนแถวสองฝั่งปาก
สวดพุทธคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ

- พระพรหมวชิรญาณ (ประสิทธิ์
เชมงโกโร) เจ้าอาวาสวัดยานนาวา
กรรมการมหาเถรสมาคม
ประกอบพิธีบรรจุอัฐิธาตุ
พระพรหมมิ่งคลาจารย์
(ปัญญานันทมหาเถระ) ลงในเจดีย์
คณะสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา

- คณะสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์สมโภช
ถวายพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญาน
นันทมหาเถระ) ณ บริเวณเจดีย์

เวลา ๑๑.๐๐ น.

ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร
แม่ชี พุทธศาสนิกชนร่วมรับประทาน
อาหาร ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์

เวลา ๑๒.๐๐ น.

เสร็จพิธี

* พิธีกรฝ่ายสงฆ์ *

พระมหาสหัส ฐิตสาโร, รศ.ดร. ประธานฝ่ายเทคโนโลยี
สื่อสารและประชาสัมพันธ์

พระมหาสมเกียรติ กิตติสโม
พระมหาสุคนธ์ ฐิติเมธี

* พิธีกรฝ่ายฆราวาส *

นางอรอุมา เกษตรพิพัฒน์ พิธีกรสถานีโทรทัศน์ THAI PBS
นางสาวอัญชลี ไพรีรัก พิธีกรสถานีโทรทัศน์ NEW TV
นางสาวพลพัชร นรรัตน์วันชัย กรรมการบริหาร สมาคมนักวิทยุ
และโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ฯ
นางเพลินพิศ สืบพานิช เจ้าหน้าที่อาวุโสฝ่ายข่าว WBTV
นางสาวธนวรรณ เถาว์มูล พิธีกรสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๓
อนุศาสนจารย์กรมเสมียนตรา
นางกรรณิกา ธรรมเกษร วิทยาการอิสระ

ประกาศ
วัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพระราชทานเพลิงศพ
พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาเถระ)

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กำหนดการพระราชทานเพลิงศพ พระเดชพระคุณ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาเถระ) อดีตเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อดีตเจ้าคณะภาค ๑๘ ในวันอาทิตย์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๗.๓๐ น. ณ เมรุชั่วคราว วัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้การดำเนินงานพระราชทานเพลิงศพ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพระราชทานเพลิงศพดังกล่าว ประกอบด้วย :

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ เจ้าคณะใหญ่หนกลาง

คณะกรรมการที่ปรึกษา

๑. พระพรหมวชิรญาณ	กรรมการมหาเถรสมาคม	ประธาน
๒. พระพรหมบัณฑิต	กรรมการมหาเถรสมาคม	รองประธาน
๓. พระพรหมดิลก	กรรมการมหาเถรสมาคม	รองประธาน
๔. พระพรหมจริยาจารย์	เจ้าคณะใหญ่หนใต้	รองประธาน
๕. พระเทพสิทธิมงคล	ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดระนอง	รองประธาน
๖. พระเทพสุวรรณเมธี	รองเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร	รองประธาน
๗. พระเทพสุธี	เจ้าคณะภาค ๑	รองประธาน
๘. พระราชันนัทธมนี	เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี	รองประธาน
๙. พระวิสุทธิปัญญาภรณ์ (ประนอม สุกโร)		รองประธาน
๑๐. พระมหาช่วง กตปุญโญ		รองประธาน
๑๑. พระมหาเผียน อนุจारी		รองประธาน
๑๒. พระอุดมสิทธินายก	รองเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี	รองประธาน
๑๓. พระครูนนทธรรมมาภรณ์	เจ้าคณะอำเภอปากเกร็ด	รองประธาน
๑๔. พระครูวิมลสุวรรณกร	รองเจ้าคณะอำเภอปากเกร็ด	รองประธาน
๑๕. พระปลัดประสิทธิ์ ถาวรธมโม	เจ้าคณะตำบลปากเกร็ด	รองประธาน

กรรมการ

๑๖. นายศุภชัย ภู่งาม	๑๗. พล.อ.อ.ชลิต พุกผาสุข
๑๘. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย	
๑๙. นายชวน หลีกภัย	๒๐. นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
๒๑. นายสุเทพ เทือกสุบรรณ	๒๒. นายบัญญัติ บรรทัดฐาน
๒๓. รองศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สุวรรณคีรี	๒๔. นายอานวย สุวรรณคีรี
๒๕. ดร.ไตรรงค์ สุวรรณคีรี	๒๖. ดร.ชาญชัย ชัยรุ่งเรือง

๒๗. นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ
 ๒๙. นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ
 ๓๑. นายถาวร เสนเนียม
 ๓๓. นายชำนาญ ศักดิ์เศรษฐ์
 ๓๕. นายแพทย์ปารกกรม วุฒิพงศ์
 ๓๗. นายธีระ วงศ์สมุทร
 ๓๙. พล.อ.อ.ยุทธพงศ์ กิตติขจร
 ๔๑. พล.อ.ท. อนุตตร จิตตินันท์
 ๔๓. พล.ท.พิษณุ บุญรักษา
 ๔๕. พล.อ.ต.นพ.สันติ ศรีเสริมโภค
 ๔๗. ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี
 ๔๙. ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี
 ๕๑. ผู้อำนวยการกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง
 ๕๒. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชลประทาน
 ๕๔. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนนทบุรี
 ๕๕. ผู้จัดการโรงเรียนชลประทานวิทยา
 ๕๗. นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี
 ๕๙. ดร.ชนากานต์ ยืนยง
 ๖๑. น.อ.นพ.ชินวัตร สุทธิวัฒนา
 ๖๓. นายชัชวาล ปัญญาวัฒินันท์
 ๖๕. นางทิพยา กิตติขจร
 ๖๗. รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม
 ๖๘. รองศาสตราจารย์บุญนำ ทานสัมฤทธิ์
 ๖๙. นางพาณี สิริกุล
 ๗๑. นายกัมพล ต้นสัจจา
 ๗๓. นางวาสนา รุ่งแสงทอง ลาทุรัส
 ๗๕. นางวิชา เจริญพัฒนานนท์
 ๗๗. นางเมตตา อุทะกะพันธุ์
 ๗๙. นายมนตรี จันทรวงศ์พงศา
 ๘๑. นายเกรียงศักดิ์ วิเลปะนะ
 ๘๓. ดร.พรเพ็ญ เดชวิไลศรี
 ๘๕. นายอุดมเดช รัตนเสถียร
 ๘๗. นายสุชาติ บรรดาศักดิ์
 ๘๙. นางกานต์ มุสิกะ
๒๘. นายพุดพัฒน์ เลิศเขวาสินธุ์
 ๓๐. นายนิพนธ์ อินทรสมบัติ
 ๓๒. นายวิทยา แก้วภราดัย
 ๓๔. นายอรรถวิชัย สุวรรณภักดี
 ๓๖. ดร.กว้าง รอบคอบ
 ๓๘. นางฉวีวรรณ ขจรประศาสน์
 ๔๐. พล.อ.อ.นพ.ศักดิ์ สุจริตธรรม
 ๔๒. พล.ท. ฐิตะฐาน สุขศรี
 ๔๔. พล.อ.ต.สุโข จะโนภาส
 ๔๖. อธิบดีกรมชลประทาน
 ๔๘. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
 ๕๐. นายอำเภอปากเกร็ด
 ๕๓. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนนทเวช
 ๕๖. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
 ๕๘. นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด
 ๖๐. น.อ.นพ.วงศ์ ลามานันท์
 ๖๒. น.อ.หญิง ดลฤดี ไรจน์วิริยะ
 ๖๔. นายเทอดธรรม วงศ์กาฬสินธุ์
 ๖๖. ดร.บุญปลูก ชายเกตุ
 ๗๐. นายอดิพันธ์ ปาลิกานนท์ ไวยาวจักร
 ๗๒. นายพิษณุพงษ์ จันทโรภาส
 ๗๔. นางรวิรัตน์ ลักษณะวิสิษฐ์
 ๗๖. นายธีรพล นิยม
 ๗๘. นายไพบูลย์ พานิชนันท์
 ๘๐. พล.ต.อ.จรัมพร สุระมณี
 ๘๒. นางสาวนีย์ วิเลปะนะ
 ๘๔. นางสาวอรนุช เตชะมหพันธ์
 ๘๖. นายนิทัศน์ ศรีนนท์
 ๘๘. นางพิมพ์า จันทรประสงค์
 ๙๐. น.อ.หญิงเจียงคำ กังวล

มีหน้าที่ ให้คำปรึกษาอำนวยความสะดวก ให้การดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายสงฆ์

๑. พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร)	ประธาน
๒. พระวิเทศสิทธิธรรมาภรณ์ (ฤทธิ์ ธีรจิตโต)	รองประธาน
๓. พระครูสิริคุณากร (อากร อุตตมปญโญ),ผศ.ดร.	รองประธาน

๔. พระมหามานพ ปญญาชีโร	รองประธาน
๕. พระครูรัตนปัญญาวิเทศ (ถนอม เนกขมมรโต)	รองประธาน
๖. พระครูสิริสุตวิมล (สมคิด เทวธมโม)	รองประธาน
๗. พระครูปลัดวิมลสิริวัฒน์ (สมชาย สีลธโร)	รองประธาน
๘. พระมหาจรรยา สุทธิญาณ ดร.	รองประธาน

กรรมการ

๙. พระมหาทวีป กตปุญโญ	๑๐. พระมหาประกิต ฐิตสีโล
๑๑. พระครูปริยัติพุทธิวิเทศ (ธวัชชัย คุณากโร)	
๑๒. พระมหาสมชาย สุจิตโต	๑๓. พระมหากรวย กิตติวณโณ
๑๔. พระมหาวัลย์ อเวโร	๑๕. พระครูสังฆกิจพิมล (สุศักดิ์ สุรญาโณ)
๑๖. พระมหาบุญส่วน ปุณณสิริ	๑๗. พระมหาสุรศักดิ์ ธนปาโล
๑๘. พระมหาเฉลิม ปิยทสสี ดร.	๑๙. พระมหาสมพงษ์ กนฺตธมโม

๒๐. พระมหาบุญนำ อคฺคธมโม, ดร.	กรรมการและเลขานุการ
-------------------------------	---------------------

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒๑. พระมหาศุภร์ สุจิตโต	๒๒. พระมนตร์ธัช อธิปญโญ
๒๓. พระสมุทรหัตถ์ ถาวโร	๒๔. พระการณฉัตร ภาทรนนโท
๒๕. พระมหาบุญฤทธิ์ ฐิตเมโธ	๒๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีดี สุทธิแย้ม
๒๗. ดร.จวน คงแก้ว	๒๘. นายฉลอง ช่วยธานี

มีหน้าที่ กำหนดรูปแบบ สั่งการ อำนาจการ ให้คำปรึกษาแนะนำ ประสานงานอำนวยความสะดวก แก้ไขปัญหา และข้อขัดข้องต่างๆ ตลอดจนกำกับดูแลการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายฆราวาส

๑. ดร. รุ่ง แก้วแดง	ประธาน
๒. พล.อ.เกษม นาสวัสดิ์	รองประธาน
๓. นายอภัย จันทนจุลกะ	รองประธาน
๔. พล.ต.อ.สุนทร ชัยขวัญญ์ ไวยาวัจกร	รองประธาน

กรรมการ

๕. ดร.สมเกียรติ ชอบผล	๖. นายประเสริฐ แก้วเพ็ชร
๗. นายประดิษฐ์ ระสิตานนท์	๘. ดร. ชาญเวช บุญประเดิม
๙. นางสาวสุทธาสินี วัชรบูล	๑๐. ดร. สมยศ เจตน์เจริญรักษ์
๑๑. พล.ต.พงษ์สวัสดิ์ พรรณจิตต์	
๑๒. รองศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประทุมสุวรรณ ไวยาวัจกร	
๑๓. นายถวิล บุญเรืองขาว ไวยาวัจกร	๑๔. นายกำจัด คงหนู
๑๕. นายวิชัย บรรดาศักดิ์	๑๖. นายแพทย์สุรสิทธิ์ ตั้งสกุลวัฒนา
๑๗. นางสาวพัชรา สุนันธิ์	๑๘. นายไกรธวัช ทินโส
๑๙. พ.ต.อ. ฤทธินันท์ ปุ้ยพันธวงศ์	๒๐. นายเลิศศักดิ์ รุ่งตระกูลไพบูลย์
๒๑. นางจันทราภรณ์ หารราชวงศ์	๒๒. รองศาสตราจารย์ ดร. กล้า ทองขาว

๒๓. รองศาสตราจารย์ ดร. อุทัย บุญประเสริฐ ๒๔. นางลัดดาวัลย์ แก้วสว่าง
 ๒๕. ดร. อัมพร พงษ์กัสนนันท์ ๒๖. นายอำนาจ แต่งไทย
 ๒๗. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร แยมินิล
 ๒๘. รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด
 ๒๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ
 ๓๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิณสุตา สิริธรรังศรี **กรรมการและเลขานุการ**

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๓๑. นางสุนารินทร์ จันทรทอง ๓๒. ดร. สอาดลักษณ์ จงคล้ายกลาง
 ๓๓. ดร. วาสนา วิสฤตภา ๓๔. ดร. พัชรภา ตันติชูเวช
 ๓๕. ดร.นักรบ หมีแสน

มีหน้าที่ กำหนดแนวทาง วางแผน ดำเนินการ ประสานงาน ช่วยเหลือ ติดตามประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ ที่สอดคล้องกับเจตนาของคณะดำเนินงานฝ่ายสงฆ์ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการฝ่ายเลขานุการ

๑. พระมหาบุญนำ อคฺคธมฺโม, ดร. ประธาน
 ๒. พระมนตร์ธัช อธิปญฺโญ รองประธาน
 ๓. พระมหาวัลลภ อคฺคธมฺโม รองประธาน

กรรมการ

๔. พระมหาศุภร์ สุจิตฺโต ๕. พระสมุห์ระหัส ถาวโร
 ๖. พระมหาจารุวัตร จารุวตฺโต ๗. พระภรณ์ฉัตร ภทรนนโท
 ๘. พระมหาบุญสิน มหาวิโร ๙. พระมหาบุญฤทธิ์ จิตเมโว
 ๑๐. พระกวิน กวีวิโส

๑๑. ดร.จวน คงแก้ว

กรรมการและเลขานุการ

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑๒. นายฉลอง ช่วยธานี ๑๓. นางนิภาวรรณ กอพัฒนชีรุติ
 ๑๔. นายเกียรติ จันทน์นวล

มีหน้าที่ ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมเอกสาร ทำกำหนดการ ออกหนังสือเชิญข้าราชการ และประชาชน ร่วมพิธีพระราชทานเพลิง และการดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการฝ่ายเหรียญ

๑. พระครูสิริคุณากร,ผศ.ดร. ประธาน
 ๒. พระวันเดิม ปญฺญาทีโป รองประธาน

กรรมการ

๓. พระมหาหทัยวิทย์ ทยวิโช ๔. พระมหาศุภร์ สุจิตฺโต
 ๕. พระมหาธนาพงษ์ ปรีทยยาโก ๖. พระมหาปิยะพงศ์ ปิยวิโส
 ๗. พระมหาพนพล ปาริตฺตโน ๘. พระมหาวิวัฒน์ วิวฑฺฒโน
 ๙. พระมหาบุญฤทธิ์ จิตเมโว ๑๐. พระมหาไพฑูรย์ ปภัสสร

๑๑. พระมหาวิระพันธ์ ธมมรกขิโต	๑๒. นายคึกฤทธิ์ สมสกุล
๑๓. นายวิริยศ เจียมบุรเศรษฐ์	๑๔. นางปิ่นรัตน์ ศิลธร
๑๕. นางสาวพิมพ์พัช รัชฎาญจน์	
๑๖. ผู้จัดการธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาสนามบินน้ำ	
๑๗. ผู้จัดการธนาคารกสิกรไทย สาขาปากเกร็ด	
๑๘. ผู้จัดการธนาคารกรุงเทพ สาขาปากเกร็ด	
๑๙. ผู้จัดการธนาคารกรุงไทย สาขาปากเกร็ด	
๒๐. นางสาวดารัตน์ สุพรรณเภสัช	๒๑. นายนิอร รัตนวงศ์
๒๒. นางชุตินา รัตนวงศ์	๒๓. นางสมหญิง คำพล
๒๔. นางนวลจันทร์ รัญเสาะ	๒๕. นางสาวสุวีณา ทองพลาย
๒๖. นางสาวอรสา กระเวนกิจ	๒๗. นางสาววารี คุณวโรตม์
๒๘. นางสาวรัตนลักษณ์ มั่นสวานิช	๒๙. นางประทุม อุฐสวน
๓๐. นางพรรณพัชร วันสูงเนิน	๓๑. นางสมใจ มีสันทัด
๓๒. นางรุ่งนภา ยาโสภา	๓๓. นางรมณ์ แสนทวีสุข
๓๔. นางสาวนิดา วรธรรม	๓๕. นางสาวสุภาพร คุ่มดวง
๓๖. นางจิตตภา พุมวงษา	๓๗. นางสาวพทุธวาทิ วั่งใน
๓๘. นางสาวดา แสงทอง	๓๙. นางจิราวรรณ สุวรรณภารต
๔๐. นางสาวอาภรณ์ นุตตะโลย	๔๑. นางจรรยารักษ์ ราชนนตรี
๔๒. นางณัฐจินต์ เสี่ยงโชค	๔๓. นางวิไลลักษณ์ วันทอง
๔๔. นางสาวรัตนา นางาม	๔๕. นางสาวสมฤดี อุปกิจ
๔๖. นางสาวจาวรรณ สุวรรณพิบูลย์	๔๗. นางโสภี ทับทิมพลาย
๔๘. นางสาวอำไพ ชมโอสธ	๔๙. นางสาวกชพร โชติช่วง
๕๐. นางพยุศรี มโนรด	๕๑. นางสาวนริศรา วิสานนท
๕๒. นางพรเพ็ญ คุณจรรณ	๕๓. นางสมจิตร บุญแก้ว
๕๔. นางอนัญญา กิติธีระกุล	๕๕. นางเบญจวรรณ หีบคำ
๕๖. นางดารณี แสงทอง	๕๗. นายวรวิทย์ อุทัยรัตน์
๕๘. นางสาวสิรินาถ โสภราชิกร	๕๙. นางรัตนภรณ์ วงศ์คุณากร
๖๐. นางจันสม บุญจันทร์	๖๑. นายผิน ศรีสวัสดิ์
๖๒. นายระนอง พรหมสีทอง	๖๓. นางสาวเยาวนีย์ สุทธิพงศ์
๖๔. นางสาวพญภัทร ศรีทิพโพธิ์	กรรมการและเลขานุการ
๖๕. นางลัดดาวัลย์ แก้วสว่าง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ เบิกจ่ายงบประมาณให้ฝ่ายต่างๆ จัดทำบัญชีรับ - จ่าย ตั้งกองรับบริจาค ออกใบอนุโมทนา ทำบัญชีสรุปค่าใช้จ่ายให้เรียบร้อย และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินงานให้ฝ่ายสงฆ์รับทราบ

คณะกรรมการฝ่ายปฏิคม

๑. พระมหาหรรษา กิตติวัฒนโธ	ประธาน
๒. พระมหาประคุณ คุณธมโม,ดร.	รองประธาน
๓. พระสนอง ถาวโร	รองประธาน
๔. พระมหาชนบ สหายปัญโญ	รองประธาน
๕. พระภวนัฐสร มุนิจโร ดร.	รองประธาน

๖. พระสมหมาย จานธโม
๗. พระมหาบุญเสริม ชินทโต

รองประธาน

รองประธาน

กรรมการ

๘. พระปลัดทวีศักดิ์ ชุตินนโต
๑๐. พระมหาวัลลภ สุจิตโต
๑๒. พระมหากิตติศักดิ์ กิตติสโกโก
๑๔. พระธีรพร พุทฺธสโร
๑๖. พระมหามนัส อภินนโท
๑๘. พระมหาวิระพันธ์ ธมมรกฺขิโต
๒๐. พระมหาชัยณรงค์ เตชธโร
๒๒. พระมหาอุดมชัย อธิษฐานโร
๒๔. พระมหาปรีชา อภิเมธี
๒๖. พระสําราย จตฺตมโล
๒๘. พระสุพจน์ อภิณฺโณ
๓๐. พระอภิชัย อภิโย
๓๒. นายสุภัทร พัฒนา
๓๔. พ.อ.ฉลอง กรงกรด
๓๖. นางปรารถนา พัฒนา
๓๘. นางอุไรวรรณ สุทธินนท์
๔๐. นางสาวศศิเกษม จันปฐมพงศ์
๔๒. นางสาวสุนีย์ นัยจันทร์
๔๔. นายฉลอง ช่วยธานี
๔๕. คณะครู ชมรมพุทธอาสา และนักเรียนโรงเรียนพุทธศาสนานานาชาติ
๔๖. สโมสรลูกเสือกรุงเทพและเครือข่ายโรงเรียนเขตนนทบุรี
๔๙. พระมหาบุญมี อุตตมปณฺโณ
๑๑. พระมหาอาคม อริยนนโท
๑๓. พระมหาสำราญ จนทสโร
๑๕. พระมหาวัชชัย ธมฺมธโร
๑๗. พระมหาวิระพงษ์ จิรวฑฺฒโน
๑๙. พระหนึ่งสุวรรณ ธมฺมกฺสโล
๒๑. พระมหาयरยง จิตเวโท
๒๓. พระเวียงชัย รตตวโร
๒๕. พระใบฎีกาพงษ์ชัย ชยวโร
๒๗. พระมหาวิระพันธ์ ธมมรกฺขิโต
๒๙. พระอาทิตย์ อภิธมฺโม
๓๑. นายประเสริฐ เพียรมนกุล
๓๓. นายกมล สุขสืบพงศ์
๓๕. นางจิตประไพ มีสว
๓๗. นางนิภา ประทุมสุวรรณ
๓๙. นางสาวธนิดา เชื้อนเก้
๔๑. นางสาวรัชณี บุญสนธิ
๔๓. นางสาวฉัตรนาคย์ เจตนาวาที

๔๗. พระปลัดสันหวัช ญฺฐวชิโร

กรรมการและเลขานุการ

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๔๘. พระมหาพงศ์เพชร วชิโร
๕๐. พันเอกปิยะวัฒน์ ปานเรือง
๔๙. นางจันทราภรณ์ หารราชวงศ์
๕๑. นายวิวัฒน์ พวงมะลิ

มีหน้าที่ ต้อนรับพระเถระและพุทธศาสนิกชนที่มาร่วมงาน ประสานแผนกน้ำปานะ เครื่องดื่มแนะนำสถานที่พัก ห้องพัก ลงทะเบียนสำหรับผู้พักอาศัย และนำไปยังจุดรับรองอัน เหมาะสม พร้อมทั้งอำนวยความสะดวก ตามฐานานุกรม และการดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการที่ปรึกษาฝ่ายพิธีการ

๑. พระครูปลัดวิมลศิริวัฒน์ (สมชาย สีลธโร)
๒. พระครูพิจิตรสรคุณ (จรินทร์ จรินทร์)
๔. พระครูสมุห์บุญเลิศ ชยวโร
๖. พระมหาหอด รตนภาโณ
๓. พระมหาสมชาย สุจิตโต
๕. พระมหาบุญส่วน ปุณฺณสิริ

คณะกรรมการฝ่ายพิธีการ

๑. พระมหาสุรศักดิ์ ธนปาโล	ประธาน
๒. พระมหาชนบ สหายปัญโญ	รองประธาน
๓. พระมหาชัยรัตน์ จิตเมธ	รองประธาน
๔. พระมหารุ่ง ปญญาวุฑโฒ	รองประธาน
๕. พระมหาสมัคร์ โกวิโล	รองประธาน

กรรมการ

๖. พระมหาถาวร ถาวโร	๗. พระมหาสมชาย ถาวโร
๘. พระมหาจาวุฑฒ จาวุฑโฒ	๘. พระมหาคำชัย คมภีรธมโม
๑๐. พระมหาศักดิ์ชัย ชยวุฑโฒ	๑๑. พระมหาวิวัฒน์ วิฑฒโน
๑๒. ศาสตราจารย์พล.อ.ดร.แก้ว สงขาว	๑๓. พลตรีไชยนาท ญาติฉิมพลี
๑๔. นาวาอากาศเอกปัญญา คล้ายทองคำ	๑๕. พันเอกเกรียงไกร เทพนิมิต
๑๖. พันเอกประสม สีนทอง	๑๗. พันโทจกมล วงชมพู
๑๘. พันตรีสุธี สุขสากล	๑๙. ร้อยเอกสุรเชษฐ์ เงินสองสี
๒๐. เจ้าหน้าที่กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง	
๒๑. เจ้าหน้าที่กรมการศาสนา	๒๒. เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
๒๓. พระมหาณัฐภัทร จิตวิชเมธี	กรรมการและเลขานุการ
๒๔. พระมหาไพฑูรย์ ปนตนนโท	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๕. พระครูสังฆรักษ์สุเมธ สุเมธ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๖. พระมหาศุภกิจ สุภกิจใจ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประดับตกแต่งเครื่องประกอบศพ จัดพิธีการบำเพ็ญกุศล จัดหาอุปกรณ์สำหรับใช้ในพิธีการต่างๆ พร้อมทั้งการนิมนต์พระสงฆ์เข้าร่วมงาน และการดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการฝ่ายเทคโนโลยี สื่อสารและประชาสัมพันธ์

๑. พระมหาสหัส จิตสาโร รศ.ดร.	ประธาน
๒. พระธีระพันธุ์ ธีรโพธิ์	รองประธาน
๓. พระมหาสมเกียรติ กิตติสโม	รองประธาน

กรรมการ

๔. พระมหาสุคนธ์ จิตเมธี	๕. นายวิทยา ลีคะสิริ
๖. นางอรอุมา เกษตรพิพัฒล	๗. นางพรลพัชร นรรัตน์วันชัย
๘. นางสาวอัญชลี ไพรีรัก	๘. นางสาวกรวรรณ ศีลาชัย
๑๐. นางสาวนิกร ศีลาชัย	๑๑. นายเทพจรินทร์ เนียมบุญเจือ
๑๒. นายวิโรจน์ เจริญผล	๑๓. นายสมหมาย สุภาสิต
๑๔. นายอำนาจ ทศนียกุล	๑๕. นางสาวสา ทศนียกุล
๑๖. นางสุนารินทร์ จันทร์ทอง	๑๗. นางนภารัตน์ สมบุญดี
๑๘. นางสาวศิริภา บุญเสรีฐ	๑๙. นายพรชัย เจริญพัฒนาตระกูล
๒๐. นางสาวจิราโล บุญเสรีฐ	๒๑. นางสาวฉัตรนาคย์ เจตน์วาทิ
๒๒. นายฤทธิ์ ดีช่วย	๒๓. นายประพจน์ ภูทองคำ
๒๔. ประชาสัมพันธ์จังหวัดนนทบุรี	๒๕. นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี
๒๖. นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด	

๒๗. ดร. อัมพร พงษ์กังสนนันท์
๒๘. นางสาวณัฐธยาน์ บุญยทวีพัฒน์

กรรมการและเลขานุการ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ ให้พระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชนที่มาร่วมงาน ได้ทราบถึงขั้นตอนพิธีการต่างๆ และประชาสัมพันธ์งานออกมรรพพระราชทานเพลิงศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาเถร) ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังงาน ในรูปแบบและวิธีการต่างๆ ให้เข้าถึง พระสงฆ์ ฆราวาส ศิษยานุศิษย์ นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั้งในและนอกวัดอย่างกว้างขวาง ทั้งโดยสื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล และเสียงตามสาย ระหว่างงาน ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ และการดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

**คณะกรรมการฝ่ายจัดนิทรรศการแสดงประวัติและผลงาน
อาจารย์บูชา พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาเถร)**

๑. พระสุจินตนิเทศ สุภักโร,ดร.
๒. พระครูพิมลสรกิจ
๓. นายวิษณุ เอ็มประณีตร

ประธาน
รองประธาน
รองประธาน

กรรมการ

๔. พระปรัชญา ปัญญาโช
๖. พระมหาถาวร ถาวโร
๘. นางสาวชนิทร ทุมมานนท์
๑๐. นางสาววาสนา ลีไพบูลย์
๑๒. นางสาวปรางทวี ตรีช่อวิทยา
๑๔. นางสาวศิริพร เฟื่องพลอย
๑๖. นายวรกานต์ วงษ์สุวรรณ
๑๘. นางหนึ่งนุช รุ่งน้อย
๒๐. นางสาวสุมาลี ชนะคำ
๒๒. นางสาวภัทริณทร์ จันทวรรณโณ
๒๔. นายณัฐ เจริญธรรม
๒๖. นายศุภวัฒน์ หิรัญธนวิวัฒน์
๒๘. นางอรชพร พันธุ์พิพัฒน์
๓๐. นางอุบลรัตน์ คำแหง
๓๒. นางอธิฐาน สังข์ประไพ
๓๔. นายรัตนบัลลังก์ ทิตยวงศ์
๓๖. นางยุพิน พิศิโสระ
๓๘. ว่าที่ ร.ต.วิฑูรย์ วรธงไชย
๔๐. นางสาวภาณิณีณัฐ ศรีสุขเกษม
๔๒. คุณจินตนา อาจศรี
๔๔. คุณปติดา งามเกตุวิรุฬ
๔๖. นางวิไลวรรณ ผาดศรี
๔๘. คุณอิสริย์ ภู่งสา
๕๐. นางสาวหทัยา ชื้อเพราะ
๕๒. นางสาวธันนอรณ์ นิตาอมรเศรษฐ์
๕๓. นางสาวสุทธาทิพย์ ไสสุทธิ์
๕๔. นางราตรี ประภาสะวัตติ

๕. พระครูใบฎีกาสันติ กิตติโสภโณ
๗. นายรสันนันทน์ พรชื่น
๙. นายชะวักชัย ภาติณธ
๑๑. นางจันทร์ฉาย วีระชาติ
๑๓. นางสาวยุวดี ศรีห้วยยอด
๑๕. นายทวีศักดิ์ วรฤทธิ์เรืองอุไร
๑๗. นายปรมินทร์ เครือทอง
๑๙. นางศรินทิพย์ สติรศิลป์
๒๑. นางอนงค์ ขวักจิวิบูลธิน
๒๓. นางสาวภัทรา จันทวรรณโณ
๒๕. นางเกษแก้ว โกวศรี
๒๗. นางชนัดดา กรณีนวงศ์
๒๙. นางสาวอนิมา ใจเอื้อ
๓๑. นางเกื้อกุล อินวงษ์
๓๓. นายณัฐวัฒน์ จันทโรจวงศ์
๓๕. นายกฤษณ สีสานุกัญญโณ
๓๗. นางวิรุณ พงษ์ไพบูลย์สถิต
๓๙. นางอนัญญา จำปรัตน์
๔๑. คุณพลพลิงไพร เหมสะอาด
๔๓. คุณกฤษณะ คตสุข
๔๕. นางกานดา อ่วมลาภเอก
๔๗. คุณณศรา สัมพันธ์รัตน์
๔๙. นายเอกชัย บุญประสาธ
๕๑. นางสาวสมรัก สุขวัฒนกุล
กรรมการและเลขานุการ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ จัดทำนิตยสารแสดงประวัติและผลงานของ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปญฺญานนฺทมหาเถระ)
นำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย และการดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการฝ่ายโรงพยาบาลและเครื่องดื่ม

๑. พระมนตร์ธัช อธิปญฺโญ	ประธาน
๒. พระมหาสุกัณ สุชาโต	รองประธาน
๓. พระมหิทธา มหาปญฺโญ	รองประธาน
๔. นางอรุณี ภู่อุบล	รองประธาน
๕. นางปรีศนีย์ บุณนโสมณ	รองประธาน

กรรมการ

๖. นางทำนูล พิมพา	๗. นางอรดี จงปัญญางาม
๘. นางณิขกมล โพธิสุข	๑๐. นายศรสุธา กลั่นมาลี
๑๑. นางสาวธิดามานัส ชัยขวัญ	๑๒. นางอบเชย จำปิก
๑๓. นางวิไลวรรณ ถาดทอง	๑๔. นางจกกล วัฒนะภูชัย
๑๕. นางสาวประกอบ นวลทอง	๑๖. นางอัมพร สมใจ
๑๗. นายวรวิทย์ ต้ววงศ์	๑๘. นายวีรพงษ์ คล้อยดี
๑๙. นายชยุต เครือเอม	๒๐. นายสุรัช ภูชัยวัฒนกุล
๒๑. นายอำนาจ มะลิแย้ม	๒๒. นางกัญจน์รัชต์ ทรัพย์ชนะกุล
๒๓. นางระวีวรรณ งามจิตร	๒๔. นางสาวพลับพลึงไพร เหมสอาด
๒๕. นางสาวดา สึงโตทอง	๒๖. นางอนัญญา สิงห์สุพรรณ
๒๗. นางสาวทิยา ชื้อเพราะ	๒๘. นายเอกชัย บุญประสาท
๒๙. นางสาวอิสริยา ภู่งงา	๓๐. นางอารยา พูลลาภ
๓๑. นางสาวศรีณัฏฐ์ สุภัทรชัยพิศิษ	๓๒. นางโสภิตา ภูษะวิชัย
๓๓. นางสาวภาณีณัฐ ศรีสุขเกษม	๓๔. นางอนัญญา จำปรัตน์
๓๕. นางสาวณัฐจารี เขี่ยมศักดิ์	๓๖. นางฝนแก้ว แก้วน้ำเงิน
๓๗. นางจันทนา อาจศรี	๓๘. นางเกตุกนกวรรณ หมอนทอง
๓๙. นางสาวศัญญาภัทร์ ชำชม	๔๐. นางสาวชุตีรัตน์ คณะสุข
๔๑. นางมารีนา สังขภารี	๔๒. นางศิริลักษณ์ อยู่พานิช
๔๓. นางสาวกาญจนา วรรณธรรม	กรรมการและเลขานุการ
๔๔. นางวัฒนา กรุณาบุญศิริ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ จัดเตรียมสถานที่ เตรียมอาหาร และเครื่องดื่ม รับรองผู้ที่มาร่วมงานและเจ้าหน้าที่ที่มา
ปฏิบัติงานอย่าง เพียงพอและการดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการฝ่ายจราจรและรักษาความปลอดภัย

๑. ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี	ประธาน
๒. ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอปากเกร็ด	รองประธาน
๓. นายอำเภอปากเกร็ด	รองประธาน
๔. นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด	รองประธาน

กรรมการ

๕. ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลนครปากเกร็ด	กรรมการ
๖. นายเดชธร ชัยฤกษ์	กรรมการ
๗. นายคำรณ คงแยม	กรรมการ
๘. เจ้าหน้าที่ฌาปนสถานวัดชลประทานฯ	กรรมการ
๙. นายอรรถวุฒิ เวชบูล	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดวางแผนถวายนความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกด้าน การจราจรผู้เข้าเฝ้ารับเสด็จ และการดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการฝ่ายยานพาหนะ

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประทุมสุวรรณ	ประธาน
๒. นายประเสริฐ อินทร์แก้ว	รองประธาน
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อำร อินทร์สังข์	กรรมการ
๔. นายสมพร คำพริก	กรรมการ
๕. นายนิอร รัตนวงศ์	กรรมการ
๖. นายฉลอง ช่วยธานี	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมยานพาหนะ รับ – ส่ง พระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชน ที่มาร่วมงาน ไปยังจุดต่างๆ ด้วยความเรียบร้อย

คณะกรรมการฝ่ายรักษาพยาบาล

๑. ผู้อำนวยการศูนย์การแพทย์ปัญญานันทภิกขุ
ชลประทาน -มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ประธาน
๒. นายแพทย์อุทัย สุภาพ	รองประธาน
๓. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลปากเกร็ด	รองประธาน
๔. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนนทเวช	รองประธาน

กรรมการ

๕. แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ	๖. นายแพทย์ธวัชรัตน์ อุณหโชค
๗. นางสาวอุทุมพร ม่วงอยู่	๘. นางธิดารัตน์ เทศนา
๙. นางวิมลรัตน์ เชาววินัย	๑๐. นางมยุรัตน์ สุทธิวิเศษศักดิ์
๑๑. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	
๑๒. นางวัชรีย์ ส่งศิริ	กรรมการและเลขานุการ
๑๓. นางกนกวรรณ เหมือนสิน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ จัดแพทย์ พยาบาลและรพพยาบาลประจำสถานที่เสด็จ สำรองโรงพยาบาลในพื้นที่บริเวณ ใกล้เคียงกรณีฉุกเฉิน และสำหรับบริการประชาชน และการดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการฝ่ายเครื่องเสียง และไฟฟ้า

๑. พระวีรศักดิ์ ชยธมโม	ประธาน
	กรรมการ
๒. นายเพชร ปัญญางาม	๓. นายสุรทิน เอ็มอิม
๔. นายณภัตล จงรักวิทย์	
๕. นายสุนันท์ นวลทอง	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ติดตั้งเครื่องเสียง พร้อมอุปกรณ์ไมโครโฟน ให้สามารถใช้งานได้ทั้งในพิธี และ เพื่อการประชาสัมพันธ์ตามจุดต่างๆ ประดับไฟฟ้าให้แสงสว่างพอแก่การใช้งานตามจุดต่างๆ และ ดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการฝ่ายจัดไทยธรรมถวายพระพิธีและพระเถรานุเถระ

๑. พระมหาสมชาย ถาวโร	ประธาน
กรรมการ	
๒. พระมหาบุญมี อุตตมปญฺโญ	๓. พระมหาสุเมธ สุขเมธ ดร.
๔. พระมหิทธา มหาปญฺโญ	๕. พระมหาศุภกิจ ศุภกิจโจ
๖. พระมหาญาณิน ญาณจิตติ	๗. พระรัฐภัทร์ สวณฺณรสี
๘. พระรุ่งโรจน์ ธมฺมโชโต	๘. พระกวิน กวิวิโส
๑๐. พระมหาชัยรัตน์ จิตเมธ	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ดำเนินการจัดหาไทยธรรม จัดเตรียมถวายพระพิธี ให้เรียบร้อย และการดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการฝ่ายสถานที่บำเพ็ญกุศล

๑. พระมหาวัชรินทร์ ถิรสจฺใจ	ประธาน
๒. พระธงชัย ธมฺมชโย	รองประธาน
กรรมการ	
๓. พระบุญปิง กตปุญฺโญ	๔. พระมหากมล เขมวโโส
๕. พระมหาวิวัฒน์ วิรวโโส	๖. พระมหาธนู ธนุปญฺโญ
๗. พระมหาญาณิน ญาณจิตติ	๘. พระมหาธาดา ปภสฺสโร
๙. พระมหาชนะพล ขนตยาภังการ	๑๐. พระจายคำ ขนติธโร
๑๑. สามเณรอนุพรณ น้อยผล	๑๒. สามเณรวชิรี เขาก้าว
๑๓. สามเณรวรพันธ์ น้อยผล	๑๔. สามเณรธนาวัฒน์ มลาภา
๑๕. สามเณรบุญทอง คำหลง	๑๖. สามเณรอินคำ ยี่คำ
๑๗. สามเณรสุรวุฑ โพลชัย	๑๘. สามเณรยี่ตาน ลุงตาน
๑๙. พระมหาบุญรัตน์ วรวิริโย	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียม ตกแต่งสถานที่บำเพ็ญกุศล สถานที่รองรับพระสงฆ์ที่มาร่วมงานให้เพียงพอ และการดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการฝ่ายอาคาร สถานที่ และรักษาความสะอาด

๑. นายสมพล อุทัยรัตน์	ประธาน
๒. ดร.สมยศ เจตน์เจริญรักษ์	รองประธาน
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประชา แสงสายัณห์	รองประธาน
กรรมการ	
๔. เจ้าหน้าที่กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง	๖. เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
๕. เจ้าหน้าที่กรมการศาสนา	๘. นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด
๗. กรมชลประทาน	๑๐. โรงพยาบาลชลประทาน
๙. โรงเรียนชลประทานวิทยา	๑๒. วัดพุทธปัญญา
๑๑. วัดปัญญานันทาราม	
๑๓. บริษัท ที.พี.ซี. คอนกรีตอัดแรง จำกัด (TPC)	

๑๔. บริษัท ออนเวอร์ดิส จำกัด
๑๖. นายธรรมบุญ เหมือนเนียม
๑๘. น.ส.กรรณิกา ศรีแพร่สำอาง
๒๐. นางประไพ ศรีอ่อน
๒๒. นายอนุสรณ์ โพธิกุล
๒๔. นางละเอียด วิเชียรศรี
๒๖. นางเพียว วิจัยรักษ์

๒๗. นายชนวัฒน์ ปิยพัทธ์สมบัติ
๒๘. นายเกียรติ จันทร์นวล

๑๕. นายณภัตล จรุงวิทย์
๑๗. นายออด จ้อยจำนงค์
๑๙. นางเกตุน์ เวชภู
๒๑. นายสุพงศ์ ชัยวานิชย์
๒๓. นายสารีบุตร ฤทธิรงค์
๒๕. นางสาวสิน สิริสังข์

กรรมการและเลขานุการ

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมอาคารและสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับงาน พระราชทานเพลิง สถานที่รองรับพระเถรานุเถระและพุทธศาสนิกชนที่มาในงานให้เพียงพอ ตลอดถึง จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการทำความสะอาด ที่พัก ห้องน้ำ ห้องส้วม การดูแลรักษาความสะอาดห้องน้ำ ตลอดจนงาน และการดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสืออนุสรณ์และของที่ระลึก

๑. พระครูสังฆกิจพิมล (สุรศักดิ์ สุรญาโณ)	ประธาน
๒. พระมหาบุญส่วน บุญญสิริ	รองประธาน
๓. พระมหาสุรศักดิ์ ธนปาโล	รองประธาน

กรรมการ

๔. พระครูพิมลสรกิจ	๕. พระธีระพันธุ์ ธีรโพธิ์
๖. พระใบฎีกาประสิทธิ์ ปภาธโร	๗. นายสัมพันธ์ ก้องสมุทร
๘. นายสุทธิรักษ์ สุขธรรม	๙. นายวรพันธ์ โลกิตสถาพร
๑๐. นายदनัย จันทร์เจ้าฉาย	๑๑. นายบัญชา เฉลิมชัยกิจ
๑๒. นายวรุฒม์ ทองเชื้อ	๑๓. นายอรุณ เวชสุวรรณ
๑๔. นายเจริญ กุลสุวรรณ	๑๕. นายศักดิ์ศรี สาริกา
๑๖. นางอุไร วนวิทย์	๑๗. นายอำพัน วิประกษิต
๑๘. นางสุนารัตน์ วิประกษิต	๑๙. ดร.ศุภมนต์ เมืองคล้าย
๒๐. นางสาวศศินันท์ ศิลปโสภณพันธุ์	๒๑. นางสาวบุญศรี ไตรโกมุท
๒๒. นางนารัตน์ อัญชลีภรณ์	๒๓. นางสมณี ปัทมพรหม
๒๔. นายสำรวม สันติศิริ	๒๕. นายเสริม พูนพนิช
๒๖. นางวารุณี พูนพนิช	๒๗. นายดินป่า จิวัน
๒๘. นางณพา จิวัน	
๒๙. นายศักดิ์ดา วัฒนจันทร์	

กรรมการและเลขานุการ

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๓๐. นายชัยรัตน์ ดลพิทักษ์	๓๑. นางสาวพรจิตร แซ่เล็ก
๓๒. นางสาวมณฑนา ใจรู้รอบ	๓๓. นางสาวเสริมบุญ วิจิตรไพศาล
๓๔. นางสาวภูณิชา จันทร์วงศ์	

มีหน้าที่ จัดทำหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ จัดทำสุจิตร์งานพระราชทานเพลิงศพ และจัดเตรียมของที่ระลึก ถวายพระเถรานุเถระ และพุทธศาสนิกชนให้เพียงพอ และการดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการฝ่ายบันทึกภาพนิ่ง และเคลื่อนไหว

๑. พระมหาศรีธรรมาภรณ์ กิตติโกโล

ประธาน

กรรมการ

๒. นายไตรเทพ ณ นคร

๓. นายสุชาติ จันทร์งาม

๔. นางสาวอัญชลี วิวิธภูมิมงคล

๕. นางสาววันเพ็ญ วจิตานนท์

๖. นายวิโรจน์ เจริญผล

๗. นายเทพจรินทร์ เนียมบุญเจือ

๘. นางสาวเมตตา อิศราภรณ์

๙. นางสาวกรวรรณ ศิลาชัย

กรรมการและเลขานุการ

๑๐. พระบุญปิง กตปุญโญ

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ บันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ตลอดจน และการดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ให้ประธานคณะกรรมการแต่ละคณะ เสนอแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการเรื่องที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็น

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(พระปัญญานันทมุนี)

เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง

ประกาศ

วัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพระราชทานเพลิงศพ
พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาเถระ)

เพื่อให้การดำเนินงานพระราชทานเพลิงศพ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาเถระ) ในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ เมรุ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ฯ เพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

ก. คณะกรรมการฝ่ายประสานงาน

๑. นายสกล ปุกหุด	กรรมการ
๒. นางวรลักษณ์ ปุกหุด	กรรมการ
๓. ทีมงานแอดดอคาไนเซอร์ แอนด์ แอสโซซิเอท จำกัด	กรรมการ

มีหน้าที่ ประสานการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ ตามแผนการดำเนินงานพระราชทานเพลิงฯ ที่กำหนด ทั้งด้านการออกแบบกิจกรรม พิธีการ พิธีกร สื่อและประชาสัมพันธ์ การบันทึกภาพ การจัดนิทรรศการและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ข. คณะกรรมการฝ่ายเทคโนโลยี สื่อสารและประชาสัมพันธ์ (เพิ่มเติม)

๑. นางสาวกานต์พิชชา พงศ์กุลพัฒน์	กรรมการ

ค. คณะกรรมการฝ่ายบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว (เพิ่มเติม)

๑. นายอนุชา ถาวรอภิโชติ	กรรมการ
๒. นายจักราวุธ เสาร์ฤกษ์	กรรมการ
๓. นางดลภัทร กานธราชวี	กรรมการ
๔. นายวีรพัฒน์ ชื่นสมทรง	กรรมการ
๕. นายธวัช กังเกิด	กรรมการ

ง. คณะกรรมการฝ่ายสถานที่และรักษาความสะอาด

๑. ดร.ชาญเวช บุญประเดิม	กรรมการที่ปรึกษา
๒. จ.ส.อ.ดร.สมพร ชูทอง	กรรมการ
๓. นายเสกศักดิ์ กลสธร	กรรมการ
๔. นายพิเชษฐ์ อุทิสสิงห์	กรรมการ

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(พระปัญญานันทมุนี)

เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง

ประกาศวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพระราชทานเพลิงศพ
พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาดิเร)
ฝ่ายประเมินผล

เพื่อให้การประเมินผลการดำเนินงานพระราชทานเพลิงศพพระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาดิเร) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งพระภิกษุสงฆ์และผู้มีรายนามดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการฝ่ายประเมินผล คือ

๑. พระปัญญานันทมุนี	ที่ปรึกษา
๒. ดร.รุ่ง แก้วแดง	ที่ปรึกษา
๓. รศ.ดร.กล้า ทองขาว	ประธานกรรมการ

กรรมการ

๔. พระสุจินตนิท สุกโกโร, ดร.	๕. พระสมุห์อาทิตย์ อธิปัญญา
๖. รศ.ดร.อุทัย บุญประเสริฐ	๗. รศ.ดร. บุญทิพย์ สิริธรรังศรี
๘. รศ.ดร. ศิริพร แยมินิล	๙. ผศ.ดร. พิณสุตา สิริธรรังศรี
๑๐. ผศ.ดร.ปองสิน วิเศษศิริ	๑๑. ดร.สอาดลักษณ์ จงคล้ายกลาง
๑๒. นางจันทร์ภรณ์ หารราชวงศ์	๑๓. นางสุกัญญา พร้อมพล
๑๔. นางวัชรีย์ ลิ้มกู่	๑๕. อาจารย์สุรชนี เปี่ยมญาติ
๑๖. อาจารย์ลัดดาวัลย์ แก้วสว่าง	
๑๗. อ.ดร.พัชรภา ตันติชูเวช	กรรมการและเลขานุการ
๑๘. อ.ดร.วาสนา วิสฤติตาภา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. ผศ.ดร.สำเนียง ณ ตะกั่วทุ่ง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. ดร.พาสนา ชลบุรีพันธ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. ดร.พิเชษฐ ยิ่งตรง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. ดร.สมชาย พวงโต	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ประเมินผลการดำเนินงานพระราชทานเพลิงศพพระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาดิเร) ครอบคลุมภารกิจตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายทั้งก่อน ในระหว่าง และหลังการดำเนินงานพระราชทานเพลิง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(พระปัญญานันทมุนี)

เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง

อยู่กันด้วยความรัก

รักเพื่อนมนุษย์ทุกถ้วนหน้า

รักธรรมชาติ อย่าทำลาย

รักวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ

รักพระธรรม สร้างพระธรรมไว้ในใจเป็นนิത്യ

รักสันติภาพ สร้างสันติสุขทุกเวลา

หลวงพ่อสดธรรมะประณีต

ขอให้พี่น้องชาวไทยทุกถ้วนหน้า
จงช่วยกันกำจัดอบายมุขให้หายไปจากเมืองไทย
ช่วยกันกอบกู้บ้านเมืองให้พ้นจากความล่มจม
แล้วสร้างเมืองไทยให้เป็นเมืองพระ
ด้วยการช่วยกันศึกษา ปฏิบัติ
และประกาศพระธรรม
ให้แพร่ไปถึงใจของทุกคนเถิด

พระโสมมศักดิ์

ฉลาดวิจิตรวิธาน
หลวงพ่อบัณฑิตนันทิกข
๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ขอให้ช่วยกันสร้างระเบียบวินัย
ในการเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันให้มากขึ้น
ช่วยกันสร้างความรักความเมตตา
ต่อมนุษยและสัตว์ทั้งหลาย
ขอให้ทุกคนประหยัด อดทน รักงานในหน้าที่
มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมเกิด
ประเทศชาติจึงจะอยู่รอด

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา

ศาสตราจารย์
หลวงพ่อบัณฑิตนันท์
๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เป็นหน้าที่ของเราทุกคน
ที่จะต้องช่วยกันชักจูงเพื่อนฝูงมิตรสหาย
ให้ได้เข้าหาธรรมะ ให้ได้เดินในทางที่ถูกที่ชอบ
อย่าไปจูงเพื่อนเข้าไปสู่ทางแห่งอบาย
ช่วยกันทำอย่างนี้ สังคมก็จะดีขึ้น
เจริญขึ้น มีแต่ความสงบ
ทุกคนก็ได้รับความสุขทั่วหน้ากัน

หลวงพ่อเกษม เขมโก

ฉลาดโลภวิธธาต
หลวงพ่อบัณฑิตนันทิกข
๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

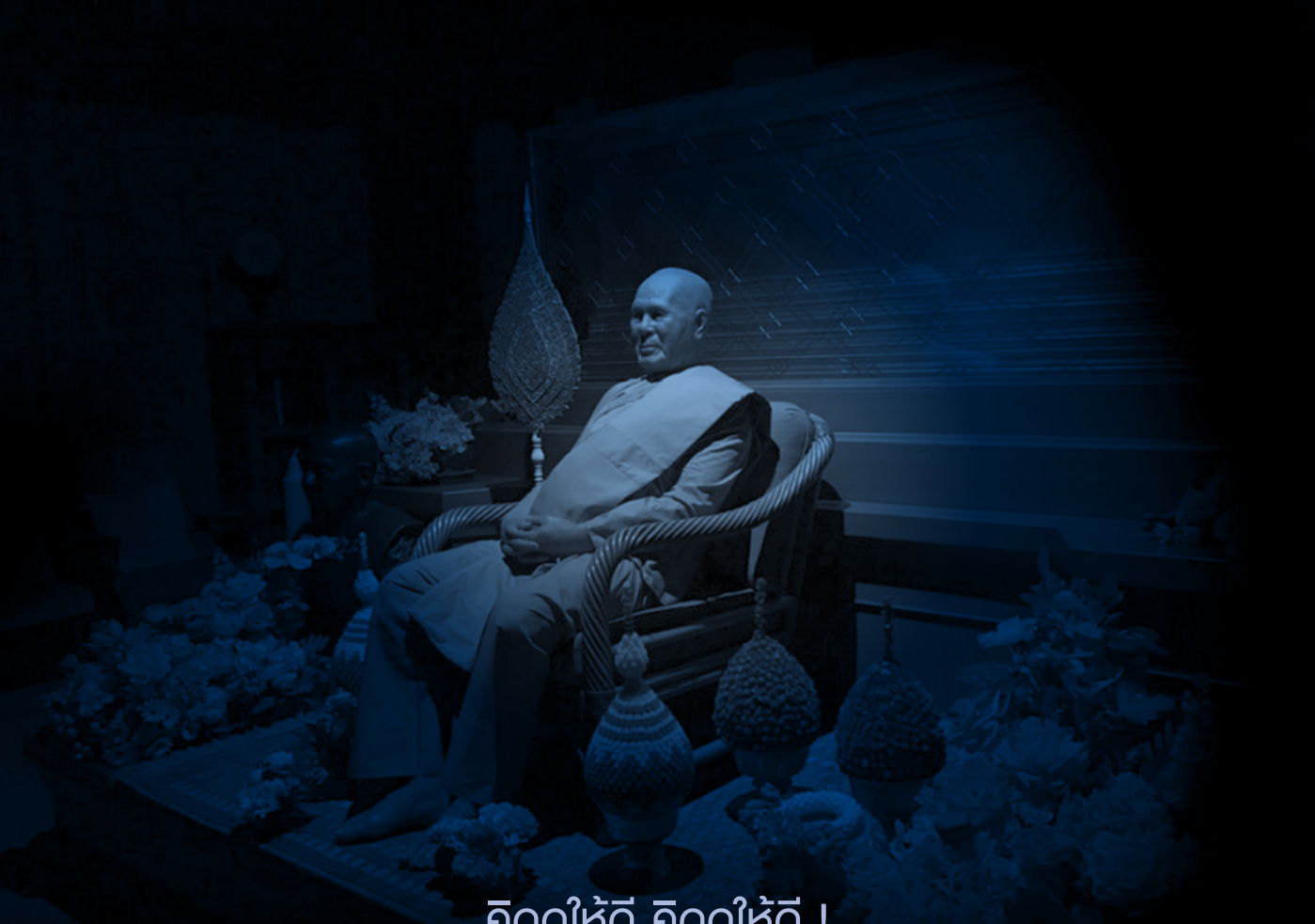

ເລື່ອງຂອງຄອບຄົວນາມມະນີ
ຊ່ວຍຊ່ວຍກັນ ຈາກຄວາມທຸກຍາກ

ນາມ ເລື່ອງນາມມະນີ

คิดดูให้ดี คิดดูให้ดี !

ร่างกายนี้เปลี่ยนแปลง
ไปสู่ความแตกดับอยู่ทุกเวลานาที
ถ้าไม่ใช้ให้เป็นประโยชน์
แล้วจะมีค่ามีราคาตรงไหน !

- ปัญญานันทภิกขุ -

